Lei 10

406 13

William H. Gass

PUŞTIUL lui PEDERSEN

Romancier, nuvelist şi eseist, William H. Gass s-a impus în peisajul literar american al ultimelor două decenii ca un talent autentic, un scriitor original, o voce de sine stătătoare. Nuvelele şi povestirile sale demonstrează o continuă experimentare a formei, în scopul de a crea modul cel mai potrivit de prezentare a realităţii şi a experienţei trăite, prin intermediul limbajului revelator al personajului.

GLOBUS

EDITURA UNIVERS

WILLIAM H. GASS PUŞTIUL lui PEDERSEN

1983

WILLIAM H. GASS

PUŞTIUL lui PEDERSEN

Colecţia GLOBUS Editura Univers

COPERTA COLECȚIEI DE ION STATE
Grafica: Nicolae Sîrbu Ilustrația:
DODI TEODORESCU-ROMANAȚI

In The Heart of the Heart
of the Country
and other stories
by
WILLIAM H. GASS
Harper & Row, Publishers, New York

GLOBUS

William H. Gass

PUȘTIUL lui PEDERSEN

Traducere și prefață
de
VALENTIN NEGOIȚĂ

EDITURA UNIVERS

București
1983

WILLIAM H. GASS SAU FASCINAŢIA LIMBAJULUI

O EVALUARE a locului pe care William H. Gass îl ocupă în literatura americană contemporană se dovedeşte a fi o întreprindere deosebit de dificilă, avînd în vedere faptul că operele sale se întind de la cele pur imaginative la cele imaginativ critice, sînt variate ca formă şi stil, conţin imagini impresionante, introspecţii incitante, sînt scrise într-un limbaj şocant, trădînd o uimitoare forţă narativă.

Romancier, nuvelist şi eseist, William H. Gass s-a impus în peisajul literar american al ultimelor două decenii ca un talent autentic, un scriitor original, o voce de sine stătătoare.

Născut în anul 1924 la Fargo, în statul Dakota de Nord, William H. Gass a urmat cursurile colegiului Kenyon şi ale universităţii Wesleyene din Ohio, luîndu-şi apoi doctoratul în filozofie la universitatea Cornell. Paralel cu activitatea didactică — a predat filozofia la universitatea Purdue, statul Indiana, la universitatea din Illinois şi la uni-

versitatea Washington din St. Louis, Missouri unde se află și în prezent — Gass a început să publice începînd cu anii șaizeci povestiri în diverse periodice americane cum ar fi : *Nation, Accent, New York Times Book Review, New American Review, Art and Literature, Book Week*, multe dintre ele fiind selectate pentru a fi incluse în antologia anuală *The Best American Short Stories* în anii 1959, 1961 și 1962. Anul 1966 i-a adus consacrarea prin publicarea romanului *Omensetter's Luck* (Norocul lui Omensetter), roman care s-a bucurat de o primire deosebită din partea criticii și a publicului. Criticul Roger Shattuck, care îl alătură pe Gass lui Joyce ca maestru în „folosirea plastică a limbajului", consideră că scriitorul american „trece dincolo de personaje și dincolo de evenimente către ceva ce pot să numesc doar istorie. Timpul în romanul său curge impunător precum fluviul Ohio care îl înconjoară din toată părțile. Fără războaie, regi sau peregrinări, *Norocul lui Omensetter* se conturează ca o specie a romanului istoric." El conchide susținînd că proza lui Gass „demonstrează din nou că romanul este în același timp o formă a înțelepciunii și un mijloc de a o atinge".

Iar revista *Newsweek* din 18 aprilie 1966 afirmă că „William H. Gass a pornit să exploreze acele desișuri ale minții unde lumea exterioară apasă asupra sufletului... Cu ajutorul celui mai banal mijloc literar — povestea observată prin intermediul mai multor ochi — Gass reușește o capodoperă a definirii sensurilor, o creație complexă și complicată în care tema norocului lui Omensetter devine o dezbatere intensă asupra naturii vieții, dragostei, binelui și răului și, în cele din urmă, a morții... Este o poveste de viață și de moarte din micile ținuturi ale inimilor oamenilor."

Succesului repurtat cu primul său roman îi urmează un altul, la fel de impresionant, prilejuit de apariția în 1968 a volumului de nuvele și povestiri *In the Heart of the Heart of the Country* (În inima inimii țării), care îi va consolida reputația de deschizător de noi domenii de experimentare pentru proză.

Remarcînd talentul acestui „scriitor extraordinar de înzestrat", romancierul Walker Percy considera volumul ca fiind „o splendidă îmbinare între fond și formă, o acțiune de vis oferind semnificații la mai multe niveluri, totul modelat în proza unui poet".

Volumele care au urmat nu au făcut decît să îmbogățească registrul creației lui William H. Gass, conturînd profilul său de creator cu preocupări dintre cele mai diverse : culegerea de eseuri *Fiction and the Figures of Life* (Literatură și figuri de viață), 1970 ; nuvela-eseu *Willie Masters' Lonesome Wife*. (Nevasta părăsită a lui Willie Masters), 1971 ; eseul *On Being Blue* (Despre tristețe) ; piesa *The Cost of Everything* (Prețul tuturor lucrurilor), 1976 ; romanul *The Tunnel* (Tunelul), 1978 și culegerea de eseuri *The World Within the Word* (Lumea dinăuntrul cuvîntului), 1978.

*

„Mă consider mai mult un scriitor de proză decît romancier, critic sau povestitor și sînt interesat

mai ales de problemele de stil. Creațiile mele literare sînt, în general, construcții experimentale ; adică, încerc să fac lucruri din cuvinte așa cum un sculptor ar putea face o statuie din piatră. Cititorii vor găsi, de aceea, foarte puține lucruri legate de personaje sau acțiune în povestirile mele. Lucrînd în tradiția poeților simboliști, nu consider tehnicile creației narative (pentru artistul contemporan) ca fiind în vreun fel distincte de strategiile poemului lung."

Această adevărată profesiune de credință este manifestă în fiecare dintre creațiile lui Gass. Nuvelele și povestirile sale demonstrează o continuă experimentare a formei în scopul de a crea modul cel mai potrivit de prezentare a vieții și a experienței abordate de el. Volumul de față constituie, în acest sens, expresia cea mai adecvată pentru căutările autorului.

Ca și în primul său roman, Gass încearcă să elaboreze aici propriile teorii literare. El nu crede în re-crearea literară a vieții, ci în prezentarea simplă a vieții prin intermediul limbajului revelator al individului, care trebuie să includă atît cuvintele rostite cît și gîndurile nerostite.

Cele două nuvele și trei povestiri ale volumului se centrează în jurul relației naratorului cu lumea exterioară, care determină retragerea acestuia în sine, explorarea profundă a eului în strînsă întrepătrundere cu descoperirea forțelor creatoare ale imaginației, a imensului potențial al memoriei, a codificărilor obscure ale subconștientului. Acțiunea fiecărei povestiri se concentrează, de fapt, asupra unui amestec de amintiri, meditații și zămisliri ale unei minți izolate, constituindu-se într-o călătorie în spațiul interior, într-o aventură a imaginației.

„Puștiul lui Pedersen", nuvela care deschide volumul, relatează despre două călătorii care au loc simultan : una reală, prilejuită de găsirea copilului familiei Pedersen înghețat lîngă casa tînărului narator, întreprinsă pe viscol alături de tatăl său și de Hans, argatul de la fermă, și alta imaginară, în care trecutul, prezentul și viitorul se întrepătrund și se suprapun.

O măiastră îmbinare a realităților și obsesiilor vieții cu plăsmuirile unei imaginații dezlănțuite o constituie și povestirea „Doamna Rea", al cărei narator își revelă, treptat ,natura sa parazitară, vrednică de dispreț, goliciunea vieții sale pe măsură ce relatează minuțios, fascinat cruzimile neînsemnate, omenești ale vecinei sale.

Un incident banal, descoperirea trupurilor neînsuflețite, geometrice, întunecate ale gîndacilor de bucătărie constituie pentru naratoarea din „Ordinul insectelor" prilej de contemplație obsedantă, voluptuasă față de ceea ce ea ajunge să considere o ordine perfectă a vieții.

La fel cum pentru Fender, eroul povestirii „Țurțuri de gheață", contemplarea delicatelor și efemerelor forme înghețate provoacă o rupere a zăgazurilor imaginației, o defulare halucinantă și, în cele din urmă, anihilantă.

Un acut sentiment al izolării, al interiorizării se desprinde și din ultima nuvelă a volumului, sugestiv intitulată, „În inima inimii țării". Concepînd nuvela ca un jurnal, incluzînd informații cu privire la vreme, oameni, case, afaceri etc., fără nici

o legătură aparentă, Gass reușește să redea atmosfera unui oraș care pare să intre într-o stare de inerție permanentă, conștient cumva de iminența dispariției sale.

În fața vidului lumii exterioare, naratorul își afirmă bogăția propriului limbaj ca o modalitate de neacceptare a acesteia, cuvintele dînd naștere unei fascinante vieți interioare. Lipsit de motivație și sens, el este aproape imobil din punct de vedere fizic, dar deosebit de activ din punct de vedere verbal, ceea ce dă strălucire unei povestiri amplasate într-un peisaj în dezintegrare. Amintirile legate de fata care l-a părăsit revin constant în gîndurile sale, intensitatea lor contrastînd puternic cu vidul exterior. În același timp, ele înfloresc în limbaj pentru că el le consemnează fără încetare. „O tufă sub emoția trandafirilor săi nu ar fi înflorit atît de frumos ca tine atunci. Era o înfățișare pe care aș vrea să o dau acestei pagini. Pentru că aceasta este esența poeziei : să provoace schimbări în interior." În felul acesta naratorul își cultivă limba, în mijlocul cîmpurilor monotone ale Vestului Mijlociu, pînă cînd paginile înfloresc sub încărcătura emoțională a cuvintelor.

Preocuparea lui Gass pentru limbă apare aici, o dată mai mult, cît se poate de evidentă. Considerînd că limba poetului sau romancierului nu este cea de fiecare zi, el creează una de sine stătătoare, în care cuvintele își pierd valențele semantice tradiționale în favoarea unei interacțiuni contextuale crescînde. Ca urmare, într-o asemenea limbă „cuvintele reacționează unele față de altele ca niște actori sau dansatori și astfel obiectul lor nu este redat sau

descris, ci construit. În consecință, această limbă refuză orice traducere, devine înghețată în formulele ei și invită, nu la folosire, nu la acțiune, nu la consum, ci la apreciere, contemplare, conservare, repetare, elogiere." [1]

Invitație pe care volumul de față nu încetează, nici o clipă, să o facă.

VALENTIN NEGOIȚĂ

[1] William H. Gass, *The World Within the Word*, New York, Alfred Knopf, 1978, p. 304.

PUŞTIUL LUI PEDERSEN

PARTEA ÎNTÎI

HANS CEL MARE strigă, aşa că am ieşit afară. Şopronul era întunecos, dar soarele ardea pe zăpadă. Hans aducea ceva din grajd. Am strigat, dar Hans cel mare nu mă auzi. Intră în casă cu ceea ce ducea, înainte ca eu să fi ajuns la scări.

Era copilul familiei Pedersen. Hans îl aşezase pe băieţel pe masa din bucătărie ca pe o bucată de şuncă şi pusese de ceai. Nu scotea un cuvînt. Cred că-şi închipuia că un strigăt din grajd era de ajuns. Mama umbla stîngace cu hainele puştiului, care erau ţepene din cauza gheţei. Cu fiecare respiraţie ea părea să scoată o exclamaţie.

Ceainicul dădu în foc şi Hans zise :

Adu nişte zăpadă şi chemă-l pe taică-tău.

De ce ?

Adu nişte zăpadă.

Am luat găleata cea mare de sub spălător şi lopata de lîngă sobă. Am încercat să nu mă

grăbesc şi nimeni n-a spus nimic. La marginea pridvorului era un troian, aşa că am dat zăpada la o parte. Cînd m-am întors cu găleata, Hans zise :

E praf de cărbune în asta. Adu alta.

Puţin cărbune nu face rău.

Adu alta.

Cărbunele se încălzeşte.

Nu ajunge. Taci din gură şi adu-l pe taică-tău.

Mama întinsese nişte aluat pe masă, acolo unde Hans îl aruncase pe puşti ca pe o umplutură.

Aproape toate hainele puştiului erau pe podea unde începuseră să facă o băltoacă. Hans se apucă să frece faţa băiatului cu zăpadă. Mama încetase să-l mai dezbrace şi stătea doar lîngă masă, cu mîinile depărtate de corp de parcă ar fi fost umede, uitîndu-se cînd la Hans, cînd la băieţel.

Adu.

De ce ?

Ţi-am spus.

La tata mă refer.

Ştiu la ce te referi. Adu.

Am găsit o cutie de carton cu care venise laptele condensat şi am umplut-o toată cu zăpadă. Era prea mică, aşa cum îmi închipuisem. Am găsit alta plină cu zdrenţe şi un burete vechi pe care le-am aruncat. Supă Campbell. Am umplut-o şi pe asta cu ce mai rămăsese din troian. Zăpada se va scurge din cutii, dar

asta nu mă deranja. Acum puştiul era gol puşcă.

Arată ca un purcel bolnav.

Taci şi adu-l pe taică-tău.

Doarme.

Mda.

Nu-i place să fie trezit.

Ştiu. Nu ştiu eu asta la fel de bine ca tine ? Adu-l.

Cu ce o să ne ajute ?

O să avem nevoie de whisky-ul lui.

Asta poate s-o rezolve el foarte bine. Se pricepe să-şi pună la punct crăpătura aia de pe faţă. Dacă nu s-a terminat cumva.

Ceainicul şuiera.

Ce facem cu astea ? spuse mama.

Aşteaptă, Hed. Acum vreau să-l aduci. M-am săturat să-ţi tot spun. Adu-l, mă auzi ?

Ce facem cu ele ? Sînt toate ude, spuse ea.

M-am dus să-l trezesc pe bătrîn. Nu-i plăcea să fie sculat. Era mult prea adîncit în somnul lui. Nu dădea doi bani pe puştiul lui Pedersen, nu mai mult decît eu. Puştiul lui Pedersen era un puşti şi nimic altceva. Nu avea nici o valoare. Nu ca mine. Şi bătrînul îşi va ieşi din minţi, neputînd să înţeleagă atunci cînd se va trezi din somnul lui adînc. Am decis că îl urăsc pe Hans, cu toate că nu era ceva nou pentru mine. Îl uram pe Hans cel mare în momentul acela pentru că mă gîndeam cum vor clipi ochii tatei la mine — de parcă aş fi fost soarele arzînd deasupra zăpezii şi l-aş fi orbit. Ochii lui erau bătrîni şi nu văzuseră bine niciodată, dar străluceau la vederea whisky-ului şi vor privi duşmănos cînd voi face zgomot, înroşindu-se şi sporindu-i mînia. Am decis că îl uram şi pe puştiul lui Pedersen, murind în bucătăria noastră pe cînd eu eram prea departe ca să-l pot vedea, murind numai ca să-i facă plăcere lui Hans şi făcîndu-mă pe mine să urc scările crăpate şi apoi să merg de-a lungul unui coridor plin de curent la capătul căruia zăcea tata sub cuverturi, ca un bălegar acoperit cu zăpadă, sforăind şi şuierînd. Oh, n-o să-i pese de băiatul lui Pedersen. N-o să-i pese ca să fie trezit şi să renunţe la o parte din băutura sa pentru o bucăţică de băiat şi să-şi piardă poate una din ascunzători cu această ocazie. Asta l-ar înfuria destul de tare dacă ar fi treaz. Am încercat să nu mă grăbesc, deşi era frig şi puştiul lui Pedersen era în bucătărie.

Era înfofolit aşa cum îmi închipuisem că va fi. L-am bătut pe umăr, strigîndu-l pe nume. Cred că şi-a auzit numele. Numele i-a întrerupt sforăitul, dar nu s-a mişcat, doar s-a rostogolit puţin cînd l-am atins. Cuvertura a alunecat de pe gîtul lui ciolănos şi i-am văzut capul, acoperit cu scame ca o păpădie înflorită, dar faţa îi era întoarsă la perete — umbra palidă a nasului său se vedea pe tencuială — şi m-am gîndit : ei bine, nu prea arăţi a brută beată ca un porc acum. Nu puteam fi sigur că mai dormea încă. Era un ticălos precaut. Îşi auzise numele. L-am scuturat puţin mai tare şi am făcut puţin zgomot.

Ta-ta-ta-hei, am spus.
Eram mult prea aplecat. Ştiam bine. Dormea întotdeauna lîngă perete ca să trebuiască să te apleci pentru a-l atinge. Oh, era isteţ.
Ştiam bine, dar mă gîndeam la puştiul lui Pedersen gol puşcă în mijlocul aluatului aceluia. Cînd şi-a ridicat braţul m-am lăsat în jos, dar mi-a prins gîtul, de mi-au dat lacrimile, şi m-am retras ca să tuşesc. Tata stătea pe o parte, privindu-mă, clipind din ochi, cu mîna cu care mă lovise pe pernă.
Şterge-o de-aici.
N-am zis nimic — gîtul mi-era înfundat — dar l-am privit. Era ca un cal nărăvaş de care te apropii pe la spate. Deşi era mai bine să mă lovească. Era mînios cînd nu mă nimerea.
Cară-te de-aici.
M-a trimis Hans cel mare. Mi-a spus să te trezesc.
La dracu cu Hans. Cară-te.
L-a găsit pe puştiul lui Pedersen lîngă grajd.
Cară-te.
Tata şi-a tras cuvertura. Plescăia din gură.
Puştiul e-ngheţat bocnă. Hans îl freacă cu zăpadă. L-a adus în bucătărie.
Pedersen ?
Nu, tată. Puştiul lui Pedersen.
N-avea ce fura din grajd.
N-a furat, tată. Zăcea acolo. Hans l-a găsit îngheţat. Chiar acolo l-a găsit Hans.
Tata a rîs.

N-am ascuns nimic în grajd.
Nu înţelegi, tată ? Puştiul lui Pedersen. Puştiul...
Înţeleg al dracului de bine.
Tata îşi ţinea capul sus, muşcînd locul unde, odinioară, creştea mustaţa.
Înţeleg al dracului de bine. Ştii că nu vreau să-l văd pe Pedersen. Tîmpitul ăla. La ce bun ? Fătălăul ăla. De ce-a venit, ha ? La naiba, cară-te. Şi nu te mai întoarce. Găseşte naibii ceva mai acătării. Eşti un nătărău. Şi tu, şi Hans. Pedersen. Tîmpitul ăla. Fătălăul ăla. Să nu te mai întorci. Afară. La naiba. Afară. Afară, afară.
Ţipa şi respira din greu, iar pumnul i se strîngea pe pernă. Avea păr negru şi lung pe mînă. I se răsucea pe manşeta cămăşii de noapte.
Hans cel mare m-a pus să viu. Hans cel mare a spus.
La naiba cu Hans cel mare. E un rahat chiar mai mare decît tine. Şi gras, pe deasupra, nătărăule, ha ? L-am învăţat, lua-l-ar naiba, şi o să te-nvăţ şi pe tine. Afară. Vrei să arunc cu oala de noapte după tine ?
Era gata să se ridice, aşa că am ieşit trîntind uşa. Începea să înţeleagă că era prea furios pentru a mai dormi. Atunci arunca cu lucruri. O dată s-a luat după Hans şi şi-a deşertat oala de noapte peste balustradă. Tata făcuse în oala aceea. Hans a pus mîna pe un topor. Nici măcar nu s-a gîndit să se curețe şi a ciopîrţit jumătate din uşa tatii înainte de

a se opri. N-ar fi ajuns atît de departe dacă tata n-ar fi fost cuprins de un acces de rîs care zguduia casa. Chestia asta îl înveselea teribil pe tata, ori de cîte ori își aducea aminte. Întotdeauna am avut senzația că gîndul ăsta era prezent la amîndoi, mișcîndu-se în piepturile lor ca un hohot de rîs sau ca un mormăit, ca un animal nerăbdător să iasă afară. L-am auzit pe tata înjurînd în timp ce coboram scara.

Hans pusese prosoape aburite pe pieptul și pe stomacul puștiului. Acum îi freca picioarele cu zăpadă. Apa de la zăpada topită și apa de la prosoape se scursese de pe băiat pe masă acolo unde se afla aluatul, și acesta se transforma într-o pastă, lipindu-se de spatele puștiului.

N-are de gînd să se trezească ?

Dar taică-tu ?

Era treaz cînd l-am lăsat.

Ce-a zis ? Ai căpătat whisky-ul ?

A spus la naiba cu Hans cel mare.

Nu face pe deșteptul. L-ai întrebat de whisky ?

Mda.

Și ?

A spus la naiba cu Hans cel mare.

Nu face pe deșteptul. Ce-are de gînd să facă ?

Să se culce din nou, după cum se pare.

Mai bine ai aduce whisky-ul ăla.

Du-te tu. Ia și toporul. Tatei îi e o frică de moarte de topor.

Ascultă-mă, Jorge, m-am săturat de obrăzniciile tale. Puștiul ăsta este înghețat rău de tot. Dacă nu-i dau puțin whisky, ar putea să moară. Vrei să moară puștiul ? Vrei ? Așa că du-te la taică-tău și adu whisky.

Lu' tata nu-i pasă de puști.

Jorge.

Ei da, nu-i pasă. Nu-i pasă deloc și nici eu n-am chef să ies cu capul spart. Lui nu-i pasă și eu n-am chef să arunce cu oala de noapte în mine. Lui nu-i pasă de nimeni. Îi pasă numai de whisky-ul lui și de crăpătura aia uscată de pe fața sa. Să se-nbete ca un porc — asta-i tot ce dorește. Nu-i pasă de nimic altceva. De nimic. Nici de puștiul lui Pedersen. Nu, nici de puști.

Aduc eu alcoolul, a spus mama.

Îl întărîtasem tare pe Hans cel mare. Eram gata s-o șterg, dar cînd mama a spus că aduce ea whisky-ul, a fost surprins așa cum am fost și eu și s-a potolit. Mama nu se apropia niciodată de bătrînul cînd acesta dormea. N-o mai făcea de ani de zile. În fiecare dimineață cînd își spăla fața, primul lucru pe care îl vedea era cicatricea de pe bărbie pe care i-o făcuse el cu cramponul unei ghete și poate că ea îl vedea aruncînd-o din nou, șoseta murdară apărînd pe neașteptate în timp ce gheata zbura către ea. Trebuie să fi fost la fel de ușor pentru ea să-și reamintească acest lucru, pe cît era pentru Hans cel mare să-și aducă aminte cum se dusese după topor în timp ce era încă

împroşcat cu excrementele galbene şi puturoase ale tatii.

Nu, n-o să te duci, a spus Hans cel mare.

Ba da, Hans, dacă este nevoie, a spus mama.

Hans a dat din cap, dar nici unul din noi nu a încercat s-o oprească. Dacă am fi făcut-o, atunci unul dintre noi ar fi trebuit să se ducă în locul ei. Hans îl freca pe puşti din nou cu zăpadă... îl freca... îl freca.

Mă duc să mai aduc zăpadă, am spus eu.

Am luat găleata şi lopata şi am ieşit pe verandă. Nu ştiu unde s-a dus mama. Am crezut că s-a dus sus şi aşteptam s-o aud. Îl surprinsese pe Hans la fel de mult ca şi pe mine cînd spusese că se duce ea, şi apoi l-a surprins din nou cînd s-a întors atît de repede, după cît se pare, fiindcă atunci cînd am intrat cu zăpada ea se afla acolo cu o sticlă cu trei pene albe pe etichetă pe care Hans o ţinea furios de gît. Ah, era ciudat şi precaut, pipăind prin sertar şi ţinînd sticla cu braţul întins ca pe un şarpe. Era teribil de furios fiindcă crezuse că mama se pregătea să facă ceva deosebit, ceva eroic chiar, în special pentru ea — îl cunosc eu... îl cunosc eu... simţeam acelaşi lucru uneori — în timp ce mama nu se gîndea deloc la aşa ceva, nimic de felul ăsta. Nu era chip s-o faci să fie chit. Nu era acelaşi lucru cu a fi înşelat la tîrg. Acolo încercau întotdeauna, aşa că trebuia să te aştepţi. Acum Hans îi dăduse mamei ceva din el — amîndoi îi dăduserăm cînd am crezut că se duce direct la tata — ceva de preţ, un sentiment mai bun ; dar, fiindcă ea n-a ştiut ce-i dăduserăm, nu era deloc simplu să primeşti ceva înapoi.

Hans a rupt, în cele din urmă, poleiala şi a desfăcut capacul sticlei. Era scos din sărite şi pentru că nu exista decît un mod de a înţelege ce a făcut ea. Mama găsise una din ascunzătorile tatii. Găsise una şi nu suflase o vorbă, în timp ce Hans cel mare şi cu mine căutaserăm întruna toată iarna, aşa cum făceam în fiecare iarnă începînd cu primăvara aceea cînd a venit Hans şi eu mă uitasem în closet şi găsisem prima sticlă. Tata se pricepea la ascuns. Ştia că noi căutăm mereu şi îi făcea plăcere. Şi acum mama. Găsise sticla printr-un noroc, după cît se pare, dar nu spusese nimic şi noi nu ştiam cîtă vreme trecuse de atunci sau cîte mai găsise, nespunînd tot timpul nimic. Tata o să afle cu siguranţă. Uneori părea că nu ştie, pentru că le ascundea aşa de bine că nu le mai găsea nici el, ori pentru că le căuta şi nu găsea nimic şi îşi închipuia că nu ascunsese nici una, la urma urmelor, sau că o băuse. Dar despre asta o să afle pentru că ne foloseam de ea. Şi un nebun putea să-şi dea seama ce se petrecea. Dacă ar afla că mama a găsit-o — ar fi rău. Era foarte mîndru de ascunzătorile lui. Asta era singura lui mîndrie. Cred că îi lua timp să ne păcălească pe Hans şi pe mine. Dar pe mama nu punea mare preţ. Nu punea nici un preţ. Şi dacă ar afla că o femeie a găsit-o — atunci ar fi rău de tot.

Hans turnă puţin într-un pahar mare.

Ai de gînd să mai pui şi alte prosoape pe el ?

Nu.

De ce nu ? Doar de asta are nevoie, de ceva cald pe piele, nu ?

Nu acolo unde-i înghețat bocnă. Căldura-i rea pentru degerături. De-asta am pus prosoape numai pe piept și pe burtă. Trebuie să se dezghețe încet. Ar trebui să știi asta.

Culorile de pe prosoape se șterseseră.

Mama răscolea hainele puștiului cu degetul mare de la picior.

Ce o să facem cu astea ?

Hans cel mare a început să toarne whisky în gura puștiului, dar gura s-a umplut fără ca vreun strop să se scurgă pe gîtlej, și peste o clipă whisky-ul îi picura pe bărbie.

Uite, ajută-mă să-l sprijin. Trebuie să-i țin gura deschisă.

Nu vroiam să-l ating și speram că o s-o facă mama, dar ea continua să se uite la hainele puștiului adunate pe podea și la băltoaca din jurul lor și nu s-a mișcat.

Hai, Jorge.

Bine.

Ridică-l, nu-l împinge... ridică-l.

Bine, îl ridic.

L-am luat de umeri. Capul i-a căzut pe spate. Gura i s-a deschis. Pielea de pe gît era întinsă. Era înghețat tun.

Ține-i capul sus. O să se sufoce.

Are gura deschisă.

Are gîtul înfundat. O să se sufoce.

O să se sufoce oricum.

Ține-i capul sus.

Nu pot.

Nu-l ține așa. Pune-ți brațele în jurul lui.

Of, Doamne.

Era înghețat bocnă. Mi-am pus brațul cu grijă în jurul lui. Hans și-a băgat degetele în gura puștiului.

Acum sigur o să se sufoce.

Gura. Ține-l doar cum ți-am spus.

Era înghețat bocnă și umed. Îl țineam cu brațul de după spate. Părea sigur mort.

Apleacă-i capul pe spate un pic... nu prea mult.

Îl simțeam rece și lipicios. Era cu siguranță mort. Țineam un cadavru în bucătărie. Fusese mort tot timpul. Era mort cînd îl adusese Hans. Nu-l auzeam respirînd. Era grozav de slab, scobit între coaste. Ne pregăteam să-l punem la copt. Hans îl umezea acum. Eu stăteam cu brațul în jurul lui, proptindu-l. Îmi simțeam mușchii tresărind.

Ah, Doamne.

E mort. *E* sigur mort.

L-ai lăsat să cadă.

Mort ? spuse mama.

E mort. Îl simt. E mort.

Mort ?

Nu ești în toate mințile ? L-ai lăsat să se lovească cu capul de masă.

E mort ? E mort ? spuse mama.

Ei, Doamne, nu, nu încă, nu-i încă mort. Uite ce-ai făcut, Jorge.

E mort. *E* sigur mort.

Acum nu e. Încă nu e. Termină cu țipatul și ține-l drept.

Nu respiră.

Ba da, respiră Ține-l drept.

Nu-l țin. Nu țin un cadavru. Poți să-l ții tu dacă vrei. Poți să torni cît whisky vrei, pe el. Poți să faci ce vrei. Eu nu țin un cadavru.

Dacă e mort, spuse mama, ce facem cu astea ?

Jorge, lua-te-ar naiba, vino înapoi.

M-am dus în iesle, acolo unde îl găsise Hans cel mare. În zăpadă erau încă o groapă și niște urme peste care vîntul nu împrăștiase omătul. Puștiul trebuie să fi făcut cîțiva pași afară, clătinîndu-se, așa cum fac copiii. Puteam vedea locul unde călcase drept într-un troian și apoi se retrăsese și mersese împleticindu-se pe lîngă grajd, lovindu-se, poate, de el înainte de a cădea, apoi zăcînd nemișcat, așa încît zăpada a avut timp să se încolăcească în jurul lui, adunîndu-se atît de multă că în scurt timp l-ar fi acoperit complet. Cine știe, m-am gîndit eu, după cum ninge, s-ar fi putut să nu-l găsim pînă la primăvară. Chiar dacă era mort în bucătărie, eram bucuros că l-a găsit Hans cel mare. Mă vedeam ieșind din casă într-o dimineață cu soarele strălucind puternic pe cer și streșinile picurînd, zăpada presărată cu stropi și gheața de pe pîrîu topindu-se ; ieșind și mergînd spre iesle pe straturile întărite ale troianului... ieșind să joc jocul meu cu troienele... și mă vedeam pierzînd, călcînd în troianul cel mare care se sprijinea întotdeauna

de iesle și scăpînd piciorul exact în el, exact în puștiul lui Pedersen ghemuit, pe cale de a se dezgheța.

Asta ar fi fost mai rău decît să-i susțin trupul în bucătărie. Senzația ar fi venit mai repede și ar fi fost mai rău, întîmplîndu-se în mijlocul unui joc. N-ar fi existat nici o avertizare, nici un fel de pregătire pentru ce avea să se întîmple, pentru a ști ce am lovit înainte de a mă apleca, chiar dacă bătrînul Pedersen ar fi venit probabil prin nămeți în căutarea puștiului și toți și-ar fi închipuit că puștiul zace îngropat undeva sub zăpadă ; poate, într-o zi, după un vînt puternic, cineva l-ar fi găsit zăcînd ca un bolovan negru descoperit pe cîmp ; dar, probabil, la primăvară cineva l-ar fi găsit pe vreo pășune dosnică, dezghețîndu-se odată cu noroiul, și ar fi trebuit să-l aducă în casă și să-l ducă apoi la familia Pedersen și să-l predea doamnei Pedersen. Chiar și așa, chiar dacă ar ști cu toții, și sperînd că unul dintre Pederseni l-ar găsi primul așa încît alții să nu trebuiască să-l ridice din noroi sau să-l scoată dintr-un tufiș, să-l aducă acasă și să-l predea doamnei Pedersen, în haine uzate și îmbibate cu apă — chiar și atunci, cine s-ar aștepta să bage deodată piciorul prin crusta zăpezii, pierzînd jocul troienelor, și să calce pe puștiul lui Pedersen zăcînd chircit exact lîngă propriul tău grajd ? A fost un lucru bun că Hans a venit azi dimineață și l-a găsit, chiar dacă era mort în bucătăria noastră și eu trebuia să-l țin drept.

Cînd Pedersen ar veni să întrebe de puştiul lui, sperînd poate că puştiul a ajuns teafăr şi a rămas la noi, aşteptînd ca viscolul să se termine înainte de a pleca acasă, tata i-ar ieşi înainte şi l-ar aduce înăuntru la un pahar şi i-ar spune că e vina lui că a pus gardurile alea contra zăpezii. Aşa cum îl ştiu pe tata, i-ar spune lui Pedersen să se uite sub troienele făcute de gardurile lui, şi Pedersen s-ar înfuria aşa de tare că s-ar repezi la tata, şi ar bate din picior strigînd numele Domnului, aşa cum îi plăcea lui să facă. Acum totuşi, pentru că Hans cel mare îl găsise şi se afla mort în bucătăria noastră, s-ar putea ca tata să nu-i spună multe lui Pedersen cînd ar veni. S-ar putea numai să-i ofere lui Pedersen un pahar şi să-şi ţină gura în legătură cu gardurile alea contra zăpezii. Pedersen ar putea să vină chiar în dimineaţa asta. Ar fi cel mai bine aşa fiindcă tata ar dormi încă. Dacă tata ar dormi cînd vine Pedersen, n-ar avea ocazia să vorbească despre gardurile alea contra zăpezii sau să-i ofere lui Pedersen un pahar sau să-l facă pe Pedersen nevolnic sau fîsîit sau fătălău. Atunci Pedersen n-ar trebui să refuze băutura, să scuipe tutunul în zăpadă sau să-l invoce pe Dumnezeu şi ar putea să-l ia pe puşti şi să plece acasă. Speram că Pedersen va veni curînd. Speram că va veni şi va lua cadavrul ăla rece şi umed din bucătăria noastră. După cum mă simţeam, nu credeam că voi fi în stare să mănînc azi. Ştiam că la fiecare îmbucătură

l-aş vedea pe puştiul lui Pedersen în bucătărie pe cale de a fi pregătit pentru masă.

Vîntul se oprise. Soarele ardea pe zăpadă. Cu toate acestea, îmi era frig. Nu voiam să intru în casă, dar simţeam frigul cuprinzîndu-mă treptat, aşa cum trebuie să-l fi cuprins pe el venind spre noi. Se înfăşurase în jurul lui ca un cearşaf, îngheţat la început, mai ales în jurul picioarelor, şi el şi-a mişcat probabil degetele în ghete şi a vrut să-şi împreune picioarele aşa cum faci cînd te urci în pat. Dar apoi lucrurile încep să se încălzească puţin, cearşaful devine din ce în ce mai călduros pînă cînd simţi totul foarte plăcut şi adormi. Numai că atunci cînd puştiul a adormit lîngă grajdul nostru, n-a fost la fel ca atunci cînd adormi în pat, fiindcă cearşaful nu s-a încălzit niciodată cu adevărat şi nici el nu s-a încălzit niciodată cu adevărat. Acum se afla la fel de îngheţat în bucătăria noastră — în timp ce ceainicul şuiera şi mama se pregătea să pună aluatul la copt — pe cînd eu stăteam afară lîngă grajd dînd din picioare în zăpadă. Trebuia să intru în casă. M-am uitat, dar n-am putut să văd pe nimeni încercînd să vină pe acolo pe unde era drumul. Tot ce puteam să văd erau nişte urme pe jumătate şterse mişcîndu-se nebuneşte în zăpadă pînă cînd dispăreau sub un troian. Nu era nimic împrejur. Nu era nimic : un copac sau o ramură sau o piatră dezgolite de vînt, sau o tufă îmbrăţişată de zăpadă înălţîndu-se pentru a marca

locul unde urmele acelea ieșeau de sub troian, așa cum cineva ar fi ieșit de sub pămînt.

Am hotărît să dau ocol prin față, deși nu aveam voie să calc prin salon. Zăpada îmi ajungea la coapse, dar eu mă gîndeam la locul unde zăcea puștiul pe masa din bucătărie în mijlocul aluatului, udat cu whisky și apă, de parcă primăvara ar fi venit deodată în bucătăria noastră și noi, neștiind tot timpul ăsta că se află acolo, am fi topit partea de sus a mormîntului său și l-am fi lăsat să-l găsim întins, înghețat, țeapăn și gol; și oare cine trebuia să-l ducă acasă la familia Pedersen și să-l predea doamnei Pedersen, gol, plin de făină pe dosul dezgolit?

2

Numai spatele lui. Scurta de lînă verde. Boneta din ciorap negru. Mănușile galbene. Pușca.

Hans cel mare continua să repete aceste cuvinte. Lăsa înțelesului șansa unei schimbări. Se uita la mine și clătina din cap și repeta întruna.

Le-a pus lîngă beci așa că am alergat.

Hans a umplut paharul. Era pătat cu whisky și făină.

N-a zis nimic tot timpul ăsta.

A pus sticla pe masă și fundul s-a scufundat inegal în aluat, înclinîndu-se greoi și ciudat într-o parte — purtîndu-se nebunește, ca tot restul.

Asta-i tot ce spune c-a văzut, zise Hans, uitîndu-se fix la urma lăsată de dosul puștiului în aluat. Numai spatele lui. Scurta de lînă verde. Boneta din ciorap negru. Mănușile galbene. Pușca.

Asta-i tot?

A așteptat și a tot așteptat.

Asta-i tot.

A dat pe gît whisky-ul dintr-o singură răsuflare și a privit atent fundul paharului.

Ei, dar de ce trebuie să-și amintească el toate culorile?

S-a aplecat cu picioarele depărtate și cu coatele pe genunchi, ținînd paharul între ei cu ambele mîini și clătinîndu-l pentru a privi lichidul rămas, rostogolindu-se încolo și încoace pe fund.

Cum de știe? Vreau să spun, precis.

Crede că știe, a spus Hans cu un glas obosit.

Crede că știe.

A ridicat sticla și o bucată mare de aluat era lipită de ea.

Doamne. Asta-i tot. Așa simte el. Ajunge, nu-i așa? a spus Hans.

Ce mizerie, a spus mama.

Delira, a spus Hans. Nu putea să se gîndească la altceva. Trebuia să vorbească. Trebuia să se descarce. Trebuia să-l auzi gemînd.

Sărmanul, sărmanul Stevie, a spus mama.

Delira?

Chiar așa, e ca și cum ai visa? a spus Hans.

Trebuie să fi visat. Ascultă — cum de-a reușit să ajungă acolo? De unde a venit? A căzut din cer?

A venit pe viscol.

Așa-i, Hans, asta trebuie să se fi întîmplat. A viscolit toată ziua. Nu s-a oprit — nu-i așa? — pînă spre seară. Asta trebuie să i se fi întîmplat. Acum, ce șansă mai are?

E o șansă cu ce i s-a întîmplat, a spus Hans.

Dar, ascultă. Doamne. E străin de locurile astea. Dacă-i străin, a venit pe drum. N-ar fi reușit niciodată să ajungă pe viscol, nici chiar cunoscînd ținutul.

A venit prin vifor. A ieșit din pămînt ca un vierme. Hans a ridicat din umeri. A venit.

Hans și-a turnat whisky, mie nu.

A venit prin vifor, a spus el. A venit prin vifor așa cum venise și puștiul. Puștiul n-avea nici o șansă, dar a venit. E aici, nu-i așa? E chiar sus, chiar acum. Trebuie să crezi asta.

Nu viscolea cînd a venit puștiul.

Tocmai începea.

Nu-i același lucru.

Bine. Puștiul avea patruzeci și cinci de minute, poate o oră înainte ca să se pornească de-a binelea. Nu-i de ajuns. Ai nevoie de tot timpul, nu numai pentru pornire. Pe viscol, trebuie să te afli acolo unde te îndrepți dacă ai de gînd să ajungi acolo.

Asta vreau să spun. Înțelegi, Hans? Puștiul a avut noroc. A știut drumul. A avut o plecare avantajoasă. În plus, era speriat. Nu-i dispus să trîndăvească. Și e norocos. A avut

șansa să fie norocos. Iar mănuși galbene n-are șansa asta. El are de bătut o cale mai lungă. Trebuie să vină pe vifor tot drumul. Dar el nu știe drumul și nu-i cu adevărat speriat, poate numai de vifor. Nu are șansa să fie norocos.

Ai spus că puștiul era speriat. Bun. Ei bine, de ce? Explică-mi asta.

Hans își ținea ochii ațintiți asupra whisky-ului care strălucea în pahar. Se ținea tare.

Și mănuși galbene — el nu-i speriat? a spus el. De unde știi că nu-i speriat, vreau să spun de altceva decît de vînt și zăpadă și frig și urlete?

Foarte bine, nu știu, dar se poate, nu-i așa? Oricum, puștiul, ei bine, poate nu era speriat deloc la plecare. Poate că taică-său se gîndea tocmai să-l bată și el a șters-o. Apoi, primul lucru de care află este că viscolește din nou și se rătăcește, iar cînd ajunge la grajdul nostru nu știe unde se află.

Hans a dat încet din cap.

Da, da, Hans, puștiului îi e frică pentru că a fugit de acasă.

Nu vrea să spună că a făcut o asemenea ispravă nesăbuită. Așa că născocește toată povestea asta. Nu-i decît un puști. A născocit totul.

Lui Hans nu-i plăcea asta. Nu vroia să-l creadă pe puști mai mult decît îl crezusem eu, dar dacă nu o făcea, atunci puștiul îl păcălise cu siguranță. Nu voia să creadă nici asta.

Nu, a spus el. Sînt astea lucruri pe care să le născocești? Sînt lucruri la care ajungi — de-

lirînd din cauza degerăturilor și a febrei și neștiind cine-i acolo sau unde te afli sau nimic altceva — și le născocești ?

Mda.

Nu, așa-i. Verde, negru, galben : nu născocești nici culorile. Nu născocești lucrurile punîndu-ți rudele în pivniță unde să înghețe. Nu născocești faptul că el n-a scos o vorbă tot timpul sau că i-ai văzut numai spatele sau exact ce purta. E mai mult decît o născocire ; e mai mult decît un vis. E ca și cum vezi ceva o dată și te izbește așa de tare, că nu mai uiți niciodată chiar dacă vrei ; minciunile, visele, se duc — asta te *posedă ;* e ceva care se lipește de tine ca scaieții pe care încerci să-i dai la o parte în timp ce faci altceva, dar ei nu se dau niciodată la o parte, ci se rostogolesc numai puțin și primul lucru pe care îl știi este că nu faci ce ți-ai pus în gînd, ci încerci numai să dai la o parte scaieții. Știu. S-au lipit lucruri de-astea de mine. Dealtfel, de toată lumea. Foarte curînd te saturi să tot încerci să te descotorosești de ei. Dacă ar fi doar scaieți, n-ar conta, dar nu-s. Nu-s niciodată. Puștiul a văzut ceva care l-a izbit tare de tot ; l-a izbit atît de tare, că probabil cît timp a alergat încoace nu a văzut nimic altceva decît ce l-a izbit. Nu chiar. L-a izbit atît de tare că n-a mai putut să facă nimic decît să-l dea în vileag, delirînd cînd a ajuns. L-a izbit. Asemenea lucruri nu se născocesc, Jorge. Nu. El a venit pe vifor, ca și puștiul. N-avea nici o treabă acolo, dar a venit. Nu

știu exact cum sau de ce sau cînd, doar că trebuie să se fi întîmplat în timpul viscolului de ieri. A ajuns la ferma lui Pedersen chiar înainte sau chiar după ce a încetat ninsoarea. A ajuns acolo și i-a împins pe toți în pivniță ca să înghețe și pariez că avea motivele lui.

S-a lipit aluatul de fundul sticlei tatii.

Nu puteam să mă gîndesc la nimic altceva să spun. Ce spusese Hans suna corect. Suna corect, dar nu putea fi așa. Pur și simplu nu putea fi. Oricum ar fi fost, puștiul lui Pedersen fugise de la ferma tatălui său probabil ieri spre seară, cînd viforul se mai domolise, și și-a făcut apariția în grajdul nostru azi dimineață. Știam că e aici. Asta știam. Îl ținusem. Îl simțisem mort în mîinile mele, doar că acum cred că nu era mort. Hans îl așezase în pat sus, dar eu îl vedeam încă în bucătărie, atît de slab și gol pușcă, cu două prosoape aburind pe el, cu whisky-ul prelingîndu-se pe la colțurile gurii, cu dîre de murdărie între degetele de la picioare, presînd aluatul mamei după forma dosului său.

Am întins mîna după sticlă. Hans a ținut-o deoparte.

Totuși, el nu l-a văzut făcînd asta, am spus eu.

Hans a dat din umeri.

Atunci nu-i sigur.

E sigur, ți-am spus. Alergi prin viscol dacă nu ești sigur ?

Nu viscolea.

Tocmai începea.

Eu nu alerg pe viscol.
Rahat.
Hans mi-a arătat capătul plin de aluat al sticlei.
Rahat.
A scuturat-o.
Vii dinspre şopron — ca azi dimineaţă. Din cîte ştii nu se află nici un vînător cu mănuşi galbene pe o distanţă de o mie de mile. Vii dinspre şopron fără să te gîndeşti la ceva anume. Intri doar — intri doar şi vezi un tip pe care nu l-ai mai văzut niciodată, tipul care nu există pe o distanţă de o mie de mile, la care nu te gîndeai, care era atît de departe şi care poartă mănuşile alea galbene şi scurta aia de lînă verde şi care ne ţine, pe mine, pe taică-tău şi pe maică-ta aliniaţi cu mîinile la spate şi gîturile uite aşa.
Hans şi-a lipit sticla şi paharul în spatele capului.
Ne ţine pe mine, pe maică-ta şi pe taică-tu aliniaţi cu mîinile aici în spatele capului şi are o puşcă între mănuşile alea galbene şi-i mişcă vîrful în sus şi în jos în faţa maică-ti foarte încet şi liniştit.
Hans s-a ridicat şi a vînturat sticla cu violenţă în faţa mamei. Ea s-a cutremurat şi a îndepărtat-o. Hans s-a oprit ca să vină la mine. A stat aplecat asupra mea, cu ochii negri ca nişte nasturi pe faţa lui mare, şi eu am încercat să arăt de parcă nu m-aş fi ghemuit în scaunul meu.

Ce faci ? a răcnit Hans. Laşi să cadă capul îngheţat al unui puşti pe masă.
La naiba.
Hans ţinea sticla din nou în faţa lui, drept în ochii mei.
Hans Esbyorn, a spus mama, nu cicăli băiatul.
La naiba...
Jorge.
Eu n-aş fugi, mamă.
Mama a oftat. Nu ştiu. Dar nu ţipa.
Ei, ce Dumnezeu, mamă.
Nici nu-njura. Te rog. Aţi înjurat prea mult — tu şi cu Hans.
Dar eu n-aş fugi.
Da, Jorge, da. Sînt sigură că tu n-ai fugi, a spus ea.
Hans s-a întors, s-a aşezat, şi-a terminat băutura şi şi-a turnat alta. Putea să se destindă acum cînd reuşise să mă irite. Era un ticălos ciudat.
Ba ai fi fugit, a spus el, plimbîndu-şi limba peste buze. Poate c-ai avea dreptate s-o faci. Poate că oricine ar avea. Fără puşcă, fără ceva care să-l oprească.
Sărmanul copil. Fir-ar să fie. Şi ce o să facem cu astea ?
Agaţă-le undeva, Hed, pentru numele lui Dumnezeu.
Unde ?
Ei bine, unde le pui de obicei ?
Ah nu, a spus ea, n-aş socoti drept să fac asta.

Atunci, Doamne, Hed, nu știu. Doamne.

Te rog, Hans, te rog. Cuvintele astea sînt greu de suportat.

Se uita fix la tavan.

Doamne. În ce hal e bucătăria. Nu suport s-o văd. Și n-am terminat de copt.

Numai la asta se putea gîndi. Numai atît avea de spus. Nu-i păsa de mine. Eu nu contam. Nu atît cît bucătăria. Eu n-aș fi fugit.

Pune la copt, am spus eu.

Taci din gură.

Putea să arate oricît de rău vroia, nu-mi păsa. Ce însemna răutatea lui pentru mine ? O bășică pe călcîi, un alt necaz, un pat înghețat. Totuși, cînd își lua ochii de pe mine ca să bea, mă simțeam mai bine. Aveam de gînd să-i sucesc gîtul.

Bine, am spus eu. Bine. Bine.

Era pierdut în paharul lui, cugetînd.

Le e grozav de frig în pivnița aia, am spus eu.

Puțin alcool strălucea pe fund. Aveam de gînd să-i sucesc gîtul ca unui sac.

Ce-ai de gînd să faci ?

Își luă din nou înfățișarea lui rea, dar îi lipsea entuziasmul. Vedea asta în pahar.

L-am salvat pe puști, nu ? a spus el în cele din urmă.

Poate că da.

Tu nu.

Nu. Eu nu.

E timpul să faci ceva atunci, nu ?

De ce ? Nu cred că ei îngheață. Tu ești cel care crede asta. Tu ești cel care crede că el a fugit după ajutor. Tu ești acela. Tu l-ai salvat. Foarte bine. Tu nu i-ai lăsat capul să se lovească de masă. Eu am făcut asta. Tu nu. Nu. Tu ai fost acela care l-ai frecat. Foarte bine. Tu l-ai salvat. Deși asta nu a fost ideea puștiului. El a venit după ajutor. După tine, asta e. El n-a venit să fie salvat. L-ai salvat, dar ce-ai de gînd să faci acum ca să-l ajuți ? Te simți puternic, nu ? gîndindu-te cum ai procedat. Te simți și acum ca un salvator, Hans ? Cum e ?

Ticălos mic.

Perfect. Mic sau mare. Nu contează. Tu ai făcut totul. Tu l-ai găsit. Tu ai făcut tărăboiul, dînd ordine tuturor în jur. Era mort de-a binelea. L-am ținut și l-am simțit. Poate din punctul tău de vedere era viu, dar era un punct de vedere care nu contează. Nu — dar nu puteai să-l lași. Frecatul. Ei bine, l-am simțit... rece... Doamne ! Nu ești mîndru ? Era mort, chiar aici, mort. Și n-au existat nici un fel de mănuși galbene. Deși acum există. Asta vine de la frecat. Frecatul... nu ești mîndru ? Nu poți să crezi că puștiul mințea destul de bine ca să păcălească. Deci era mort. Dar acum nu-i. Nu pentru tine. Pentru tine nu-i.

E viu și pentru tine. Ești nebun. E viu pentru toți.

Nu, nu-i. Nu-i viu pentru mine. N-a fost niciodată. Nu l-am văzut niciodată decît mort. Rece... l-am simțit... Doamne ! Nu ești mîn-

dru ? E-n patul tău. Foarte bine .Tu l-ai dus acolo. E-n patul tău, Hans. Ţie ţi-a bolborosit. Tu îl şi crezi, aşa că-i viu pentru tine atunci. Pentru mine nu. Nu pentru mine.

Nu poţi să spui aşa ceva.

O spun totuşi. Mă auzi ? Frecatul... Nu ştiai ce readuceai la viaţă, nu-i aşa ? Pe lîngă puşti a mai venit ceva pe vifor, Hans. Nu spun că mănuşi galbene a reuşit. Nu. Nu putea. Dar altceva a reuşit. În timp ce frecai nu te-ai gîndit la asta.

Ticălos mic.

Hans, Hans, te rog, a spus mama.

Nu contează. Mic sau mare, cum am spus. Te întreb ce-ai de gînd să faci. Tu crezi. Tu ai făcut-o. Ce-ai de gînd să faci ? Ar fi caraghios dacă exact acum, cînd stăm aici, puştiul moare sus.

Jorge, a spus mama, ce lucru îngrozitor — în patul lui Hans.

Foarte bine. Dar să presupunem. Să presupunem că n-ai frecat îndeajuns — nu îndeajuns de mult şi de tare, Hans. Şi presupune că moare sus în patul tău. Ar putea. Era rece, ştiu asta. Ar fi caraghios pentru că mănuşi galbene — el nu va muri. N-o să fie aşa de uşor să-l omori.

Hans nu s-a mişcat şi nici n-a spus nimic.

Eu nu judec. Eu nu-s bun la salvat, aşa cum ai spus. Pentru mine nu-i nici o diferenţă. Dar de ce începi să freci dacă ai de gînd să te opreşti ? Pare să fie îngrozitor dacă puştiul lui Pedersen trebuie să fi venit tot drumul ăla pe vifor, speriat şi îngheţat şi tu să te fi ocupat cu tot frecatul şi salvatul, pentru ca el să poată să-şi revină şi să-ţi spună povestea lui închipuită şi să te facă s-o crezi, dacă n-ai de gînd să faci nimic acum decît să stai şi să ţii în mînă sticla aia. Asta nu-i un scaiete care se înlătură aşa uşor.

El tot nu spunea încă nimic.

Fructele din pivniţă stau în frig mare. Desigur se presupune că nu îngheaţă.

M-am lăsat uşor pe spate în scaun. Hans şedea numai.

Se presupune că nu îngheaţă, aşa că-i în regulă.

Tăblia mesei din bucătărie arăta mînjită. Dîre de aluat şi pete de umezeală erau împrăştiate în tot locul. Prin aluat se vedeau dungi de culoare ruginie şi prosoapele se scurseseră. Peste tot erau mici băltoace roşcate de whisky şi apă. Ceva, părea a fi whisky, picura încet pe podea şi împreună cu apa se scurgea spre băltoaca de lîngă grămada de haine. Cutiile scădeau. În jurul mesei şi al sobei se aflau dîre negre şi groase. M-am gîndit că era ciudat că se terminaseră aşa de repede cutiile. Sticla şi paharul erau stîlpi în jurul cărora îşi ţinea mîinile Hans cel mare.

Mama a început să strîngă hainele puştiului. Le-a cules una cîte una, delicat, de margini şi de colţuri, ridicînd o mînecă de parcă ar fi fost un picior teşit, ars şi strîmb, al unei broaş-

te moarte din cauza verii, pe care îl aruncă de pe drum. Ele nu păreau lucruri ce țin de om, după felul în care le prindeau mîinile ei, ci de animal — lucruri moarte și putrede ieșite de sub pămînt. Le-a luat cu ea și cînd s-a întors am vrut să-i spun să le îngroape, să le ascundă cumva repede sub zăpadă, dar m-a speriat, după cum a venit cu brațele goale, tremurînd, cu degetele închizîndu-se și deschizîndu-se, mișcîndu-se ca o combină printre șiruri.

Am auzit picuratul limpede și l-am auzit pe Hans înghițind. Am auzit apa și whisky-ul picurînd. Am auzit chiciura de pe fereastră topindu-se pe pervaz și scurgîndu-se în jgheab. Hans și-a turnat whisky în pahar. M-am uitat în spatele lui Hans și l-am văzut pe tata care privea din prag. Nasul și ochii lui erau roșii, iar în picioare avea papuci roșii.

Ce-i toată povestea asta cu puștiul lui Pedersen ? a spus el.

Mama stătea în spatele lui cu o cîrpă de șters.

3

Te-ai gîndit cumva la un cal ? a spus tata.
Un cal ? De unde să ia un cal ?
De oriunde — de pe drum — de oriunde.
Putea să ajungă cu un cal ?
A ajuns el cu ceva.
Totuși nu cu un cal.

Nu pe picioarele lui.
Nu spun că a venit cu ceva.
Caii nu se rătăcesc.
Ba da.
Au minte.
Se mănîncă mult rahat în jurul cailor.

Pe viscol un cal se duce acasă.

Așa-i.

Îi lași să meargă și se duc acasă.

Așa-i.

Dacă furi un cal și îl lași să meargă, te va duce la grajdul de unde l-ai furat.

Nu putea să-i lase frîul moale atunci.
Trebuie să-l fi călărit serios atunci.
Și să fi știut încotro merge.
Mda, și să fi mers într-acolo.
Dacă a avut un cal.
Mda, dacă a avut un cal.

Dacă a avut un cal înainte de vifor și a călărit pe drum, atunci cînd a venit zăpada calul ar fi fost prea departe și n-ar fi știut s-o ia spre casă.

Au o minte grozav de bună.
Rahat.

Ce importanță are ? A reușit. Ce importanță are cum ? a spus Hans.

Mă gîndesc dacă a putut s-o facă, a spus tata.

Iar eu îți spun că a făcut-o, a spus Hans.
Iar eu îți tot spun că n-a făcut-o. Puștiul a născocit totul, am spus eu.

Calul s-ar fi oprit. Şi-ar fi pus capul contra vîntului şi s-ar fi oprit.

I-am văzut punîndu-şi dosul.

Întotdeauna îşi pun capul.

Ar fi putut să-l strunească.

Dacă era blînd şi nu prea speriat.

Un cal de plug e blînd.

Unii sînt.

Unora nu le place să fie călăriţi.

Unora nu le plac nici străinii.

Unora.

La naiba, a spus Hans.

Tata a rîs. Mă gîndesc numai, a spus el. Mă gîndesc numai, Hans, atîta tot.

Tata văzuse sticla. Imediat. Privise cu ochii pe jumătate închişi. Dar nu-i scăpase. O văzuse, ca şi paharul din mîna lui Hans. Mă aşteptasem să spună ceva. Şi Hans la fel. Continuase să ţină paharul destul de mult pentru ca nimeni să nu aibă impresia să îi era frică, apoi îl pusese jos indiferent, ca şi cum n-ar fi avut nici un motiv să-l ţină sau să-l pună jos, dar îl punea jos oricum, fără să se gîndească. Eu rînjisem, dar el nu mă văzuse, sau dacă nu, considerase că nu mă văzuse. Tata tăcuse din gură în legătură cu sticla, deşi o văzuse imediat. Cred că trebuia să-i mulţumim puştiului lui Pedersen pentru asta, deşi trebuia să-i mulţumim şi pentru sticlă.

E vina lui că a pus toate gardurile alea contra zăpezii, a spus tata. Ai crede, de cîtă vreme se află aici, c-ar trebui să cunoască forţele mai bine.

Lui Pedersen îi place doar să fie pregătit, tată, asta-i tot.

Îi place la naiba. Îi place să se pregătească, tîmpitului ăluia. Să se pregătească, să se pregătească şi iar să se pregătească. Se pregăteşte mereu, dar nu-i niciodată gata. Pînă acum, nu-i. Vara trecută, în loc să-şi vadă de recoltă, s-a pregătit pentru lăcuste. Doamne. Cine doreşte lăcuste ? Ei bine, asta-i calea de a face rost de lăcuste — asta-i calea sigură — să te pregăteşti pentru lăcuste.

Prostii.

Prostii ? Ha, prostii zici, Hans ?

Da, prostii zic.

Şi tu eşti unul care te pregăteşti, aşa-i ? Ca Pedersen, aşa-i ? Ah, ce boaşe zbîrcite ai, cu mintea asta. Ai pune otravă pentru un milion, ha ? Ştii ce-ai obţine ? Două milioane. Deştepţi, ah oamenii ăştia deştepţi, mda. Pedersen a *chemat* lăcustele. El *s-a rugat* de ele. A mers în genunchi după ele. Iar eu ? Şi eu am avut lăcuste. Acum s-a dus şi a chemat zăpada, a mers în genunchi după zăpadă, şi-a frînt degetele după zăpadă. E pregătit, spune-mi ? Ha ? Zăpadă ? Pentru zăpadă adevărată ? E cineva vreodată pregătit pentru zăpadă adevărată ? Ah Doamne, ce neghiob. Ar fi trebuit să-şi ţină puştiul după gardurile alea. Ce chestie — ce — ce chestie — să-l trimită aici. Ce Dumnezeu, un bărbat trebuie să-şi vegheze neamul. Uite — tata a arătat pe fereastră. Vezi — vezi — ce ţi-am spus — ninge... ninge mereu.

Ai văzut vreo iarnă în care n-a nins ?
Erai pregătit, bănuiesc.
Întotdeauna ninge.
Erai pregătit și pentru puștiul lui Pedersen, bănuiesc. Erai tocmai afară așteptîndu-l, răcorindu-ți boașele.
Tata a rîs și Hans s-a înroșit.
Pedersen e un neghiob. Oamenii deștepți nu pot fi învățați. Ah nu, nu bătrînul Pete. El n-a învățat niciodată despre lucrurile care pot să cadă din cer și să se-ntîmple grîului. Iar gîtul lui e-ndoit tot timpul, studiind norii — ha, rahatul ăla. N-are grijă nici chiar de puștiul lui pe viscol. Un bărbat trebuie să-și vegheze neamul, ce Dumnezeu. Dar tu o să te îngrijești de el, ei, Hans ? Tu ești un neghiob mai mare pentru că ești mai gras.
Fața lui Hans era roșie și umflată ca pielea în jurul unei așchii. A întins mîna și a apucat paharul. Tata stătea pe colțul mesei din bucătărie, legănîndu-și un picior. Paharul era lîngă genunchiul lui. Hans s-a întins pe lîngă tata și l-a luat. Tata îl privea și-și legăna piciorul, rîzînd. Sticla se afla pe tejghea și tata a privit atent în timp ce Hans a luat-o.
Ah, ai de gînd să bei din whisky-ul meu, Hans ?
Mda.
Ar fi politicos să ceri.
Eu nu cer, a spus Hans, aplecînd sticla.
Cred că ar fi mai bine să fac niște pesmeți, a spus mama.

Hans a privit către ea, ținînd sticla aplecată. N-a turnat.
Pesmeți, mamă ? am spus eu.
Trebuie să am ceva pentru domnul Pedersen și eu n-am nimic.
Hans a îndreptat sticla.
Iată un lucru de luat în discuție, a spus el, începînd să zîmbească. De ce nu-i Pedersen aici să-și caute puștiul ?
De ce-ar fi ?
Hans mi-a făcut cu ochiul prin pahar. Nimic de acest fel nu m-ar face să-i fiu prieten.
De ce nu ? Noi sîntem cei mai apropiați. Dacă puștiul nu-i aici, ne poate ruga să-l ajutăm la căutat.
Baftă mare.
N-a răzbit. Cum găsești asta ?
Nu mă gîndesc la asta, a spus tata.
De ce nu ? Mi se pare ceva la care merită să te gîndești cu adevărat mult și în mod deosebit.
Nu, nu merită.
Nu ?
Pedersen e un neghiob.
Așa-ți place să spui. Te-am auzit destul de des. Foarte bine, poate este. Cît timp socoți că va rătăci încolo și-ncoace căutînd înainte de a sosi aici ?
Mult timp. Poate mult timp.
Puștiul e plecat de mult.
Tata și-a aranjat cămașa de noapte peste genunchi. O purta pe cea cu dungi.
Cît de mult e mult timp ? a spus Hans.

Puştiul lipseşte.
Ah, Pedersen va fi aici peste mult timp de acu-nainte, a spus tata.
Şi dacă nu va fi ?
Ce vrei să spui cu asta ? Atunci, nu va fi. Ce Dumnezeu, nu va fi. Nu-i treaba mea. Dacă nu va fi, nu va fi. Nu-mi pasă ce face.
Mda, a spus Hans cel mare. Mda.
Tata şi-a încrucişat braţele, arătînd ca un judecător. Şi-a legănat piciorul.
Unde-ai găsit sticla ?
Hans s-a umflat în pene.
Te pricepi la ascuns, nu-i aşa ?
Eu pun întrebările. Unde-ai găsit-o ?
Hans se distra prea mult.
Eu nu.
Hei, Jorge. Tata îşi mesteca buza. Deci tu eşti ticălosul cel curios.
Nu se uita la mine şi nu părea măcar că vorbeşte cu mine. A spus-o de parcă n-aş fi fost acolo şi ar fi gîndit cu voce tare. Treaz, adormit — nu mă păcălea.
N-am fost eu, tată, am spus.
Am încercat să-l fac atent pe Hans să tacă din gură, dar el se distra.
Hans cel mic nu-i prost, a spus Hans cel mare.
Nu.
Acum tata nu era atent.
Nu-i neam cu tine, a spus tata.
De ce nu-i aici atunci ? Ar *căuta* şi el. De ce nu-i aici ?

Doamne, am uitat de tot de Hans cel mic, a spus mama, luînd repede o ceaşcă din dulap.
Hed, ce faci acolo ? a spus tata.
A, pesmeţi.
Pesmeţi ? Pentru ce naiba ? Pesmeţi. Nu vreau nici un pesmet. Fă nişte cafea. Ai stat de pomană tot timpul ăsta.
Pentru Pedersen şi Hans cel mic. Vor veni şi vor dori pesmeţi şi cafea şi eu voi scoate nişte jeleu de soc. De cafea era nevoie să-mi aduci aminte, Magnus, îţi mulţumesc.
Cine a găsit sticla ?
Ea a scos nişte făină din cutie.
Tata stătuse jos, legănîndu-se. Acum s-a oprit şi s-a ridicat.
Cine a găsit-o ? Cine a găsit-o ? La naiba, cine a găsit-o ? Care dintre ei ?
Mama încerca să cîntărească făina, dar îi tremurau mîinile. Făina s-a scurs din lingură şi a căzut pe marginea castronului, iar eu m-am gîndit, Da, ai fi fugit, da, îţi tremură mîinile.
De ce nu-l întrebi pe Jorge ? a spus Hans cel mare.
Cît îl uram, făcînd-o pe grozavul faţă de mine — laşul. Şi avea braţe puternice.
Mucosul ăsta, a spus tata.
Hans rîdea de-i tremura pieptul.
Ăsta n-ar putea găsi nimic din ce ascund.
Aici ai dreptate, a spus Hans.
Aş putea, am spus eu. Eu am găsit-o.
E un mincinos, nu, Hans ? Tu ai găsit-o.

Tata era într-un fel satisfăcut și s-a așezat din nou pe colțul mesei. Îl ura pe Hans cel mai mult, sau pe mine ?

N-am spus niciodată că a găsit-o Jorge.

Am în slujbă un mincinos. Un hoț și un mincinos. De ce să țin un mincinos ? Eu sînt doar blînd cu el, cred, și el are o figură așa de plăcută. Dar de ce să țin un hoț... cu ochi mici și mobili ca niște pete mișcătoare... de ce ?

Eu nu-s ca tine. Eu nu-mi petrec fiecare zi bînd numai ca să dorm noaptea și apoi încă o jumătate de zi, murdărind patul și camera și jumătate din casă.

Ți-ai făcut partea de trîndăveală. Hans cel mic e jumătate cît tine și face de două ori mai mult. Tu — tu ești un nevolnic.

Cuvintele tatei nu se auzeau clar.

Dar ce-i cu Hans cel mic ? Hans cel mic nu s-a arătat. Lumea trebuie să fie destul de îngrijorată acasă la Pederseni. Ar dori s-aibă poate niște vești. Dar Pedersen nu vine. Hans cel mic nu vine. Sînt o mie de troiene afară. Puștiul ar putea să fie sub oricare dintre ele. Dacă cineva l-a văzut, noi sîntem ăia, că de nu, nimeni nu-l va vedea pînă la primăvară, doar dacă nu se schimbă vîntul, ceea ce nu-i probabil. Dar nu vine nimeni să întrebe. E destul de ciudat, aș spune eu.

Ești un ticălos grozav de mare, a spus tata. Stau și mă gîndesc numai, atîta tot. Unde-ai găsit-o ?

Am uitat. Era nevoie să-mi amintești. Aveam de gînd să beau un pahar.

Unde ?

Te pricepi destul de bine la ascuns, a spus Hans.

Te întreb. Unde ?

Nu eu, ți-am spus, nu eu am găsit-o. Și nici Jorge.

Hans, ticălosule, am spus eu.

A ieșit din ou, a spus Hans. Ca și tipul, știi tu, care a venit. A scos pui. Sau poate a găsit-o puștiul — a ținut-o ascunsă sub haină.

Cine ? a răcnit tata, ridicîndu-se iute.

Ah, Hed a găsit-o. N-ai știut s-o ascunzi bine și Hed a găsit-o ușor. A știut imediat unde să caute.

Taci din gură, Hans, am spus eu.

Hans a aplecat sticla.

Trebuie să fi știut unde se află de mult timp. Poate că știe unde sînt ascunse toate. Nu ești prea isteț. Sau poate s-a apucat și ea de băut, ei ? Și poate că nu-i deloc a ta.

Hans cel mare și-a turnat un pahar. Apoi tata a zvîrlit paharul din mîna lui Hans. Papucul tatei a zburat și a planat pe lîngă capul lui Hans și s-a lovit de perete. Paharul nu s-a spart. A căzut lîngă spălător și s-a rostogolit încet lîngă picioarele mamei, lăsînd o dîră subțire. Lingura a lăsat în aer un nor alb și ușor.

Whisky-ul se vărsase pe cămașa lui Hans, pe perete și pe dulap, iar pe dușumea se vedea o pată în locul unde căzuse paharul.

Mama stătea cu brațele în jurul pieptului. Părea sfîrșită, gemea și se tînguia.

Bine, a spus tata, plecăm. Plecăm chiar acum, Hans. Dar-ar Dumnezeu să primești un glonț în burtă. Jorge, du-te sus și vezi dacă ticălosul ăla mic mai trăiește.

Hans își ștergea petele de pe cămașă și își lingea buzele cînd mi-am croit drum pe lîngă tata și am ieșit.

PARTEA A DOUA

Nu era vînt deloc. Hamurile scîrțîiau, pădurea scîrțîia, tălpile saniei făceau un zgomot ca de ferăstrău domol și totul era alb în jurul picioarelor calului Simon. Tata ținea hățurile între genunchi, și el și Hans și cu mine ne țineam strînși unul într-altul. Ne aplecam capetele și ne strîngeam picioarele și doream să ne băgăm amîndouă mîinile într-un buzunar. Numai Hans respira pe nas. Nu vorbeam. Doream ca buzele să poată să-mi încălzească dinții. Pătura pe care o aveam nu făcea doi bani. Sub ea era la fel de frig și tata bea dintr-o sticlă aflată lîngă el pe banchetă.

Am încercat să păstrez senzația pe care o avusesem la plecare cînd înhămasem calul Simon, cînd mi-era cald și hotărîsem să risc s-o apuc pe drumul North Corn spre ferma familiei Pedersen. Drumul o tăia în diagonală și ieșea lîngă crîngul din spatele șurei lor. Socoteam că puteam să cercetăm lucrurile de acolo. Am încercat să păstrez senzația, dar era caldă ca apa nouă de baie și exact la fel de greu de păstrat. Era ca și cum porneam să realizez ceva deosebit și măreț — ca un cavaler care pornește la drum — de care merită să-ți amintești. Visam că vin din șură și îl găsesc cu spatele la mine în bucătărie și că mă lupt cu el și îl dobor și îi zbor boneta de pe cap cu țeava puștii. Visam că vin din șură încă clipind din cauza luminii și îl văd acolo și pun mîna pe lopată și îl iau în primire. Asta se întîmplase atunci cînd mi-era cald, cînd realizam ceva măreț, eroic chiar, și de care merită să-ți amintești. Nu puteam să simt senzația în curtea lui Pedersen, sau pe prispa sau în șura lui Pedersen. Nu puteam să mă văd pe mine sau pe el, acolo. Puteam să-l văd doar îndărăt acolo unde nu mai eram — stînd liniștit în bucătăria noastră, mișcîndu-și pușca în sus și în jos în fața mamei, și pe mama îndepărtînd-o și în același timp încercînd să nu se miște deloc ca să nu fie împușcată.

Cînd m-a cuprins frigul de-a binelea, senzația a dispărut. Nu mi-l puteam închipui cu pușca, cu boneta sau cu mănușile alea galbene. Nu mă puteam închipui luîndu-mă de el. Nu

ne aflam nicăieri şi nu-mi păsa. Tata mîna de-a lungul drumului alb şi în pantă şi bea din sticla lui. Hans îşi lovea călcîiele de spatele banchetei. Eu încercam numai să-mi ţin gura închisă şi să respir şi să nu mă gîndesc de ce pentru numele lui Dumnezeu trebuia să fac asta.

Nu semăna cu o plimbare cu sania într-o seară de început de iarnă cînd aerul este liniştit, pămîntul cald şi stelele fulgi ce se nasc şi nu vor să cadă. Aerul era foarte liniştit, soarele exact deasupra noastră şi rece. În spatele nostru, pe scobitura ce marca drumul, am văzut tălpile saniei şi găurile făcute de Simon. În faţa noastră el se contopea cu troienele. Tata privea cu ochii întredeschişi de parcă ar fi văzut unde ducea într-adevăr drumul. Calul Simon scotea aburi. De hamuri era agăţată gheaţă. Zăpada i se întărea pe burtă. Mi-era teamă să pojghiţa de zăpadă ar putea să-i taie genunchii şi doream o duşcă din sticla tatei. Hans cel mare părea că doarme şi se cutremura în visele lui. Dosul mă durea al naibii de tare.

Am ajuns la un troian aflat de-a curmezişul drumului şi tata l-a mînat uşor pe Simon pe lîngă el, acolo unde ştia că nu erau garduri. Tata îşi făcuse planul să o ia din nou pe drum, dar, după ce am ocolit troianul, am văzut că nu mai avea nici un rost. De-a curmezişul lui se aflau şiruri de nămeţi.

N-au avut nici un motiv să facă asta, a spus tata.

Era primul lucru pe care-l spunea tata de cînd mă trimisese sus să văd dacă puştiul lui Pedersen mai trăieşte. Mie nu-mi păruse viu, dar am spus că credeam că este. Tata se dusese şi îşi luase mai întîi puşca, fără să se îmbrace, cu un picior încă descălţat, aşa cum prefera el, şi s-a dus sus cu puşca suspendată pe braţ, desfăcută, cu ţeava în jos. Avea o pată întunecată pe spatele cămăşii de noapte în locul unde şezuse pe masă. Hans avea puşca de vînătoare şi pistolul de patruzeci şi cinci pe care îl furase de la marină. M-a pus să-l încarc şi, cînd l-am pus la cingătoare, mi-a spus că probabil se va descărca şi mă va împiedica să mai ajung vreodată la grajd. Simţeam pistolul ca un bulgăre de gheaţă pe stomac, iar ţeava mă împungea.

Mama pusese cîteva sandvişuri şi un termos cu cafea într-o geantă. Cafeaua va fi rece. Mîinile mele vor fi reci cînd îmi voi mînca partea, chiar dacă le voi ţine în mănuşi. Va fi greu de mestecat. Marginea termosului va fi rece dacă voi bea din el şi voi vărsa puţină cafea pe bărbie, care va îngheţa ; sau, dacă voi folosi căniţa, tabla se va lipi de buze ca o băutură scîrboasă pe care n-ai vrut s-o guşti pe vîrful limbii şi mă va arde şi apoi îmi va lua pielea desprinzîndu-se.

Simon a intrat într-o groapă. N-a putut să iasă din ea, aşa că s-a speriat, iar sania a derapat. Zăpada avusese pojghiţă, dar acum tălpica dreaptă din faţă intrase prin ea şi ne opriserăm în zăpada moale de dedesubt. Tata

a scos niște sunete slabe și neliniștite și l-a potolit pe Simon.

Lua-o-ar naiba de treabă, a spus Hans.

A alunecat. Doamne, *bine* că nu-s cal.

Nu știu. Simon e un căcăcios, a spus Hans.

Tata a dat pe gît o dușcă, cu grijă.

Dă ocol și scoate-l din groapă.

Jorge e pe capră.

Dă ocol și scoate-l !

Ba tu. Dă tu ocol ! Tu l-ai băgat în groapă.

Dă ocol și scoate-l !

Din cînd în cînd zăpada părea la fel de albastră ca cerul. Nu știam care părea mai rece.

Oh, Doamne, mă duc, am spus. Eu sînt pe capră.

Bătrînul tău e pe capră, a spus Hans.

Cred că știu unde mă aflu, a spus tata. Cred că știu unde stau.

Nu puteți să vă opriți, pentru numele lui Dumnezeu ? Mă duc eu, am spus.

Am dat la o parte pătura și m-am ridicat în picioare, dar eram grozav de țeapăn. Strălucirea orbitoare a zăpezii m-a izbit ca și durerea legată de spațiul din jurul nostru. Dîndu-mă jos, mi-am lovit glezna de brațul de fier al oblonului lateral. Durerea s-a răspîndit în tot piciorul și m-a scuturat ca o toporișcă cînd lovești greșit. Am înjurat, sărind jos fără grabă. Zăpada părea la fel de tare ca cimentul și eu nu mă puteam gîndi decît la izbitură.

Știai unde se află brațul ăla de fier de zece ani, a spus tata.

Zăpada îmi ajungea pînă la vintre. Pistolul mă împungea. Am ocolit cu greu groapa, încercînd să merg în vîrful picioarelor și să țin zăpada departe de vintre, dar a fost în zadar.

Înveți să fii pasăre ? a spus Hans.

Am pus mîna pe calul Simon și am încercat să-l ademenesc afară. Tata m-a înjurat de pe banchetă. Simon a dat din picioare, s-a zvîrcolit și s-a năpustit înainte. Tălpica dreaptă din față s-a îngropat. Sania s-a rotit în jurul ei și oblonul din stînga a izbit tare picioarele din spate ale lui Simon, exact sub genunchi. Simon s-a ridicat în două picioare și a lovit o piesă de pe marginea saniei și apoi a smucit drept înainte, încurcînd hățurile. Sania s-a rotit din nou înapoi și tălpica dreaptă s-a desfăcut cu o smucitură. Sticla tatei s-a rostogolit. De unde stăteam în zăpadă, l-am văzut întinzînd mîna după ea. Simon trăgea înainte. Sania a alunecat într-o parte în groapa lui Simon și tălpica stîngă a ieșit din zăpadă. Simon s-a oprit brusc, deși tata își pierduse hățurile și stătea pe loc țipînd după sticlă. Aveam zăpadă în ochi și pe gît.

Simon n-avea nici un motiv să facă asta, a spus Hans, imitîndu-l pe tata.

Unde e sticla mea ? a spus tata, întinzîndu-se peste marginea saniei la zăpada răscolită.

Jorge, du-te și caută-mi sticla ! A căzut în zăpadă pe-aici, pe undeva.

Am încercat să mă scutur de zăpadă fără să-mi mai intre în buzunare și pe mîneci și pe gît.

Dă-te jos și găsește-o ! E sticla ta.

Tata s-a aplecat înainte.

Dacă n-ai fi fost atît de prost, n-ar fi căzut. Unde-ai învățat să mîni calul ? N-ai învățat niciodată șmecheria asta tîmpită de la mine. Dintre toate șmecheriile tîmpite, n-am văzut vreodată una mai tîmpită.

Tata și-a făcut brațul roată.

Sticla a căzut cam pe-aici. N-a putut s-ajungă departe. Avea dop, slavă Domnului. N-o să pierd nimic.

Zăpada îmi aluneca pe scobitura spatelui. Pistolul îmi alunecase de sub cingătoare. Mi-era teamă că se va descărca, așa cum spusese Hans cel mare. Îmi țineam brațul drept apăsat pe el. Nu vroiam să alunece prin pantaloni. Nu doream asta. Tata dădea ordine cu voce tare.

Tu ai ascuns-o, am spus eu. Te pricepi așa de bine la ascuns. Găsește-o atunci. Eu nu mă pricep la așa ceva. Chiar tu ai spus asta.

Jorge, știi bine că trebuie să pun mîna pe sticla aia.

Atunci dă-te jos și găsește-o !

Știi bine că trebuie să pun mîna pe ea.

Atunci dă-te jos !

Dacă mă dau jos de-aici, nu după sticlă o să vin. O să te țin sub zăpadă pînă te înăbuși, mucos bun de gură.

Am început să bat zăpada cu piciorul în jurul meu.

Hans se hlizea.

S-a rupt un hăț, a spus el.

Ce naiba-i atît de amuzant ?

Ți-am spus că hățul era uzat.

Băteam zăpada cu piciorul încolo și încoace. Tata îmi urmărea picioarele.

Drace ! Nu acolo. Arăta cu degetul. Cred că tu ai cunoștință de tot ce există, Hans, a spus el, uitîndu-se încă la mine. Primul lucrușor pe care-l pricepi îl și spui altcuiva. Atunci îl știe și altcineva. Așa că atunci ei pot să facă ce trebuie făcut și nu mai trebuie să faci tu — Doamne, nu acolo, *acolo*. Nu-i așa, Hans ? Nu te scutește pe tine întotdeauna ? Nu pătrunzi prea adînc. N-am priceput asta niciodată. Cum se face că întotdeauna cunoștința altcuiva te scutește pe tine ? Cred că nu ești decît un mijlocitor de treburi. Nu pătrunzi prea adînc, am spus eu.

Nu-i treaba mea să repar hățuri.

Hei, bagă-ți mîinile în ea, *mîinile*. E curată. Întotdeauna te-ai purtat așa cu bălegarul. De ce nu-i treaba ta ? Ești prea ocupat cu oile ? Încearcă pe acolo. Trebuie să fi dat de ea. Nu, *acolo*, nu acolo.

N-am reparat niciodată hățuri.

Doamne, abia dacă au avut nevoie să fie vreodată reparate de cînd ești aici. Jorge, nu vrei să încetezi cu grija pentru pistolul ăla tîmpit și să folosești amîndouă mîinile ?

Mi-e frig, tată.

Şi mie mi-e. De-aia trebuie să găseşti sticla.
Dacă o găsesc, capăt o înghiţitură ?
Ce, te-ai făcut mare — bărbat — de ieri ?
Am mai tras cîteva, tată.
Ha. Din ce, hm ? Auzi la el, Hans ? A mai tras cîteva. Ca doctorie poate, cum spune maică-ta. Băuturile spirtoase, băuturile spirtoase Jorgen Segren... ha. A mai tras cîteva, zice el. A mai tras cîteva.
Tată.
A mai tras cîteva. A mai tras cîteva. A mai tras cîteva.
Tată. Mi-e frig, tată.
Se poate. Numai că, fii atent, pentru numele lui Dumnezeu. Nu te mai învîrti de colo-colo ca o găină năroadă.
Ei, sîntem terminaţi oricum, a spus Hans. Sîntem terminaţi dacă nu găsim sticla.
Tu eşti terminat, poate. Tu eşti singurul care are nevoie de sticla aia. Jorge şi cu mine n-avem nevoie, dar uite la tine, om bătrîn, ei ? Pierdut în mijlocul zăpezii.
Mănuşile îmi erau ude. Sub mîneci se strînsese zăpadă. Continua să pătrundă şi în cizme. M-am oprit ca să văd dacă pot s-o scot cu degetul.
Poate a mai rămas nişte cafea de la mama încă fierbinte, am spus eu.
Ce spui ? Mda. Poate. Dar e cafeaua *mea*, băiete. N-am băut deloc. N-am luat nici micul dejun. De ce te opreşti ? Dă-i înainte. La naiba, Jorge, e frig.

Ştiu asta mai bine ca tine. Tu stai acolo frumos şi uscat, făcînd pe stăpînul ; iar eu fac treaba şi mă umplu de zăpadă.
Ce spui ? Mda. E adevărat.
Tata s-a aplecat pe spate şi a rînjit. A tras pătura spre el şi Hans a tras-o înapoi.
E mai uşor să păstrezi căldura mişcîndu-te, oricine ştie asta. Nu-i aşa, Hans ? E mai uşor să păstrezi căldura mişcîndu-te, nu-i aşa ?
Da, a spus Hans. Dacă n-ai o pătură.
Ei, Jorge, înţelegi ? Ţi-e bine şi cald... mişcîndu-te. Ar fi păcat să îngheţi. Şi mişcarea încolo şi-ncoace nu te lasă să faci bătături la fund. Nu-i aşa, Hans ?
Da.
Uite, Hans ştie. El e întreg o bătătură.
Îşi baţi gura de pomană.
N-o găsesc, tată. Poate cafeaua de la mama e caldă încă.
Mucosul naibii, nu cauţi ca lumea. Calcă bine locul cum ţi-am spus eu şi găseşte-o ! Găseşte-o repede, mă auzi ? Nu te-ntorci în sanie pînă n-o găseşti !
Am început să sar încolo şi-ncoace, nu prea repede, iar tata şi-a suflat nasul între degete.
Frigul îl face pe mucos s-alerge, spune el, e foarte deştept.
Dacă aş găsi sticla, aş lovi-o cu piciorul sub zăpadă. Aş lovi-o cu piciorul pînă cînd s-ar afunda sub un troian. Tata n-ar şti unde se află. Nu m-aş mai întoarce nici la sanie. Oricum nu mergeau nicăieri. M-aş duce acasă, deşi e un drum lung. Uitîndu-mă înapoi, am

putut să văd urmele noastre în adîncitura drumului. Ele se uneau înainte să le pierd. Acasă ar fi cald și ar merita să merg pe jos. Era înfricoșător — spațiul alb și nesfîrșit. Ar trebui să-mi țin capul aplecat. Pante și povîrnișuri bătute de vînt de jur împrejurul meu. Nu vrusesem niciodată să merg la Pedersen. Asta era lupta lui Hans și a tatei. Eu eram doar înghețat... înghețat... și speriat și sătul de zăpadă. Asta aș face dacă aș găsi-o — aș împinge-o cu piciorul sub un troian. Apoi, mai tîrziu, mult mai tîrziu, într-o zi de primăvară, aș veni aici și aș găsi sticla veche ieșind din zăpada ce se topește, înfiptă în noroiul ca aluatul, și aș ascunde-o în fundul șurii și aș trage cîte o dușcă ori de cîte ori aș dori. Aș face rost de niște țigări adevărate, poate un cartuș, și le-aș ascunde și pe ele. Apoi, într-o zi aș intra în casă și tata ar simți mirosul de whisky de la mine și ar crede că am găsit una dintre ascunzătorile lui. Ar fi scos din minți și n-ar ști ce să spună. Ar fi primăvară și ar crede că le-a băgat pe toate înăuntru cum făcea întotdeauna, adunînd recolta cum spunea el.

M-am uitat să văd dacă exista ceva care să indice locul, dar totul se afla sub zăpadă. Nu existau decît troienele și gropile adînci de zăpadă și lunga adîncitură bătută de tălpici a drumului. Se poate să ne fi împotmolit într-o groapă de noroi. Primăvara putea să crească papură în ea și să vină mierlele. Sau putea să fie mică și plină de mîl, care apoi s-ar întări și ar crăpa. Tata n-ar afla niciodată cum am dat de sticlă. Într-o zi ar sări peste cal și i-aș băga capul sub pompa de apă sau l-aș pocni pe fundul lui ciolănos cu dosul unei furci pline cu bălegar. Hans va face pe deșteptul și apoi într-o zi...

Doa...mne, nu vrei să te miști ?

Mi-e frig, tată.

O să-ți fie și mai frig.

Ei, sîntem terminați oricum, a spus Hans. Nu mergem nicăieri. Tălpica e ruptă.

Tata a încetat să se mai uite la mine bătînd zăpada. Se încrunta la calul Simon. Simon stătea liniștit cu capul în jos.

Simon tremură, a spus el. Ar fi trebuit să-mi aduc aminte că va trebui să fie încălzit. E-atît de frig că am uitat.

Tata a smuls pătura de pe Hans, de parcă ar fi dezvelit un pat, și a sărit jos. Hans a țipat, dar tata nu i-a dat atenție. A aruncat pătura pe Simon.

Trebuie să-l punem pe Simon în mișcare. O să-nțepenească.

Tata și-a plimbat mîna cu blîndețe pe picioarele lui Simon. Se pare că sania nu l-a rănit deloc.

Tălpica e ruptă.

Apoi Hans s-a ridicat. S-a bătut cu brațele pe corp și a țopăit.

Trebuie să-l ducem acasă, a spus el.

Acasă, ha, a spus tata, aruncîndu-i lui Hans o privire piezișă ciudată. E drum lung pe jos.

Poți să-l călărești atunci, a spus Hans.

Tata l-a privit foarte surprins şi chiar ciudat. Nu-i stătea în obicei lui Hans să spună aşa ceva. Era prea frig. Asta îl făcea pe Hans generos. Era şi frigul bun la ceva.

De ce ?

Tata păşea cu greu, mîngîindu-l pe Simon, dar era cu ochii pe Hans, de parcă Hans ar fi putut să lovească.

Hans scoase un strigăt nerăbdător.

Doamne — tălpica.

Hans era grozav de grijuliu. Lui Hans îi era teribil de frig. Nasul lui era roşu. Al tatii era alb, dar nu părea îngheţat. Arăta doar alb cum arăta de obicei — ca şi cum era o parte din el care murise demult. Mă întrebam ce culoare avea nasul meu. Al meu era mai mare şi mai ascuţit la capăt. Aveam nasul mamei, spunea mama. Eram mult mai înalt ca tata. Eram mai înalt şi decît Hans. Mi-am pişcat nasul, dar mănuşile erau ude, aşa că n-am simţit nimic în afară de faptul că m-a durut nasul cînd l-am ciupit. Nu putea să fie prea îngheţat. Hans arăta cu degetul spre capetele hăţului care atîrnau în zăpadă.

Fă-i un nod, zicea tata.

N-o să ţină, a spus Hans, clătinînd din cap.

Fă-i unul bun, o să ţină.

E prea frig ca să faci un nod bun. Pielea-i prea tare.

La naiba, nu-i prea tare.

Ei, e prea groasă. Nu pot să fac un nod cu aşa ceva.

Ba poţi.

O să se răsucească.

Să se răsucească.

Simon nu va trage bine cu el răsucit.

O să trebuiască să facă tot ce-i stă în putinţă. N-am de gînd să las sania aici. Ce naiba, s-ar putea să ningă din nou înainte să mă-ntorc cu un hăţ nou. Sau te întorci tu, ha ? Cînd ajung acasă o să rămîn acolo şi o să mănînc micul dejun. Nu mă-ntorc aici încercînd să înfrunt un alt viscol şi vînt, ca puştiul lui Pedersen.

Mda, a spus Hans, dînd din cap. Să scoatem drăcia asta de-aici şi să-l ducem pe Simon acasă înainte să înţepenească. O să înnod hăţul.

Hans s-a dat jos şi eu am încetat să bat zăpada. Tata îl privea pe Hans cu mare atenţie din locul său de lîngă calul Simon şi-l puteam vedea zîmbind de parcă s-ar fi gîndit la ceva. caraghios. Am încercat să mă urc în sanie, dar tata a strigat şi m-a făcut să caut din nou.

Poate o găsim cînd mişcăm sania, am spus eu.

Tata a rîs, dar nu de ce am spus eu. A deschis gura larg, uitîndu-se la Hans, şi a rîs tare, deşi rîsul lui era liniştit.

Da, poate că da, a spus el şi i-a mai dat lui Hans o palmă puternică pe spate. Ha, poate că da.

N-am găsit sticla şi Hans cel mare a înnodat hăţul. A trebuit să-şi scoată mănuşile ca să facă asta, dar a făcut-o repede şi a trebuit să-l admir pentru asta. Tata îl ademenea pe Simon

în timp ce Hans, împingînd, gîfîia. Sania s-a desprins și deodată s-a pus în mișcare — derapînd. Am auzit un zgomot ca de bec spart. O pată cafenie s-a răspîndit peste urmele lăsate de sanie. Tata s-a uitat atent peste umăr la pată, cu mîinile pe căpăstru și cu picioarele depărtate în zăpadă.

Ah nu, a spus el. Ah nu.

Dar Hans a izbucnit. Și-a scos un picior din zăpadă. Își dădea lovituri. Umerii îi tremurau. Se ținea cu mîinile de burtă. Se clătina încolo și-ncoace. Oh — oh — oh, rîdea el cu hohote și se ținea de coapse. Lacrimile îi curgeau pe obraji. Ai — ai — ai, țipa el. Obrajii lui Hans, nasul, capul îi erau roșii. Găsit — găsit — găsit, spunea el înăbușit.

Totul era înghețat la tata. Părul alb care ieșea de sub căciulă arăta țeapăn și tăios și părea să strălucească ca zăpada. Hans continua să rîdă. Nu l-am văzut niciodată așa de bine dispus. Se clătina, lăsîndu-l puterile — iar tata nemișcat ca un stîlp. Hans a început să gîfîie și să-și tragă sufletul, vlăguit. Peste o clipă va fi înghețat din nou, istovit, și apoi va dori să poată bea din sticla aia. Spargerea ei îl îmbătase. Pata încetase să se mai împrăștie și dispărea, zăpada făcînd bule și scăzînd. Puteam să topim și să bem zăpada, mă gîndeam eu. Doream sticla aia din nou foarte tare. Îl uram pe Hans. Îl voi urî pe Hans totdeauna — cît va mai fi zăpadă.

Hans răsufla liniștit cînd tata mi-a spus să mă urc în sanie. Apoi s-a urcat cu greu și

Hans. Tata a luat pătura de pe calul Simon și a aruncat-o în sanie. Apoi l-a pus pe Simon în mișcare. Am tras pătura peste mine și am încercat să mă opresc din tremurat. Soba noastră, mă gîndeam eu, era neagră... Doamne... grozav de neagră... neagră ca funinginea... și strălucea falnică prin găurile ei. Mă gîndeam la ceainicul aburind pe ea, la aburii plini de viață, șuierînd, albi și calzi, nu ca respirația mea înceată și tulbure, plutind greoaie și fără viață în aerul nemișcat.

Hans a tresărit.

Unde mergem ? a spus el. Unde mergem ?

Tata n-a spus nimic.

Nu-i ăsta drumul, a spus Hans. Unde mergem ?

Pistolul îmi provoca o durere în stomac. Tata privea zăpada cu coada ochiului.

Pentru numele lui Dumnezeu, a spus Hans. Îmi pare rău de sticlă.

Dar tata continua să mîne.

Tufe de măcriș spinos pătrunseseră în crîng și se aflau răspîndite la rădăcina copacilor, ascunse în zăpadă. Potirele catifelate se înălțau zvelte, ramurile erau îndreptate în afară, scoarța neagră și zbîrcită. Erau locuri unde puteam vedea vîrtejuri de iarbă moartă acoperite cu polei, lipite de pămînt, și grămezi de zăpadă viscolită din care măcrișul își sco-

tea spinii negri. Vîntul aruncase cîteva ramuri în troiene. Soarele arunca umbre și mai multe alături de ele și le încovoia în afară. Pămîntul se ridica în spatele crîngului. Zăpada se înălța. Tata și cu Hans erau cu puștile în mîini. Mergeam de-a lungul troienelor și ne țineam aplecați. Puteam să aud cum respirăm și zăpada, pămîntul și cizmele scîrțîind. Mergeam încet și totul era înghețat în noi.

Deasupra zăpezii, printre ramuri, puteam să văd vîrful casei lui Pedersen și, alături, acoperișul șurii lui Pedersen. Ne îndreptam spre șură. Din cînd în cînd tata se oprea și se uita după fum, dar nu se vedea nimic pe cer. Hans cel mare s-a izbit de o tufă și un spin i-a intrat prin mănușa de lînă. Tata i-a făcut semn lui Hans să tacă. Puteam să-mi simt pistolul prin mănușă — greu și rece. Pe unde mergeam pămîntul fusese aproape dezgolit. Îmi țineam privirea mai ales pe călcîiele lui Hans, fiindcă mă durea gîtul să mă uit în sus. Cînd o făceam, în căutarea fumului, vîntul ușor îmi cuprindea obrajii și-mi întindea pielea peste oase. Nu mă gîndeam la multe, în afară doar cum să urmăresc călcîiele lui Hans și cum, chiar sub căciulă, urechile îmi ardeau și cum buzele mă dureau și cum simpla mișcare îmi pricinuia durere. Tata mergea pe acolo unde un vînt turbat intrase printre stejari și suflase toată zăpada de pe pămînt în pete întinse pe trunchiurile lor. Uneori trebuia să trecem printr-un troian mic, altfel ne-am fi mișcat în cerc. Acoperișul casei lui Pedersen creștea

deasupra nămeților pe măsură ce mergeam, pînă cînd, în cele din urmă, am trecut de unul din colțurile sale și am văzut coșul foarte negru în soare, înălțîndu-se de pe culmea abruptă și strălucitoare ca un trabuc stins înconjurat de zăpadă.

M-am gîndit : focu-i stins, trebuie să fie înghețați.

Tata s-a oprit și a făcut semn cu capul spre coș.

Vezi bine, a spus Hans nefericit.

Chiar atunci am văzut un nor de zăpadă plutind de pe coama unui troian și am simțit ochii usturîndu-mă. Tata s-a uitat repede la cer, dar era limpede. Hans a bătut din picioare, și-a lăsat capul în jos și a înjurat în șoaptă.

Ei, a spus tata, se pare că am făcut drumul ăsta de pomană. Nu-i nimeni acasă.

Pedersenii sînt morți cu toții, a spus Hans, privind încă în jos.

Taci ! Am văzut că buzele tatei erau crăpate... o gaură uscată acum. Un mușchi i-a tresărit de-a lungul fălcii. Taci, a spus el.

O fîșie mică de zăpadă s-a scurs deodată din vîrful coșului și a dispărut. Stăteam cît puteam de nemișcat în burlanele hainelor, zăpada mișcîndu-se ciudat în ochii mei, singur, înfricoșat de spațiul care se adîncea în mine, un pustiu alb și strălucitor ca pustiul de afară, arzînd slab, răscolit de valuri, și doream să mă ghemuiesc cu fața pe coapse, dar

ştiam că lacrimile vor îngheţa şi-mi vor lipi genele. Stomacul începu să bolborosească.

Ce-i cu tine, Jorge ? a spus tata.

Nimic, am chicotit eu. Mi-e frig, cred, tată, am spus eu. Am rîgîit.

Doamne, a spus Hans cu voce tare.

Taci.

Am lovit în zăpadă cu vîrful bocancului. Doream să stau jos şi, dacă s-ar fi găsit ceva pe care să stau, aş fi făcut-o. Hans încetase să mai bată din picioare şi privea înapoi printre copaci spre drumul pe care venisem.

Oricine ar fi în casa asta, a spus tata, ar face foc.

A smiorcăit şi şi-a trecut mîneca peste nas.

Oricine — înţelegeţi ? A început să-şi ridice vocea. Oricine ar fi fost în casă ar fi avut acum foc. Familia Pedersen este foarte probabil plecată în căutarea puştiului ăluia nărod. Au pornit probabil în goana mare fără să se gîndească la sobă. Acum e stinsă. Vocea îi devenea mai curajoasă. Oricine ar fi venit în lipsa lor şi ar fi intrat, ar fi făcut focul undeva, în primul rînd, şi am vedea fumul. E prea al naibii de frig să nu faci asta.

Tata a luat puşca de vînătoare pe care o dusese îndoită pe braţul stîng şi i-a întors ţeava, încet şi cumpănit. Două cartuşe au căzut afară şi el le-a îndesat în buzunarul de la haină.

Asta înseamnă că nu-i nimeni acasă. Nu-i fum deloc, a zis el cu afectare, şi asta înseamnă că nu-i nimeni.

Hans cel mare a oftat. În regulă, a mormăit el de la o oarecare depărtare. Să mergem acasă.

Doream să stau jos. Aici era sofaua, aici patul — al meu — alb şi mare. Şi scările, reci şi trosnind. Iar eu aveam gura rece şi uscată, cu o durere de dinţi pe care o aveam întotdeauna acasă, şi cu furtuna rece din stomac şi ochii pişcaţi. Acolo era urma lăsată de dosul puştiului în aluat. Doream să stau jos. Doream să mă întorc la locul unde legasem calul Simon şi să stau amorţit în sanie.

Da da da, să mergem, am spus eu.

Tata a zîmbit — ah ticălosul — *ticălosul* — şi nu ştia nici jumătate din ce ştiam eu acum, cu inima amorţită cum o simţeam şi cu urechile arse.

Am putea cel puţin să lăsăm un bilet ca să le spunem că Hans cel mare l-a salvat pe puştiul lor. Îmi pare a fi singurul lucru de făcut ca nişte buni vecini. Şi după tot drumul pe care l-am făcut. Vouă nu ?

Ce naiba ştii tu despre ce-nseamnă buni vecini ? a strigat Hans.

Cu o mişcare bruscă, şi-a aruncat cartuşele puştii de vînătoare în zăpadă şi a dat cu piciorul în ele pînă cînd unul a alunecat într-un troian şi se vedea numai alama. Celălalt s-a înfundat în zăpadă înainte de a se desface. Pulberea neagră s-a risipit sub picioarele lui.

Tata a rîs.

Haide, tată, mi-e frig, am spus. Uite, nu-s curajos. Nu-s. Nu-mi pasă. Mi-e numai frig.

Termină cu scîncitul, la toţi ne e frig. Uite, lui Hans cel mare i-e grozav de frig.

Sigur, ţie nu ?

Hans pisa grăunţele negre cu piciorul.

Mda, a spus tata, zîmbind. Puţin. Mi-e puţin. S-a întors. Crezi că poţi să găseşti drumul înapoi, Jorge ?

Am pornit, şi el a rîs din nou, tare şi urît, lua-l-ar naiba. Îl uram. Doamne, cît îl uram. Dar nu mai mult ca tată. Ca spaţiul arzător.

Nu mi-a plăcut niciodată ticălosul ăsta de Pedersen, oricum, a spus el cînd am pornit. Pedersen e unul din ăia care o caută mereu cu lumînarea. Umblă în genunchi după ea tot timpul. Lasă-l să afle singur despre puştiul lui. Ştie unde locuim. Nu-i o faptă de vecin bun, dar n-am spus niciodată că l-am dorit ca vecin.

Da, a spus Hans. Lasă-l pe ticălosul bătrîn să afle singur.

Ar fi trebuit să-şi ţină puştiul în spatele gardurilor ălora. Ce treabă a avut să-şi trimită puştiul la noi ca s-avem grijă de el ? A mers şi a chemat zăpada. A mers în genunchi după zăpadă. Era pregătit ? Ha ? Era ? Pentru *zăpadă ?* Nimeni nu-i pregătit vreodată pentru *zăpadă.*

Ticălosul bătrîn n-ar fi venit să vă spună dacă eu m-aş fi pierdut, am spus eu, dar nu mă gîndeam deloc la ce spuneam, vorbeam numai. Un vecin ca el, am spus, stă şi aşteaptă. Simţeam sania mişcîndu-se sub mine.

N-aş putea spune, Doamne sfinte, a spus Hans.

Mergeam repede. Nu-mi păsa să merg aplecat. Aveam ochii aţintiţi asupra spaţiilor dintre copaci. Căutam locul unde-l lăsasem pe Simon şi sania. Mă gîndeam că-l voi vedea pe Simon mai întîi, poate respiraţia lui deasupra unui troian sau lîngă trunchiul unui copac. Am alunecat pe o fişie de zăpadă pe care vîntul nu o suflase de pe cărarea pe care o apucaserăm noi. Aveam încă pistolul în mîna dreaptă, aşa că mi-am pierdut echilibrul. Cînd am întins mîna stîngă pentru sprijin, am intrat într-un troian pînă la cot şi în spinii tufişului. M-am smucit înapoi şi am căzut rău. Hans şi cu tata au găsit asta amuzant. Dar picioarele care se găseau în faţa mea nu erau ale mele. Ieşisem în aerul proaspăt. Era ciudat. Din zăpadă împinsesem afară cu piciorul o copită de cal şi nu simţeam nici cea mai mică spaimă sau surpriză.

Pare a fi o copită, am spus.

Hans şi cu tata erau tăcuţi. M-am uitat în sus la ei, pînă departe. Nimic pentru moment. Trei oameni în zăpadă. Un fular roşu şi nişte mănuşi... gheaţa şi cărbunii cuiva... o imagine în ianuarie. Dar în spatele lor pe dealurile goale ? Apoi mi-a venit brusc în minte şi m-am gîndit : cam pînă aici l-a călărit. M-am uitat la copită şi la potcoava care nu făceau parte din imagine. Nici un cal mort în ianuarie. Iar pe dealurile înzăpezite ar fi urme neregulate de sanie şi copaci verzi şi tobogane ce coboară.

Atît pînă aici. Sau un lac acoperit cu gheață și patinatori gălăgioși. Trei bărbați. Stînd în fund : unul. Un cal mort și o pușcă. Și întrebarea mi-a venit foarte clar, de parcă din calendar o fată mi-ar fi strigat : ai de gînd să te scoli și să mergi mai departe ? Poate era imaginea de Crăciun. Bușteanul cel mare și lîna portocalie și călduroasă pe care eram întins în pijamaua mea de flanelă. Tocmai primisem cadou un pistol cu aer comprimat. Iar întrebarea era : aveam de gînd să mă ridic și să merg mai departe ? Ghetele lui Hans și ale tatei erau la fel de solide ca potcoavele calului. Erau oare bătute cu ciocanul ? Trupurile lor, furate ? Cine le-ar fi lăsat să stea aici ? Și pișcoturile de Crăciun tăiate după forma dosului umed și neînsuflețit al puștiului... poate cu o cireașă care să înveselească aluatul galben... un cărbune din sobă. Dar nu puteam să spun de-a dreptul că asta seamănă cu o copită sau că asta seamănă cu o potcoavă și să plec imediat, pentru că Hans și tata așteptau în spatele meu cu căciulile de lînă și mănușile lor zdravene... ca o imagine în ianuarie. Zîmbind. Eu învățam să patinez.

Se pare că pînă aici l-a călărit.

În cele din urmă tata a spus cu o voce ștearsă : despre ce vorbești ?

Spuneai că avea un cal, tată.

Despre ce vorbești ?

Despre calul de aici.

N-ai mai văzut niciodată o potcoavă ?

Nu-i decît o potcoavă de cal, a spus Hans. Hai să mergem.

Despre ce vorbești ? a spus tata din nou.

Omul care l-a speriat pe puștiul lui Pedersen. Omul pe care l-a văzut.

Rahat, a spus tata. E unul din caii lui Pedersen. Îi recunosc potcoava.

Așa-i, a spus Hans cel mare.

Pedersen n-are decît un cal.

Ăsta de aici, a spus Hans cel mare.

Calul ăsta-i murg, nu-i așa ?

Calul lui Pedersen are picioarele dinapoi maro. Îmi amintesc asta, a spus Hans cel mare.

Al lui e negru.

Are picioarele dinapoi maro.

Am început să scutur niște zăpadă. Știam că-i negru calul lui Pedersen.

La naiba, a spus Hans. Haideți. E prea frig să stăm aici și să ne certăm cu privire la culoarea blestematului de cal al lui Pedersen.

Calul lui Pedersen e negru, a spus tata. N-are nici un pic de maro pe el.

Hans cel mare s-a năpustit furios către tata. Ai spus că i-ai recunoscut potcoava.

Așa am crezut. Nu-i asta.

Eu continuam să mă curăț de zăpadă. Hans s-a aplecat și m-a îmbrîncit. Calul era alb acolo unde zăpada înghețată era lipită de piele.

E maro, Hans. Calul lui Pedersen e negru. Ăsta-i maro.

Hans continua să mă îmbrîncească. Lua-te-ar naiba, spunea el întruna cu o voce ciudat de țipătoare.

Ai știut tot timpul că nu e calul lui Pedersen.

A continuat de parcă ar fi cîntat. M-am ridicat cu grijă, scoțînd siguranța. Mai tîrziu, la iarnă, poate cineva se va împiedica de potcoavele ieșite din zăpadă. Să-l împușc pe Hans părea ceva ce mai făcusem. Știam unde își ținea pistolul — sub revistele din sertar — și deși nu mă gîndisem la asta cu adevărat niciodată, totul se mișca prin fața mea acum atît de firesc, că ar fi trebuit să se întîmple așa. Îi împușcasem, desigur, pe toți. Nu arătau morți cu mult diferiți decît vii, doar că nu erau așa zgomotoși.

Jorge, hei — fii atent cu chestia aia, Jorge. Jorge.

Pușca de vînătoare îi căzuse în zăpadă. Își ținea întinse ambele mîini în față. După aceea stăteam singur în fiecare cameră.

Ești un fricos, Hans.

Se dădea înapoi încet, apărîndu-se de mine, apărîndu-se — apărîndu-se.

Jorge... Jorge... hei, gata... Jorge... De parcă ar fi cîntat.

După aceea m-am uitat prin revistele lui, înfierbîntat din cap pînă-n picioare.

Te-am împușcat, Hans fricosule. Nu mai poți să strigi sau să mă-mbrîncești sau să mă-mpungi cu degetul în spate în șură.

Hei, stai numai, Jorge — ascultă — Ce? Jorge... stai... De parcă ar fi cîntat.

După aceea, numai vîntul și soba caldă. Tremurînd, m-am ridicat pe vîrful picioarelor. Tata a venit spre mine și am mișcat pistolul. Am continuat să-l mișc în sus și în jos... Hans și tata... Tata și Hans. Zăpada se aduna la colțurile ferestrei. La primăvară voi lăsa ușa deschisă ca să privesc mierlele.

Nu fi prost, Jorge, a spus tata. Știu că ți-e frig. O să mergem acasă.

...fricos fricos fricos fricos... De parcă ar fi cîntat.

Ascultă, Jorge, eu nu-s fricos, a spus tata, zîmbind amabil.

V-am împușcat pe amîndoi cu gloanțe.

Nu fi prost.

Am împușcat toată casa cu gloanțe. Și pe voi.

Curios că nu simt.

Nu se simte niciodată. Nu-i așa că iepurii nu simt?

E nebun, Doamne, e nebun —

N-am vrut niciodată. N-am ascuns-o niciodată ca tine, am spus. Nu l-am crezut niciodată. Nu-s fricos, dar voi, voi m-ați făcut, m-ați făcut să vin, dar voi sînteți fricoșii, fricoșii, voi ați fost tot timpul fricoșii.

Ți-e frig, atîta tot.

Frig sau nebunie — Doamne — e același lucru.

I-e frig, atîta tot.

Apoi tata a luat pistolul și l-a pus în buzunar. Pușca de vînătoare îi atîrna de brațul stîng, dar mi-a dat o palmă și mi-am mușcat limba. Tata scuipa. M-am întors și-am fugit pe poteca pe care venisem, punîndu-mi o mînă pe față pentru a-mi potoli arsura.

Prostovane, a strigat Hans cel mare după mine.

Tata s-a întors la sanie unde eu stăteam chircit sub pătură și a scos o lopată din spate.

Te simți mai bine ?

Puțin.

De ce nu bei puțin din cafeaua aia ?

E rece acum. Și oricum nu vreau.

Dar vreunul din sandvișurile alea ?

Nu mi-e foame. Nu vreau nimic.

Tata a plecat înapoi cu lopata.

Ce ai de gînd să faci cu aia ? am spus.

Să sap un tunel, a spus el, și a dispărut după un troian, soarele scăpărînd pe tăișul lopeții.

Am fost cît pe ce să-l chem înapoi, dar mi-am adus aminte de rînjetul de pe fața lui și n-am făcut-o. Simon bătea din picioare. Am tras pătura mai aproape. Nu-l credeam. O clipă, cînd a spus-o, l-am crezut. Era o glumă. Ei bine, mi-era prea frig pentru glume. Pentru ce îi trebuia lopata ? N-ar avea nici

un rost să dezgroape calul. Puteau să vadă că nu-i al lui Pedersen.

Sărmanul Simon. Era mai bun decît ei. Ei ne-au lăsat în frig.

Tata uitase de lopata din sanie. Aș fi putut s-o folosesc ca să caut sticla. Și asta fusese o glumă. Tata stătuse în sanie gîndindu-se cît de caraghios e Jorge acolo jos, bătînd zăpada ; o să aștept numai să văd dacă își aduce aminte de lopată. Ar fi caraghios dacă Jorge ar uita, se gîndise el, stînd sub pătură și scoțîndu-și brusc capul ici și colo ca un pui. O să aud despre asta cînd ajungem acasă pînă o să mi se facă greață. Mi-am pus capul jos și am închis ochii. Foarte bine. Nu-mi păsa. O să mă împac cu asta ca să-mi fie cald. Dar nu putea să fie adevărat. Tata trebuie să fi uitat la fel ca mine. Dorea sticla aia prea tare. Acum se dusese totul. Îmi era mai frig cu ochii închiși. Am încercat să mă gîndesc la fetele din fotografii. Gîtul îmi înțepenise.

Al cui era calul atunci ?

M-am hotărît să țin ochii închiși și mai mult, ca să văd dacă pot. Apoi m-am hotărît să nu-i țin. Aveam în ochi valuri de lumină. Erau mai strălucitoare ca zăpada și la fel de albe. I-am deschis și am ridicat capul. Statul cu capul în jos îmi dădea amețeli. Totul era neclar. Erau o sumedenie de linii albastre care se mișcau.

Cunoșteau calul chiar și așa ? Poate era calul lui Carlson sau chiar al lui Schmidt. Poate a fost Carlson cu mănuși galbene sau

Schmidt și puștiul, pentru că a venit pe neașteptate din șură și nu știa că venise Carlson, l-a văzut în bucătărie cu o pușcă în mînă, așa cum s-ar fi putut dacă ar fi fost Schmidt, și puștiul s-a speriat și a fugit, fiindcă nu înțelegea, și ninsese mult, și cum ajunsese Schmidt sau Carlson acolo, dacă a fost vreunul dintre ei, așa că puștiul s-a speriat și a fugit și a ajuns la grajdul nostru, unde zăpada a crescut în jurul lui și apoi dimineața l-a găsit Hans.

Și noi am fost afurisiți de proști. Mai ales Hans. Eu tremuram. Frigul se instalase în stomacul meu. Soarele se lăsase spre apus. În apropierea lui cerul era încețoșat. Baza unor troiene se schimba în albastru.

N-ar fi trebuit să fie așa de speriat. De ce ar fi ieșit Carlson sau Schmidt pe un vifor ca ăla ? Dacă era cineva bolnav, erau mai aproape de oraș decît de Pederseni sau de noi. Era un drum lung pentru ei pe o vreme ca asta. Nu i-ai fi prins pe afară. Dar dacă era un cal furat, de la cine putea fi furat în afară de Carlson și Schmidt, sau poate Hans ?

Se duce la șură înainte de ninsoare, foarte probabil noaptea, și cunoaște caii. Ovăzul sau fînul îl fac să iasă afară. Și fuge. Viscolul se pornește. Mînă calul cu greu, îndoindu-se în calea vîntului, aplecîndu-se mult ca să vadă gardurile, vreun indicator, un drum. Se îndreaptă spre crîng. S-ar putea să nu știe. Calul întră în tufele de măcriș, se cabrează, cade în genunchi ; sau vreo ramură joasă pe care

n-o vede îl azvîrle într-un troian ; sau el alunecă cînd calul se cabrează din cauza spinilor. Calul rătăcește puțin, nu prea departe. Apoi se oprește — istovit. Iar el — el e năucit, ars de vînt, uzat ca o piatră într-un torent. E înghețat și obosit, căci zăpada e apă înghețată. Vîntul urlă. E orbit. E înfometat, înghețat și speriat. Zăpada îi înțeapă fața, istovindu-l neîncetat. Stînd nemișcat, singur, vîntul viscolește zăpada pe lîngă el. Apoi zăpada îl învăluie. Vîntul îl acoperă cu o crustă. Numai o lopată vîrîtă în troiene sau o ploaie caldă l-ar mai găsi zăcînd lîngă cal.

Am dat la o parte pătura și am sărit jos și am alergat de-a lungul potecii pe care o făcusem printre troiene și copaci, alunecînd, fugind repede de colo pînă colo, luptîndu-mă cu înțepeneala, dar tot timpul ținînd capul sus, privind cu atenție înainte.

Nu erau lîngă cal. O copită și o parte din piciorul pe care-l scosesem eu din zăpadă se aflau lîngă potecă, de parcă nimic altceva nu se mai întîmplase. Văzîndu-le așa, ca și cum ar fi fost scuturate dintr-un pom de un vînt puternic, m-am înfricoșat. Acum vîntul adia ușor și am descoperit că mă durea limba. Urmele lui Hans și ale tatei mergeau mai departe — spre șura lui Pedersen. Nu mai eram agitat. Mi-am adus aminte că lăsasem pătura pe banchetă, în loc s-o pun pe Simon. M-am gîndit să mă întorc. Tata vorbise de un tunel. Trebuia să fie o glumă. Dar ce făceau cu lopata ? Poate că l-au găsit lîngă șură. Ce-ar fi

să fi fost într-adevăr Schmidt sau Carlson ? M-am gîndit care aş fi vrut să fie. Am mers mai încet pe urmele tatii. Acum mergeam aplecat. Acoperişul şurei lui Pedersen creştea ; cerul era mai neguros ; ici şi colo nori mici de zăpadă se ridicau din vîrful unui troian, de parcă fuseseră pişcaţi şi se îndepărtau iute.

Chiar săpau un tunel. Nu m-au auzit venind. Săpau într-adevăr un tunel.

Hans săpa în troianul cel mare. Se întindea de la crîng într-o curbă înaltă pînă la şură. Întîlnea acoperişul în punctul său cel mai de jos şi înainta pe el ca şi cum nu exista şura dedesubt. Părea că toată ninsoarea iernii se strînsese acolo. Dacă troianul nu s-ar fi terminat în crîng, ar fi fost grozav pentru săniuş. Puteai să pui o scară pe marginea acoperişului şi să-ţi dai drumul de acolo. Pojghiţa părea destul de tare.

Hans şi cu tata făcuseră o gaură cam de trei metri în troian. Hans săpa şi tata aşeza ce scotea Hans în grămezi mici în spatele lui. Socoteam că erau cam treizeci de metri pînă la şură. Dacă am fi fost acasă şi n-ar fi fost aşa de frig, ar fi fost amuzant. Dar le va lua toată ziua. Erau mari nătărăi.

Mă gîndeam, am început eu brusc, şi Hans s-a oprit în tunel cu o lopată de zăpadă în aer.

Tata nu s-a întors şi nici nu s-a oprit.

Poţi s-ajuţi la săpat, a spus el.

Mă gîndeam, am spus eu, şi Hans a lăsat lopata din mînă, împrăştiind zăpada, şi a ieşit.

Mă gîndeam, am spus eu, că nu săpaţi unde trebuie.

Hans mi-a arătat lopata. Apucă-te de săpat.

Avem nevoie de ceva ca să cărăm zăpada, a spus tata. Ajunge al naibii de departe.

Tata lovea zăpada cu piciorul şi o bătătorea cu braţele. Asuda, ca şi Hans dealtfel. Era o nesăbuinţă teribilă.

Am spus că nu săpaţi unde trebuie.

Spune-i lui Hans. E ideea lui. El e săpătorul înfocat.

Ai crezut că-i o idee bună, a spus Hans.

Nicicînd.

Ei bine, am spus eu, nu-i probabil c-o să-l găsiţi aici.

Tata rîdea. Nici el n-o să ne găsească pe noi.

N-o să găsească pe nimeni dacă se află unde cred eu.

Ah da — *crezi.* Hans s-a apropiat. Unde ? Cît de departe a putut. N-avea prea multă importanţă pentru mine ce făcea Hans. Putea să vină cît de aproape dorea. În zăpadă lîngă calul ăla.

Hans a pornit, dar tata şi-a muşcat buza şi a clătinat din cap.

Probabil Schmidt sau Carlson, am spus.

Probabil Schmidt sau Carlson, la naiba, a spus tata.

Sigur că da, a strigat Hans.

Hans a golit lopata, furios, şi a cărat-o pe lîngă mine ca pe o toporişcă.

Hans lucrează ca o maşină.

N-o să terminaţi niciodată.

Nu.
E mai înalt decît trebuie.
Sigur.
De ce săpaţi atunci ?
Hans. Hans vrea.
De ce, pentru numele lui Dumnezeu ?
Ca să ajungem la şură fără să fim văzuţi.
De ce nu tăiem prin spatele troianului ?

Hans. Hans spune că nu. Hans spune că de la o fereastră de sus s-ar putea vedea peste nămeţi.

La naiba.
Are puşcă.
Dar cine ştie cine-i sus ?

Nimeni. Nu ştim nici măcar dacă-i acolo. Dar calul este.

E acolo unde v-am spus.

Nu, nu-i. Ai vrea numai să fie. Ca şi Hans, nu ? Dar nu-i. Ce a văzut puştiul dacă el e — stafia lui ?

Am mers pînă la capătul tunelului. Totul părea albastru. Aerul era nemişcat şi umed. Ar fi putut să fie amuzant, zăpada deasupra mea, tare şi granuloasă, emoţia de a fi într-un tunel, jocurile. Aspectul de mină, orice zgomot înăbuşit, semnele lopeţii în zăpadă. Ei bine, ştiam ce simţea Hans. Ar fi fost minunat să te ascunzi, să dispari sub zăpadă, să dormi ferit de vînt în aşternuturi moi, în siguranţă. M-am întors. Ne-am dus să-l luăm pe Hans să mergem acasă. Tata mi-a dat pistolul zîmbind.

Am auzit lopata tăind pojghiţa şi pe Hans pufăind. Mînuia lopata ca pe o furcă. Tăiase zăpada în grămezi în jurul calului. Gîfîia cînd a băgat lopata în zăpadă. Apoi a început să bată zăpada cu lopata, îndesînd-o, apoi spărgînd pojghiţa cu tăişul lamei.

Hans. N-are nici un rost, a spus tata.

Dar Hans a continuat să bătătorească cu lopata, străpungînd şi bătătorind, izbind încolo şi-ncoace de parcă încerca să omoare un şarpe.

Îţi pierzi pur şi simplu timpul. N-are nici un rost, Hans. Jorge n-a avut dreptate. Nu-i lîngă cal.

Dar Hans a continuat din ce în ce mai repede.

Hans. Tata a trebuit să-şi întărească şi să-şi ridice glasul.

Lopata a pătruns prin zăpadă. A lovit o piatră şi a sunat. Hans s-a aşezat în genunchi şi a pipăit zăpada cu mîinile. Cînd a văzut piatra, s-a oprit. Stătea în genunchi în zăpadă şi se uita numai la ea.

Hans.

Ticălosul ! L-aş fi omorît.

Nu-i aici, Hans. Cum ar putea să fie ? Puştiul nu l-a văzut aici, l-a văzut în bucătărie.
Hans nu părea să asculte.

Jorge n-a avut dreptate. Nu-i nicicum aici. Sigur nu-i. N-ar putea să fie.

Hans a înşfăcat lopata, ca şi cum avea de gînd s-o fluture, şi s-a ridicat brusc. S-a uitat

la mine atît de crunt, că am uitat cît de indiferent eram.

Trebuie să ne gîndim ce să facem, a spus tata. N-o să meargă cu tunelul.

Hans nu se uita la tata. Se uita numai la mine.

Putem să mergem acasă, a spus tata. Putem să mergem acasă ori să încercăm să tăiem prin spatele troianului.

Hans a pus lopata jos, încet. A început să-şi tîrască picioarele pe poteca îngustă ce ducea la şură.

Hai acasă, Hans, am spus eu. Haide, să mergem acasă.

Nu pot să merg acasă, a spus el cu voce joasă, trecînd pe lîngă noi.

Tata a oftat, iar eu mă simţeam de parcă eram mort.

PARTEA A TREIA

1

Iapa lui Pedersen era în grajd. Tata o ţinea liniştită. Îşi trecea mîna peste crupă. Şi-a pus capul pe gîtul ei şi i-a şoptit la ureche. Ea s-a scuturat şi a nechezat. Hans cel mare a crăpat uşa şi a privit afară iscoditor. I-am

făcut semn tatei să potolească iapa, dar tata era în boxă. L-am întrebat pe Hans dacă vede ceva şi Hans a scuturat din cap. L-am făcut atent pe tata de găleată. Liniştise calul. În găleată era ceva care aducea a burete. Dacă era burete, atunci era întărit. Hans s-a întors de la uşă să se frece la ochi. S-a sprijinit de perete.

Apoi a venit tata şi s-a uitat prin crăpătură.

Nu pare să fie cineva acasă.

Hans cel mare sughiţa. Înjura în barbă şi sughiţa.

Tata a mîrîit.

Acum calul era liniştit şi noi respiram cu atenţie şi, dacă vîntul s-ar fi înteţit sau ar fi adus zăpadă, noi n-am fi auzit. Era mai cald în şură şi lumina slabă cădea blîndă pe fîn şi pe lemne. Eram feriţi de soare şi era plăcut să arunci privirea asupra uneltelor modeste şi a pielii. M-am sprijinit, la fel ca Hans, de perete şi mi-am pus pistolul la cingătoare. Era plăcut cu mîna goală. Faţa îmi ardea şi eram foarte somnoros. Puteam să fac o gaură în fîn. Chiar dacă erau şobolani, puteam să dorm şi cu ei. Totul era nemişcat în grajd. Uneltele şi hamurile atîrnau pe pereţi, iar pe jos se aflau găleţi, saci şi pînză de sac. Nimic nu se mişca în paie sau în fîn. Calul stătea liniştit. Iar eu şi cu Hans ne sprijineam de perete, Hans trăgînd aer în piept şi apoi ţinîndu-şi respiraţia, şi-l aşteptam pe tata, care nu făcea nici un zgomot. Doar dîra de soare care se

furişa pe sub el şi se întindea pe podea, şi care ajungea albă şi amenințătoare la găleată, părea însuflețită.

Nu prea pare, a spus tata în cele din urmă. Nu poți să știi niciodată.

Acum, cine o să meargă, m-am gîndit eu. Nu e departe. Apoi, totul o să se termine. Nu-i de trecut decît curtea. Nu-i mai departe de poteca din spatele troianului. Nu te pîndesc decît ferestrele. Dac-a fost, s-a dus și nu-i nici o primejdie acolo.

S-a dus.

Poate, Jorge. Dar dacă a venit cu calul ăla murg peste care ai dat tu, de ce n-a luat iapa asta a lui Pedersen cînd a plecat ?

Doamne, a şoptit Hans. E-aici.

Ar putea să fie în grajd şi nu l-am putea vedea.

Hans a sughițat. Tata a rîs încet.

Lua-te-ar naiba, a spus Hans cel mare.

Credeam că te-am scăpat de sughițurile alea.

Lasă-mă să mă uit, am spus eu.

Trebuie să fie plecat, m-am gîndit. E-un drum atît de scurt. Trebuie să fie plecat. Nici n-a venit vreodată. Nu-i departe, dar cine se duce acolo ? Am văzut casa, privind cu ochii întredeschişi. Aripa cea mai apropiată, sufrageria, dădeau spre noi. Veranda se afla în stînga, mult mai departe. Puteai să treci pînă la zidul cel mai apropiat și să te furişezi pe sub ferestre. Ar putea să te vadă pe fereastra de la intrare. Dar se dusese. Totuşi, nu vroiam să traversez micul spațiu înzăpezit şi bătut de vînt ca să aflu.

Doream ca Hans cel mare să se oprească. Număram intervalele. Cu această excepție, era plăcut în spatele meu. A urmat o tăcere lungă în timp ce-şi ținea respirația, și după aceea am aşteptat.

Vîntul se pornea lîngă omul de zăpadă. Acum erau umbre albastre și lungi lîngă omul de zăpadă. Spre răsărit cerul era limpede. Zăpada era suflată încet spre verandă, dincolo de omul de zăpadă. Un țurțure atîrna de țeava pompei de apă. Nu existau urme nicăieri. I-am întrebat dacă văd omul de zăpadă și l-am auzit pe tata mormăind. Zăpada ajungea pînă la brîu în jurul omului de zăpadă. Vîntul îi suflase ochii de pe față. Un coş stins înseamnă o casă goală.

Nu-i nimeni acolo, am spus eu.

Hans sughiță din nou, aşa că am fugit afară.

Am alergat pînă la zidul sufrageriei și mi-am lipit spatele de el, apăsînd tare. Acum vedeam nori pe cer, către apus. Vîntul se pornea. Hans și tata puteau să vină. Eu m-aş duce după colț. Aş da ocol zidului. Acolo se găsea veranda. Omul de zăpadă se afla singur lîngă ea.

Totu-i în regulă, am strigat, păşind mai departe nestingherit.

Tata a ieşit prudent din grajd, cu mîinile în jurul puştii. Mergea prea încet ca să fie curajos, dar eu stăteam în loc deschis şi am zîmbit.

Tata se ținea de genunchi cînd am auzit împușcătura și Hans a țipat. Pușca tatii s-a ridicat. M-am sprijinit de casă. Dumnezeule, m-am gîndit, e adevărat.

Aș vrea să beau ceva.

Sprijineam casa. Zăpada fusese spulberată spre ea.

Aș vrea să beau ceva. El mi-a făcut semn cu mîna.

Taci. Taci. Am clătinat din cap. Taci. Taci și mori, m-am gîndit eu.

Aș vrea să beau ceva, am gîtul uscat, a spus tata.

Tata s-a poticnit cînd am auzit pușca din nou. Părea să arate cu mîna spre mine. Degetele mi-au alunecat pe scînduri. Am încercat să mă agăț, dar spatele mi-a alunecat. Deznădăjduit, am închis ochii. Știam că o să aud pușca din nou, deși iepurii n-o aud. Venise fără zgomot. Spatele îmi aluneca. Cu toate astea, iepurii sînt greu de nimerit, căci țopăie de colo-colo. Dar cîinii-de-prerie stau, ca și tata. Simțeam fulgi de zăpadă pe față, pierind la atingere. O să mă omoare, Dumnezeule. Era capul tatei aplecat ? Nu părea. Simțeam fulgii de zăpadă căzînd ușor pe față, topindu-se. Lumina orbitoare era dureroasă, închizîndu-mi deschizătura ochilor. Crăpătura de pe fața tatei trebuie să fie grozav de uscată. Nu te uita. Da... vîntul se pornea... fulgii cădeau mai repede.

2

Cînd mi-a fost atît de frig încît nu-mi mai păsa, m-am tîrît pînă la aripa de sud a casei și am spart o fereastră batantă cu pistolul pe care uitasem că-l am și am coborît în subsol, rupîndu-mi haina în geam. Mă dureau gleznele, așa că m-am înghesuit acolo în ungherele întunecoase și în locurile reci și mucede de lîngă lăzi. Am adormit într-o clipă.

Am crezut că m-am trezit imediat, deși lumina ce trecea prin fereastră era roșie. Îi închisese în pivniță, mi-am adus eu aminte. Dar am rămas unde mă aflam, atît de înghețat încît mi se părea că-s despărțit de mine, și m-am întrebat dacă totul acționase pentru a mă aduce pe mine în această pivniță în schimbul puștiului pe care-l scăpase. Ei bine, era neașteptat. Puștiul lui Pedersen — poate fusese un fel de mesaj. Nu, îmi plăcea mai mult ideea că eram prizonieri schimbați. Eram înapoi în țara mea. Nu, părea mai curînd că mi se dăduse o țară. O țară nouă și pustie. În timp ce veneam, mă desprinsesem din ce în ce mai mult de mine, împins afară de frig, poate. Oricum, aveam un cap ciudat, cu ochi îngălbeniți și împăienjeniți, peste tot ferfenițit. Ei bine, era iute și tăcut. Iepurele pur și simplu se poticnea. Roșiile nu simt cînd îngheață. Mă gîndeam la moliciunea tunelului, la urma tăișului lopeții în zăpadă. Să presupunem că zăpada avea treizeci de metri adîn-

cime. Din ce în ce mai jos. O grotă alb-albastră, albastrul întunecîndu-se. Apoi, tuneluri ieșind din ea ca ramurile copacilor. Și încăperi frumoase. Era deja februarie acum ? Mi-am amintit de un film în care lunile fuseseră suflate din calendar ca frunzele. Fete în bluze roșii ajurate schiau în depărtare. Liniștea tunelului. Din ce în ce mai adînc. Scări. Scări înalte și late. Și balcoane. Ferestre de gheață și lumină verde și plăcută. Ah. Ar mai fi încă zăpadă în februarie. Iată că ies din grajd, tălpile saniei șuierînd. Mă balansez periculos, dar continui să alunec, oricum. Acum către nămete, nămetele de zăpadă, iar puștiul lui Pedersen plutește cu pieptul în jos. Acum erau cu toți cufundați în zăpadă, nu-i așa ? Ei, mai mult sau mai puțin, nu-i așa ? Puștiul pentru că i-a ucis pe-ai lui. Dar eu ? Trebuie să înghet. Dar o să plec înainte, asta era partea plăcută, eram deja în mișcare. Da. Ciudat. Eram ceva pe care-mi plimbam mîinile, căutînd rănile, ca și cum ar fi trebuit să găsesc locuri roase în piele, rugină și stricăciuni în șuruburi și scînduri, iar locurile erau greu de atins și degetele mele erau țepene în mănuși și vîrfurile lor mă dureau. Nasul îmi curgea. Foarte interesant. Ciudat. Trebuie să fi fost un junghi care m-a trezit. De departe am simțit capetele moi ale umerilor în haină, marginea groasă a căciulii pe frunte și, pe podeaua tare, picioarele mele și mai tari, iar, în piept, genunchii mei strînși bine. Îi simțeam, dar îi simțeam deosebit... ca presiunea

unui șurub în oțel, sau ca strînsoarea hamurilor de piele, sau ca apăsarea lemnului prin lemn în dușumele... ca răsucirea și apăsarea, contracția dureroasă a rotițelor îmbinate strîns și a barelor bombate și în izvoare adînci, iarna.

Nu puteam să văd soba, dar era stinsă. Cărbunii din ea erau reci, o știam. Fereastra spartă avea un curcubeu și lăsa o formă colorată pe podea. Odată vîntul a trecut prin ea și a pătruns un fulg de zăpadă. Scările se pierdeau în întuneric. Dacă vreo dîră de lumină venea în jos pe scări, socoteam că trebuia să trag. Am bîjbîit după pistol. Apoi am observat cămara de fructe și ușa închisă, dincolo de care se aflau Pedersenii.

Or fi morți ? Sigur că da. Toți erau, în afară de mine. Mai mult sau mai puțin. Hans cel mare, desigur, nu era cu adevărat, dacă nu cumva tipul îl ajunsese din urmă, urlînd și alergînd. Dar Hans se făcuse un fricos. Știam asta. Era aproape mai bine să fie în viață și să-l acopere zăpada. N-aveam revistele lui, dar mi-am amintit cum arătau fetele alea.

Ușa era din lemn și avea un drug de lemn. L-am dat la o parte ușor, dar ușa era înțepenită. N-ar fi trebuit să fie, dar *era* înțepenită — înțepenită la capătul de sus. Am încercat să văd capătul de sus ridicîndu-mă pe vîrfuri, dar n-am putut să-mi îndoi bine degetele de la picioare și am căzut în lături. N-are de ce să fie înțepenită, m-am gîndit. N-are nici un motiv. Am tras din nou, foarte

tare. O așchie a căzut din cauza tremuraturii. Blocată. De ce ? Avea o pană. Era chiar mai întunecos în cămara de fructe și aerul avea un miros de pămînt mucegăit.

Poate că ei zăceau ghemuiți, ca puștiul cînd căzuse. Poate că aveau chiciură pe haine și părul țeapăn. Ce culoare ar avea nasurile lor ? Aș avea oare curajul să-i pișc ? Ce spui ? Dacă doamna era moartă, m-aș uita la picioarele ei. Hans nu mai era acolo să-i frece. Hans cel mare fugise. Zăpada îl învinsese. Nu era nici un ceainic, nici o sobă aici. Înainte de a face așa ceva, e bine să fii sigur. M-am gîndit la felul în care bureții se întăriseră în găleată.

M-am întors în spatele lăzilor, m-am ascuns și am privit scările. Așchia era portocalie în lumină. Mă auzise cînd am spart geamul, sau cînd s-a deschis ușa, sau cînd a căzut pana. Aștepta în spatele ușii în capul scărilor. Trebuia doar să mă ridic. El aștepta. În tot timpul ăsta. Așteptase în timp ce noi stătusem în grajd. Îl așteptase pe tata cu pușca în mînă să iasă. Nu riscase, ci așteptase.

Știam că nu pot s-aștept. Știam că trebuie să încerc să ies din nou afară. O să m-aștepte și acolo. O să m-așez încet în zăpadă ca tata. Ar fi păcat, mare păcat după toate cele prin care trecusem, pentru că eram în pragul unui lucru minunat, îl simțeam tremurînd în mine în mod ciudat. Ah, cum de uitase tata. Am fi putut folosi lopata. Aș fi găsit sticla cu ea. Cu ea am fi ajuns acasă. Lîngă sobă mi-aș veni din nou în fire. Lîngă ea mi-ar fi din

nou cald. Dar pe măsură ce mă gîndeam la asta, nu mă mai atrăgea. Nu vroiam să-mi mai vin în fire în felul acela. Nu. Mă bucuram că uitasem de lopată. Dar, el... el aștepta. Tata spunea totdeauna că putea s-aștepte ; că Pedersen nu putea niciodată. Dar tata și cu mine nu puteam — numai Hans rămînea în spate pe cînd noi ieșeam afară, pe cînd cineva așteptase tot timpul. El știa că nu pot s-aștept. Știa c-o să-nghet.

Poate că Pedersenii dormeau numai. Trebuie să fii sigur că bătrînul nu stă la pîndă. Ce chestie. Tata se prefăcea că doarme. Se putea preface el că-i mort ? Ea nu era grozavă. Grasă. Căruntă. Lumina din fereastră pălea. Cerul pe care-l vedeam era plin de fum. Cioburile de sticlă spartă sclipiseră. Am auzit vîntul. Zăpada de la fereastră creștea. De la o grindă, o pînză de păianjen se legăna bățoasă ca o plasă de sîrmă. Fulgii de zăpadă intrau unul după altul și dispăreau. Am numărat disperat trei, unsprezece, douăzeci și cinci. O lumină lîngă mine. Poate că Pedersenii *dormeau* numai. M-am dus la ușă din nou și m-am uitat înăuntru. Mici șiruri de lumini se aflau pe sticle și borcane. Am pipăit podeaua cu piciorul. M-am gîndit deodată la șerpi. Mi-am împins picioarele mai departe. Am trecut prin toate colțurile, dar podeaua era goală. Era într-adevăr o ușurare. M-am întors și m-am ascuns în spatele lăzilor. Vîntul aducea acum zăpadă, geamul licărind în locuri neașteptate. Capetele late ale cuielor în-

tr-un butoiaş deschis străluceau argintii. Ah, pentru Dumnezeu. Deasupra mea, în casă, am auzit o uşă trîntindu-se cu putere. Terminase cu aşteptarea.

Puştiul trebuie să îngheţe pentru că îi omorîse pe-ai lui.

Scara era abruptă şi nu avea balustradă. Părea aşezată în zigzag în aer. Slavă Domnului că treptele erau solide şi nu scîrţîiau. Întunericul se întindea dedesubtul meu. Spaima de înălţime. Dar eu mă urcam numai cu sania sub braţ. Într-o clipă o să-mi iau zborul din vîrful acoperişului şi o să mă avînt pe troianul abrupt, cu un nor de zăpadă în spatele meu. Mă ţineam de scară, complet întins. Căzut în spaţiu, o să plutesc în jurul unei stele întunecate. Nu-i imaginea din calendar pentru martie. Poate că mă vor găsi la primăvară, atîrnînd de scară ca un cocon la iernat.

M-am tîrît în sus încet şi am deschis uşa. Tapetul din bucătărie avea ghivece de flori pe el, verzi şi foarte mari. Din fiecare creştea o floare mare şi roşie. Am început să rîd. Îmi plăcea tapetul. Îmi plăcea tare mult ; era al meu ; am pipăit ghivecele verzi şi am urmărit floarea uriaşă care ieşea din ele, rîzînd. În stînga uşii, la capătul scării, era o fereastră care dădea spre veranda din spate. Am văzut vîntul gonind zăpada spre omul de zăpadă. Pe toată lungimea ei, cerul şi toată lumina lui erau de plumb şi toată zăpada era cenuşie. Pe verandă erau urme de paşi, adînci şi precise.

Eram în pragul desfătării, dar mi-am adus aminte la timp şi am fugit să mă ascund într-un dulap, aşezîndu-mă pe vine între mături şi acoperindu-mi ochii cu braţele. Pe un deal lung şi verde era un şir de oi. Fusese fotografia mea favorită dintr-o carte cînd aveam opt ani. Nu erau oameni în ea.

Mă înfuriasem şi tata rîsese. O avusesem de la ziua mea, din primăvară. Apoi el o ascunsese. Era pe vremea cînd aveam privata în spate. Doamne, ce frig era acolo, şi întuneric dedesubt. O găsisem ruptă în privată, cu foile răspîndite pe podeaua umedă şi îngheţată. Iar prin gaură am văzut plutind oi cu părul creţ. Era chiar şi gheaţă. Mă apucase furia şi mă răsuceam şi dădeam din picioare. Tata se prăpădea de rîs. Am salvat numai un băiat bucălat cu obrajii roşii îmbrăcat în albastru care nu-mi plăcea. Vaca era ruptă. Mama îmi spusese că o să primesc alta într-o zi. O vreme, în fiecare zi, chiar dacă zăpada era mare şi cerul întunecat şi vîntul de iarnă bătea, mă uitam după mătuşa mea să vină din nou şi să-mi aducă o carte, aşa cum spusese mama. N-a venit niciodată.

Şi aproape că am pus mîna pe revistele lui Hans.

Dar ar putea să vină din nou. Totuşi n-o să mă izgonească acasă, nu de data asta. Doamne, calendarul era curat, liniile precise şi clare, culorile vii şi vesele, şi erau opturi

pe gheață și guri roșii care cîntau și zăpada îmi aparținea, ca și cerul înalt, arzînd atît de frumos, de un albastru violent. Dar, ar putea să vină. Era iute.

Dacă era mai cald n-aș putea spune, dar nu era așa de umed ca lîngă lăzi și puteam să simt miros de săpun. Era lumină în bucătărie. Venea prin crăpătura pe care o lăsasem în ușa dulapului pentru a mă liniști. Dar lumina slăbea. Prin crăpătură puteam să văd chiuveta, acum alburie. Fulgii de zăpadă începeau să alunece din cer și să-și frece colțurile pe geam, înainte de a fi prinși iar de vînt și suflați mai departe. Nu puteam să-i văd în întunecimea de afară. Apoi veneau — pe neașteptate — ca pleava din grîu, și măturau fereastra cînd vîntul se învolbura. Ceva negru se legăna. Era departe în întuneric, acolo se afla zăpada. A făcut un salt ciudat și apoi s-a dus. Tipul cu bonetă de ciorap negru, m-am gîndit eu.

Ieșind, am dat cu piciorul într-o găleată și, cînd am fugit la fereastră, piciorul stîng a cedat, făcîndu-mă să mă lovesc de chiuvetă. Lumina slăbea. Venea zăpada. Venea aproape la nivelul pămîntului, zăpada mea. Se ridicau nori mici. Apoi, într-o acalmie cînd ninsoarea a scăzut și era destulă lumină pentru a vedea umbrele troienelor crescînd, i-am văzut spatele pe un cal. I-am văzut coada scuturîndu-se. Și zăpada a revenit. Cădeau mari perdele de zăpadă. Dispăruse.

3

Odată, cînd praful se rostogolea de pe drum și cîmpurile erau pline de grîu secerat în snopi uriași și frunzele tuturor copacilor erau cenușii și încrețite și atîrnau cu capul în jos, m-am dus pe pajiște cu o mătură veche, ca o pușcă, acolo unde păpădiile începuseră să scoată sămînța și pămîntul era crăpat, și am gonit greierii de pe solidago[1] în nori zumzăitori ca prepelițele și i-am doborît.

Simțeam mirosul grîului în vîntul cald și în fiecare buruiană. Simțeam gustul prafului în gură, iar ochii îmi ardeau cînd mă uitam la casă, la șură și la toate gălețile. Am călărit mătura peste pietroaiele cafenii. Am dus calul Simon la umbra unui copac. Am călărit mătura peste iarba cafenie a pajiștii și cu pumnul ca un pistol l-am doborît pe indianul de pe calul Simon. Am călărit de-a lungul cîmpiei uscate. Am călărit în pîrîul secat. Praful se ridica în spatele meu. Mergeam repede și strigam. Tractorul era de un portocaliu strălucitor. Lucea. Praful se ridica în rotocoale în spatele lui. M-am ascuns în albia pîrîului și l-am urmărit în timp ce venea. Am așteptat fiindcă drumul lui șerpuia spre mine. Priveam și așteptam. Țineam ochii mijiți. Am țîșnit dînd un chiot și am călărit pe cîmpia uscată.

[1] Plantă otrăvitoare cu flori mici și galbene ce crește în America de Nord.

Calul meu avea coadă de aur. Praful se ridica în rotocoale în spatele meu. Tata se afla pe tractor cu o pălărie cu boruri largi. Cu mîna ca un pistol, alergînd, l-am doborît.

Tata oprea tractorul și se dădea jos și împreună treceam pîrîul spre copăcelul sub care Simon stătea cu capul aplecat. Ne așezam lîngă copac și tata scotea o sticlă cu apă dintre rădăcinile lui și bea. Plimba un timp apa prin gură, bolborosind, înainte de a înghiți. Îi ștergea gîtul și mi-o oferea apoi. Beam o dată din sticlă de parcă ardea și i-o dădeam înapoi. Tata mai bea o dată, ofta și se ridica. Apoi spunea : ai dat de mîncare găinilor, așa cum ți-am spus ? și eu spuneam că da și, apoi, el spunea : cum merge vînătoarea ? și eu spuneam destul de bine. Dădea din cap ca și cum ar fi fost de acord și îi ardea o palmă lui Simon pe spate și pornea, dar îmi spunea întotdeauna că ar fi mai bine să nu mă joc prea mult în soare. Îl priveam trecînd pîrîul, mișcîndu-și pălăria în față înainte de a și-o pune pe cap. Apoi eu dădeam o dușcă pe ascuns din sticlă și-mi ștergeam buzele. După aceea, mergeam și lăsam ca tufele ruginii să-mi atingă genunchii și apoi, cîteodată, mă duceam acasă.

Focul începuse să se simtă cald. Mi-am frecat mîinile. Am mîncat un biscuit rînced.

Tata luase căruța la oraș. Soarele strălucea. Tata se dusese să-l întîmpine pe Hans cel mare la gară. Era zăpadă de jur împrejur, dar noroiul se revărsa și cîmpurile erau împestritate din nou cu verde. Noroiul acoperea roțile căruței. Din cînd în cînd aerul era proaspăt și pîrîul se umplea cu apă căci iarna se apropia de sfîrșit. Printr-o gaură în ușa de la privată, l-am văzut plecînd cu căruța la tren. Aveam obiceiul, la doisprezece ani, să privesc în jos. Ceva sclipea în apă. Atunci am găsit-o pe prima. Soarele strălucea. Noroiul se urca pe roțile căruței și tata se ducea la tren, iar către pîrîul îngust se scurgea zăpada. El avea un spațiu dedesubtul scaunului. Puteai să ajungi cu mîna pînă acolo. Se pricepea de pe atunci la ascuns. Așa că am găsit-o și am vărsat-o în gaură. A fost ultimul an cînd am mai avut privată, pentru că atunci cînd a venit Hans am dărîmat-o.

Am mîncat un măr pe care îl găsisem. Coaja era zbîrcită, dar miezul era dulce.

Hans cel mare era mai puternic decît Simon, mă gîndeam eu. Mă lăsa să-l ajut la treburile lui și stăteam de vorbă, iar mai tîrziu mi-a arătat cîteva **fotografii din revistele lui**. Ai mai văzut așa ceva pe-aici ? obișnuia el să spună, clătinînd din cap. Numai sfîrcuri ca ăsta rotund pe care-l are vaca. Și mă tachina, rîzînd, în timp ce răsfoia paginile, lăsîndu-mă să le văd numai o clipă. Sau venea și-mi dădea o palmă peste fund. Am dărîmat privata împreună. Hans cel mare nu putea s-o sufere. Spunea că e un lucru scîrbos, potrivit numai pentru soldați. Dar eu îl ajutam mult, spunea el. Mi-a spus că fetele japoneze sînt făcute altfel. Mi-a promis să-mi arate o fotografie cu

una din ele şi, deşi l-am bătut la cap, nu mi-a arătat niciodată. Am ars scîndurile într-un rug mare în spatele grajdului şi flăcările erau portocalii ca soarele cînd apune, iar fumul se ridica misterios în rotocoale. Am stat lîngă foc şi am vorbit pînă cînd s-a stins şi au ieşit stelele şi cărbunii străluceau şi el mi-a povestit în şoaptă despre război şi despre felul în care trag tunurile mari.

Tatei îi plăcea vara. Dorea să fie vară tot anul. A spus o dată că whisky-ul era ca vara pentru el. Dar lui Hans îi plăcea primăvara, ca şi mie, deşi mie îmi plăcea şi vara. Hans vorbea şi-mi arăta una şi alta. Priveam împreună cum ciocîrliile treceau peste bălării şi făceau semne cu cozile luîndu-şi zborul. Priveam apa cafenie a pîrîului făcînd spume în jurul stîncilor şi am auzit calul Simon răsuflînd din greu şi pompa scîrţîind.

Apoi tatei a început să nu-i mai placă Hans şi-mi spunea că n-ar trebui să merg cu Hans aşa de mult. Şi apoi, în iarnă, lui Hans a început să nu-i mai placă tata, aşa cum aproape ar fi trebuit, şi îi spunea mamei lucruri îngrozitoare despre beţia tatei şi într-o zi tata l-a auzit. Tata a fost furios şi violent cu mama toată ziua. Era o noapte ca asta. Vîntul sufla tare şi zăpada cădea vîrtos, iar eu făcusem focul şi stăteam lîngă el, visînd. Mama a venit şi s-a aşezat lîngă mine şi apoi a venit tata, mocnind în el, în timp ce Hans a rămas în bucătărie. Nu auzeam decît focul şi în foc am văzut faţa tristă şi calmă a mamei fără să mă

întorc toată seara, şi îl auzeam pe tata bînd, şi nimeni, nici chiar eu, n-a scos o vorbă în toată seara aceea lungă. A doua zi dimineaţa Hans s-a dus să-l trezească pe tata şi tata a aruncat cu oala, iar Hans a pus mîna pe toporişcă şi tata a rîs încît aproape că se zguduia casa. Nu era cu mult înainte ca Hans şi cu mine să fi început să ne urîm şi să căutăm sticlele tatei, fiecare în parte.

Focul ardea slab. Era puţin albastru, dar în cea mai mare parte portocaliu. Cu toate pregătirile lui, Pedersen, aşa cum spunea tata că face întotdeauna, nu avea prea multe lemne în casă. Era bine la căldură, dar nu mă mai simţeam aşa de pornit împotriva vremii ca mai înainte. Mă gîndeam că-mi va place iarna destul de mult de acum încolo. Stăteam cît puteam de aproape de foc şi mă întindeam şi căscam. Chiar dacă era mai vînjos decît mine... eu eram aici şi el era în zăpadă. Eram mulţumit.

El era afară în vînt acum şi în frig şi îi era somn ca şi mie. Capul îi atîrna ca şi calului şi se legăna în şa istovit de atîta călărit şi se legăna doar adormit cu ochii închişi şi cu zăpadă pe pleoapele lui groase şi pe gene, zăpadă în păr şi în mîneci şi sub guler şi în ghete. Era bine şi mă bucuram că el se afla acolo şi nu eu, înălţîndu-mă dezgolit pe un cal ca un par, calul foarte probabil oprit, cu capul aplecat din cauza furtunii, şi nu mi-ar plăcea să stau acolo singur în întunericul acela alb şi rece, să mor acolo singur, îngropat în timp

ce încerc încă să respir, știind că voi ieși încet la suprafață abia la primăvară și că mă voi înmuia în soarele abia ieșit și că vor da cîinii peste mine.

Calul trebuie să se fi oprit, deși el îl făcuse pe celălalt să meargă înainte. Poate că va reuși să-l mîne și pe acesta pînă cînd cade, sau poate că va cădea el sau se va rupe ceva. Ar putea să ajungă la următoarea casă. Chiar ar putea. La Carlson sau la Schmidt. A mai ajuns o dată, deși n-a avut niciodată vreun drept sau vreo șansă pentru așa ceva. Totuși a avut. Acum era în zăpadă mare. Și mai cădea. Cădea și mai multă. Era în mijlocul ei acum și putea să meargă mai departe și putea să treacă de ea, pentru c-o mai făcuse și înainte. Poate că în zăpadă îi era locul. Poate că acolo trăia, așa cum un pește trăiește în lac. Primăverii îi lipsea așa ceva. Am fost surprins cînd am rîs, casa fiind atît de goală și vîntul atît de tare încît nu conta nici un zgomot.

L-am văzut venind pe lîngă grajdul nostru, cu calul intrînd pînă la genunchi în troianul de acolo. L-am văzut mergînd spre bucătărie și intrînd neauzit din cauza vîntului. L-am văzut pe Hans stînd în bucătărie. Bea la fel ca tata — din sticlă. Mama era acolo, cu mîinile pe masă, așezate ca o capcană. Puștiul lui Pedersen era și el acolo, gol în făină, cu prosoape înfășurate în jurul lui, whisky-ul și apa picurînd întruna. Hans privea, privea degetele de la picioarele murdare ale puștiului, îl privea cum mă privea pe mine cu ochii lui negri și străpungători, trecîndu-și limba prin gură. Apoi va vedea boneta, scurta, mănușile groase înfășurate în jurul puștii și va fi la fel ca atunci cînd tata a azvîrlit paharul din mîna lui Hans cel mare, numai că de data asta sticla se va rostogoli pe dușumea, împroșcînd-o. Mama își va face griji că vor rămîne urme în bucătărie, se va ridica și va bate amestecul pentru pesmeți cu un tel și va pune de cafea.

Vor dispărea la fel ca familia Pedersen. El îi va ascunde undeva pînă la sfîrșitul iernii, cel puțin. Dar îl va lăsa pe puști, pentru că noi fuseserăm schimbați și eram amîndoi în ținuturile noastre noi. Atunci de ce a stat el acolo atît de palid că puteam să văd prin el? Trage. Continuă. Grăbește-te. Trage.

Calul se mișcase în cerc. El nu știuse drumul. Nu știuse că se mișcase calul în cerc. Mîinile îi lăsaseră hățurile libere și astfel calul se mișcase în cerc. Totul era alb și negru și totul la fel. Nu era nici un drum de ales. Nu era nici o urmă. Calul se mișcase în cerc. El nu știuse drumul. Nu era decît zăpada înaltă pînă la crupa calului. Nu era decît un frig pe care îl simțea în oase și zăpada care îi intra în ochi. Nu știuse. Cum ar fi putut să știe că se **mișcase calul în cerc**? Cum ar fi putut să călărească cu adevărat și să dea pinteni calului cînd n-avea unde să meargă și totul era alb și negru și totul la fel? Firește că se mișcase în cerc calul, firește că ajunsese

în același loc. Caii au intuiție. Rahat. Nu, tată, nu-i așa. Chiar au. Așa a spus Hans. Chiar au. Hans știe. Hans are dreptate. A avut dreptate cu grîul atunci. A spus că avea rugină în el și avea. A avut dreptate cu șobolanii, mănîncă într-adevăr pantofi, mănîncă orice, așa că într-adevăr calul s-a mișcat în cerc. Asta a fost demult. Da, tată, dar Hans a avut dreptate chiar dacă a fost demult și, oricum, cum ai putea să știi, tu erai întotdeauna băut... vara nu... nu, tată... nici primăvara și nici toamna... nu, tată, numai iarna, și e iarnă acum și ești în pat, unde ți-e locul — nu vorbi, taci. Sticla făcea să fie primăvară pentru mine la fel cum tipul acela a făcut să-ți fie cald. Taci. Taci. Mi-am dorit grozav de mult o pisică sau un cîine de cînd eram mic. Știi pozele alea ale lui Hans, fetele cu sfîrcuri mari și cafenii... Taci. Taci. N-am de gînd să mă întristez. Nu mai ești bărbat acum. Sticla ta e spartă în zăpadă. A trecut sania peste ea, ți-aduci aminte ? N-am de gînd să mă întristez. Mi-a fost totdeauna frig în casă la tine, tată. Jorge, și mie mi-a fost. Nu. Mie mi-a fost. Eu am fost cel înfășurat în zăpadă. Chiar și vara tremuram cîteodată la umbra unui copac. Și, tată — nu te-am atins, ține minte — n-are nici un rost să mă hăituiești. *El* a făcut-o. Poate că și-a revenit chiar. Ah, nu, Doamne, te rog.

Și-a revenit. Se trezește. Vede că s-a oprit calul. Stă în șa și se leagănă și crede că merge înainte și apoi vede că nu-i așa. Încearcă să

dea din pinteni, dar calul s-a oprit în cele din urmă. Se dă jos și îl duce direct în grajd și, iată, ăsta-i grajdul de unde a luat calul. Apoi, în grajd, începe să vadă mai bine și distinge ceva solid în curte unde știe că se află casa și vor fi cu siguranță întreruperi ale viscolului și într-una din ele va vedea o sclipire a ceva aproape portocaliu, o sclipire a focului și pe mine lîngă el, întins cu capul pe braț și aproape adormit. Dacă mi-ar fi dat un cîine, i-aș fi spus Shep.

Am sărit în picioare și am fugit la bucătărie, oprindu-mă însă și întorcîndu-mă după pistol și apoi alergînd la dulap după găleată, pe care am scăpat-o cu un zgomot îngrozitor. Robinetul susura. Căușul din găleata de sub chiuvetă zornăia. Așa că am fugit la foc și am început să dau cu piciorul în el, butucii prăvălindu-se, și apoi am lovit butucii cu vătraiul încît mi-au sărit scîntei în păr.

M-am ghemuit în spatele unui scaun înalt dintr-un colț, departe de foc. Apoi mi-am adus aminte că lăsasem pistolul în bucătărie. Picioarele îmi erau goale și mă dureau. Camera era plină de lumină portocalie și de umbre întunecate care se mișcau. Vîntul vuia și casa scîrțîia ca o scară. Eram singur cu tot ce putea să se întîmple. Am început să mă întreb dacă Pedersenii aveau un cîine, dacă puștiul lui Pedersen avea un cîine sau poate o pisică și unde era dacă aveau și dacă i-aș fi știut numele și dacă ar fi venit dacă l-aș fi chemat. Am încercat să mă gîndesc la numele lui de parcă

ar fi fost ceva de care uitasem. Știam că sînt zăpăcit de tot și speriat și nebun și am încercat să mă gîndesc la asta și numai la asta fir-ar să fie că de nu Dumnezeule sau la naiba, dar n-a mers. Eram singur cu tot ce putea să se întîmple cu mine.

Căruța avea o roată mare de tot. Tata avea un sac de hîrtie. Mama mă ținea de mînă. Calul cel mare își flutura coada. Tata avea un sac de hîrtie. Am fugit amîndoi să ne ascundem. Mama mă ținea de mînă. Căruța avea o roată mare de tot. Calul cel mare își flutura coada. Am fugit amîndoi să ne ascundem. Tata avea un sac de hîrtie.

Căruța avea o roată mare de tot. Mama mă ținea de mînă. Tata avea un sac de hîrtie. Calul cel mare își flutura coada. Căruța avea o roată mare de tot. Am fugit amîndoi să ne ascundem. Calul cel mare își flutura coada. Mama mă ținea de mînă. Am fugit amîndoi să ne ascundem. Căruța avea o roată mare de tot. Tata avea un sac de hîrtie. Mama mă ținea de mînă. Calul cel mare își flutura coada.

Tata avea un sac de hîrtie. Am fugit amîndoi să ne ascundem. Tata avea un sac de hîrtie. Am fugit amîndoi să ne ascundem.

Vîntul se liniștise. Zăpada era liniștită. Soarele ardea pe zăpadă. Căminul era rece și toți butucii erau cenușii. Stăteam înțepenit pe podea, cu picioarele strînse, cu brațele în jurul trupului. Focul se preschimbase în cenușă în timp ce dormisem și noaptea trecuse și am văzut praful plutind și strălucind și așezîndu-se.

Pereții, covorul, mobila, tot ce puteam să văd dincolo de coate părea șters și obosit și nemișcat și amorțit de frig. Aveam senzația că nu văzusem lucrurile astea niciodată. Nu văzusem niciodată o dimineață lipsită de viață, aspectul bolnăvicios, vlăguit al zorilor de iarnă sau felul în care se aflau lucrurile într-o cameră în care lucrurile erau depozitate și în care nimeni nu intra și felul în care praful se așeza ușor.

Mi-am pus șosetele. Nu-mi aminteam deloc cînd am ieșit din spatele scaunului, dar trebuie s-o fi făcut. Am luat niște chibrituri din bucătărie și cîteva hîrtii răsucite dintr-o ladă de lîngă cămin și le-am pus jos, dînd cenușa la o parte. Apoi am pus cîteva surcele ușoare deasupra. Cred că erau bucăți dintr-o ladă portocalie. Și apoi un butuc. Am dat foc hîrtiei și ea a ars în vîlvătăi, și țăndări de surcele s-au răsucit și s-au înroșit și s-au înnegrit și s-au stins și în cele din urmă surcelele s-au aprins cînd am suflat. Nu mi-au încălzit mîinile deloc, deși le-am ținut aproape, așa că mi-am frecat brațele și picioarele și le-am mișcat în sus și în jos, dar tălpile încă mă mai dureau. Apoi focul a trosnit. Încă un buștean. Am descoperit că nu puteam să fluier. Mi-am încălzit puțin spatele. Afară zăpadă. Povîrnită. Erau umbre lungi în golurile din troiene, dar crestele dinspre răsărit străluceau. După ce m-am încălzit puțin, am colindat prin casă în ciorapi și mi-am agățat șosetele pe scări. M-am uitat sub toate paturile și în toate dulapurile și în spatele mobilelor. Mi-am adus aminte că țe-

vile erau înghețate. Am luat găleata de sub chiuvetă și am deschis ușa de la veranda din spate ce dădea într-un troian și am strîns zăpadă în găleată cu un căuș. Zăpada se înălțase pînă la umerii omului de zăpadă. Pompa era înzăpezită. Nu era nici o urmă nicăieri.

Am aprins plita și am pus zăpada în ceainic. Pui totdeauna zăpadă multă și te alegi cu un pic de apă. Cuptorul era negru ca smoala. M-am întors la cămin și am mai pus butuci. Lemnele începeau să trosnească și camera devenea veselă, dar era nevoie mereu de atîta foc. M-am zvîrcolit în ghete. Aș avea oricum un presentiment dacă aș vedea un cal.

Ușa din față nu era încuiată. Toate erau la fel, probabil. El ar fi putut să intre de-a dreptul. Uitasem de asta. Dar acum știam că nu avusese de gînd. Am rîs să văd cum sună. Încă o dată. Bine.

Drumul dispăruse. Garduri, tufe, unelte vechi : tot ce s-ar fi putut găsi într-o curte dispăruse sub zăpadă. Tot ce puteam să văd era zăpada povîrnită și șirurile lungi de umbre și creasta tare și strălucitoare gata să se rupă, dar nerupîndu-se încă, și soarele șters care răsărea, aruncînd șipci portocalii ca și cum ar fi căzut un gard contra zăpezii. El își luase tălpășița pe aici, dar nu mai era nimic acum care să arate că plecase ; cum ar fi o umflătură neagră într-un troian sau un braț sau un picior ieșind din flancul unui nămete ca și cum o cracă ar fi fost doborîtă sau capul unui cal descoperit ca o stîncă ; nici acolo unde gar-

durile lui Pedersen ținuseră pămîntul gol nu putea să zacă el ghemuit cu calul pe picioarele dinapoi lîngă el ; nici chiar în umbrele ce se micșorau în timp ce mă uitam să mă iau după ceva ferm și nu de zăpadă și altădată viu.

Am văzut fereastra pe care o spărsesem. Ușa grajdului era întredeschisă, blocată de nămeți. Casa arunca în mod clar o umbră îngustă la unul din capetele grajdului acolo unde intra în troianul înalt în care săpase Hans tunelul. Acum era mai înalt. Mai tîrziu o să tai o potecă pînă la el. Să sap tunelul și mai adînc, poate. Să scobesc întregul troian ca un copac scorburos. Aveam timp. Vedeam și stejarii, curățați de zăpadă, cu rămurelele de pe crăci țepene ca niște ghimpi. Poteca pe care venisem de la grajd spre casă era acoperită și soarele ardea strălucitor pe ea. Vîntul se învîrtejise și formase o pantă abruptă de zăpadă lîngă casa în care stăteam. Cînd am întors capul, soarele a scăpărat pe țeava puștii tatei. Zăpada se înălțase povîrnit în jurul lui. Numai vîrful țevii era liber în soare și el a scînteiat direct în ochii mei cînd mi-am întors capul spre dreapta. Nu era nimic de făcut în privința asta pînă la primăvară. Alt om de zăpadă, care se va topi. Mi-am croit drum înapoi spre intrarea casei, o pată întunecată dansînd în zăpadă în fața mea. Azi cerul era senin și întins.

Era plăcut să nu trebuiască să-mi scutur zăpada de pe ghete și focul vorbea plăcut și ceainicul scotea sunete slabe. Nu trebuia să

mă întristez. Eu fusesem cel curajos și acum eram liber. Zăpada mă va apăra. Nu vrusesem să vin, dar acum nu-mi păsa. Puștiul și cu mine făcuserăm fapte curajoase, demne de amintit. Felul în care tipul ăla venise misterios prin zăpadă și ne jucase o festă așa de grozavă — ei bine, mă făcea să mă gîndesc cum mi se spusese să simt la biserică. Iarna îi luase în cele din urmă pe toți și eu speram cu adevărat că puștiului îi era la fel de cald cum îmi era mie acum, cald pe dinăuntru și pe dinafară, arzînd înăuntru și afară, de bucurie.

DOAMNA REA

1

ÎI SPUN DOAMNA Rea. O văd, așa cum îl văd și pe soțul ei și pe fiecare din cei patru copii ai ei, de pe verandă sau, uneori, cînd îmi ridic ochii din lîncezeala mea sau dau la o parte draperiile de la fereastra de la etaj. Nu pot decît presupune cum arată viața ei în interiorul casei aceleia mici ; dar în după-amiezile umede de duminică, în timp ce încerc să găsesc puțină răcoare pe verandă, o văd șontîcăind pe peluza ei îngrijită, sub soarele arzător, cu bățul în mînă ca să-și bată copiii împrăștiați, și mă minunez tare.

Nu-i știu numele. Cel pe care l-am inventat pentru a o indica pe ea și faptele ei în mintea mea este mult prea abstract. El sugerează esența ei rece, caracterul grotesc al Tipului ; totuși, am ajuns la el în mod cinstit și, într-un fel, este măgulitor pentru ea, ca și cum ea ar fi aparținut teatrului lui Congreve. Ar fi putut să fie rea în această privință fără cea mai mică originalitate, cu formalismul și grandoarea Ființei, în același timp ferită încă de aso-

cierea acidă și aspră a efectului ei, de simțirea pe deplin sănătoasă și comună a vieții ; tot ceea ce o păstrează pentru mine, pe peluza ei arsă de soare, la fel de palpabilă și zgomotoasă și aspră ca și bățul ei usturător.

Se poate să-i fi spus ceva vreodată — o banalitate — și poate altădată, în timp ce mă plimbam, se poate să-i fi făcut un semn din cap sau se poate să-i fi zîmbit... deși nu toate la un loc. Am uitat.

Cînd mi-am cumpărat casa am dorit, mai presus de orice, să fiu inactiv, inactiv în gradul cel mai înalt al naturii ; căci simțeam atunci că natura produce fără efort, în felul în care are loc digestia și respirația. Strada e liniștită. Casa mea e înaltă și veche, cum sînt majoritatea celorlalte, și copacii cu coroanele desfășurate îmi umbresc peluza și boltesc strada. Întunericul cade devreme aici în orice perioadă a anului. Bătrînii își trăiesc bătrînețea aici, înfășurați în umbre, înfrigurați în fața focului. La capătul străzii se construiesc magazine. Se simte căldura care însoțește evoluția descompunerii. Îl văd pe agentul comercial. Poartă inele de aur. Mîna lui împarte. Lămpile se vor aprinde la aceste ferestre nenorocoase. Rufele vor atîrna pe aceste noi scări exterioare. Nimeni nu are casa lui aici, în afară de mine ; pentru că eu am ales să fiu inactiv, așa cum am spus, să mă înconjur cu priveliști și imagini ; să fac presupuneri, să-mi așez viața pe o țesătură de teorii — la fel de pregătit cum este păianjenul să repare sau să

sugă sîngele nepoftiților. În timp ce strada este liniștită, casele pline, ferestrele lor umbrite ; în timp ce bătrînii stau pe verandele lor și își oferă reciproc descrieri ale sănătății, familia Rea, cu ocazia unui deces, au pus mîna pe cea mai mică dintre casele din vecinătate. Lipsită de copaci și prăpădită, stă vara într-o baltă de soare și iarna în mijlocul rafalelor de vînt.

Casa mea are verandă în față și în spate și dispune de un ungher. Îi spionez cu grijă și răbdare pe vecinii mei, dar rareori vorbesc. Și ei mă urmăresc, firește, așa că socotesc că sîntem chit la rele, deși eu îmi apăr conștiința cu pretenția că am un calm științific care lor le lipsește. Pentru ei nici o inactivitate nu este reală. Își dau seama de asta, desigur. Eu stau cu picioarele pe balustradă. Nevastă-mea se leagănă lîngă mine. Orele trec. Discutăm. Visez. Navighez cu corăbiile mele pe mările lor. Îmi așez povestirile pe spatele lor. Ei nu pot să le simtă. Nălucirile inactivității nu sînt niciodată o povară. Dacă aș fi bătrîn sau bolnav sau idiot, dacă aș tremura pe scaun sau m-aș veșteji la una din ferestrele dinspre sud, ei ar înțelege inactivitatea mea și ar accepta-o; dar chiar și șontorogii își văd statornic de treburile obișnuite. Își adună frunzele. Tund iarba și sapă. Își rotunjesc gardurile vii neîngrijite și îngrijesc florile. Viețile le sînt pline de aceste activități. Eu nu mai fac nimic.

Doamna Rea, de exemplu, ce ar putea să creadă ? Ea nu stă niciodată. Își umple fiecare clipă cu efort.

Cînd aveam căsuța mea, obișnuiam să văd, duminica, o doamnă cu păr sîrmos ducîndu-și familia cu mașina la plajă. Ea închiria totul. Familia ei se îmbrăca în mașină, ferestrele erau acoperite cu pleduri, în timp ce doamna, îmbrăcată în jachetă, bătea ușor în capotă ca să-i grăbească, apoi îi zorea spre țărm. Gesticula întotdeauna patetică spre mare și legăna un ceas de curea.

— Atîția bani, atîta timp, hai să ne distrăm, spunea ea întotdeauna, stînd pe un buștean și curățind mazăre.

Copiii încercau apa cu degetele. Soțul ei, un suflet trist, veștejit, stătea la marginea oceanului și lovea ușor apa cu mîinile. Inerția o înfuria. Ea dădea la o parte păstăile, vărsînd boabele din poală într-un borcan.

— Dați-i drumul, dați-i drumul, striga ea apoi, sărind în picioare și arătînd ceasul.

Copiii stăteau ghemuiți pînă cînd spuma le lăsa urme pe fund, uitîndu-se fix în găletușele lor. Tăticul își picura apă peste coate și umăr, în timp ce mama se retrăgea pe butucul ei. Apoi copiii se băteau. Totul începea pe nevăzute. Continua apoi pe tăcute, fără emoții. Se loveau cu picioarele, se mușcau și se împungeau cu lopățelele. Cînd îi găsea bătîndu-se, ea își golea poala și se ridica, agitîndu-și ceasul și strigînd, dar copiii continuau să se bată cu înverșunare, fiecare separat, aruncînd cu nisip și rotindu-și găletușele, rostogolindu-se întruna pe plajă și în apa oceanului agitat. Ea alerga spre ei, dar apa trecea peste

nisip și o izgonea, și ea fugea țipînd pe vîrfuri, tîrîndu-și picioarele și lăsînd urme pe nisipul neted. Copiii se aruncau în valuri și se despărțeau.

— Să nu vă pierdeți lopățelele !

Valurile îi scăldau pe copii. Ei se îmbulzeau pe porțiuni de plajă întunecate. În cele din urmă, mama lor alerga printre ei, repede, în timp ce oceanul răsufla și, cu mîinile în șolduri, cu picioarele depărtate, își lăsa capul pe spate imitînd hohotele de rîs gargantuești, tremurînd și nescoțînd nici un sunet.

— Rîdeți, le spunea ea apoi, nu mai avem decît o oră.

Oamenii din jurul meu cred în mod simplist că eu sînt un inamic și mă urăsc : nu numai pentru că sînt deosebit sau pentru că disprețuiesc munca sau, mai rău, pentru că nu prestez nici una ; ci pentru ceva care ar părea, dacă li s-ar spune, cuvinte magice ; pentru că le iau sufletele — eu știu asta — și mă joc cu ele ; îi mînuiesc ca pe niște păpuși, mărșăluiesc cu ei prin mulțimi și pasiuni stranii, le adulmec rădăcinile.

De la început m-au văzut urmărindu-i. Nu pot să-mi ascund interesul. Se așteptau, presupun, că voi fi curînd plin de povestiri. Că îi voi spune domnișoarei Matthew despre domnul Wallace și domnului Wallace despre doamna Turk și domnișoara Matthew și domnul Wallace și doamna Turk vor profita de ocazie să-mi spună tot ce știu unul despre altul, tot ce știu despre boli, tot ce cred că

merită despre ei şi pot să-şi amintească despre rudele lor şi detalii complete asupra numeroaselor întîmplări cu morţi violente pe care le cunosc ei. Dar cînd nu le-am comunicat nimic ; cînd n-am avut nimic confidenţial de spus nimănui ; atunci au început să mă trateze de parcă ar fi avut ochi de marmură şi să-şi etaleze vieţile indiferenţi prin faţa mea, de parcă aş fi fost un idol sculptat, nemişcat, neţinînd de religia lor, în colţul meu, pe verandă ; totuşi, mi-am păstrat oarecum misterul, forţa, aşa încît indiferenţa a fost în cele din urmă superficială şi îmi închipui că ei simţeau o constrîngere de a fi observaţi, *urmăriţi* în tot ceea ce făceau. Aş putea spune că se tem de mine aşa cum se tem de supranatural. Cum se teme de el domnul Wallace, aproape mort cum este, îndoit pe bastonul lui. În fiecare dimineaţă, cînd poate, trece prin faţa verandei mele, cu braţul stîng atîrnînd ca un şal din umăr, tîrşîindu-şi picioarele amorţite, scormonind crăpăturile.

— Trebuie să mă întorc. Vocea lui e aspră şi puternică. Obişnuiam să merg pînă la capătul străzii. Îşi şterge faţa şi îşi usucă ochii care-i curg. Cald, strigă el, sprijinit în baston. Vara trecută am mers pînă la capăt.

Bastonul îi iese din stomac. Se leagănă. Va muri oare aşa ? cuprins de paralizie ? sudoarea declanşată înaintea junghiului dureros şi a surprizei pe care o va simţi ? Bastonul va străpunge cimentul. Pălăria va plana în tufele mele de lemn-cîinesc şi caldarîmul se va umple de sîngele ce-i va da pe nas.

Se întoarce în cele din urmă şi se relaxează. Ochii lui caută neliniştiţi un prieten pentru care să plîngă, căruia să-i zbiere să se oprească. Aruncă o ocheadă în susul străzii şi dacă, din întîmplare, apare cineva, domnul Wallace surîde şi zbiară un salut. Se mişcă încet înainte, bocăne pe caldarîm, strigă o dare de seamă asupra vremii la miezul nopţii.

— Ştii cît a fost la unu ? Treizeci şi unu de grade. Sîntem în iunie — şi nu în iad — şi totuşi treizeci şi unu de grade. La două a fost un nor deasupra lunii. A plouat pe la cinci, dar nu s-a răcorit deloc.

Iar zorile au fost cenuşii ca o apă cu săpun. Ceaţa zăcea între garaje. O stea, aproape ascunsă de lumina dimineţii, a căzut dincolo de Atlas şi s-a stins lîngă Gemeni. Prietenul este lămurit şi domnul Wallace încheie, cu faţa înflăcărată şi dîndu-şi ochii peste cap. Îşi descrie configuraţia durerilor, durata, intensitatea şi particularitatea fiecărui spasm, nuanţele subtile ale unor vagi dureri interne. Face distincţia între dureri slabe şi crîncene, între palid şi viu, între sîrmos şi apos, între dimineaţă şi noapte. Rînjeşte cu dinţii lui cafenii. Cum e mai bine, dezbate el, să suferi cînd e cald sau cînd e frig, cînd stai în picioare sau jos, cînd citeşti sau cînd mergi, cînd eşti tînăr sau cînd eşti bătrîn ?

— Eu zic că e mai bine cînd e frig. Vei spune că nu. Ştiu ce vei spune. Vei spune :

„Acum, dacă ciocănești articulația cînd e frig, ea va răsuna". Știu. O tibie înghețată pe marginea ascuțită, tare a unui lucru — asta-i ceva adevărat. Știu. Nu face nimic. Durerile te ard rău. Îți țin de cald. Îi știi pe tipii ăia, cum e tipul despre care am citit într-o carte? Îl chema Scott. Îl știi? A înghețat. Scott. Dacă aș fi fost cu el, în frig, mi-aș fi făcut o rană mare care, atunci cînd aș fi atins-o, aș fi ars tot, din cap pînă-n picioare. Îți ține de cald. Ce zici, nu s-au gîndit la așa ceva, așa-i? Înghețat. Am citit despre asta. Citesc mult, sau aș face-o dacă n-ar fi vederea. O jumătate de oră. Obișnuiam tot timpul. Îmi ard ochii, totuși. Îți ard ochii vreodată? Scott. Înghețat. Hei, știi cînd îngheți nu-ți dai seama. Ha! Știi — e cald!

Domnul Wallace tremură pe bastonul lui și scuipă. Întreaga stradă răsună. Prietenul lui se face din ce în ce mai mic.

Vin la rînd prevestirile. Ele urmează durerilor, așa cum durerile au urmat vremii. Acela va fi prieten al domnului Wallace care va sta.

Steaua arzătoare de dincolo de Atlas — un semn cumplit. Toate sînt rele, semnele astea Răul e deasupra noastră.

— Răul e în aerul pe care îl respirăm, altfel am trăi veșnic.

Domnul Wallace prelungește măreţul cuvînt așa cum l-a auzit, fără îndoială, pe predicatorul său. Bastonul se ridică cu greu. Capătul flutură deasupra vîrfurilor copacilor.

— Acolo, zbiară domnul Wallace, cu fălcile tremurînd. Acolo! Și își zvîrle bastonul ca pe o suliță. Fumul, fiule, iese și acoperă cerul și otrăvește totul. Tușesc.

Își ține mîna cu grijă pe piept. Bate ușor cu ea. Se bîlbîie și se poticnește. Prietenul sau străinul amabil se înclină, zîmbește și fuge, în timp ce domnul Wallace așteaptă, sperînd să i se înapoieze bastonul.

— Nu pot să m-aplec, spune el aproape șoptit, privind atent către spatele care dispare. Zîmbetul îi rămîne, dar colțurile gurii i se contractează. Ochii i se încrucișează obosiți.

— Bastonul, bastonul, bastonul, strigă domnul Wallace. Nevastă-sa vine în fugă. Bastonul, bastonul, strigă domnul Wallace. Ea flutură batista. Bastonul, continuă el pînă cînd îi este înapoiat.

— Cald.

Doamna Wallace dă din cap și îi șterge sprîncenele. Îi așază pălăria și îi netezește mîneca.

— Iar ai aruncat bastonul, îi spune ea.

Domnul Wallace devine solemn.

— Am încercat să omor o veveriță, umflato.

Doamna Wallace îl conduce acasă, cu fața înlăcrimată.

Ce gălăgie face! Am crezut că n-o să pot suporta cînd am venit. Fața lui buhăită mă îngrozea. Ochii lui erau găuri în care cădeam. Mă feream de umbra lui ca să nu mă acopere și mă simțeam ca un prost. Nu-i așa de bătrîn, are poate șaizeci de ani, dar ochii îi

curg, urechile îi țiuie, dinții îi sînt cariați. Nasul îi este înfundat. Buzele sînt palide și sîngerează. Genunchii, șoldurile, grumazul și brațele îi sînt țepene. Picioarele îi sînt inflamate, gleznele umflate. Spatele, capul și picioarele îl dor. Gîtul îi este înroșit, pieptul contractat și toate organele interne — inima, ficatul, rinichii, plămînii și intestinele — sînt slăbite. Mîinile îi tremură. Părul îi cade. Carnea îi atîrnă flască. Orice respirație a lui moare cînd îi intră pe nas și îi trece prin gură. Dar domnul Wallace are o burtă puternică. Este întinsă și netedă și rotundă ca a unui copil și orice alege domnul Wallace să pună în ea se mistuie rapid, pentru că domnul Wallace, deși picură și se scurge și elimină, nu a vărsat niciodată în viața lui.

Puteam să-l aud mergînd. Asta era cel mai rău. Cînd îmi greblam curtea, stăteam cu fața în direcția lui și intram în casă cînd îl vedeam venind. Cu toate precauțiile mele, vocea lui bubuia mereu în spatele meu și tresăream, speriat și înfuriat. Gura umedă îi era căscată. Limba i se răsucea deasupra dinților cafenii și strîmbi. Știam ce a simțit Iona înainte ca fălcile balenei să se fi închis peste el. Domnul Wallace nu are idee despre simțămintele pe care le creează. Jur că pute a pește în asemenea ocazii. Simt uleiul. Este un coșmar tactil, un vis olfactiv — ca și cum mirosul și pipăitul meu s-ar separa de auz, gust și văz și, în timp ce îi privesc gura și îi ascult salutul, aș cădea în fața balenelor din Galilea,

apa sărată m-ar ustura și m-ar vătăma, în timp ce mirosul de pește ar crește ca în gura unei balene și căldura unei burți neobișnuit de rezistente s-ar răspîndi în jur.

Știam din ce în ce mai mult că lumea mea în dezvoltare s-ar nărui dacă el ar rămîne liber în ea. Ca o mostră, domnul Wallace ar putea fi mîndria mea. Glorie lui într-un borcan. Dar liber ! Mai bine s-ar da drumul tigrului cu mișcări grațioase sau delicatului șarpe, monumentalului elefant. Eu nu eram decît un naufragiat gata să fiu devorat. Aveam ghinion și mă legănam și îl blestemam. Domnul Wallace scuipa, iar eu mă plimbam pe verandă cu pași mici și cu furia și ura lui Ahab în suflet. Doamna Rea căuta să-mi atragă atenția. Trecea prin cîmpul meu vizual, strălucind de energie, ca lumina strălucitoare a unui far. De fiecare dată mi se strîngea stomacul. Copiii ei se rostogoleau ca mingile pe stradă, ca mingile de baseball scăpate din mănuși sau bătătoare ; și în ziua în care băiețelul Toll a alergat în fața domnului Wallace ca o pisică gonită și s-a răsucit în jurul unui pomișor ca o perlă la capătul firului, distrugător ca micul David, atunci am înțeles. Ei, de-acum s-a terminat cu asta. Domnul Wallace se teme de mine la fel ca și ceilalți. Se deplasează încet. Se uită în lături. Mormăie și cercetează pămîntul cu bastonul. Cînd domnul Wallace își va da obștescul sfîrșit, oamenii îi vor înfășura bastonul în văl de doliu și îl vor înfige în mormînt. Doamna Wallace va

sta alături ca să țipe și eu voi trimite — ce voi trimite ? — eu voi trimite begonii cu cartea mea de vizită. Îi spun : „Bună dimineața, domnule Wallace, cum ați petrecut noaptea ?“ și gîtul domnului Wallace se umflă de tăcere. Nu pot estima cîtă plăcere îmi face acest lucru. Am senzația că am urmat inactivitatea lui Dumnezeu.

În afară de cazul doamnei Rea. Nu sînt reprezentant al forței supranaturale. Nu sînt un idol, pe veranda mea — nu sînt un simbol. Eu nu exist. Oricît aș încerca, nu pot emite — ca pămîntul — unde invizibile ca să-i prind instinctele ; s-o întorc către nord sau către sud ; s-o fac să dea dovadă de blîndețe, chiar pentru progeniturile ei sălbatice și nemiloase. Și astfel, arde și arde în fața mea. Își mișcă cu grijă dosul în jurul unui copac.

2

Doamna Rea este robustă. Muncește pe afară destul de mult, așa cum face și acum. Ritmul ei este furibund și căldura nu o împiedică. Plivește și curăță prin curtea ei ireproșabilă, ducînd un război continuu împotriva călcîielor și tricicletelor copiilor ei. Netezește și greblează. Plantează și dă de mîncare. Se prăbușește ea oare vreodată în casă, o matahală amețită, și se zbate în întuneric ? Presupunerea este absurdă. Observația disprețuiește gîndul. Dar ce mult mi-ar plăcea să visez asta.

Aș visa o zi caldă și umedă, deși nu alarmantă. Frunzele ar fi proaspete și norii umflați și repezi. Asta, pentru a o dezarma. Ea și-ar tunde gardul viu ; îndoită ferm, mișcîndu-se cu hotărîre, tăind tijele ; și apoi tensiunea ei arterială ar crește, ar crește încet odată cu fiecare rămurică căzută ; și un spasm s-ar dezvolta ușor ca un mugure în sîngele spatelui ei, în îndoitura picioarelor, în cotul brațelor, intensificîndu-se și înfășurîndu-se în jurul spatelui, picioarelor și brațelor ca un prosop ud care se înnoadă cînd e răsucit.

Acum sîngele ei curge lent, dar tensiunea crește, crește încet. Foarfeca retează și pocnește. Ea se îndreaptă ca o sîrmă. Merge cu pași mari spre casă, aruncîndu-și în sus părul lins de pe față. Va aduce o greblă ; poate și un pahar cu apă. Ciudat. Simte că i-e sete. Adulmecă aerul și privește la un nor călător. În umbra ușii e amețită și se clatină. În ochi îi arde o lumină vie și lumea este rotundă. Aer infectat se răspîndește în gîtul ei și stomacul se zvîrcolește să-l arunce afară. Genunchii îi sînt îndoiți. Cerul este negru și comete explodează în fața ei. Mîinile ei împing înainte, puternic, în tocul ușii. Spasmele o cuprind. Venele ei se contractă ca un motoraș de gumă pe o jucărie din lemn de plută. Se clatină oare bărbatul ei spre ea, cuprins de consternare de la un capăt la celălalt ? Ah, dacă aș putea avea forța blestemului antic, l-aș lovi și pe el !...

Vis dintre cele mai deşarte, căci doamna Rea este robustă şi domnul Rău este o piftie de nestrăpuns.

Domnul Wallace poate zbiera şi doamna Rea poate ţipa, dar doamna Rea poate să fie o alarmă de foc şi război, abătîndu-se asupra fiecărei urechi ca un vînt dureros.

Printre numeroasele periodice la care mă abonez se află şi foarte distractiva *Revista presei* şi îmi aduc aminte de un articol de acolo care descria nefericirea unei comunităţi dintr-un oraş de provincie, din cauza strigătelor scatologie, blasfematoare şi teribil de desfrînate pe care o tînără femeie le tot emitea. Obişnuia să se aplece pe fereastra apartamentului ei de la etajul doi, afirma articolul, şi să blesteme cetăţenii. Nimic nu o urnea din loc. Nimeni nu se apropia fără să se înroşească pînă în vîrful urechilor. Vecinii ei au ameninţat-o cu autorităţile. Persoanele oficiale au venit şi au fost înjurate straşnic. Au acuzat-o de beţie, au roşit şi au ameninţat-o cu închisoarea. I-au spus că este o femeie obscenă, o ruşine pentru ţară. Au anunţat autorităţile locale şi autorităţile locale au băgat-o la închisoare. Zadarnic. Ea blestema printre gratii şi tulbura somnul deţinuţilor. Şi nu era nici bine ca deţinuţii să audă, încontinuu, asemenea lucruri. Au transferat-o în alt district. Blestema acum de la o altă fereastră. I-au dat drumul în stradă, dar s-a recunoscut imediat că e o greşeală teribilă şi i s-a restituit camera. Articolul lăsa să se întrevadă ultragiul şi ne-

cazul. Ce să faci cu acest monstru ? În zăpăceala lor, nu au reuşit s-o izoleze. Nu se puteau gîndi s-o împuşte. Ar fi putut să-i smulgă limba. Teoretic, aş fi în favoarea acestui lucru. Toate resursele vaste ale civilizaţiei rămîneau nefolosite, am conchis eu, în timp ce femeia se apleca obscen pe pervazul ferestrei, aruncînd cu vorbe murdare asupra lumii.

Doamna Rea, de asemenea, reduce la tăcere pe cei ce i se opun. Înţeleg că au fost plîngeri. Doamna Rea însăşi a fost interpelată. Autorităţile au fost de mai multe ori înştiinţate. Fără nici un rezultat. Ei, asta-i înţelepciune. E mult mai bine să nu faci nimic decît să acţionezi cum nu trebuie.

Şi iată că trompeta sună. Copiii se răspîndesc. Aleargă la vecini, urmăriţi de băţul şi gura ei, aşa încît ea să poată să tundă, să taseze şi să ude grădina semănată cu iarbă, pentru ca să capete demnitatea discretă a peluzei. De la distanţă, o admir pe femeia cu ocările. Îmi imaginez buzele ei mişcătoare. Rostogolesc cuvintele pe limbă — minunatele cuvinte, atît de potrivite pentru a te adresa lumii — dar ele se rostogolesc tăcute, la fel de nevinovate ca orice conjuncţie ; în timp ce vocea doamnei Rea le rosteşte cu toată dicţiunea pătrunzătoare, totuşi exagerată, a unui bătrîn actor shakespearian. Ele sînt amplificate de furie şi vin pe neaşteptate şi strident, ca panica. În plus, doamna Rea stă aproape de mine, şi nu la depărtare.

— Ames. Neruşinatule. Nancy. Vrăjitoareo. Ia staţi. Uitaţi-vă unde vă aflaţi. Ei, vă uitaţi sau nu ? Dumnezeule mare ! Mişcaţi-vă ! Daţi-i drumul ! Ah, Doamne, pentru ce îmi dau osteneala ! O să se ofilească acum, puţin vă pasă vouă. Strivită. Iarba asta nu-i furnici. Toll, bagă de seamă, îţi spun. Furca. La naiba. Aduceţi-o ! Ce-o să mă fac cu voi ? Să vă tot zoresc aşa ? Striviţi. Vă place asta ? De ce să încercaţi s-o faceţi frumoasă ? De ce ? Ames. La naiba ! Ah, la naiba ! Neruşinatule. Aşteaptă să pun eu mîna pe tine. Tim. Eşti aşa de mic, Tim ! Eşti aşa de neruşinat, grozav de neruşinat, grozav de neruşinat şi de rău ! De unde ai asta ? Ce *este* asta ? Acum ce mai e ? Las-o jos ! N-o aduce aici ! Pune-o la loc ! Nancy ! Vrăjitoareo ! Ah, Doamne, Doamne, Doamne, Dumnezeule ! Haideţi ! Aţi făcut pipi peste flori ? Timmy ? Timmy, Timmy, tu ai făcut ? Doamne, o să-ţi fac fundul chisăliţă. Veniţi încoace ! Sînteţi aşa de scumpi, de scumpi, de drăguţi, de dragi ! Da. Veniţi încoace ! Toţi. Nancy. Toll. Ames. Tim. Haideţi încoace ! Acum, acum am spus. Acum. Haideţi ! O să vă bat pe toţi.

Este totuşi un joc vechi şi doamna Rea este o veche, veche jucătoare. Recitarea, aşa zgomotoasă cum e emfatică, teribilă ca şi ea, şi a mai fost auzită de toţi. Copiii o ignoră aproape total. Cînd vocea ei se porneşte, ei se îndepărtează şi încep să se învîrtească în cerc, văzîndu-şi de jocurile lor neruşinate. Doamna Rea ameninţă şi ademeneşte cu vorbe

dulci, dar nu-şi întrerupe ritmul la plivit. Toll sapă cu lopăţica.

— Nu săpa, nu săpa, îngînă doamna Rea, dar Toll sapă. Nu săpa, Toll, nu săpa, dar Toll sapă mai tare. Nu m-ai auzit ? Nu ? Opreşte-te acum ! Nu săpa ! Toll se îmbujorează din cauza efortului. O să-ţi iau lopăţica. Nu săpa ! Toll, ticălos mic şi scîrbos, m-ai auzit ? O să-ţi iau lopăţica. Toll !

Pămîntul e găurit şi iarba smulsă. Doamna Rea pune jos făraşul, se repede la Nancy, care este cea mai apropiată, şi o trînteşte cu violenţă la pămînt. Nancy începe să ţipe. Toll fuge. Ames şi Timmy se îndepărtează şi privesc. Doamna Rea strigă :

— Ah, putoare mică — auzi să mănînci pămînt !

Nancy se opreşte din plîns şi îşi scoate limba năclăită ; şi poate că de data asta, învaţă, deşi nu-i prea isteaţă, că doamna Rea se îndreaptă asupra victimei sale adevărate pe tăcute şi preferă, cînd este posibil, surpriza.

Toll şi Ames sînt greu de prins. Ei sînt cu ochii în patru. Dacă doamna Rea se sprijină în greblă şi îi strigă vorbe de duh doamnei Cramm — sărmana doamna Cramm — Toll şi Ames se împing unul pe altul din căruţurile lor, dar sînt cu ochii în patru. Săritura bruscă a doamnei Rea peste stratul de lalele îl înşală numai pe micul Tim, care stă cu degetul în nas. Doamna Cramm se face palidă, se chirceşte şi îndură totul ca o sclavă.

O dată m-am dus la un dineu somptuos dat de o doamnă foarte pretențioasă și foarte încăpățînată. Servitoarea a uitat să servească fasolea verde și draga mea prietenă foarte pretențioasă, cufundată într-o aducere-aminte a tinereții ei care a durat timp de șapte feluri, a trecut-o cu vederea. Eu în schimb nu, și nici ceilalți invitați. Ne uitam pe furiș, încrucișîndu-ne privirile, dar rămîneam precauți. Era vorba de sparanghel, conopidă, varză de Bruxelles, sau fasole verde ? Acoperea ea oare greșeala servitoarei ca cea mai calmă artistă, de parcă masa răsturnată și vaza spartă era ceva obișnuit în fiecare seară ? Savura gloria orelor lungi ale frumuseții ei. Era la ultima linguriță de prăjitură, cînd gura i s-a închis brusc. Aș fi dat oricît, atunci, aș fi făcut orice ticăloșie, numai să aflu ce-a făcut-o să treacă de la dragoste desfrînată și tinerețe frivolă la fasole verde și la încălcarea irevocabilă a ordinei. Spusese tocmai :

— Dansam. Purtam cea mai decoltată rochie și mi-era frig.

A mai spus un cuvînt sau două, înainte de a se încrunta și a tăcea. Prin ce procedeu proustian se înfăptuise lucrul acesta ? Presupun că era ceva firesc. Tremura — și iată că în mintea ei a apărut fasolea neservită. S-a ridicat imediat și a servit-o ea însăși, rece, pe o tavă de argint, înainte de cafea. Sosul olandez se tăiase, fără îndoială, așa că am fost scutiți de el. Dar numai de el. Am mîncat fasolea aceea fără să scoatem o vorbă, deși

unii dintre noi eram, în cele mai multe ocazii, persoane volubile, deschise, zgomotoase. Gazda noastră și-a lăsat neatinsă porția și s-a avîntat din nou, neînduplecată, spre gloria ei. Dintre toate păcatele ei din acea seară, ultimul nu i l-am iertat niciodată.

Doamna Rea sare peste stratul de lalele, grebla căzîndu-i din mînă, cu sînii ei mari balansîndu-se ca niște clopote, cu părul sîrmos ridicîndu-se și învîrtindu-se, deși doamna Cramm pretinde că doamna Rea este calmă spre sfîrșitul treburilor ei și își termină fraza liniștită cu o voce domoală, și privește drept înainte, spre vecina ei, de parcă s-ar mai afla, așa cum o cer bunele maniere, încă acolo. Doamna Rea strigă vorbe de ocară și își trece ziua. Uită chiar și să se întrerupă. Așa că Toll și Ames, cel mai mare și, respectiv, cel mai deștept, sînt tot timpul cu băgare de seamă și în mișcare. Doamna Cramm totuși rămîne de parcă ar fi țintuită în timp ce doamna Rea îi bate capul din ce în ce mai tare cu banalități grosolane și obscenități blînde.

Doamna Cramm este o văduvă plăpîndă, cu pantofi legați cu șireturi. Nenorocirea ei este că locuiește lîngă doamna Rea și că este bună. Ea le aruncă copiilor, în timp ce aceștia fug, privirile cele mai blînde și mai tandre. Este cuprinsă de compasiune și blîndețe. Se înfioară în fața urechilor pălmuite. Se schimonosește văzînd bățul doamnei Rele, dar fără discreție, atît de tare împotriva dorinței ei de arăta cel mai mic indiciu, încît doamna Rea,

care pricepe pe lume numai nimicurile spuse cu emfază, nu sesizează nimic — mîinile încleştate şi gura nervoasă şi ochii înlăcrimaţi. Prea proastă pentru a înţelege, prea proastă şi pentru a urî, doamna Rea face totuşi pe tiranul atît de firesc, încît reaua ei voinţă s-ar dovedi cu greu mai dezagreabilă doamnei Cramm decît bunăvoinţa ei.

S-ar părea aproape că doamna Rea este şi mai rea cînd are martori. Devine pretenţioasă. Ceea ce trecea neobservat înainte este remarcat şi condamnat. Încăierarea, care era condamnată doar cu blesteme, o întrerupe pe neaşteptate cu violenţă. Ordinele stridente devin ţipete şi se transformă în ameninţări. E ca şi cum ar dori să-i impresioneze pe cei din jur cu profunzimea preocupării ei, cu înalta exigenţă a normelor ei. Am cunoscut o fată la facultate care îşi petrecea timpul, de cîte ori venea în vizită, curăţindu-se pe sine sau camera, de parcă ar fi fost a ei : ridicînd cîte o scamă de pe fusta ei sau părul pisicii persane de pe canapele şi scaune ; îndepărtînd pete invizibile de murdărie de pe duşumea ; ştergînd cu mîneca praful de pe mese, luîndu-l cu degetele de pe marginea de sus a oglinzilor ; şi nu avea nici cea mai mică importanţă — din cîte am putut să aflu — dacă venea pe neaşteptate sau o înştiinţai înainte cu o săptămînă sau o întîlneai la o piesă sau pe stradă, ea punea veşnic lucrurile la punct, aranjîndu-şi bluza cu vîrfurile tremurătoare

ale degetelor, măturînd aerul din jur cu o unduire a mîinii.

E devreme. Aştept autobuzul, cînd doamna Cramm iese din casă în goană, îngrijorată, în mînă cu o plasă de sfoară. Mă pregătesc să-mi ridic pălăria şi să fiu binevoitor, pentru că am avut puţin de-a face cu doamna Cramm, şi cîte poate să ştie această doamnă plăpîndă ! Doamna Rea apare atunci în pragul casei ei şi strigă :

— Cramm ! E o frumuseţe de zi, doamnă Cramm, nu-i aşa ? Hai încoace !

Şi doamna Cramm, foarte nehotărîtă, mă părăseşte.

— O frumuseţe. Iarba e cam rară în spate. A fost prea cald pentru verdeaţă. Luate-ar naiba, Toll, nu te mişca ! Nu te mişca nici un pas ! Uite ! Am frecat podeaua bucătăriei. Nu poţi să ai prea multă grijă. Copiii pun mîna peste tot. Nancy, fii atentă ! Şi-a tăiat degetul în lama lui taică-său. Nancy ! Vino cu degetul. Arată-i doamnei Cramm buba. Uite. Îi place să bage spaima în noi.

Doamna Cramm murmură, se apleacă, degetul rănit este împins spre nasul ei.

— A curs şi sînge, spune doamna Rea. Şi-a pătat şi rochia, lua-o-ar naiba ! Ce-ţi face buba acum, Nennie ? Mai are nevoie de doctorii, pe naiba. Copii, copii. Şi-a julit doar pielea. Fugi şi te joacă, dă-i drumul !

Doamna Rea împinge copilul afară. Îmi abat privirea şi mă întorc cu spatele. Se uită fix la mine — îi simt privirea — şi vocea îi scade

o clipă. Cînd i se ridică din nou, blestemă și dă ordine.

— Ține-l pe frati-tu departe de dușumeaua aia, Dumnezeule !

Autobuzul își face apariția și pierd toată discuția din cauza zgomotului. Doamna Cramm nu se urcă cu mine. Ia autobuzul următor sau nici unul, nu pot decît să presupun.

Astfel ei o iau la goană : Ames, Nancy, Toll și Tim. Rup florile alături de casa mea. Calcă în picioare grădina din capul străzii. Trec prin gardul viu al domnului Wallace și, în timp ce domnul Wallace zbiară ca un polifem cu ochii scoși, ei rîd scoțînd sunete de cristal în rezonanță. În ce mă privește, n-am avut necazuri pînă acum. Poate că i-a avertizat ea. Nu. N-ar fi făcut-o. Eu nu exist. Și, în afara sferei ei, o avertizare înseamnă rîs. Înseamnă un blestem pentru domnișoara Matthew, pentru Dumb Perkins, Wallace, Turk, dar nu și pentru mine. Așa că ea poate să urle la ei pînă îi gonește de pe fața pămîntului, dacă poftește, așa cum ar face dacă i s-ar da în grijă toată iarba din lume.

Ames, Nancy, Toll și Tim : se duc. Între niște bețe sînt întinse sîrme și pe sîrme sînt atîrnate fîșii de pînză. Sînt promulgate ordine. Amenințările răsună în tot cartierul, iar doamna Rea își ia locul pe iarba plăpîndă, răsucindu-se ca o sperietoare de ciori bătută de vînt, neînduplecată și hotărîtă în ambiția ei.

E în zadar. Copiii ei năvălesc în mod repetat de la un capăt la altul, pe bucata de iarbă. Pentru ei e calea firească. Rad iarba cu picioarele. O fac ferfeniță. O bătătoresc, sar pe ea și o spulberă. Sîrmele se îndoaie. Nodurile atîrnă pe jos în noroi. Bețele se frîng în cele din urmă sau ies din pămînt. Nancy își prinde piciorul într-un ochi de sîrmă și este trasă în sus iute ca un iepure, urlînd ; iar domnul Rău își face apariția, răsucește ursuz sîrma în jurul bețelor, deasupra ochiurilor, semnalînd capitularea nevestei sale. Copiii stau aliniați, în timp ce doamna rea privește printre perdelele de la bucătărie.

Capitularea este departe de a fi necondiționată. Doamna Rea își revarsă ura asupra păpădiilor. Le smulge din pămînt. Le așază trupurile într-un coș, după care sînt uscate și arse. Patrulează cu ochi neliniștiți pe teritoriul de la margine, unde vîntul suflă împrăștiind petalele din grădina neglijenților ei vecini — desigur, nu ale doamnei Cramm, care are angajat un băiat, ci ale celor doi tineri dedați poftelor trupești care locuiesc în dreapta ei și care nu apar niciodată decît pentru a agăța prosoape sau pentru a veni sau pleca în grabă cu mașina lor în după-amiezile tîrzii. Mîinile și le rezervă unul pentru celălalt. Lasă buruienilor toată libertatea. Acolo păpădiile cresc în toată splendoarea. Încă de la ivirea lor dincolo de hotar, ea le privește cu dușmănie. Înflorirea lor o umple de furie și, imediat ce tînăra pereche se îndepărtează în mașina de-

capotabilă, doamna Rea se află printre florile strălucitoare, rupîndu-le capetele pînă cînd i se îngălbenesc degetele ; azvîrlind resturile, ca o insultă, la pămînt, acolo unde nimeni, în afară de perechea insensibilă, nu ar putea să nu simtă rușinea condiției lor decapitate și zdrobite. Cu un gest grandios și fățiș, destinat lumii întregi, dar chiar în locul unde nevastă-mea și cu mine stăm cu îndrăzneală și savurăm totul, doamna Rea își ridică mîinile pătate deasupra capului și le scutură repede.

Sînt mult prea multe păpădii, desigur. Tînăra pereche nu iese prea des ; și deși doamna Rea îndrăznește, în perioada cînd le dă puful, să treacă hotarul proprietății, cu privirea fixă și brațele în șold în semn de dispreț, cu fața lividă de o resemnare purtată cu furie, privind neputincioasă cum capsulele ușoare pline de semințe se ridică și plutesc deasupra bujorilor ei, se rotesc în jurul trandafirilor ei, cad ca niște săruturi pe iarba ei, își lasă cu nerușinare semințele pe pămîntul ei ; ea nu ar găsi potrivit — onoarea nu i-ar permite — să facă un pas peste hotar dacă s-ar putea ca tînăra pereche s-o observe, sau să le vorbească, chiar cumpătat, despre îndatoririle obștești ale proprietarilor ; și într-adevăr, de această dată are dreptate, în orice caz ; căci dacă aceștia doi n-au putut să vadă ceea ce noi am văzut atît de ușor și dacă nu s-au simțit rușinați sau jigniți pînă la ripostă de mînia demonstrată public de doamna Rea împotriva lor, ea ar putea să sape și să pună sare pe tot pămîntul

pe care se înalță castelul lor și să nu se aștepte la un efect mai mare decît la neglijenta tăcere indiferentă de acum.

Sînt deci mult prea multe păpădii, care fac rapid semințe. Semințele se ridică ca o furtună și trec în stoluri, sfidînd amenințările deșarte și bătăile ei anemice ale aerului. Atunci, doamna Rea, ca și în celelalte ocazii, îi ațîță pe copii. Ei vînează pleava albă. Aceasta dansează în urma goanei lor. Doamna Rea strigă instrucțiuni incoerente. Ei sar și mai sus ; se învîrtesc și mai rapid. Resping invazia. Dar, inevitabil, semințele saltă dincolo de ei și plutesc mai departe. Doamna Rea este ea însăși o adeptă ; înșfacă puful din zbor. Îl zdrobește ; îi dă drumul într-o pungă de hîrtie. Ochiului ei nu-i scapă nici o fărîmă din păienjenișul alb de pe iarbă, și după fiecare vînt mai serios greblează cu grijă pămîntul. Copiii totuși fac curînd din asta o joacă. Se zbenguie veseli și inima mea se duce la ei, dansînd acolo, așa cum arareori se duce : veselă cum sînt ei în ridicol, fericită în nebunie.

Copiii ezită să-și distrugă favoritele. În schimb, încep să le întîmpine cu urale, calculînd distanța și deriva, imaginînd baloane pe trasee chinuite. Cine ar dori să doboare prematur asemenea nave, sau să se interpună traiectoriilor lor pe care le stabilește natural vîntul ?

Doamna Rea.

Ea așteaptă nemișcată. Roiurile vin, unul plutind pe aproape. Brațul îi țîșnește. Degetele

pocnesc. Capsula cu semințe dispare în căușul mîinii. Captura este vîrîtă în sac. Doamna Rea stă din nou nemișcată, deși sacul tremură. Asta îmi aduce aminte de șopîrle pe stînci, iar nevesti-mi de plante carnivore. Răbdarea Doamnei Rea este aici inepuizabilă, îndemînarea ei uimitoare, dăruirea ei absolută. Copiii s-au dus. Strigătele lor nu fac nici o impresie asupra ei. Doamna Rea este prinsă în joc. Așteaptă. Își umple sacul. Dar, în cele din urmă, degetele furioase închid aerul, brațul revine brusc înapoi cu mîna goală și doamna Rea își pleacă înfrîntă capul. Însuflețită, se învîrtește. Fusta ei largă se ridică. E un balet crud, o pantomimă sălbatică ; căci doamna Rea, spre deosebire de celelalte mame de pe strada mea, nu le strigă copiilor dorințele ei cele mai desperate și mai hotărîte. Ea avertizează cu glas de trompetă, dar dacă avertismentele ei nu sînt luate în seamă, e tăcută ca un șarpe. Își smucește capul, și știu, interpretînd semnele, că doamna Rea caută o armă. Copiii sînt acum pleava rătăcitoare, capsulele nedisciplinate și, deși sînt copii destul de mici, doamna Rea își întărește forța cu un băț sau o curea și consacră capturării și pedepsirii lor aceeași energie și unitate tenace de scop pe care a acordat-o distrugerii buruienilor.

Nici o vînătoare din junglă nu a fost vreodată mai tăcută. Doamna Rea descoperă o creangă căzută, cu frunzele încă verzi. O scutură. Rămurelele se mișcă și frunzele foșnesc. Îl vede pe băiatul cel mare lîngă șopron, țepăn din cauza suspansului neobișnuit. Capsula lui înaintează cu greu într-un curent de aer. Zboară spre o gaură din șopron unde se retrag pisicile. Maică-sa șontîcăie spre el, cu creanga ridicată țeapănă, tăcută, de parcă ar fi parte din pedeapsă ca el să fie luat pe nepregătite, bucuria lui înăbușită de frică, cît și de umilința de a fi lovit cu frunze peste urechi.

Cred că nu le dă sarcinile astea stupide pentru că ei ar putea să i se supună. Furia ei este prea mare ca să suporte supunerea. Jignirea trebuie alimentată, îngrășată pentru a corespunde sentimentului, altminteri ea s-ar declanșa oricum și ar fi ridicolă. Așa că trebuie să pară că toți copiii ei s-au făcut nevăzuți pe tăcute, cu dibăcie. Trebuie să pară că ei și-au rîs de ea și de ura ei. De aceea trebuie urmăriți pe tăcute și cu dibăcie, bătuți și mînați spre casă ca niște cîini : adunați în patru labe, acoperindu-și dosurile, protejîndu-și spatele picioarelor dezgolite de arsura bățului și apărîndu-și urechile cu mîinile ; strîmbi ca schilozii, răsucindu-se și risipindu-se în grabă din cauza curelei care usturã, dînd din mîini sălbatici ca și cum ar goni muștele ; în tot acest răstimp tăcuți, absorbiți, muți ca cele mai mute animale ; de parcă ar ști că nici un strigăt nu i-ar putea salva ; refuzînd, ca prizonierii, să dea satisfacție inamicului — deși cel mai mic dintre copii are numai doi ani — și această tăcere în timp ce copiii fug de ea

este mai îngrozitoare pentru mine decît dacă ei ar fi țipat să-ți înghețe sîngele în vine și să te cuprindă fiorii.

3

Doamna Rea îi apucă brațul lui Ames, îl răsucește la spate, îi cară lovituri cu nemiluita peste cap și peste gît. El se smulge și o ia la goană. Asta-i convine ei de minune. Îl lasă să fugă. Acum cuvintele curg, și înțeleg că tăcerea a fost un zăgaz. Brațul ei se îndreaptă acuzator spre spatele lui orb. Îl blestează. Își spune părerea asupra lui. Ea nu poate să înțeleagă lenea lui, inutilitatea lui, nesupunerea lui, prostia lui, neglijența lui, murdăria lui, sluțenia lui, și doamna Rea își continuă lista, cuprinzînd nu numai defectele pe care le descoperă în comportarea lui actuală, ci și toate pe care și le amintește să le fi descoperit de cînd s-a zbătut pentru prima oară în mîna doctorului și a țipat cu prea multă întîrziere sau a țipat prea încet sau a fost prea roșu sau prea zbîrcit sau prea mic sau s-a născut cu o eczemă pe piept — o umilire extraordinară pentru mama lui. De atunci încoace el n-a fost decît o rușine, o rușine zi de zi și în tot ce face. Ultimul cuvînt este azvîrlit după el pe cînd trîntește ușa : Rușine ! Îi este dat să înțeleagă prin strigătele îndreptate spre ferestrele de sus că mai are multe de auzit, că ea n-a terminat

cu el, băiatul odios, lipsit de respect, copilul odios, nerespectuos ; și din cînd în cînd, deși nu de data asta, dacă băiatul se află într-o dispoziție neobișnuit de bună, el își scoate capul pe fereastra a ceea ce consider a fi camera lui, căci acolo a fost trimis, și se strîmbă îngrozitor la maică-sa, făcînd un zgomot neplăcut ; la care doamna Rea se oprește ca trăznită, își ține răsuflarea, face o pauză grozavă pentru a striga „Ce !“, la afrontul adus ; și apoi izbucnește batjocoritoare, disprețuitoare „Tu ! tu ! tu !“ pînă cînd ajunge să bolborosească. Apoi îi adună pe ceilalți copii, dacă aceștia stau să fie adunați, și cîteva minute mai tîrziu urlete de durere și necaz pot fi auzite în toată vecinătatea.

Acestea sînt ocaziile, cred eu, cînd copiii sînt loviți cu adevărat. Loviturile cu pumnul, cu palma, cu nuiaua pe care le primesc sînt dureroase, fără îndoială, dar scurte. Sînt, de asemenea, într-un fel, obișnuite. Loviturile îmi amintesc de repertoriul hărțuielilor de la școală : ciupitura, ghiontul, trasul de păr, pumnul dat pe neașteptate în mușchiul brațului, lovitura rapidă de picior la tibie, cotul în vintre. Răul care se petrece zi de zi se pierde în viață, se infiltrează subtil în ea ; devine parte din sîngele obișnuit. La început este un recipient pentru reproșuri. El conține toată ura. Ne agățăm de el — o scuză permanentă și bună întotdeauna. Dacă n-ar fi el, ah atunci, spunem noi, ne-am face mai buni, am reuși, am merge mai departe. Și apoi,

într-o zi, el devine necesar, de parcă ar fi fost o durere la respirat atît de multă vreme, încît atunci cînd durerea scade, în cele din urmă, de teamă ne sufocăm. Astfel ei cresc în mijlocul lui. Oricum, devin mai deschiși la minte. Ei cunosc regulile pe dinafară, pentru că e ca un joc, un joc care n-are nici un haz și n-aduce nici un folos. Ames se retrage în casă urmărit de blestemele doamnei Rea, în timp ce ceilalți, avertizați acum, pregătiți, se răspîndesc departe pe alei și în jurul garajelor și al vechilor șoproane pentru trăsuri, printre casele din apropiere, pe cînd doamna Rea îi caută cu grijă, ferindu-și prudentă spatele, învîrtindu-se deseori, repliindu-se, cercetînd abilă cu privirea după colțuri, pînă cînd îl descoperă pe vreunul și, distanța fiind mică, face un salt neașteptat, tăcut, cu nuiaua întinsă, bătînd aerul în fața ei, lovind călcîiele copilului în timp ce acesta fuge spre casă. Nu cunosc toate regulile sau nu le înțeleg pe deplin, dar bănuiesc că atunci cînd doamna Rea e în acțiune, ușa din față este totdeauna închisă, deoarece copiii nu încearcă niciodată să se furișeze pe acolo ; și casa, cred eu, trebuie să fie cartier general, trebuie să fie sanctuar, în afară de cazurile cele mai grave. Dacă nu sînt lăsați afară din nou, cel puțin nu sînt bătuți. Ei nu trebuie să danseze după semințe de păpădie în interior.

Nevastă-mea și cu mine găsim bizar faptul că ei trebuie să fugă cu toții acasă. Pare ceva pervers, un sacrificiu nefiresc : individul con-

ducîndu-se pe sine, ca într-o mulțime în mișcare, orbește peste faleză, prostește spre mare. Noi am fugi, afirmăm unul față de altul între adulți, știind cînd facem afirmația, că deși sîntem în vîrstă, adulți așa cum susținem a fi, ne-am întoarce la cuibul nesuferit la fel cum se întorc ei, copii încă, în mare măsură cu pași nesiguri, fata lipsită de sîni, băieții insuficient dezvoltați pentru a fi bărbați. Noi ne-am gîndi la loviturile primite și am simți din nou durerea începuturilor. Am tînji după gloria suferinței din vechile relații. Cel mai mare dintre copiii doamnei Rea ar putea să spună într-o zi, confruntat cu o răutate care este a lui, cu propriul său suflet rău, că a fost bătut în copilărie ; și ar putea să-și afle o oarecare consolare de pe urma acestui fapt ; ar putea transfera cel puțin o parte a vinei sale asupra vremurilor. „Păcatul ăsta nu-i al meu". „*Mann ist was er ist*". „Vai de vremurile noastre !"

Am dori ca ei *să fugă,* firește, așa cum am vrut să facem noi, căci dacă am fi fugit, dacă am fi avut curajul pe care îl dorim lor cu atîta ușurință, ca și resursele necesare, socotim că am fi acum cît se poate de morali, fără nevoia de a nu recunoaște mîrșăvia noastră, pe față, cu coada între picioare. Pentru asta trebuie să exagerăm trecutul. Îl umflăm cu greșelile noastre. Din fericire pentru noi atunci, din nefericire pentru noi acum, el nu a fost în realitate atît de rău. Nu am fost urmăriți și bătuți. N-am fost batjocoriți în propria

noastră curte. N-am fost snopiți în bătăi ca să audă întreaga lume. Surprinderea noastră este simbolică. E o figură de stil. Ea exprimă o dorință de-a noastră ; și dacă am fi într-adevăr cuprinși de indignarea și mîhnirea pe care le exprimăm în cuvinte cînd îi vedem, nevastă-mea și cu mine, pe copiii doamnei Rea fugind spre stupul lor ; dacă ne-am strădui vreodată să le transmitem vreo urmă de mînie din sentimentele noastre față de doamna Rea, ar fi o nedreptate din partea noastră, aproape la fel de mare ca forța noastră de simpli observatori, să le-o facem ; deși eu nu sînt deasupra nedreptății și trebuie să mărturisesc, deși le cunosc condițiile îngrozitoare ale vieții, că simt o anumită repulsie față de Ames, cel mai mare dintre copiii doamnei Rea, îndeosebi cînd se află pe bicicletă, la fel de profundă ca repulsia mea pentru mama lui cu piept de vacă, gît de cal și față de scroafă.

— Se poate să i se fi transmis, dar el *este* nesuferit, nefiresc de nesuferit, mă tem că spun adesea.

— N-are ce face, îmi răspunde nevastă-mea, și mă uit și eu la copii, în timp ce doamna Rea îi gonește unul cîte unul și ei fug sau șontîcăie spre casă, fiindcă știu că nevastă-mea are dreptate.

Mă lamentez de prostia lor, de lipsa lor de caracter, de lipsa lor de combativitate — am lista mea, așa cum doamna Rea o are pe a ei — căci sînt în aceste încăierări la distanță

la fel de înspăimîntător, de neînfricat și aprig, pe cît poate fi un bărbat timid și fricos.

Dar, la urma urmelor, trebuie să existe unghere în casa aceea mică pentru fiecare dintre ei, unghere personale și familiare, acolo unde zidurile se îmbină ca îndoitura unui braț moale, cald, și unde a fost petrecută o oră de dragoste tihnită cu o comoară tainică. Trebuie să existe ceva plăcut la vedere, la atingere, care să fie o mîngîiere și care să-i atragă în capcană. Noi n-am fost alăptați, slavă Domnului, de doamna Rea, sau îmbăiați sau băgați în pat sau îngrijiți cînd am fost bolnavi. Poate că atingerea ei este uneori delicată, și intonația vocii plăcută. Nevastă-mea este plină de speranțe.

Eu însă nu sînt. Casa lor este ciocolatie. Vopseaua se coșcovește foarte tare. Casa are acoperiș de tablă. Veranda din față e îngustă. Casa este strîmtă. Ferestrele sînt joase și mici. Jgheaburile au nevoie de reparații. Pe zidul casei se văd pete de rugină. În temelie sînt crăpături. Coșul stă aplecat. Nu mă pot gîndi la ea ca la un sanctuar pentru mult timp. Încerc. Îi văd pe copii înconjurînd-o. Dispar înăuntru și încerc să mă gîndesc că ei ar putea, ca și Quasimodo, să-și plîngă adăpostul. Dar există oare vreun motiv să presupunem că viața înăuntru este mai bună decît viața afară, așa cum o vedem noi ? Nevastă-mea dorește să creadă asta — pentru copii — dar eu nu-mi pot închipui că umbrele adînci ale acelei căsuțe conțin ceva cald, în afară poate

de grăsimea rostogolită, umedă a domnului Rău, care se ghemuiește ca o broască-rîioasă în chiloții lui, cu ochii lui limpezi, severi, înfipți ca niște mărgele pe față, cu limba care linge colțurile gurii, cu degetele care se freacă ușor de celelalte degete, cu picioarele care alunecă împotrivindu-se, cu pielea-i palidă cu reflexe albastre în lumina săracă.

Numai că nevastă-mea nu prea are imaginație. Am încercat să o conving, dar sentimentele ei sînt stîrnite prea repede. Ochii ei se opresc la înveliș. Numai inima, sentimentele ei cele mai delicate pătrund în interior. Eu, pe de altă parte, secționez ca un chirurg toate excrescențele exterioare, toate manifestările de boală, și ajung la răul dinăuntru. Îmi imaginez lumina, de exemplu, ca fiind întotdeauna proastă, cu o forță insuficientă și o culoare jalnică, trebuind să călătorească prin prea mult praf și prea multă muselină, trebuind să sălășluiască prea mult în compania carpetelor întunecate și a fotoliilor îmbrăcate în mohair și a lămpilor cu abajur de satin. Aerul, socot eu, este de asemenea rău. Ferestrele nu se deschid niciodată. Ușa din spate se trîntește cu zgomot, dar briza este metaforică. Toate lucrurile din casa lor mică care atîrnă, atîrnă nemișcat și drept. Nimic nu este murdar, dar nimic nu dă senzația de curat. Hîrtia lor de scris se lipește de mînă. Toaleta lor e jilavă. Holurile sînt reci. Pereții sînt umezi.

Mă jucam cu mașinuțe și săpam drumuri în jurul suporților verandei, cînd am pus din întîmplare mîna pe o țeavă, rece și umedă, care ieșea din pămînt acolo, și am văzut lîngă vîrful nasului, jilavi pe marginea unui stîlp, patru melci fără casă, albi și grași. Mi-aduc aminte de asta cînd mă gîndesc la casa Răilor și la palida și grasa doamnă Rea, și impulsul de a țipa așa cum am făcut atunci crește puternic în mine. M-am lovit la cap, îmi amintesc, încercînd să mă strecor afară. Mi-a fost frică să-i spun tatei de ce țipasem. Era foarte supărat. Chiar și astăzi am o repulsie pentru mirosul pămîntului.

Nevastă-mea susține că doamna Rea este o gospodină ireproșabilă și casa ei este întotdeauna răcoroasă, primenită și proaspătă. Are foarte probabil dreptate în ceea ce privește simpla înfățișare, dar descrierea mea este corectă din punct de vedere emoțional, adecvată din punct de vedere metafizic. Nevastă-mea ar dori, de asemenea, să lege cu ei prietenie și astfel, afirmă ea, să afle ; dar lucrul acesta trebuie împiedicat. E ceva ce m-ar prinde de moarte în plasa iluziilor.

Da. Interiorul casei Răilor este clar și îngrozitor în mintea mea, ca un coșmar în care nimeni n-ar vrea să intre de bunăvoie. Ar putea să aibă cinci camere. Nu poate avea mai mult. Și în aceste cinci camere, în cel mai bun caz, cei șase Răi sînt înghesuiți de mașinăria care îi ține în viață, de zorzoanele pe care le cumpără ea, de caii strălucitori de por-

țelan albastru care merg la trap la ferestre și de cîteva dintre jucăriile copiilor, pentru că ei nu duc lipsă de jucării, cel puțin din cele care se încalecă. Au o trotinetă, o tricicletă mică, o tricicletă mare, una cu un cărucior sudat la spate, și o bicicletă de copil cu care cel mai mare dintre copiii trece peste flori, oameni, pisici și cîini. Trebuie să salut gustul lor, de data asta. Nu le-au cumpărat copiilor biciclete fasonate, cu aripi de tablă mari și aerodinamice, vopsite ca niște rachete, avioane, cai, lebede sau submarine. Au o înclinație pentru lucrurile practice, durabile. Îmi aduc aminte cu afecțiune de propria mea tricicletă, capabilă de o viteză extraordinară, sau așa îmi părea mie atunci, și pentru că nu putea fi decorată cu fantezii plătite, ea putea fi Pegas însuși, dacă doream, și era.

Nu există nici un Pegas — imaginar sau real — în casa Răilor. Există un tată care plutește printre canapele, alb ca animalele ținute mult timp în peșteri, tăcut ca o buruiană, cu gura rotundă în continuă mișcare, cu ochii contractați și degetele grase răsucind un nasture de la mînecă.

În baie atîrnă prosoape purpurii. Le-am văzut pe frînghie. Au cearșafuri colorate — unul de culoarea levănțicăi, unul roz, unul roșu închis — și șervete din fire în culori strălucitoare care se pot cumpăra din camera de zi a unei locuințe aflate la depărtare de cîteva case, unde articole de cult se vînd printre dulciuri și învelitoare de ceainic și murături la

borcan. Cele două doamne care le confecționează sînt, de asemenea, extrem de grase și extrem de cucernice. În afară de acestea, ele vînd embleme care anunță cu tristețe, dar cu o undă, cred eu, de triumf răutăcios, Sosirea Domnului și Distrugerea Definitivă a Lumii. Există una frumoasă pe care am observat-o la fereastra sufrageriei lor, pe care stă scris simplu cu litere stacojii, Armageddon, ca o placă comemorativă. Perspectiva este înconjurată cu gust de o margine întunecată de cruci și cranii mici. Domnul Rău a adus acasă una din placardele lor și a bătut-o în ținte pe ușa unui șopron mic unde își ține mașina. Scrisă cu litere argintii care strălucesc de pe anunț, placarda avertizează asupra Eternității de Mîine, și trebuie să-l fi costat un dolar și jumătate. Cel puțin eu o iau ca un avertisment. Nevasta-mea spune că asta îi reamintește lui să conducă cu grijă. Puteți vedea cît de ușor și de periculos poate fi ea înșelată. Totuși, poate că pentru Răi nu este un avertisment, ci o speranță, promisiunea unei răsplăți ; și fără îndoială pledează limpede și jalnic pentru destinația mea, încît primesc mesajul ei atît de pesimist.

Răii sînt calvini, de asta sînt sigur. Ei pot să nu fie siguri de paradis, dar iadul este real. Trebuie să simtă căldura lui la picioare și pămîntul cutremurîndu-se. Răutatea lor trebuie să provină din acel mare simț al vinovăției care devine atît de repede un simț al păcatului altora și otrăvește totul. Nu există

nici o plăcere. Există numai justețea biologică a sexului bărbătesc. Într-o altă epocă, mai onestă, ei le-ar fi citit copiilor din *Petre cel leneș*, cartea de povești ilustrată despre omul drept, răsplata slăbiciunii morale, al cărei catalog ilustrat era, fiind un mădular tăiat, pierderea dinților și a văzului, făgăduiala unui accident sîngeros și schiloditor, o boală dureroasă și malignă sau accese de nebunie — toate aceste nenorociri croite de o Providență înțeleaptă și binevoitoare, pe măsura păcatului. Îmi amintesc foarte bine, de asemenea, de o poezie a unuia dintre strămoșii noștri puritani, scrisă în iambi destul de energici, despre un copil pe nume Harry, rău pînă în adîncul inimii, care s-a dus la pescuit neținînd seama de dorința tatălui său, fără îndoială și de ziua Domnului, făcîndu-i pe plac diavolului.

Mulți pești a prins
Și tare-i plăcea să privească,
Să-i vadă zvîrcolindu-se în agonie
Și zbătîndu-se în cîrlig.

La sfîrșit, prinzînd îndeajuns
Și obosit fiind și el,
Spre casă a dat zor gîndind
Pe-o policioară să-i așeze.

Dar sărind să ia o farfurie
În care să-și pună peștii,
Un cîrlig mare de carne, ce atîrna alături,
Îl prinse de bărbie.

Sărmanul Harry s-a zbătut și a strigat
Și a zbierat și a țipat și a urlat,
În timp ce din rănile sale sîngele purpuriu
Curgea în torente înspăimîntătoare.

Modelul de pedepsire aici se bazează pe principiul unui ochi comparabil pentru un ochi comparabil, dar sînt încredințat că în timp ce copiii Răilor ar putea să se teamă de transmigrația lor morală în furnici (un compresor îi zdrobește) sau fluturi (le cad brațele), toate furnicile și toți fluturii s-ar teme la fel de mult de încrucișarea lor totală. Un fluture, cred eu, ar prefera să moară din cauza aripilor arse, cu o oarecare repeziciune, bucurîndu-se de frumusețe, decît să fie frecat, ciupit și lovit, pierzîndu-și înaintea forței de a zbura dorința, și înaintea dorinței, elocvența țelului.

Aș dori să văd Providența luînd partea păpădiei. Dinte pentru dinte mi-ar conveni de minune.

Dar, desigur, toți Răii au suferit o metamorfoză. Sînt niște urși împresurați de muște într-o biată grădină zoologică, în care nu au nimic de sfîșiat cu ghearele decît pe ei înșiși și un trunchi uscat, și nimic de urît decît pe ei înșiși, muștele și pămîntul gol, cald, plin de coji de alune.

4

Domnul Wallace dă dovadă de o anumită forță. L-am crezut lipsit de ea, dar el li s-a

alăturat Răilor. Ei se adună acum în serile răcoroase pe veranda din faţă a Răilor, domnii şi doamnele, sfătuindu-se unii cu alţii. Strigăte şi hohote de rîs, pufnituri şi zbierete ca de juncani se ridică din umbra verandei ca dintre copacii umbroşi de pe un mal unde se tăvălesc animalele. Este o stare de lucruri, trebuie să recunosc, cu care nu m-am mai întîlnit, deşi, uneori, îmi închipui că sînt stăpîn pe întîmplările exterioare. O parte a ei a fost cea pe care am lăsat-o să-mi scape. Urmărindu-i rotaţiile în iarbă, goana şi învîrtejirea şi blestemele zgomotoase, am uitat de adîncimea ei geologică, înclinaţia ei spre răutate adînc înrădăcinată în pămînt. Dincolo de agitaţia mecanică a înfăţişării, n-am reuşit să plasez mişcarea glacială a realităţii.

I-am adunat la un loc... un sfîrşit neplăcut pentru un început atît de plăcut.

Domnul Wallace era liber înainte, aşa cum am spus, gigantic în peisaj, absorbind viaţă. Nu exista în el nici un respect pentru misterele mele, numai pentru ale lui : semne, prevestiri, prorociri, indicii şi simboluri al căror înţeles numai el îl ştia. Domnul Wallace era iubitul profeţiei, dar mi-am dat seama în ziua aceea, cînd băieţelul Toll a vărsat în calea lui, că piatra care a luat lumina ochilor lui Goliat a fost mai mult simbolică decît reală. Din cauza profeţiei a fugit Jona de Dumnezeu. Din cauza fugii lui Iona s-a stîrnit furtuna şi din cauza furtunii a fost aruncat Iona în gura balenei. Apoi, a fost secretul de a fi înghiţit cum

trebuie ; pentru a face ca la coborîre să curgă uleiurile care vor convulsiona membranele stomacului. Ce trebuie să fi simţit balena aceea, cu stomacul ei cavernos şi umed răsunînd de rugăciuni şi făgăduinţe ! Va fi domnul Wallace un cîine şi îi va linge vărsătura ? Am socotit că în curînd voi fi aruncat pe uscat. De atunci înainte misterul va fi al meu, aşa cum a fost al lui Iona. Să fii momeală, să duci harponul jos şi să-l înfigi în stomacul acela rotund şi pînă atunci neclintit, apoi să scapi — ăsta ar fi şiretlicul. Şi profeţia l-ar face.

Cît de îndrăgostit eram de această noţiune ! Toată ziua am mers cu paşi uşori. Domnul Wallace m-a îndatorat apărînd aproape imediat pentru a-şi destăinui suferinţele, a se întinde asupra vremii de la miezul nopţii şi a se îndrepta greoi dar sigur, prin mişcări previzibile, spre subiect. Mă aflam pe o cîmpie vastă şi aridă. Stînci roşietice se înălţau în depărtare. În spatele şi în faţa mea se aflau mulţimi sub drapel — murmurînd. Lumina soarelui scăpăra din scuturi şi suliţe. M-am uitat pe furiş la uriaş. Figura lui a tresărit. Am simţit umedul şi uscatul împreună. Poate că filozofii greci antici aveau dreptate în legătură cu unirea acestor contrarii. Nori de praf se ridicau în jurul picioarelor mele tîrşîitoare. Spuma zbura spre faţa uriaşului. Este uimitor cum atitudinile miturilor universale se concentrează uneori într-o singură viziune

mistuitoare. Desigur, această viziune unitară a fost întotdeauna harul meu deosebit.

Aşteptam. Gleznele mă dureau. Am spus că am o aluniţă care mă mînca. Semn rău, a spus domnul Wallace, şi am văzut ideea de cancer zburînd în urechea lui. Aluniţele sînt semne speciale, a spus. Ştiam ce erau, am spus, dar locurile aluniţelor mele erau favorabile şi îmi arătau că voi avea o viaţă lungă. Aluniţele pătrund adînc, am spus. Îşi croiesc drum pînă la inimă. Domnul Wallace a surîs şi mi-a urat numai bine şi s-a îndepărtat cu mare efort. Era un început bun. Mirarea şi teama îl cuprindeau şi îi contractau faţa. Cînd a venit din nou, a dat glas gîndurilor sale privitoare la aluniţe, şi i-am ţinut o prelegere asupra lor : cauze, conexiuni sub piele, corespondenţe cosmice, legături cu divinitatea. Trupul îi era cuprins de o febră, buzele îi erau umede şi ochii îi străluceau. Aluniţe. În cele din urmă, felul în care a menţionat subiectul a fost lipsit de orice artificiu. I-am vorbit despre semnul lui Cain. Am menţionat diformităţile diavolului. Am vorbit despre broaşte rîioase şi negi. Am discutat despre amplasarea stigmatelor şi dispunerea stelelor. Stigmate. Lumea văzduhului este ca pielea şi semnele de afară sînt doar simboluri ale lumii interioare. M-am referit la aluniţele de frumuseţe, la cele de zgîrcenie, perfidie, lăcomie şi patimă, la cele care, la atingere, fac să-ţi lăcrimeze ochii, să te mănînce urechile sau îţi provoacă pofte trupeşti. Imaginaţia mea se avînta spre culmi.

Am asociat aluniţele cu hărţile, aluniţele cu munţii, aluniţele cu elementele din interiorul pămîntului. Ah, era minunat ! Cum se mai agita şi îşi umezea buzele ca un bătrîn desfrînat şi tremura şi îşi plasa nelinişte peste tot ! Am fost exact şi detaliat în toate. *Aceasta* poate să corespundă cu *aceea*. Regiunea coloanei vertebrale este asemănătoare cu axa polară. Dar am fost deopotrivă de imprecis şi de vag. O anume aluniţă în formă de corn într-un anume loc poate semnifica o anume malignitate spirituală. L-am informat despre toate şi totuşi despre nimic. I-am plimbat privirea de la paradis la infern şi am obţinut de la el cea mai naivă reacţie de exaltare, urmată mai întîi de o dezamăgire copilărească, cînd punctul nostru de vedere a fost spulberat, apoi de o frică copilărească. Bastonul îi trepida pe caldarîm. Era stăpînit de idee. Să fii continuu atît de aproape de moarte ; să simţi în ţine chimia morţii ; să vezi în oglindă, zi de zi, apărînd craniul, să putrezeşti în timp ce mergi şi să-ţi fie teamă de soare ; să apuci încreţiturile pielii tale fleşcăite ca pe o îmbrăcăminte infestată ; să ştii, nu numai din definiţia logicianului sau din calculul statisticianului, că oamenii sînt muritori, ci şi după slăbiciunea propriului tău sînge — să ştii atît de sigur, atît de direct, atît de urgent acest lucru, m-am gîndit eu, ar fi o povară care necesită, dacă cineva ar trebui s-o susţină, un suport de autoînşelătoare speranţă la fel de puternică şi nivelatoare pe cît n-a fost adevărul : o spe-

ranță magică, blasfematoare, de nepotolit, încît cînd ar veni ultima suflare, ar dura veșnic, horcăitul de moarte, o eternitate.

Erau alunițe pe corpul acela de care eram sigur. Și va vroi să le cunoască semnificația. Nu va conta dacă el, înaintea mea, ar fi dat sens și ordine existenței lor ; în aceste lucruri nu-i nici o speranță de garanție. El va vroi să știe. El va trebui să știe. Și îi va fi frică să știe. Ce-ar fi să spun : Aceasta este alunița cea mai dureroasă a morții ? Totuși ce-ar fi să spun : Aceasta este alunița vieții veșnice a unui muritor ? Ce-ar fi să se întîmple un miracol ? Ce-ar fi ?

Am așteptat. Venea mereu, șovăitor. Frămîntarea, neliniștea, anticiparea, gîndurile cele mai profunde treceau întruna peste el ca vînturile. În cele din urmă am abordat subiectul fatal. Domnul Wallace și-a arătat dinții și ochii i-au hăituit copacii. Bastonul i-a clămpănit. A admis că nevastă-sa are o aluniță sau două. Ah, am spus eu, unde se află ? Domnul Wallace și-a suflat nasul și și-a luat rămas bun. Încă nu. Escrocul vroia s-o sacrifice pe nevastă-sa. Vroia o bucățică sigură, o fărîmă gratuită de noutăți. Ei bine, i-aș da-o cu generozitate. Mă îngrijora doar faptul că vrăjitoarea zbîrcită ar avea alunițe în părțile intime — acest lucru rușinos reducînd discuția la tăcere. Pentru un asemenea semn, dacă aș putea să mă pronunț, mi-aș da toată averea.

Venea mereu, pînă cînd mi s-a făcut atîta silă de mirosul de ulei și de zgomotul apei,

încît i-am aruncat cu curaj întrebarea. *De fiecare dată,* a refuzat-o tăcut. Venea mereu. Nu mai aveam nici un chef. Mă temeam de sosirea lui. Ezitam să intru în curtea mea. Și apoi a spus că erau alunițe pe trupul ei, pe coapsă. Coapsa, am exclamat eu, sălașul frumuseții ! Dreapta sau stînga ? Stînga ! Stînga ! Sînt satisfăcute condiții importante. Sînt jos sau sus ? Lîngă șold. Șoldul ! Splendid ! Sînt două ? Două. Două. Și culoarea : cafenie ? roșie ? neagră ? Galbenă. Galbenă ! Ce minunat ! Și părul de pe ea ? Culoarea părului care crește acolo ? Trebuie să fie și păr. Trebuie. Prietene, trebuie să te uiți din nou. Uită-te din nou. Din nou. Stabilește cu precizie.

Așa a mușcat momeala. Era prins în cîrlig de la cap pînă la coadă.

Chiar și acum nu îndrăznesc să-mi las mintea să privească imaginea acelei perechi iscodind sub fustele ei ridicate. Ce destrăbălare infernală ! Incredibil de revoltător ! Ea l-ar întreba dacă vede ceva. El ar ezita, dîndu-și seama mai bine decît ea cît de important este să spui da, și totuși negăsind în mod clar, sigur, motive pentru un răspuns afirmativ. Își umezește degetul și îl pune pe acel loc. Poate e nevoie de lumină mai puternică. Poate, dacă și-ar scoate rochia. Îl privește neliniștită. Ce înseamnă toate astea ? Se poate oare afirma cu certitudine că părul crește acolo ; că nu crește ? Ea este înclinată să răspundă negativ, dar el o reține. Nu e ceva sigur. Așa trebuie să fie.

Ori el nu i-a împărtăşit substanţa conversaţiilor noastre. Îi cercetează pe ascuns aluniţele, se furişează pe lîngă ea la îmbrăcat, la baie sau îşi aminteşte de zilele frumoase cînd el era un bărbat întreg, şi ea era plăcută şi bine făcută şi se putea mîndri cu carnea ei. Atunci aluniţele erau galbene pe şold ca nişte mărgele care te invitau să le săruţi. Nu. Văd degetul umezit, fusta ridicată, încruntătura iscoditoare. Văd totul clar, în culori luminoase. Există cumva între ei o legătură mai puternică decît întrajutorarea. Ea este îngrijitoare. Ea este soţie. Dar ce altceva, în realitate ? A fost oare o vreme cînd acelaşi deget i-a atins coapsa cu dragoste ? Mă gîndesc la asta şi mă înfior. Mintea joacă feste ciudate. Nu. Ei n-au fost tineri. Au fost întotdeauna bătrîni. O atinge acum degetul cu oarecare tandreţe, sau este, aşa cum îmi închipui eu, mai curînd atingerea impasibilă a unui băţ ?

A existat o vreme cînd şi mîna mea conţinea căldură şi cînd atingerea ei lăsa o arsură sub piele şi eu căutam frumuseţea precum albina îşi caută regina ; dar era zborul înalt după un tiran bătrîn şi care nu merita zbaterea. Au existat, fără îndoială, vremuri plăcute, minunate şi nebuneşti între ei doi. Pot fi vremuri plăcute şi acum. Asemenea vremuri se află dincolo de vraja mea. Ştiu doar că răul total este la fel de strălucitor ca şi binele desăvîrşit şi pare la fel de frumos ; pentru că animalele care trăiesc în peşteri se albesc de întuneric şi strălucesc astfel în mediul lor înconjurător, la fel ca sufletul bun în al său, albinoase ca stelele. Dar frumuseţea sau oricare dintre analogiile ei strălucite este străină domnului Wallace şi soţiei sale şi Răilor. Răutatea autentică este rară. Ea nu rezidă în uciderea de prost gust a milioane de oameni. Ea se sprijină mai curînd pe fruntea palidă a fiecărui mîntuitor care, pentru a ne salva pe toţi de la moarte, ucide mai întîi. Totuşi fumul de carne este cel pe care îl mirosim, ligamentele arzînde ale trupurilor, şi este greu de văzut sufletul prin pădurea aceea ţeapănă şi ireverenţioasă, presupun, la fel de greu cum este pentru mine să aprind un bec strălucitor în casa Răilor sau să plasez între paturile soţului Wallace şi soţiei sale nevoia şi plăcerea îndrăgostitului.

Deşi, după cum s-a dovedit, n-am putut să-l prind pe domnul Wallace, care se ţine cu tenacitate de secretele lui, triumful său a fost total. Am spart vasul mai slab. I-am auzit bastonul ciocănind la uşa din faţă şi am fugit din birou pentru a-l împiedica să intre. Cu toate acestea, nevastă-mea mi-a luat-o înainte şi domnul Wallace se şi afla în sufragerie cînd am ajuns eu, prăbuşindu-se pe scaunul de la pian, cu faţa alarmant de roşie şi ochii clipind înspre umbre. Umplea camera cu cordialităţi răguşite. M-am purtat aspru cu nevastă-mea. Sperasem să-l reţin la intrare. Citisem despre sfinţi care sărutau rănile deschise ale cerşetorilor şi mă îndoisem întotdeauna de meritul

spiritual al acestui act, dar în fața domnului Wallace nu puteam decît să mă minunez că un asemenea act fusese îndeplinit. În cele din urmă am expediat-o pe nevastă-mea și domnul Wallace și-a tras borul pălăriei de pai și și-a bolborosit cu glas tare nedumerirea. Tremura, sărmanul om, din cauza neliniștii. Am rîs. Am lămurit totul. Alunițele sînt, firește, accidente ale nașterii, am spus. Nu este nimic mai mult de înțeles din poziția lor decît din dispunerea stelelor. Filozofii antici greci au vorbit limpede, cei mai mulți dintre ei, despre acest subiect. Poate Pitagora n-a fost atît de clar pe cît am dori în timp ce Socrate a avut de la naștere o voce prevenitoare, iar Platon se complăcea uneori în atitudini care au fost, ei bine, foarte puțin potrivite cu dragostea sa pentru matematică ; totuși Aristotel a rămas ferm și nu a recunoscut, în general, puterea de premoniție. Biserica creștină, ca să fim sinceri, consideră aceste lucruri satanice, deși au existat întîmplări care au părut a fi... de o natură mai apropiată de — cum să spun ? — manifestarea divină a unei lumi oculte : găuri făcute de cuie în picioarele și mîinile chiar ale unor băiețași, apariții ale Fecioarei, voci, posedări, accese, extazuri, apoi minuni săvîrșite de moaște sfințite, lemnul crucii adevărate, odăjdii sfinte, sîngele și așa mai departe... răni din care apa rece curge la fel de curată ca din cel mai curat izvor. Totuși... totuși... biserica este neînduplecată. Evreii, de asemenea, sînt oameni cu spirit practic. Există, desigur, Cabala, cartea magică. Cu toate acestea, Iahveh este sincer. Și astfel știm că frunzulițele de ceai se rînduiesc singure pentru amuzamentul nostru, în timp ce măruntaiele calde ale păsării permit numai primitivilor să facă preziceri. Nu înaintea bătăliei de la Philippi a apărut fantoma lui Iulius Cezar... ? Totuși... toate prevestirile sînt închipuiri. Ar trebui să rîdem cînd citim dezastru. În Evul Mediu circula o poveste despre un pîrîu cu apă proaspătă de izvor, atît de curată și de bună încît bînd-o spiritul devenea elocvent și capul amețit de recunoștință. Totuși, cînd oamenii i-au urmat cotiturile către izvor, au descoperit că el izvora dintre fălcile în descompunere ale unui cîine mort. De aceea credincioșii au vorbit despre faptul că dintr-o lume scîrboasă, coruptă și rea va ieși într-o zi ceva curat și întreg și bun. Domnul Wallace mi-a mulțumit și a încercat să se ridice. Mi-a făcut semn și m-am apropiat și o mînă puternică mi-a prins brațul și a tras. Monstrul s-a ridicat și gura i s-a căscat crunt. La revedere.

În sfîrșit. Dar domnul Wallace nu poate vorbi încet. Pereții au răsunat odată cu el. Ce a gîndit ea cînd a auzit ? Se va mai ploconi din nou ? A venit cu ceaiul cîteva minute mai tîrziu și s-a prefăcut surprinsă găsindu-l plecat. A trebuit să mă uit fix la ea pînă cînd i-a tremurat ceașca. Apoi m-am dus sus în camera mea.

Cînd totul începuse bine și părea că se sfîrșește bine, soții Wallace s-au alăturat Răilor.

Poate că Răii interpretează alunițele mai bine decît mine. Mai bine : poate că ei nici nu știu ce pot să însemne alunițele.

Casele de aici au alei de acces. În fața lor sînt garajele. Gunoiul se revarsă peste zgură și benzina parfumează pămîntul. Soții Wallace s-au ajutat unul pe altul să urce scările verandei Răilor și ziua e pe sfîrșite cînd îmi încep plimbarea pe alei prin spatele caselor. Casa dragostei este prima. Jaluzelele sînt trase. Cine știe cînd va găsi de cuviință pasiunea să iasă din veșmintele ei ? Îi aud pe soții Wallace mișcîndu-se pe verandă — scîrțîitul unui scaun. Mîine Eternitatea — inscripția e bătută în ținte pe dosul ușii. Literele absorb lumina. Mașina lor este parcată în altă parte, dar rezist tentației de a intra. Crăpăturile din pereți acoperă podeaua cu o rețea de linii. Cutii de bere strălucesc. Un cărut stă agățat nesigur de mîner, la perete. Sînt la intrare și mă simt speriat de ea, așa cum un copil este speriat de aerul rece care vine dintr-o peșteră, potolindu-i emoția descoperirii. De cînd eram foarte tînăr n-am mai simțit cît de străine sînt locurile folosite de alții. Uitasem senzația aceasta și puterea ei — electrizantă pînă la capătul nervilor. Zgura plină de benzină, aerul rece, lumina violetă, lemnul distrus și despicat, literele profeției — toate acestea mă incită în mod straniu. Doamna Wallace strigă. Plec mai departe. Aleea pare lipsită de viață ca un drum în descrierea unui vis. Sînt un vrăjitor care

duce un felinar. Lumina este aprinsă, dar nu luminează. Pașii mei fac un zgomot nefiresc de tare și îmi spun că am căzut în sfera propriei mele vrăji. Cutia se aprinde pentru puțin timp. Apoi aud vocea doamnei Cramm. Pantofii ei virtuoși se văd sub ușa întredeschisă a garajului. Ea depozitează tot felul de lucruri acolo, pentru că nu are mașină. Lîngă pantofii ei mai este o pereche — a unui copil. Copilul se hlizește și este potolit. Am făcut zgomot pe alee, dar ei nu m-au auzit. Acum, neclintit, mi-e teamă să mă mișc. Ușa se deschide și eu mă retrag cuprins de panică. Sar în garajul Răilor. Ușa nu se închide și doamna Cramm rămîne ascunsă în spatele ei cu copilul, conversînd cu voce scăzută. În cele din urmă picioarele încep să se miște și mă afund adînc în întunericul Răilor. Mă simt ca un neghiob. Niște pași se apropie cu repeziciune. Pași ușori. Ce neghiob. Intră înăuntru. Copilul este în ușă, un băiat cred — Tim sau Ames. Mă ghemuiesc în întuneric lîngă un cauciuc, ascunzîndu-mi ochii de parcă el ar putea să mă vadă. Neghiob. De ce ? De ce am făcut asta ? De ce mă ascund aici ca un hoț ? Picioarele copilului trec pe lîngă mine și aud un zăngănit puternic. Apoi el vine din spatele șopronului și iese, picioarele dispărîndu-i pe iarbă. Curajul îmi revine și urmăresc ceea ce urechile mi-au reamintit în șopron, dar nu reușesc să găsesc ce a pus el acolo. Îmi julesc pielea de pe tibie de o bicicletă. Pe alee îmi bag mîinile în buzunare. Aleea e goală. Aproape

că nu mai e lumină. Îmi dau seama că am violat fortăreața, dar făcînd asta mi-am pierdut toate sentimentele pentru Răi și m-am simțit numai pe mine, temător, ascunzîndu-mă de un copil. O pisică țîșnește dintr-o crăpătură din garajul doamnei Cramm și dispare fără zgomot în întuneric. Stomacul mă arde. Merg înainte pînă ce ajung la gazon și stau lîngă arbuști și lîngă tufele de sînger. O văd atunci, complet cenușie și fără o formă clară și neînsoțită, o negură subțire și cenușie lîngă trunchiul unui copac, și stau și eu în picioare, tăcut, în timp ce amurgul se lasă tot mai mult. Într-adevăr, nu sînt eu însumi. Nu asta este lumea. Am mers prea departe. Așa încep basmele — cu o alunecare neașteptată peste marginea realității. Felinarele se aprind, și o luminează pe doamna Cramm. Brațele îi sînt strînse în jurul trupului. Privește veranda din față a Răilor de unde se aude un scîncet. În mod inexplicabil, mă gîndesc la Hänsel și Gretel. Ei au existat cu adevărat și s-au dus să se plimbe într-o pădure adevărată, dar au mers prea departe în pădure și deodată pădurea a devenit o pădure de poveste cu cea mai încîntătoare căsuță de turtă dulce în ea. O strălucire scurtă străbate fîșiile de întuneric. Cu coada ochiului cred că văd ușa din spate a casei Răilor închizîndu-se. Doamna Cramm e nemișcată — cenușie și grotescă, la fel ca o piatră primară. Mă retrag. Fîșiile de lumină mă încurcă. Mă tîrăsc printre garaje. Picioarele îmi alunecă pe niște cutii. Nătărău, nătărău, nătărău. Încerc să mă gîndesc la ceea ce fac. Într-o zi Jack s-a dus la oraș să cumpere o vacă și s-a întors acasă cu o mînă de fasole. Alunec. Se aude vuietul oceanului ca o mulțime vuind. M-am prăbușit oare în fața uriașului ? Doamna Cramm dispare pe neașteptate și eu plec pe furiș spre casă.

A fost o experiență din care nu mi-am revenit încă. Mă întorc în fiecare seară exact cînd se lasă amurgul și stau lîngă arbuștii din spatele curții doamnei Cramm. Nu o văd niciodată, dar știu că în serile cînd soții Wallace îi vizitează pe Răi, ea stă de vorbă cu copiii. M-am întins ca ceața între garaje și am auzit numai șoapte — murmure vagi, chinuitoare. În fiecare seară sper ca lumina felinarelor să o surprindă din nou. Știu unde va cădea fiecare fîșie de lumină. Cred că am văzut-o pe bancheta din spate a mașinii Răilor cînd e parcată uneori în șopron — o pată insipidă de un cenușiu ca de piatră. Să fie oare Ames cel care se furișează afară ca s-o întîlnească ? Recent, în timp ce zăboveam la capătul aleii, uitîndu-mă pentru ultima oară în jur, am simțit că am încurcat toate începuturile și finalurile mele, că viitorul s-a sfîrșit și că trecutul tocmai a început. Aștept fiecare seară cu emoție crescîndă. Stomacul mi se strînge și mi se înnoadă. Simt un îndemn formidabil și necugetat de a forța intrarea în viețile lor, în viețile tuturor ; chiar, deși lucrul acesta este absurd, de a pătrunde în sistemul zilelor lor, de a le păta aerul cu ochii mei și a mă mișca în

ritmul lor şi de a împărtăşi sensibilitatea lor ; de a fi veşmintele care stau pe pielea lor, de a mă deplasa cu ei, de a le absorbi mirosurile. Ah, ştiu că gîndul este îngrozitor, dar nu-mi pasă. Să simt mînia ei muşcînd şi arzînd în mine, să simt pofta lui primitivă crescînd în mine la vederea sînilor ei căzuţi, să unesc carnea ei şi a lui în mine, ori rănile domnului Wallace să-mi rupă pielea, ori strigătul brut al nevestei lui să reuşească să iasă din gîtul meu... nu-mi pasă... nu-mi pasă. Dorinţa este la fel de puternică ca oricare dintre cele avute de mine : să vezi, să simţi, să ştii şi să posezi ! Închis în camera mea, aşa cum stau atît de des acum, cu ochii neveste-mi fixaţi de cealaltă parte a uşii ca nişte defecte în lemn, încerc să-mi analizez sentimentele. Le aşez una cîte una ca pe nişte cărţi de ghicit sau ca hainele de călătorie, şi cînd le văd limpede atunci ştiu că n-au mai rămas decît puţine zile pînă cînd îmi voi face drum prin peretele din spate al casei Răilor şi voi intra înăuntru.

ŢURŢURI DE GHEAŢĂ

1

NINSESE DIN abundenţă în timpul nopţii, dar spre dimineaţă cerul se înseninase, făcînd să se intensifice gerul. Cînd a răsărit, soarele a fost orbitor şi imediat a început să dezgheţe acoperişurile şi cercevelele ferestrelor, firele electrice şi crengile copacilor. La început ţurţurii erau groşi şi opaci ca zăpada îngheţată, dar mai tîrziu, lungindu-se, s-au limpezit şi au început să strălucească puternic ca nişte bucăţi de sticlă groasă. Cînd Fender a plecat de acasă, a trebuit să se aplece, măturînd cîţiva cu braţul, atîta erau de lungi, şi cînd s-a întors la cinci a găsit mai mulţi — un şir se formase deasupra ferestrei sale. Se înmulţesc ca buruienile, a gîndit el, dînd la o parte bucăţi de pe veranda sa cu piciorul. Mai tîrziu stătea în sufragerie mîncînd o plăcintă cu carne, dintr-o tavă aflată pe genunchi, şi ronţăind biscuiţi, cu privirea rătăcind leneş de-a lungul străzilor, pe urmele roţilor şi sărind peste grămezile de zăpadă adunată cu lopata. Îşi dădea seama vag de

gheața care acoperise un sfert din fereastra sa și de lumina de la felinare reflectată de ea, dar se gîndea cît de greu era să vinzi o proprietate atît de suspect ascunsă. La vremea aceasta a anului vîntul sufla peste verandele caselor pe care le oferea spre vînzare. Clienții săi potențiali tremurau fără excepție înainte de a-i introduce în casă. El obișnuia să spună că nu era o zi potrivită pentru a face negoț cu peșteri sau ceva asemănător, și ei dădeau din cap într-un mod hotărît care îl făcea să înțeleagă că așa gîndeau și ei. Un surîs slab putea să plutească pe fețele lor. Înăuntru erau bocanci și galoși și o harababură de ziare și zăpadă, proprietarii ca niște mobile ponosite, copiii lor palizi și solemni holbîndu-se cu ochii mari la străini, în timp ce rudele, grase, fără îndoială datorită înțelepciunii lor, își țineau brațele ca niște suluri la piept și blocau ieșirile. Pe ferestre era întotdeauna chiciură, care întuneca încăperile, iar mansardele, demisolurile și balcoanele erau friguroase și deprimante, și clienții săi potențiali aveau fețe rigide, inumane.

Clienți potențiali: o expresie amețitoare, amarnic de înșelătoare. Trebuia să-ți umple gîndurile cu aur sau cu aer proaspăt și locuri depărtate și minunate. Ei bine, metalul venea destul de repede în minte, dar au urmat imediat bărbile, mizeria și înșelătoria pustiului, biscuiții ca piatra ponce făcută pulbere, linguri de tablă, măgari urît mirositori, cești zăngănind, apă împuțită, atmosferă amăgitoare.

Trebuie să le privești ochii, Glick. Privește-le ochii. Apoi, la primul semn (aici Fender își lovea palmele cu putere), apropie-te. Lăcomia. (Își cuprindea trupul cu brațele.) Lăcomia este ceea ce vrei să vezi — tot ce-i mai rău, Glick — invidia, ochiul posesiv. Pac! Dorința aceea. Nevoia aceea.

Dar el avea o listă cu numere de sunat la telefon. Ar face mai bine să se apuce de treabă.

Ura iarna. Același cer cenușiu se întindea peste pămînt, zi de zi, cenușiu ca fumul fabricilor, iar pe cer pămîntul plutea ca o stradă pe care a fost împrăștiată sare, și odăițele lui erau reci, buzunarele îi erau tot mai goale și el era singur, înăuntru și afară, cu o singurătate ca a galoșilor sau a tusei altcuiva. La serviciu ieșeai rareori afară; timpul nu-ți aparținea; calculai prima de asigurare și citeai reclamele din ziare și telefonai cînd oamenii erau acasă. La celălalt birou, stivuind broșuri care făceau reclamă unor terenuri din Florida și sugîndu-și stiloul, rearanjînd florile care erau ofilite și formînd numere fără să ridice receptorul, se afla Glick — Glick înțeleptul, Glick glumețul — proaspăt toată iarna ca un brad... toată iarna. Nu mai era nimeni cu care să vorbești în afară de Isabelle, și desigur Isabelle...

Glick, de ce faci asta? Vreau să spun, de ce formezi numere cu receptorul în furcă? Glick se apleacă peste birou punîndu-și amîndouă mîinile asupra telefonului, protector. Repet nu-

mărul pe care intenționez să-l formez. El este foarte serios, foarte zelos. Repet totul. O spune cu mîndrie. Pregătirea este secretul succesului.

Un sfat. De la început. Foarte înțelept. Și Glick era cel mai tînăr dintre noi. Un tip șugubăț. Furculița lui Fender a străpuns crusta plăcintei, scoțînd aburi, și el s-a uitat cu coada ochiului la zăpada care se întindea și scînteia. Nu era prietenul lui. Cine știe ce formă aveau peluzele ?

Fender a lăsat prima îmbucătură să-i cadă înapoi. Privind încă fără vreo țintă, își clăti gura cu aer, pe care-l suflă de-a lungul geamului. Un alt avantaj de a locui singur. Nici o stingherealǎ. Numai bun simț. Își mișcă furculița în plăcintă. Dacă ar atinge geamul cu limba, ar fi răcoritor. Incontestabil, un alt avantaj. Cine ar îndrăzni să... în mod public ? Chiar și singur simțea o reținere. De parcă Pearson ar putea să treacă și să-l vadă depunînd un asemenea sărut pe geam. Lui Pearson i s-ar părea straniu, și ar reține această impresie împotriva lui.

Din nou nu se putea vorbi de carne. Așeză cu îndemînare bucata în lumină. Razele de lumină străpungeau plăcinta, în timp ce în jurul lor sucul de carne făcea bășici și picura întunecat. Plăcintele erau bune atunci cînd firma producătoare mai încerca încă să facă o impresie bună. Atunci aveau multă carne, iar crusta era fragedă. Plăcintele, gîndi el, plăcintele...

Se întrebă dacă n-ar trebui să încerce un alt gen, poate acela cu vaca pe etichetă. Credea că vaca zîmbește și încerca să-și imagineze fața și forma ei în mod clar, dar bucăți de gheață din rafalele de zăpadă l-au întrerupt. Existau vînzări, perioade ale anului cînd prețul scădea, altele cînd acesta creștea ; exista un ritm pe piață la fel de regulat de parcă ar fi fost influențat de lună. El trebuia să-și țină urechea la pămînt și să audă despre deschiderea noului magazin universal, sau a filialei băncii, sau a magazinului, despre ridicarea blocului cu birouri, despre închiderea fabricii...

Erai norocos dacă aveai frigider.

În această dimineață Pearson a lovit din nou biroul lui Fender cu ziarul. Deodată : poc-poc. Ține-ți urechile la pămînt, Fender. Ascultă ! Ascultă cu tot ce ai — cu toată datoria — tenace — cu ochii, cu nasul — cu sufletul, Fender — da, exact asta vreau să spun, exact asta — cu sufletul. Așa că ține-ți urechile ciulite. Numai așa putem să răzbatem în activitatea noastră. Numai așa, vreau să spun, *răzbați*, nu, prietene ? Dar uitați-vă — vreau să spun Isabelle, Glick — uitați-vă : acolo stă Fender. Stă. Unde ți-e spiritul, Fender, spiritul competitiv ? Fii bine dispus. Ah... trist. E un flăcău bătrîn și trist, Glick. Flăcău bătrîn și trist. Încearcă să fii la fel ca mine, Fender. Uite — ia-te după un adevărat maestru. Pune-ți sîngele în mișcare. Ah, dar uitați-vă : el stă. Sărmana potaie. Ei da. Isabelle, sărmana potaie. Haide, Fender, încearcă să-l

depăşeşti pe bătrînul expert măcar o dată şi *ascultă* cu adevărat, prietene, ei ? Ascultă cu adevărat. Gîndeşte-te dacă ai auzit la fel de mult ca şi mine. Larmă ! Ei, eşti gata, pregătit şi pus pe treabă ? Bine — bine — ce se întîmplă — uite una bună pentru tine — ce se întîmplă la şaisprezece treizeci şi doi, hm ? Ce spui ?... corect ?... bine ?

Pearson ascultă. Îşi încreţeşte nasul. Ziarul, împăturit la rubrica „proprietăţi imobiliare", este lăsat jos. Imaginea inelului său din aur masiv trece peste birou. Cu ani în urmă i-a explicat lui Fender semnificaţia inelului, ţinîndu-şi mîna în lumină. Iubesc profesia asta, Fender, i-a spus el. Am sentimentul ăsta ciudat faţă de ea. O iubesc. Asta-i ceea ce a însemnat întotdeauna inelul ăsta pentru mine. Prima oară cînd l-am pus în deget, m-a izbit — iubire ! Pearson a învîrtit inelul, dar Fender nu l-a văzut niciodată clar, el avea privirea întoarsă spre pantofii săi şi încă nu are habar ce reprezintă emblema de pe el. Fender, ştii, e ca şi cum — nu eşti catolic, Fender, nu-i aşa ? — ei bine, e ca şi cum ai fi cununat cu biserica. Aşa cum sînt călugăriţele şi călugării. Nu sînt ? Aşa-i. E bine. Cum sînt călugării şi călugăriţele.

Pearson ascultă... ascultă... şi nu pare probabil ca Fender să-l întreacă, este atît de agil. Dar Pearson ştie să convingă. Încearcă. E posibil. E de-a dreptul posibil, Fender. Încearcă. Oricum, asta-i tot. Pur şi simplu, nu te lăsa. Nu te lăsa !

Fender presupune acum că a ridicat din umeri dispreţuitor, arătîndu-şi palmele. Are o replică inteligentă. Pe o vreme ca asta, domnule Pearson, se decide el să spună zîmbind cu înţelepciune, tot ce pot să aflu este o „bombă" îngheţată. Remarca este lipsită de speranţă, oricum.

Fender şi-a reluat mestecatul. Presupunînd că ar face-o totuşi ? A răsuflat uşor, simţind căldura furculiţei în degete. Cînd se reduc preţurile atît de mult, îşi desfac tot vechiul stoc, golindu-şi depozitele de ceea ce altminteri s-ar strica, nu-i nici o îndoială. Cît de mult pot să ţină asemenea lucruri, îngheţate ca nişte bucăţi de gheaţă ? Exploratorii antarctici au avut... ce ? Bacterii letargice. Carnea se strica mai întîi, sau poate sucul ei. Atunci sarea era un factor. Desigur că sărau plăcintele. Nu grăbea oare sarea... ? Şi-a amintit că aşa era. Şunca şi slănina, cel mai puţin. Poate că a fost adăugat vreun conservant. Da, o întrebare bună : cît pot să ţină ? Curios faptul că un asemenea lucru trebuie să controleze fluctuaţia. Se gîndea la modul în care Pearson s-ar legăna în muzica pieţei, ca un dansator. Pipăie cu degetele pulsul. Evaluează fluxul. Calculează cursul.

Cînd Fender a început prima oară să lucreze, Pearson l-a luat în mînă şi l-a învăţat ce a putut, aşa că nu-şi prea găsea rostul statul lui în picioare în faţa biroului lui Fender, ca un cerb speriat, ca şi cum fiecare vînzare de proprietăţi imobiliare provoca vibraţii în

aer, la care organele sale sensibile reacționau imediat, căci Fender știa că își aduna informațiile într-un mod mai prozaic. Citea în special ziarele, dedicîndu-le cea mai mare parte a zilei și aproape toată energia lui. Citea fiecare rînd de pe fiecare pagină, luînd-o cu răbdare de la un capăt la altul, incluzînd, ca urmare, chiar și știrile interne și externe, benzile desenate și rubricile de opinii — acele părți ale ziarului care se presupunea că înfățișează ceea ce Pearson, cercetînd cu privirea palma ca un indian, numea „clientul potențial în sens larg", pentru că era convingerea lui, menținută cu străşnicie, că evenimentele care păreau de o importanță mondială nu erau, cînd te gîndeai mai profund la ele, decît ecouri înşelătoare ale unui sunet realizat cu putere numai o dată, și atunci într-un loc apropiat, fără dimensiuni reale. Îți dai seama, Fender, îi plăcea lui să spună, că toate noutățile sînt doar bîrfeli la început — doar noutăți locale, din împrejurimi — și că nimic nu are loc — oriunde — decît pe o proprietate ? Iar o dată cînd Fender a sugerat atmosfera și marea, Pearson, supărat, a replicat : umbli cumva pe apă ? Zbori în mod obișnuit bătînd din aripi ? A strigat triumfător : Ce-i avionul, mă rog ? *Elizabeth ?* Ce-i *Mary ? Leonardo ? Flandre ? France ?* Și a continuat cu o listă amețitoare de vapoare și avioane.

Pentru ca nici un asemenea eveniment să nu-i scape (cel puțin acesta i se părea lui Fender a fi motivul), Pearson trecea cu un

stilou cu peniță groasă în urma traiectoriei privirii sale, pentru a șterge ceea ce citise, și adesea pentru a decora marginile cu stele perfect simetrice, așa încît ziarul, cînd termina, era o întindere și o succesiune confuză de cerneală albastră de la un capăt la celălalt — îmbibat cu linii, pete, urme de degete și steluțe. Datorită faptului că citea încet, cu grijă și abilitate, datorită devotamentului său, pasiunii sale, dragostei sale, datorită — era realmente imposibil, gîndea Fender, să fii absolut sigur de ce efectul reducea atît de mult cauzele — totuși, indiferent de motiv, își amintea totul : nașterile, decesele, divorțurile, licitațiile, testamentele, dezbaterile consiliului municipal și ale judecătoriilor, toate activitățile nesfîrșite ale ordinelor frățești ai căror membri și ale căror proprietăți le cunoștea (Francmasonii, Elanii, Cavalerii Templieri, Pitia și Columb, Vulturul și Luceafărul dimineții) ca și nenumăratele programe și hotărîri filantropice ale Camerei de Comerț și ale cluburilor specializate pe care le citea uneori cu voce tare pe tonuri solemne, preoțești, în timp ce dădea ocol biroului (acestea erau Optimiștii, Rotary, Lions, Kiwanis și Golden Rule), nu omitea nici acțiunile Veteranilor de război americani, Ficelor revoluției americane și ale Legiunii de onoare, sau interesele aparent nelimitate ale fiecărei biserici (avea chiar și o remarcă sarcastică în legătură cu asta) și părea să fi depășit orice handicap de vîrstă și sex pe care l-ar fi putut avea pentru a se ține pe urmele

grupărilor de femei și ale organizațiilor de tineret și chiar de copii (Viitorii fermieri, de exemplu, Fetele soarelui, Cercetașii, Cercetașele, Curcubeiele și 4-H), și primea cu nesaț vești despre asociațiile sportive (baseball, baschet, popice, aruncarea cu săgeata, handbal, tenis, ping-pong, volei, golf), cît și acele articole plictisitoare de la cluburile celor solitari (pescuit, filatelie, șah, fotografii, păsări) pentru care memoria lui era completă, așa cum părea să fie pentru orice... pentru orice... pentru toate reclamele... îndeosebi cele care... în timp ce, concomitent, se interesa cu pasiune de adoptarea pozițiilor politice, alegerea reginelor, decernarea trofeelor, întrunirile negustorilor și ale dentiștilor, toate declarațiile, dejunurile pentru strîngerea fondurilor, anunțarea donațiilor, primejdii de epidemii, vînzări, transferuri, schimbări de domiciliu, aniversări, căsătorii, accidente, alegeri, furturi și, dat fiind obstacolul prețurilor, autorizații pentru construcții noi, licențe și mesaje de condoleanțe, fuziuni, promovări, falimente, privarea de dreptul de folosință, audieri, incendii, procese, reglementări, raiduri, arestări ; dacă exista o adresă — oriunde — îi atrăgea atenția, pentru că o adresă însemna numele unei proprietăți și era important (era totul !) să cunoști proprietățile — cum le mergea — fiindcă proprietățile erau ca oamenii, aveau însușiri ; sufereau de pe urma vicisitudinilor, așa cum îi spunea el adesea lui Fender, și decădeau în vremuri rele la fel ca și cei mai buni dintre noi,

pentru a se ridica din nou și pentru a fi restaurate, așa cum se întîmpla, de asemenea, uneori ; iar urmarea acestei preocupări continue, migăloase și fanatice era că Pearson putea, cînd trecea pe o stradă, să-și spună părerea asupra ei, să-i ghicească viitorul, așa cum făcuse de atîtea ori în vremurile de demult, din peluzele și verandele caselor, din lămpile sau draperiile lor, sau din vopseaua și hornurile lor, dar în mare măsură din rîndurile din ziare care îi răsăreau în minte la vederea numerelor : trei sute cincizeci și doi, de exemplu, are diabet, Fender, spunea el — serios — nu i-aș da prea mult... apoi trei sute șaizeci și patru are optzeci și șapte de ani, foarte plăpîndă, are nevoie de baston ca să-și ducă zilele... iar vizavi a fost o nuntă de aur cu puțin timp în urmă... ah, uite... încă trei la rînd — nici una sub șaptezeci, locuind singuri în casele astea mari și arătoase, în copacii ăștia bătrîni și istoviți, nu pot nici măcar să se tîrască pe scări — la fel de goale : ascultă ! ce-ai auzi dacă ai fi un șoarece la subsol sau o viespe la mansardă ? Nici un zgomot, hm ? nici un sunet, nimic — doar întreaga casă degradîndu-se treptat-treptat... da, da, sînt pîndiți, cineva se întreabă de ce-am oprit, se uită pe furiș printre draperii, o vezi ? — închipuie-ți c-ar ști, Fender, ha ! închipuie-ți c-ar ști... strada asta urmează să se mute, asta trebuie ținut minte, este o stradă de doamne în vîrstă — ei, ne pregătim să preluăm comanda sau nu ?... trebuie să fii creativ, Fender, tre-

buie să *înțelegi*... uite, privește, la cinci sute unu, ah, chestia aia cu două turle și cu poarta cu două canaturi — foarte bine, care sînt posibilitățile aici ? În spate a fost un șopron pentru trăsuri, odinioară... ah, haide, haide, e simplu, — prietene, e simplu — reperezi casa și pe loc — simplu ! — îți trec prin minte : nume, devize, programe, întreaga afacere, totul !... să vedem — Două Turle — nu, Casa de pompe funebre Două Foișoare — *Două Foișoare !* ah ! superb ! nu ești în branșă de prea mult timp ca să știi cît de bun este numele ăsta, Fender, așa că nu face mutre... nu, domnule — bravo, Pearson, bun prieten, bravo ! — nu Smerz, Block, Nicolay — nume de persoane — nu, un *loc*, un loc splendid, perfect pentru odihna finală — maximum — meritată — cu siguranță, trebuie numai puțină vopsea, niște piatră aparentă, lărgești fereastra aceea, spațiu din belșug pentru dric în spate, subsol mare după cum pare, dacă n-are cumva igrasie, cîteva locuri cu tufe la colțurile proprietății ca s-o înveselească... Două Foișoare... perfect, perfect, vopsești foișoarele cu auriu — scînteind în lumina soarelui ar sugera cumva Marea Poartă din Ceruri — înțelegi ? o lampă cu neon noaptea — idei ! idei ! asta înseamnă munca noastră, e creatoare... trebuie să cercetezi cum stă situația cu antreprenorii de pompe funebre, cine are nevoie să se mute, cine ar putea, toate astea — fapte... ce va deveni strada ? la asta trebuie să te gîndești — vor

fi săli de întrunire ? birouri ? sau sînt deja prea multe apartamente ieftine în vecinătate ? — există una, de exemplu, cu două scări exterioare — nu-i bună — carnetul lui de conducere îi expiră într-un an, bea, iar streșinile au rugină — vezi petele alea ? trebuie să afli cît de departe e pînă-n centrul orașului, ce alte activități comerciale se desfășoară în jur, care e direcția generală a circulației — nord-sud, vest-est ? cercetezi, înțelegi ?... asta e persoana ta, Fender, — aceste străzi, aceste clădiri, acest oraș — trupul iubitei tale — da, da, mm — și trebuie să-l *cunoști*... gîndește, observă, examinează și creează... cine erau cucoanele alea cu rețeaua de magazine ? da, ursite — ei, asta-i funcția noastră, Fender, sîntem ursitori... așadar, poate dentiști, doctori — trebuie să te gîndești — cît de departe e de la spital ? știi cumva ?... sînt șase zecimi de milă de la colț — nu-i rău dacă ai în vedere... înțelegi ce vreau să spun ? uite-o, Fender, cerceteaz-o, ei ? ha ! mm... ah ascultă, închipuie-ți, Fender, închipuie-ți — cosmeticiene ? frizeri ? o secție a Crucii Roșii ? sau chiar agenți de vînzări imobiliare ! poate eu ! hei, poate Pearson !... trebuie să ai totul la degetul mic — la degetul mic... Fender, chestiunea e următoarea : e în mișcare, și problema pe care trebuie să ți-o pui este : sînt gata să creez, să controlez, să dirijez, să manevrez, să *fac* această mișcare, sau ea este gata să mă manevreze și să mă miște și să mă dovedească ? înțelegi ?... se vorbește despre sub-

diviziuni — la țară — cîmpuri cu buruieni și șanțuri de scurgere — simplu de tot, joacă de copil — tobogane ! scrîncioburi ! — dar, uite ce avem aici, chiar aici ! putem subdiviza această stradă, la asta ajungem, e-n mîinile noastre !... responsabilitate !... ah, e nemaipomenită această activitate, Fender, nemaipomenită.

Nemaipomenită. Cu ani în urmă. Cînd el părea un profet, uneori un zeu. La degetul mic, exclama el, ridicîndu-și degetele pline de cerneală. Pe Fender îl treceau fiorii și repeta cuvintele pentru sine, meditînd din nou la înțelepciunea profesorului său. Totul este o proprietate. Fața lui Pearson strălucea, părul îi tremura. Totul este o proprietate. Gîndește-te la asta. Un gen de proprietate. Apoi alerga prin birou numind obiectele și ridicîndu-le. Acesta, și acesta, și acesta... Această ureche, spune el triumfător, jucîndu-se cu lobul, această ureche e a Isabellei...

Cumpără la prețul cel mai scăzut. Umple-ți frigiderul. Ești norocos... dacă profiți de pe urma vremurilor...

Oamenii se duc. În floarea vieții, știi, Fender... ei bine.. dar proprietatea rezistă. Sigur, sigur, mașinile ajung la cimitir uneori înaintea oamenilor din ele, dar există tot felul de proprietăți, asta-i, și o casă supraviețuiește de obicei celui care o construiește. O mulțime de lucruri ne supraviețuiesc, Fender. O mulțime de lucruri. O mulțime. Ha, ha. Ei. Asta e. Pămîntu-i aproape al naibii de nemuritor. Pămîntul dăinuie veșnic. De-asta are valoare, înțelegi ? ah, are, sens, Fender, vechiul meu coleg și prieten, are sens.

Ritmul pieței... cînd sus, cînd jos... norocul tău... dacă...

Oamenii sînt proprietăți. Ți se pare o afirmație dură, oamenii sînt proprietăți ? Ah, lasă-mă să-ți spun, Fender, înțelegem greșit, cei mai mulți dintre noi... invers... cei mai mulți dintre noi... Oamenii posedă proprietăți — așa spunem noi — așa gîndim. Ah, sigur. Sigur. O greșeală — lucrul ăsta. Ascultă : *proprietățile îi posedă pe oameni,* totu-i proprietate, și proprietatea care dăinuie mai mult — posedă ceea ce dăinuie mai puțin. E la mintea omului. Fender, Fender, așteaptă să mori și o să vezi ! Așadar proprietatea care trăiește, Fender, care dăinuie și trăiește și merge înainte, Fender, și apoi merge din nou înainte, care ne supraviețuiește, Fender, care *supraviețuiește...* ei, asta-i proprietatea cea adevărată, și ea — *ea stăpînește* restul — în întregime — *așa-i ?* Are sens.

Fender cel fără fonduri, Fender cel fără frigider...

Da, avea sens. Avea încă sens. Dar acum părea o afirmație dură... greu de suportat. Căsuța lui mică îl poseda, era adevărat. Fusese croit pentru a fi pe măsura pereților ei. Vedea ceea ce ea îi permitea. Nu trecea dincolo de încăperile ei. De cîte ori îi condusese el, pe treptele unei case cu aer posac, cu obloanele trase, ca pe niște animale de casă în cău-

tarea unor stăpîni? Pearson avea dreptate. Întrebarea pe care ar fi trebuit s-o pună cumpărătorii săi — vreau oare să aparțin acestei case? — n-au pus-o niciodată. Ce vor face aceste dușumele și unghere, aceste perspective, aceste coridoare și odăițe cu viața mea? Pearson avea dreptate. Pro-prie-tate, striga el, ce sunet minunat! Și Fender era necăjit; era neliniștit. Mașina lui îl stăpînea, și cămășile și pantofii lui îl stăpîneau, șosetele și cravatele lui, chiar și prosoapele și periuța lui de dinți erau tiranice. Se mișca stingherit în hainele lui, uitîndu-se fix la costum. Închipuie-ți — existau dungi vagi în pantalonii lui pe care nu le observase niciodată. Îl înfricoșau, pîndind din stofă. Ce altceva putea fi? Și corpul — Pearson se apleca peste birou și șoptea — corpul te stăpînește... o altă casă, nu-i așa? Sus, pe scările din față — de cîte ori? Își rîcîia cheia în broască și le făcea semn să intre, proștii, le făcea semn să intre. *Fugiți*, ar fi trebuit să strige și să sune alarma.

Pearson a intrat radios, fluturînd o revistă. Un împărat aici, spune el făcînd revista sul și îndreptînd-o către Fender, un împărat — și un om nu ajunge împărat stînd în fund — scuză-mă, Isabelle, dar oricum în fund! oricum — împăratul ăsta spune că secretul este, ah, *să trăiești în armonie cu natura*. Asta vreau eu să spun, Fender. Exact asta ți-am spus mereu în toți anii ăștia. Uite aici. *Poc*. Urmează cursul, Fender, urmează cursul. Vremurile se schimbă — tu te schimbi. Afacerile, banii, oamenii — dacă se deplasează, Fender, te deplasezi și tu. Mergi cu turma. Absoarbe lovitura. Înțelegi? E foarte clar. E foarte ușor. E foarte potrivit. Un împărat. Poc. Închipuie-ți. Poc. A trăit cu mult timp în urmă, știi. E adevărat. Oricum — o revistă renumită, Fender. Renumită. Poc. Nu erau așa de proști pe vremea aceea, așa-i? Citește. Clar ca lumina zilei. Poc. Abil. Poc. Bine ticluit, ei? Iscusit. Poc. Și amintește-ți ce citești. Bine? Poc pocpocpocpocpoc...

Vaca stătea țeapănă într-un pîlc de margarete. Cel puțin exista o floare cu petale albe cu un ochi portocaliu sau galben. Zîmbea. Se tăiase la deget într-o foaie de hîrtie. Acum simțea o înțepătură plăcută, iar umerii îl dureau. Apoi, iată, în sfîrșit, mazărea, aruncată de-a valma.

Glick, de ce faci asta? Vreau să spun, de ce tot rupi în bucățele hîrtia aia? Glick îndoaie cu grijă o coală și întărește îndoitura cu unghia de la degetul mare. Hîrtia asta este o proprietate. Zîmbește îngăduitor. Trebuie să ai imaginație, Fender. Eu subdivid. Număr terenurile, imaginez dimensiunile, știi, drenajul, dependințele, totul. El trage de colțuri. Pămîntul se separă armonios...

Mazăre. Într-o plăcintă puteau fi între nouă și optsprezece boabe de mazăre. Optsprezece însemnau destul de mult. El numărase boabele de mazăre, dar niciodată bucățelele de carne sau morcov. Acum se întreba de ce. Boabele de mazăre cereau să fie numărate, erau

atît de verzi și discrete, cu toate acestea carnea era cea care determina calitatea produsului. În mod automat, începu să redacteze scrisoarea. *După cum vă dați foarte bine seama, carnea este cea care determină în primul rînd* ...Așa-i cînd cumperi fără să știi ce-i înăuntru. Mesteca cu prudență. *Fără îndoială că nu v-ați gîndit vreodată că cineva își va da într-adevăr osteneala să numere...* Lumea aflată dincolo de fereastră își schimba înfățișarea. Luminile caselor brăzdau zăpada. Ca urina cîinilor în jurul copacilor. Deși nu părea corozivă, ci era întinsă ușor deasupra ca ceva transparent — o mantie diafană. *Totuși, întîmplător am numărat bucățelele de carne din plăcintele dumneavoastră timp de* — cît timp să spun ? ce ar constitui cel mai mare efect ? tot ce ar necesita o asemenea perioadă — să spunem cîțiva ani, ar băga din nou cum trebuie frica publicului în ei. *Ca urmare, datele mele sînt foarte complete și concluziile mele aproape incontestabile...* da... suna frumos...

Fender era plictisit ! plictisit de iarnă. Puțina energie pe care o avea i se scurgea. Stofa costumului i se freca de genunchi. Frecatul părea periculos, simțea pielea atît de subțire. Nenorocită treabă. Picături de apă tremurau la capetele țurțurilor și a decis că trebuie să sufle o boare. Și apoi coaja unei boabe de mazăre i s-a lipit de un molar. A strivit-o cu limba. Ar trebui să existe o garanție, dar nu examinase niciodată ambalajul. Aruncase oare învelitoa-

rea ? N-avea nici un rost, interesul îi scădea, deși încerca să-l redeștepte gîndindu-se la consternarea pe care putea s-o provoace scrisoarea lui dacă ajungea la cine trebuia. Amenințare cu dare în vileag — Departamentul pentru alimente și medicamente, Comisia federală pentru comerț. O clipă a fost mulțumit, și sucul plăcintei părea gros și consistent, dar mulțumirea i s-a dus repede și s-a simțit gol ca una din casele lui, privind afară la vînt și la zăpadă, la cărările unduitoare de lumină și de umbră, așteptînd pe cineva.. pe oricine... să intre. Vor fi porțiuni de gheață pe stradă dimineața, iar camioanele municipalității vor împrăștia nisip și sare, așa încît după amiază fiecare automobil va împroșca cu mocirlă în urma lui, care se va aduna și va îngheța în grămezi tari și cenușii în spatele roților, pînă cînd, nemaiputînd să le țină, mașina le va lăsa să cadă pe stradă.

Oprindu-se în fața lui Glick, Pearson spune sumbru : știi ce se întîmplă cu tine, Glick ? știi ? ai vreo idee ? vreo noțiune concretă, o înțelegere cît de mică ? Pearson așteaptă ca Glick să-și ridice fața chinuită, servilă. Se apropie bancul de toamnă al lui Pearson. E întotdeauna penibil. Îți pierzi prea mult timp strîngînd broșuri, spune el, trecînd iute pe ușă spre biroul lui unde, după un moment — mereu același — poate fi auzit strigînd și zbierînd, apoi zbierînd din nou. Fender privește fix la dezordinea din sertarul său, mișcînd fără scop foile de hîrtie și întorcînd agrafele și acele

și benzile de cauciuc. Abia dacă se gîndește că odată toate acestea se aflau într-o ordine perfectă, fiecare lucru trădîndu-și locul prin natura sa. Un alt avantaj de a trăi singur — n-ai putea spune pur și simplu : scuzați-mă, nu mă întrerupeți, număr boabele de mazăre din această plăcintă ; sau : compun o scrisoare pentru tipii ăia care fac plăcintă ; sau — Nu, îi ajungea pentru seara asta ; era plictisit de propria lui voce ; căscaturile îi întindeau maxilarele și îi umpleau ochii de lacrimi. Telefoanele vor trebui să aștepte. Strălucirea zăpezii, deși blîndă acum, îi dăduse usturimi de ochi, decise el, și puse jos furculița pentru a-i masa ușor și a șterge umezeala la colțuri. Se hotărî, deși fără fermitate, să tragă draperiile, dar cînd s-a mișcat în scaun, lungul șir de țurțuri a sclipit și a rămas fără respirație. O clipă, Fender rămase aproape nemișcat, ca cineva rănit care nu știe ce durere își va provoca singur sau cît sînge va pierde, dar ochii îi erau ațintiți asupra șirului și se mențineau așa, în timp ce lumina din bucătărie ardea în ei. Puritatea gheții era uimitoare, vîrfurile erau ca niște ace și se adunau la sursă ca degetele în palmă. Zăpada nu se mai topea și țurțurii aveau o scînteiere rece, inflexibilă. Puse tava deoparte și se ridică. Se simțea la fel de bătător la ochi ca un pește într-un vas. Își dădea, de asemenea, seama de căldura blîndă a camerei. Ea iradia afară spre ei, dar lumina care intra era treptat răcită și adăugată gheții. Mișcă maneta și trase draperiile peste geamuri. N-are

nici un sens să vadă toți înăuntru. Mai bine să trăiești ca o cîrtiță, departe de orice privire. Se va uita într-o revistă, decise el, și se va culca devreme. Era într-adevăr obosit. Întotdeauna, chiar și în copilărie, avusese nevoie de somn.

2

A doua zi dimineața țurțurii erau tot acolo. Fiecare streașină avea țurțuri. Atîrnau în ciorchini de stîlpi și de ramificațiile copacilor. Acolo unde zăpada se topise de pe indicatoarele rutiere, țurțurii erau lungi și subțiri, dar ieșeau din burlane ca niște brațe musculoase și se țineau agățați de rigole în șiruri compacte. Cerul era din nou senin, continua să fie frig, iar zăpada rămînea groasă pe acoperișuri. Bună vreme pentru culturi, gîndi Fender, lăsînd să-i scape răsuflarea. Se punea pur și simplu problema la cîtă greutate puteau să reziste tulpinile lor. Dar aveau oare tulpini ? Păstîrnacii, își aminti el, erau albi. Un con sub un robinet. Asta îl făcu să se gîndească la peșteri. De la podea pînă în tavan. Ca niște șiruri de dinți. Și abia dacă sufla o boare. Impulsul de a vedea dacă propriul lui șirag supraviețuiește peste noapte fusese foarte puternic cînd se trezise. Grija aceasta îl surprinse și se gîndi că era ceva în neregulă cu starea lui de spirit, ceva stupid, aproape co-

pilăresc — da, copilăresc, asta era ; în plus, dădu vina pe țurțuri pentru că dormise prost și pentru lupta pe care o dăduse cu sine ca să nu tragă draperiile mai întîi de toate ca un prost. Impulsul apăruse chiar înainte de a-și pune papucii, crescuse cît stătuse în baie, devenise strident în timp ce se îmbrăca și își bea sucul de fructe, așa că nu mai avu nici o plăcere pentru nimic, ci se gîndi la țurțuri, dacă erau în siguranță și dacă își imagina corect lungimile lor, afară doar că, din cînd în cînd, de parcă ar fi existat vreo legătură, își amintea de lista din buzunar și de toate lucrurile pe care nu reușise să le facă, nesfîrșitul număr de treburi amînate : facturi, scrisori, hîrtii, telefoane, însărcinări, sarcini ocazionale — Doamne, trebuia să arate o casă unei perechi, la cît ? zece ? unsprezece ? — un adevărat coteț pentru cîini — Ringley — goală toată iarna — bine, al naibii de bine — într-o condiție proastă acum — întunecoasă și rece... cum îi spunea celui care bîntuia peșterile ? un nume ciudat... ah, să te tîrăști prin găuri în pămînt ca viermii, cine știe peste ce ai da ? apă picurînd ici-colo și pungi albe de păianjeni — aventură s-ar numi asta... nimic asemănător cu focul muntelui, cel puțin așa cum îl vedea el, aerul strălucitor, depărtarea povîrnindu-se splendid... Apoi imaginea unui cîmp imens de zăpadă triumfă pentru scurt timp în mintea lui Fender, orbindu-l în mod plăcut, și se întinse pînă în vîrful picioarelor cu intenția de a privi, era o prostie să te răz-

boiești cu tine însuți în legătură cu un asemenea lucru, Ringley, trei subsoluri, un spațiu pentru bătătoare de crichet... și întîlnirea va dura pînă după prînz, foarte probabil... Ar trebui să ducă lucrurile pînă la capăt, dar ce rost avea, nimeni nu dorea o asemenea casă, Perechea asta, oamenii ăștia : cine erau ? nu vor dori s-o cumpere — o capcană... Pearson ar trebui să-i spună Clarei s-o vîndă ea, el nu era vrăjitor, pentru numele lui Dumnezeu. Uite, Pearson, nu sînt magician și casa asta e o pivniță ; e plină de șobolani, ei, oricum, de șoareci, care își lasă murdăria pe masa de bucătărie — nici o șansă... Așa că îl va auzi pe Pearson predicînd forța imaginației : Fender ! gîndește-te la ceea ce vinzi ! fericirea este marfa noastră ! vrei să visezi pentru ei — visează ! Dar Fender își aminti cum o hîrtie de ambalaj distrusese o vînzare, trecuse prin visele lor ca o cărămidă...

Ar fi trebuit să dea telefoanele acelea, Pearson îl va întreba de ele. Nici o șansă, domnule Pearson, nu-i nimic de făcut acolo, va trebui să spună, în timp ce Glick va rînji verzui, cufundat în mărar... Ar putea să folosească ruleta și, dacă ei ar mai fi acolo, ar putea să-i măsoare, ar fi interesant — să știi cît sînt de mari.

Apoi un alt lucru pe care îl fac întotdeauna este să desenez o schiță a casei, un simplu plan orizontal. Ia asta cu tine, spun eu, te va ajuta să-ți amintești ; și, dă-mi voie să-ți spun, ei sînt întotdeauna recunoscători. Și un

alt lucru pe care îl fac întotdeauna este că eu întotdeauna... dar Glick nu ascultă, se uită într-o parte — tînărul, noul angajat, are ochii ageri ațintiți asupra unui lucru. Glick ? Sper că nu crezi că Pearson m-a învățat tot ceea ce știu despre această activitate. Bineînțeles că nu. Încerc întotdeauna să mă gîndesc la o cale prin care ei să economisească, să ajusteze, să reducă cumva cheltuielile — așa încît să creadă că pot să-și cheltuiască în siguranță banii pe ceea ce le vînd ; asta le dă starea de spirit potrivită ; trebuie să aibă starea de spirit potrivită — este o artă — necesită ani de zile. Ei... Ah... Glick ? Am prins cîteva lucruri singur, știi, da, domnule. Pearson nu poate să-ți spună totul. Dar Glick nu-l asculta nici pe Pearson, chiar cînd Pearson îi vorbea direct lui, și Glick arăta serios și dădea din cap și mușchiul maxilarului i se zbătea. El nu asculta niciodată ; chiar cînd Pearson spunea o glumă și Glick scotea la iveală fața lui preocupată, servilă, ca un pește pentru a o recepționa, urechile îi erau înfundate. Ei bine, vei dori să știi lucrurile *esențiale*, presupun, un tip ca tine care tocmai pornește la drum, să afli dedesubturile, să prinzi pulsul, vei dori să te familiarizezi cu ce poți, înțelepciunea acumulată, cum se spune, ei asta-i civilizația, cred eu, preluarea cunoștințelor, nu-i așa ? experiența anilor ; cei superiori, mai buni, ei ?... Glick ?... De exemplu, dimensiunile. La naiba, era mut ca florile lui. Fender dorise să-l ia sub aripa sa. Ce idee nesăbuită ! El era un tip

dificil, o pacoste. Of — șiret, nu se scărpina niciodată decît de plăcere. Dimensiunile camerelor, Glick — gîndește-te. Vrei să le ai, uite aici, vezi, pe vîrful limbii — camera de zi : opt pe cinci ; dormitorul principal : patru și jumătate pe trei și un sfert ; bucătăria : trei pe unu și jumătate ; baia : doi pe unu, și așa mai departe... dimensiunile. Sufrageria este un careu spațios, doisprezece metri pătrați eleganți și utili. Străduiește-te să sune profesional. Curgător. Căptușeala asta exterioară, vezi, este din scînduri de lemn de sequoia de 1/4, prietene, nu există ceva mai bun. Clienții tăi sînt roși de viermii neliniștii, slabi din cauza fricii ce-i bîntuie pe dinăuntru. Îngrașă-i cu certitudini. Ei vor să creadă. Această nișă ? Are șapte — e standard. Spui asta — spui că-i standard — chiar dacă nu-i. Apoi doamna va dori să știe dacă poate să-și bage etajera în colțul acela. Repede — datele ! cifrele ! bați toba cu dimensiunile. Nouăzeci de metri pătrați de spațiu locuibil. Cumpărați o casă aici, domnule Ramsay, spui tu rîzînd, cu numai nouă dolari metrul. Da, domnule, dimensiunile. Le dau încredere. Ei îți văd preocuparea. Îți spun că sînt epuizați ; pot fi manipulați ; neliniștea se tîrăște prin ei, crescînd ; vor să creadă. Deci : înălțimea tavanelor. Lățimea ferestrelor. Iată un tip care știe, gîndesc ei, cineva care cunoaște într-adevăr proprietatea, cineva care are datele pe vîrful limbii, cineva care are experiență și cunoaște piața, cineva în care putem avea încredere. Dă roade, Glick.

Are un mare efect. Încearcă. O încercare te va convinge. Îi alimentezi cu date precise. Îi surprinzi. Vedeţi ţeava asta, domnule Ramsey, are doi metri lungime. Ştiţi cît de important este un asemenea lucru — vreau să spun cît de departe circulă apa dumneavoastră. Lucrul ăsta îi uluieşte, Glick. Da domnule, îi face să-şi ciulească urechile.

Dar Glick nu asculta... cufundat în butoiul său, încălzindu-se la soare în apa sărată.

Fender triumfase asupra lui însuşi, reuşise să nu se uite, aşa încît acum, în timp ce motorul maşinii se încălzea, putea să se bucure în întregime de ţurţuri şi se gîndea că poate această virtute fusese cea care izgonise părerea întotdeauna prezentă şi dominantă mai înainte, după care ţurţurii erau, la urma urmelor, ei bine, ţurţuri ; totuşi nu putea să nu observe că ai lui erau mai lungi decît ai vecinilor — mai impozanţi sub toate aspectele — şi deoarece vremea avusese grijă să rămînă bună, ei vor continua cu siguranţă să crească, ar putea chiar să-şi dubleze lungimea în timpul zilei — se punea pur şi simplu problema cîtă greutate vor suporta. Încercă să-şi amintească oare cînd a dat ultima oară atenţie ţurţurilor — o dată în copilărie, cu siguranţă — dar memoria nu-l ajută, rămăsese cu un gol. Exista o casă undeva, fireşte, în care locuise, dar îi uitase adresa. Chiar şi acum viaţa trecea cu repeziciune pe lîngă el şi curînd dispăru ca un băţ pe apa unui rîu. Dispărea atît de complet, de fapt, încît o dată la o petrecere, cînd i s-a cerut în cadrul unui joc să-şi facă autobiografia, a trebuit să răspundă că nu putea să spună povestea vieţii lui pentru că nu şi-o putea aminti deloc. La această mărturisire toată lumea a rîs din plin, umplîndu-l de ruşine şi plăcere, dar nu era o glumă, observaţia era adevărată, chiar dacă recunoscuse adevărul ei numai în momentul cînd o făcuse, şi ideea îl înspăimîntase puţin, deşi a uitat-o în cele din urmă, împreună cu toate celelalte : petrecerea, gluma sa neintenţionată, mica ei surpriză, neliniştea ce i-a urmat şi viaţa lui dispărînd uşor. Îşi aminti bine că la început avusese aceeaşi teamă de ţurţuri pe care o avusese din cînd în cînd de creioanele ascuţite — aceea că unul ar putea să-i străpungă ochiul. Nu era nici o nelinişte în privirea lui acum, totuşi, numai mîndrie, şi cînd simţi metalul rece al ruletei pe coapsă, trebui să triumfe din nou asupra lui. Ce ar crede lumea dacă l-ar vedea acum... oricine ar trece... Pearson poate ? Dorea ca ţurţurii să crească de cealaltă parte — în interior — acolo unde ar putea să-i măsoare în taină, să-i examineze în orice fel ar fi avut chef. Dar dacă unul se spărgea... Gîndul era îngrozitor. Într-adevăr — Dumnezeule — fii atent, exclamă el cu voce tare, vîrîndu-se în maşină, nu eşti în toate minţile, Fender, bunul şi vechiul meu prieten, într-o bună zi te vor duce... şi o porni cu spatele, în salturi imprudente, pe poteca înzăpezită.

Glick ținea un pix cu pastă între dinți, ca un pirat. Era un pix verde și l-a făcut pe Fender să se gîndească : castravete murat. Glick dădu scurt din cap către Fender, care își căuta acum drumul orbecăind într-un birou neobișnuit de întunecos și plin de obstacole ascunse. Doamne, dar e senin afară, spuse el, cu vocea falsă ca o perucă, ceea ce îl surprinse cît și îl irită, fiindcă spusese un lucru banal și intenționase să-l spună, cu siguranță. Mașina de scris repeta încontinuu o literă — probabil x. Glick dădu din cap din nou și își înghiți zgomotos saliva. Fender, la rîndul lui, clipi tare pentru a-și limpezi ochii. Clienți potențiali. Îl făceau să se gîndească la lucruri urîte. Îl făceau să se gîndească la zdrențe, șerpi, cazmale și uciderea însoțitorilor. Cu greutate reuși să-și scoată haina, descoperi că este enervat și începu să-și îndese nervos fularul pe mînecă. Florile lui Glick foșneau ca niște fantome în spatele lui. Umerașul de haine se balansa și zăngănea. Mașina de scris continua să răpăie și să zornăie. Isabelle... Ah, Isabelle — dar din nefericire...

Ajuns la biroul său, deschise sertarele. Glick îl salută, nu-i așa ? cu o floare. Astea sînt noi, spuse Glick, scoțînd castravetele murat ca să poată vorbi. Noi, se miră Fender, cum noi ? Le-am adus chiar azi dimineață, pentru variație, spuse Glick, și era și timpul, celelalte s-au prăfuit. Fender deveni mai atent. Era poate o glumă. Și realiză că dăduse glas gîndurilor sale. Dar... vreau să spun... de ce, spuse el

în cele din urmă, de ce astea... ei.. florile astea ofilite ? *Uscate*, sînt *uscate*, spuse Glick, este un hobby al meu, florile de siminoc se obțin ușor — *Helichrysum*, *Helichrysum monstrosum* ; apoi *Statice*, levănțica de mare, *Statice simata* ; și vălul miresei desigur, *Gypsophila* ; *Xeranthemum* ; *Rhodanthe*... De ce o ținea așa Glick tocmai acum ? Era în biroul nostru de peste un an, și nu existase nici o ocazie — nu-i nevoie să amintesc — să ajungă la nebunia asta ciudată. Fender își puse capul în îndoitura brațului și se gîndi la țurțurii săi crescînd în lungi șiruri roșii. Ah, ar trebui să fie atenți... Treptat încăperea începea să intre în normal. Glick avea o grămadă de frunze și alte lucruri ofilite pe un ziar. Arunca cozile într-o vază, apoi trăgea capetele afară. Ierburi, spunea el. Iarba de pampas ajunge la înălțimi între trei și șase metri. Ierburi, spunea Fender sec. Iarba cu teacă și coada vulpii, adică *Setaria italica*. Iarba tremurătoare, adică *Briza maxima*. Furia lui Fender izbucni brusc. Se aplecă și răscoli în sertarul cu dosare. Ce neghiob, ce neghiob, gîndi el, ăsta îi e felul — trei pînă la șase metri pe naiba, ce mincinos — auzi numai, cum a putut oare să compare... Am văzut o mulțime de țurțuri în dimineața asta, spuse el cu glas răgușit. Ura limba asta străină. Glick stătea în spate, întorcîndu-și capul dintr-o parte în alta, clipind prostește. S-au dus, spuse el. S-au dus ? Ei, presupun că da. S-au dus, ei ? Peste tot, spuse Glick, ca buruienile ; trebuia să vezi ce grămadă am

dat jos de pe mașină. Pot să pariez, abia putînd să vorbească. Capul era gata să-i plesnească. Cînd mă gîndesc la tine, Glick, spuse către sine, gîndesc : castravete murat ! Te-ai uitat vreodată cu adevărat la un țurțur ? Sigur, spuse Glick, ridicînd capul, sigur că da, de ce ? Dar Glick nu asculta și nu era nevoie ca Fender să răspundă. Se retrase adînc în sine, în căldura amenințătoare, inima și mașina de scris bătînd cu putere, în timp ce teama pentru țurțurii săi îi trecea ca un nor prin stomac. Am febră, decise Fender tremurînd parcă pentru a verifica diagnosticul. Deci Glick avea un hobby. Închipuie-ți. Unde erau cifrele cu privire la casa Ringley ? Un hobby. Imaginează-ți. Nu, mintea nu izbutea să-și imagineze. Unde era cartonașul acela colorat ? Scria întotdeauna cifrele pe un cartonaș colorat. Glick își împăturea și îndepărta ziarul de pe biroul său, a cărui suprafață, strălucitoare, părea să salte dedesubtul lui. Îl pusese — îl pusese undeva — unde ?... ah, se înfuriase, se înfuriase. Se uită sever și fix la Glick, cu o asprime intenționată. Costum albastru în dimineața asta, ia uite. Biroul lustruit. Cravata închisă la culoare cu nodul bine strîns, luminată de fire metalice. Care era motivul ? Și apoi ierburile astea adunate cu grijă. Uscate, moarte, care era diferența ? Lăsate să se usuce ca prunele și stafidele. Latina era ? Latina, firește. Ha. Mumificare. Notase numele acelei perechi — sigur — știa că îl notase. Era un atac la adresa lui , totul, în întregime... Și

Pearson va intra puțin. Ah, *acum* era ocupat Glick. Manșetele îi ieșeau din mînecile hainei. Bîz-bîz-bîz. Ei, Pearson va intra puțin. Zdruncinător. Încă nimic cu numerele acelea, domnule Pearson, din păcate, nu, încă nimic. Țurțurii lui acum — ar trebui să crească cu grijă. Dacă ar avea timp, ar da o fugă cu mașina în timpul prînzului, să vadă ce fac. Flori uscate, a spus ? Haaa. Erau perfect îndoiți, așa lucra natura. Stropii se adună la vîrf și apoi cad. *Firește*, țurțuri se aflau pretutindeni. Cine a afirmat contrariul ? Climat obișnuit, condiții peste tot aceleași, efecte asemănătoare, foarte firesc, cine — Fender respiră adînc și înfiorat. Vai, vai, vai, bătrîne prieten, ce mod într-adevăr, ce mod, apucă acum, ține strîns. Cînd mă gîndesc la tine, Glick... *monstrosum ?* asta a spus ? sunase corect. Doamne. Teribilistul. Impostorul. Dar ce păcat. Erau atît de fragile ! Ce păcat !

Pearson n-a venit. Contrar obiceiului său, n-a venit deloc, nici nu i-a prevenit. Telefonul era mut. După un timp, mașina de scris s-a oprit. Fender stătu un lung răstimp nemișcat și tăcut, într-un fel de transă, cu hîrtiile împrăștiate în fața lui în evantai, privind fix la suprafețele lor decorative, unele roz, unele crem, unele galbene, cele mai multe albe, cu un creion ieșind dintre degetele sale ca o nuia, căldura venind și plecînd, ca și neliniștea lui, făcînd ca sprîncenele să i se strîngă și colțurile gurii să i se încrețească, pînă cînd remarcabila tulburare a spiritului care îl cuprin-

sese brusc în momentul cînd dăduse la o parte uşa biroului dispăru, se răcori şi inima începu să-i bată mai încet şi să se liniştească. Apoi privirea lui atentă îşi recăpătă forţa. Auzi bîzîitul lămpilor fluorescente. Ceva — vreo bijuterie — pocni. Imaginea vazei lui Glick era strivită în accesul de mînie, şi Fender, capabil să vorbească, deşi mult prea strident, spuse : Unde-i Pearson în dimineaţa asta ? ce se întîmplă ? e bolnav ? Călare pe scaunul din spatele biroului său, Glick se răsucea vesel într-o parte şi într-alta. Nu-i plăcut ? Fender încercă să zîmbească. Ar putea fi un coleg bun. Dar biroul, dintr-un motiv oarecare, nu era un loc sigur în dimineaţa asta, nu părea în ordine. Era, în primul rînd, mult mai mic decît pielea lui. Trupul te stăpîneşte ; o altă casă, nu-i aşa ? Fender se înălţă cu grijă la refugiile ochilor săi : o batistă de damă făcută ghemotoc, un şir de agrafe, capătul strălucitor al unui stilou, bucla firului de telefon, broşuri îndoite cu furie... nu, nu, nu, nimic nu e în regulă... un şir de creioane aurii cu vîrfurile în jos, apoi Glick, albăstriu, răsucindu-se încet, zîmbind, prefăcîndu-se că îşi ridică coastele cu mîinile, inspirînd zgomotos, nu-i plăcut ?... fişete de un verde şters acoperite cu mînere laterale, urme neclare de rotiţe lăsate pe pardoseala de ciment, ţeava de oţel a unui scaun, iar dincolo de ferestre numele agenţiei scris cu negru în litere gotice şi, dincolo de el, soarele strălucitor împrăştiindu-şi razele pe stradă.

Ce-i chestia aia albă ? Asta ? asta-i pana-zburătorului. *Ce,* întrebă Fender, care era pregătit să se înfurie din nou. I se spune pana-zburătorului. Fen... *Lunaria annua.* Glick rîse zgomotos, şi Fender se simţi stingherit. I se spune şi planta cu bani. Iar asta este amaranta, *Gomphrena.* Glick se legănă, pantofii i se ridicară sclipind. Glick, ah, cum... cum le faci, vreau să spun, cum le obţii aşa de uscate ? Vocea lui părea stranie şi distantă, mecanică, de parcă venea de la un difuzor. Biroul se îndepărta treptat, stiloul, creioanele, hîrtia ; telefonul se retrase, perforatorul, capsatorul ; şi Glick cînta mai departe fără el. Poate Pearson a aflat vestea, spuse Glick — cearşaful a dispărut de pe statuie ; sau poate nu are nici un sfanţ pentru ziare, a rămas lefter în cele din urmă, făcut ţăndări, buzunarele ticsite de monede ; sau poate a vîndut o proprietate şi a leşinat pur şi simplu alunecînd pe o pantă. Cu îndemînare, Glick îşi fîlfîi degetele în spirale. Totul era pentru Isabelle şi Fender nu putea suporta. Unde se afla Pearson ? Unde... unde le coci, oricum ? întrebă Fender. Dar Glick se încredinţa Isabellei, tot numai zîmbet. Fender nu putea suporta. Nu, Izzy — nu, spunea Glick, văd cît se poate de bine acum — deodată văd totul. Privea iscoditor printre degete. Într-o clipă — Doamne ! — va fi ghid într-un autocar. Le prepari ca stafidele ? Glick îşi împinse ambele palme în faţă, ca un poliţist care dirijează circulaţia. Uite aşa au parve-

nit veștile — sînt sigur — nu altfel, realmente — văzuse asta în paginile mondene. Ca prunele ? Da ? Pagini mondene ! Isabelle chicotea. I-ai fi putut agăța hainele pe frînghie între ei. Iii-hi-hi, scumpule. Tot felul de lucruri uscate în zilele noastre : fructe, lapte, mazăre, fasole, ouă chiar, cartofi. A văzut asta în paginile mondene sau financiare. Financiare, spune Isabelle, scumpule ! Cum putea spune așa ceva ? Fender se auzi ridicînd vocea. Surpriza li se întinse pe fețe. Se hotărîse la un răspuns ; trebuia să-i potolească ; nu putea să le suporte duelul astăzi sau să escaladeze vîrfurile neîndurătoare ale veseliei lor. *Tăiate tinere, strînse în mănunchiuri, atîrnate cu capul în jos, la loc uscat sau rece, unde o adiere de vînt ar fi utilă...*

Ocazia s-a dus. Glick vorbea atît de repede. Apoi în benzile desenate, spuse Glick, începîndu-și recitalul, cînd Pearson hașura baloanele cu texte, a citit-o acolo — un cîine a spus-o. Isabelle se zvîrcolea. Se auzi zgomot de nisip care se depune și ziar care alunecă. Fender închise ochii. Nu putea suporta. Cu siguranță, pagina finaciară, spuse ea, dar Glick își continua numărul — răsucindu-și scaunul, făcînd pe grozavul, arătînd cu degetul, mișcîndu-și capul și strîmbîndu-se.

Proprietarul casei și al terenului de la 17—11 Pierce ; al duplexului care dă în spate în aleea de la 4—77 Chauncey, odinioară reședința unei familii și acum o casă împărțită...

Fender privi iscoditor spre locul unde veselia lor, într-o succesiune, se împărțea ; pumnii lui Glick se întorceau către genunchi, degetele mari fiind capete....

...de terenuri la 605 North Erie și 23 Scott, ambele goale în afară de cenușă, cutii de conserve și buruieni din partea locului...

O asemenea poveste mîhnește, scumpule, spune Isabelle, o asemenea poveste întristează...

...o cale bătută peste Billswool Place...

Asta o cunosc.

Adevărat, iubitule ? Ei... locatar al unui spațiu de birou sordid la 98 South Main lîngă gara centrală și aproape de autogară...

Poate, gîndi Fender, ar trebui să-i scot din minți cu zbieretele mele, să fac o criză, să am un acces cu spume. Glick, cîte boabe de mazăre crezi că se află într-o plăcintă obișnuită ? cu carne ? Ar putea întreba asta.

...cameră de lucru sordidă...

Da, adevărat, spune Isabelle.

...o gaură-de-șobolani...

N-o cunoaștem noi doar, spune Isabelle.

...un mormînt afurisit...

Ei hai, Leo, exclamă Isabelle.

...dar apropiat...

Foarte apropiat, spune Isabelle.

...de autobuz...

De autobuz, da, spune Isabelle.

...și de gară...

Exact cum spui tu, spune Isabelle, de gară.

Ce este epilepsia, se gîndea Fender, dacă nu o luptă cu forțele atmosferei.

...deţinător al retribuţiei neînsemnate a lui Leo Glick şi Charlie Fender...

Şi a mea, of, spune Isabelle.

...deţinător de garanţii expirate, scenariu din perioada recesiunii, bonuri de cauţiune depăşite...

Îhihi...

...deţinător de ipoteci...

Cîte boabe de mazăre ? ar putea să întrebe asta. Haide, Glick, ghiceşte.

...terenuri de tenis, maşini de vîndut răcoritoare, terenuri de parcare, refugii pentru pietoni, corturi de circ, bordeluri...

Adevărat, nu ştiam, spune Isabelle.

...deţinător de opţiuni în plus...

Fender preferase să se tăvălească în sos şi aburi.

...scări de incendiu, servante, tobogane pentru rufe, cutii poştale, lifturi...

Ghiceşte, cîte boabe de mazăre ? Eu nu sînt ageamiu ca tine, Glick, nu distincte şi numărabile, nu prinse între dinţii furculiţei, nici chiar muşcate sau zdrobite de dinţi.

...pisoare şi veceuri pe vine...

Leo, zău, spune Isabelle.

Fender îşi aminti de recensămîntul care îl omisese. Trebuise să le atragă atenţia asupra lui. Cît de mîhnit fusese din pricina asta !

...în plus, proprietar în cartiere fără locuinţe sărace la ţară şi de case cu grădină la oraş...

Fender începu să cotrobăie după cifrele lui — cartonaşul purpuriu şi delicat — şi Pearson va veni poate ; ajută, Doamne, să vină.

...hectare de crîng şi albii de torent în curs de erodare, ţărmuri mlăştinoase, ostroave...

Ascultă, Glick, Doamne, isprăveşte, încetează, *termină* — ajunge !

...odinioară...

Iubitule, exclamă Isabelle.

...odinioară, zic, deşi uneori încă făcînd negoţ cu stocuri de fitile de lampă şi cabine fotografice...

Bine, bine, bine, pun la socoteală...

...precum şi sărăturile din Florida, plantaţiile aride de pini din Canada, nisipurile şi povîrnişurile din New Mexico şi Arizona...

Bine...

...în Kentucky : grote, în Montana : măguri ; de-a lungul ţării — tăietura din ziar adecvată ; de închiriat, de arendat, de comandat sau de vînzare : ferme de animale în Idaho, de exemplu (scuză-mă, Isabelle)...

Eşti iertat, iubitule.

Aşteptaţi pînă muriţi şi o să vedeţi. Fizicul e ceea ce respectă ei — foarte bine.

...da, domnule Pearson, de la Agenţia Pearson, şi cei de la Agenţia Pearson înşăşi sînt curăţaţi, lichidaţi ; s-au ruinat, dintr-o dată...

Cînţi atît de melodios, ca un sturz, spune Isabelle.

Cele mai multe trupuri supravieţuiesc sufletelor care le închiriază — ştiţi asta ? Am citit-o undeva. E adevărat.

...daa, aceeași Agenție Pearson, după ani de servicii ireproșabile către societate, a dat deplin fa-li-ment (scuză-mă, Isabelle, dar asta-i, fa-li-ment !)...

Nu-i nimic, scumpule, erai emoționat.

Știi, Fender, omul își face rost de o cameră de locuit pentru o chirie mică. E un lucru asupra căruia trebuie meditat. Exact. De-a dreptul.

...și Pearson restant cu datoriile active...

Ah, Leo — e bună, e *oricînd* bună, spune Isabelle.

...cuprins de o rușine amară, în culmea desperării, posomorît și... profund abătut, a căzut nu în sabia chiriașului său,

Nu, se miră Isabelle.

...ci în vîrful impertinent al unui țurțure...

Oooh, exclamă Isabelle.

...așa că atunci cînd s-a refăcut după înțepătură, toată lumea se va mira — ca în cărțile și filmele cu mistere —

Ooooh, spune Isabelle.

...de felul în care și-a lăsat în jos capacul asupra vieții...

A tras cortina asupra carierei sale...

Taci acum, iubito — lasă-mă... deci spun că toată lumea se va mira, cînd se va reface după înțepătură, de felul în care el a lăsat aerul să iasă din viața lui, la fel de mult cum se miraseră mereu înainte de felul în care îl pompase în ea.

Leo, ești pur și simplu fantastic, vreau să spun cu adevărat fantastic.

Da, ești un vrăjitor dintr-aceia, Glick, știi ? un vrăjitor.

3

Pe cînd Fender se apropia încet, ei s-au dat jos din mașină și l-au așteptat pe trotuar. Ea părea teribil de mică și încotoșmănată, și cînd ajunse mai aproape văzu că era și una și alta. Căciula ei era acoperită cu blană, purta o haină de blană care părea să fi fost vopsită în culoarea mahonului, iar șoșonii aveau sus fîșii de blană care fuseseră muiate în aceeași vopsea. Își ținea mîinile ascunse într-un manșon de blană care aproape că se potrivea cu blana, și stătea foarte ceremonioasă, cu manșonul pe mijloc, ca o figurină într-o gravură sau un manechin într-un magazin. Era chiar mai mică decît crezuse el : haina ei de blană era lungă și de calitate inferioară, gulerul se închidea peste bărbie, șoșonii aveau tocuri înalte și subțiri. Bărbatul spuse ceva. Fender îl salută ; cuvintele lui erau vesele. Buzele umezite, mișcarea brațului, strîngerea de mînă, încrețitura de la coada ochiului, înclinarea pe care o dădea corpului — toate erau prezente producînd o anumită vrajă așa cum îi plăcea lui să creadă, căci chiar dacă proprietatea Ringley era ceea ce vindea el, i-o datora lui Pearson, și după această dimineață își simțea

devotamentul mai adînc, poate, decît oricînd. Admitea cu recunoștință datoria sa, fiindcă Pearson era cu mult mai bun decît... cu mult mai bun decît Glick și toți ceilalți care își băteau joc în mod obișnuit de el. Era absolut mai bun. Avea o credință frumoasă. Și deși era adevărat că vindea prost — avea prea mult avînt, îl purta dincolo de vînzarea propriu-zisă — totuși... Fender zîmbi către femeie, care clipi. Avea ochii umflați, iar nasul, care îl surprinsese pe Fender fiind foarte mare și osos, era iritat sub nări. Așa stau deci lucrurile, se gîndi el, întorcînd capul ; are gripă sau ceva asemănător și o s-o iau și eu. Fender nu-i putea învinovăți pe oameni pentru că îl urau pe Pearson. Pearson *era* un fanfaron. Fender îi simțise mînia și disprețul destul de des ; îl auzise lăudîndu-se întruna și nu dăduse curs provocărilor lui. Cu un creion scos brusc din buzunar, Fender scrise cîteva cifre pe zăpadă. Are nevoie de puțină zugrăveală, desigur... dar e încă solidă. Casele astea vechi și minunate... nu poți cumpăra altfel spațiu în zilele noastre, spațiul de care ai nevoie pentru un trai confortabil. Era adevărat : vindea prost, se lăuda, ei bine, da, chiar și mințea, era un fanfaron. Era cum nu se poate mai vanitos, un limbut incurabil. Dar putea să parcurgă o stradă cu mașina și să-i ghicească norocul ca o țigancă. *Trupul te posedă ; o altă casă, nu-i așa ?* Vechile suflete din ele, vechi suflete ca niște văduve în vîrstă, îl privesc pe fereastră pe Pearson venind, neajutorat, incapabil chiar să se tîrască pe scările lor. S-ar face îmbalsămări în subsol dacă n-ar fi umed. Îi aruncă o privire feroce femeii, dar ea părea să fi uitat de el, cufundată în animalul ei. Fender îi conduse pe aleea necurățată de zăpadă, răzuindu-și galant picioarele într-o parte și în alta pentru a face o cărare, și în timp ce urca treptele o adiere de vînt trecu pe lîngă el și soarele izbucni atît de strălucitor, încît zăpada părea să salte din cauza luminii. Țurțurii atîrnau de pe burlanele înalte ale casei, răsuciți extraordinar, colosal de lungi, iar de jur împrejurul verandei creșteau din abundență unii mai mici. Ei desfigurează cu siguranță o casă, spuse el, iar cheia era încă rece în buzunarul lui. Pro-pri-e-ta-te. Ce sunet plăcut ! Deschise ușa cu o smucitură.

Un alt lucru pe care îl fac — îmi amintesc întotdeauna să aduc cu mine un umeraș de haine.

Acesta este vestibulului. Noi sîntem boli care intrăm în el. Sîntem trei boli. Ne deosebim între noi : care dintre noi va fi boala dominantă în acest corp bătrîn și grandios — manșonul, bărbatul manșonului sau eu ? Colțurile tavanului s-au înălțat de cînd le-am văzut ultima oară. Observați, vă rog, măreția scării. Pentru că șerpuiește. Șerpuitura are măreție. Coloana este corintică. Și uitați-vă la zorzoanele sculptate în lemn. Ei, dacă Pearson are puterea de a face preziceri pentru străzi și case, pentru tot felul de proprietăți, ghicindu-le viitorul după petice pînă la zugrăveală și șin-

drilă, n-ar putea el... n-ar putea el s-o facă pentru o fată, de exemplu, sau un cot — al lui Fender însuşi, îşi dădu el seama, era întărit — pentru un angajat ? Acesta este un scaun de fereastră. Nu prea mai găseşti aşa ceva azi. Şi Fender se aşeză greoi. Desigur, nasul cuiva rareori îşi afla numele în ziare — nici un indiciu acolo. Copiilor le plac scaunele de fereastră. Scaunele se ridică. Iată capacul — priviţi — loc de depozitare dedesubt, din belşug... Dar Fender nu mişca, înfrînat de palton. Pe faţa lui Pearson, în fiecare dimineaţă, cînd cu o ţinută falnică se apleca peste telefonul şi coşul lui Fender, ce vedea oare Fender dacă nu o asemenea sentinţă ? N-ai pe nimeni să te ajute, Fender, n-ai un trecut, nu uita ! Ca un buştean într-un torent. Casa era atît de goală, de tăcută, încît putea să-i audă cum respiră, şi cele trei respiraţii ale lor, concesionate spiritului, pluteau peste gulerele lor şi se risipeau pe mîneci. Viruşii pneumoniei sînt cei mai năprasnici. Se pierd în blănurile ei ca o ceaţă într-o pădure. Astfel agenţia va da faliment ; poate că a şi dat, pentru că trebuia să se întîmple asta — cînd au vîndut ei oare ceva ? Şi acesta este Ringley — cel cu fălci de morsă. Şi aceasta este îndatorirea sa. Se ridică cu un aer obosit. Dimensiunile ! Îşi întinse braţele. O ruletă cuprinse ca prin minune cadrul uşii. Metalul autoritar prezida impasibil.

Iar aceasta este camera de zi. Priviţi ce ferestre înalte. Ridică jaluzelele şi soarele scăpără înăuntru, speriind-o pe femeia în blănuri al cărei păr, Fender observă abia acum, era despicat la capete şi pieptănat neglijent. Duşumele bune. Bătu din picior asurzitor, presărînd zăpadă în jurul pantofului. Dacă un şoarece s-ar căţăra pe perete sau o viespe ar apărea din pod, ce ar face ea oare — ar dispărea în pielea ei ? Îşi trecu cu zgomot creionul peste calorifer. Nimic nu-i mai bun decît aburul. Puse un deget reverenţios pe tapet. Fleur-de-lis, spuse. Ea nu scoase un miorlăit, ci se apropie să-l atingă pe soţul ei. Regesc, spuse acesta, şi lovi uşor tapetul cu încheietura unui deget. Era adevărat : vindea prost ; era un palavragiu şi un mincinos. Îşi înşelase clienţii, deseori se sustrăsese de la taxe, falsificase documente, se purtase ca un nătărău în faţa Isabellei, ca un copil, ca un... Veneau sau nu ? Ce vroiau, pentru numele lui Dumnezeu, la ce se aşteptau ? Cînd te gîndeşti cît cere proprietarul, spuse el, răsucindu-şi gîtul... ei bine, e o ruşine. Viaţă romantică, nu ? acolo în fundul coşului era pisica ? Puteţi să vă imaginaţi vremurile mai bune de altădată, doamnă şi domnule, cînd candelabrele scăpărau aici, iar pe scara de acolo gazda îşi tîra rochia lungă ? Familia Ringley dansa, cu toate uşile glisante date la o parte.

Acesta era salonul. Aici citeau duminica din cărţi pline de învăţăminte, iar în timpul săptămînii exersau la pian, dar dumneavoastră l-aţi putea folosi ca o cameră de zi : îndeletnicirile favorite, jocuri de cărţi, televizor, ju-

cării — o zbenguială în toată regula. Din cauza unei jaluzele rupte, un fragment de copac. Se întoarse încet ridicîndu-şi braţele. Nu e minunat — ce loc pentru copii! Mîna stîngă ieşise din manşon şi era prinsă acum de mîneca hainei prietenului manşonului şi însoţitorului masculin. Deodată se auziră paşi iuţi şi neliniştitori pe verandă. Fender ridică jaluzeaua din faţă şi un băieţel se întoarse către el, se uită fix înăuntru, ţinînd în braţe un ţurţur la fel de mare ca el. Doamne, suspină Fender alergînd către uşă, ce obrăznicie! Băiatul stătea în zăpadă uitîndu-se înspre casă temător, cînd Fender năvăli pe verandă. Ce-nseamnă asta, ce-nseamnă asta, ţipă el, în timp ce copilul o luă la sănătoasa. Ţurţurii ăştia, băiete, ar trebui să ştii, sînt ai casei! Sînt parte din proprietate! Fender îl urmări, dar îşi pierdu imediat prada în spatele garajelor. Copilul se mişca iute, şi în zăpada adîncă şi pe aleile şi terasele alunecoase, Fender, neîndemînatic într-o asemenea împrejurare, căzu de două ori. Ce era mai rău, hoţul nu lăsase din mînă captura. Fender se întoarse încet, întărîtat, scuturîndu-şi paltonul şi pantalonii. Aşa se comportă copiii în ziua de azi — n-au nici un respect, sînt în stare de orice — închipuiţi-vă — chiar sub nasul nostru — şi cu firma noastră la intrare — AGENŢIA PEARSON, în mărime naturală — dar ce le pasă lor? acestor copii — o să vă mire — fură chiar şi firmele. Fender clătină din cap. Pfii, ce obrăznicie,

spuse el. Totuşi, cînd Fender îşi înălţă capul, nu putu să-i vadă pe nici unul din clienţii săi şi, după un moment, cînd ochii săi îi căutară înnebuniţi peste tot, îi descoperi urcîndu-se în maşină, care, deşi roţile din spate scîrţîiră, demară aproape imediat.

Acasă, căci acolo se îndreptă imediat, Fender, cuprins de panică, curăţă mai întîi zăpada de pe alee. Era o muncă plăcută, corpul se acomoda şi mişcările îl calmară. Se odihnea adesea pentru a se uita la ţurţurii lui, întregul şir, scînteietor, reţinînd soarele ca pe o fecioară în somn sau o prinţesă în turn — atît de natural, de fals, de magic. Era propria lui invenţie, imaginea aceasta, şi era mîndru de ea. Poteca odată terminată, se aşeză în tihnă la fereastră, cercetîndu-i cu grijă din unghiul acela, observîndu-le creţurile şi inelele în spirală, părţile neclare, zgrunţuroase, celulare, ca şi gheaţa cu totul nouă şi răsucirile ei ciudate, surprinzătoare, umflăturile şi încreţiturile care apăreau pe unii dintre ei, caracterul fibros al altora, pe scurt, fiecare detaliu al formării lor, închipuindu-se pe sine deodată ca posedînd un ochi ştiinţific foarte pătrunzător, rece şi necruţător ca un cuţit, dar ca blîndeţe şi căldură, la fel de calm ca o cuvertură, cuprinzînd totul şi absorbindu-le esenţa complet, aşa cum o va face într-o zi o vreme mai caldă. Zăpada topită se scurgea peste ei, răcindu-se pe parcurs, pînă cînd, încet-încet, îngheţa, deşi cîte un strop putea să se adune la vîrf uneori şi să se scurgă de acolo. Ţurţurii se încovoiau pe lun-

gimi considerabile, în unele cazuri, încît puteau fi atinşi, sau se răspîndeau în vlăstare laterale ca viţa, cu degete minuscule răsucite în grabă. Cînd îl văzu venind pe poştaş, Fender ieşi repede şi rămase în faţa casei, schiţînd cu greutate un surîs, îngrozit că omul ar trece pe lîngă el pe neaşteptate şi i-ar sparge. Primi umil corespondenţa şi, cînd poştaşul păru să se fi îndepărtat bine şi nu mai era nici un risc să fi uitat ceva şi să se întoarcă, Fender, istovit şi suspinînd, se gîndi că poate intra fără grijă. Se uită nepăsător printre scrisori — facturi, reclame, nimic deosebit. N-ai nici o ocupaţie, Fender, spuse el, şi n-ai mîncat de prînz.

Frumuseţea ţurţurilor era un semn al frumuseţii posesorului lor, se gîndi Fender. Ei erau un indiciu al bunăvoinţei naturii, la fel ca pielea frumoasă, părul blond, ochii albaştri. Numai ţurţurii contau. Ce însemna masa de prînz cînd el îşi hrănea spiritul ? Dacă ar putea numai să-i crească înăuntrul lui, dacă ar putea să-i înghită ca un artist de bîlci şi să aşeze frumuseţea lor în trupul său... Visa, dar era tulburat, pe deplin şi cu adevărat neliniştit. Soarele însuşi îi va distruge sau vor fi smulşi peste noapte de vînt sau vor cădea neputincioşi sub greutatea armurii lor. Dar proprietatea dăinuie... Fără îndoială că Pearson îşi avea locul de veci deja achitat. Trebuia să se îngrijească mai întîi de ultima sa adresă — ăsta îi era felul. Această criptă este locul mormîntului marelui om. Înăuntru, o

raclă de bronz cu mînere împodobite cu spirale conţine un sicriu de plastic ca un manşon de termos. Înfăşurat într-un giulgiu de satin, chiar sub pămînt, în cavitatea corpului său, lichidele de îmbălsămare mişcîndu-se încolo şi încoace. Pentru moment lui Fender nu-i păsa cîtuşi de puţin ; îşi apropie buzele de geam şi îl văzu pe băiatul cu ziare apropiindu-se. Ah, Doamne, o să-i spargă. Apoi Fender se duse din nou la uşă, să-l salute pe băiat cu toată ipocrizia de care era în stare, dar băiatul trecu posac, slavă Domnului, abia dînd din cap. El, Fender, nu va apărea în ziare. Nici o linie albastră nu va trece peste el. Dar pe prima pagină era o fotografie a unei fetiţe cu obrajii durdulii, de cel mult trei-patru ani, care se strîmba, care măsura cît un ţurţure ameninţător, extrem de răsucit, noduros, ca rădăcina unui copac, şi acesta făcea ceea ce era menit — o înghiţea. PLĂCERI ALE GHEŢII CARE PUN STĂPÎNIRE PE ORAŞ. Pfui. Dezgustător.

Dar, Fender, oare ce prostie crezi despre tine ? Legile astea care făuresc frumuseţea din transformare, ce au ele de-a face cu tine ? Într-o manieră ştearsă, eşti urît, cu siguranţă mincinos, laş şi necredincios, fără valoare şi slab ca hainele curăţate şi excesiv călcate în care te afli. Dar Fender nu simţi remuşcarea vinovatului. Există o altă lege, spuse el, legea care trece frumuseţea în mine, căci eu cresc la fel ca ei, o să ajung să-i merit, mi-am pierdut slujba azi şi n-am mîncat de prînz.

Fender, aceştia sînt ţurţuri. Pieirea este cuvîntul potrivit pentru ei. Aruncă ziarul spre masă şi se plimbă cu paşi mărunţi prin cameră, încercînd diferite formulări. Ei bine, atunci, spuse el, sufletul meu va trebui să devină agreabil pînă la capăt. Ce formidabil, Fender, ce formidabil eşti, tremurînd atît de tare că abia te ţii pe picioare, să vorbeşti aşa. Ce ai făcut cu viaţa ta? Cu un *uf* vulgar, Fender se cufundă cu un aer obosit într-un scaun. Ar trebui să fie spectaculoşi deseară, gîndi el. Îi va privi din toate părţile, îi va observa din fiecare unghi. În ceea ce îl privea, puteau să-i ia în stăpînire ochii şi să-i şlefuiască la fel ca lentilele. Ce culoare vor avea? Va pune un bec roz la intrare.

Fender. N-ai slujbă. N-avea slujbă. Ridică din umeri. Aşa. Vremea era scîrboasă, cina din nou nu prea caldă, patul va fi... ca întotdeauna. Dar avea o adresă. Doamne, astea sînt cele mai rele cuvinte din lume, cele mai rele cuvinte, vreau să spun atunci cînd citeşti în ziare că persoana cutare, fără adresă stabilă, a fost ridicată pentru vagabondaj sau furt de portmonee sau a fost arestată pentru beţie şi tulburarea ordinii, şi adăugă : fără adresă stabilă. Închipuie-ţi. Pearson se jeluieşte ; se tînguie dînd din braţe. O asemenea persoană nu are *domiciliu*. Nu poate fi găsită. E ca unul din lucrurile alea imateriale despre care se vorbeşte în ştiinţă acum — ca unul din lucrurile alea care se mişcă, ştii, se mişcă mereu, dar fără nici un spaţiu. Doamne! Cine poate

înţelege? Las în seama lor chestiile astea, aşa cum îi las pe vagabonzi în seama poliţiei ; dar închipuie-ţi un om fără domiciliu, un loc cunoscut, care are un nume, este într-un fel stabil ; păi, e ca şi cum ai fi singur pe mare fără vreun buştean de care să te agăţi — şi rechinii sînt pe urmele tale. Fender ridică din umeri. Fender : n-ai nici o slujbă. Îţi lipseşte o ocupaţie, Fender — o poziţie, Fender — un loc în care să fii pregătit pentru orice. Ridică din umeri. Mda. Îi lipsea. Şi Fender — Charlie Fender — de pe strada cutare, numărul cutare, din oraşul şi statul cutare, şi-a părăsit serviciul, e concediat, e dat afară, la vîrsta lui, după atîţia, atîţia ani... Da, se gîndi el, nu mă ocup nici chiar pe mine.

Între braţele fotoliului se simţi la o mare depărtare de toate. Braţele sale aşezate pe braţele fotoliului îl cuprindeau, îl strîngeau. Şi nu se afla în locul în care să dea ortul popii. Ar fi putut, presupunea el, să i se întîmple oricînd : un accident îngrozitor cum ar fi prăbuşirea unui avion, dezmembrarea membrelor şi a bagajelor la întîmplare, împrăştierea articolelor de toaletă. Avioanele erau proprietăţi. Îşi văzu şosetele căzînd încet ; se vor prinde în cele din urmă de firele de telegraf şi de copaci. Totul era proprietate — Pearson avea dreptate — totuşi paf! şi ninge cu cămăşi şi documente. Fotoliul... braţele fotoliului erau neobosite. Paf, Fender. Poţi să-ţi stăpîneşti bacteriile? Nu, n-ai posibilitate de congelare. Aşa că paf! Într-o zi, gata. Chiar şi acum te

dezintegrezi. Adevărat — dar țurțurii adună zăpada pe măsură ce se înmoaie, opun soarelui răceala lor, și își transformă curgerea însăși în... frumusețe. Ascultă, Fender: picioarele întinse pe podea. Ține-le. Așa. Brațele pe brațele fotoliului. Fotoliul. Ah, strînge cu putere și fii iubit! Dar Fender nu se clinti. Exclamațiile lui interioare erau ca niște anunțuri publicitare — pentru benzină și băuturi răcoritoare — dintre cele mai proaste. Brațele fotoliului erau proprietate. Îl vor învălui cu lemnul lor; îi vor da o nouă piele cu un motiv floral, o dispunere de desene ca într-un dans pentru a-i împodobi învelișul. Va fi... tatuat. Era o prostie. Încercă să se retragă în muțenie. Existau atîtea cuvinte care îl nelinișteau. Vorbe. Voci. Scene. Era o prostie. Ah, iată-te în sfîrșit De Vînzare, Fender. Da. Trăia în plăcinta lui ca boabele de mazăre. Foarte amuzant. Sper — sînt încredințat că vezi umorul situației — ca tu să fii De Vînzare. Țintuit în fotoliu, nu putea să reacționeze la nici o muzică. Era tatuat. Picioarele se încrucișează pe linia trasată. Se uită la genunchii săi... acolo unde cădeau ca apa din pantaloni... ce? Pe peretele Niagarei se proiectau lumini colorate. Țurțurii sclipeau. Băiatul ăla luase unul mare de tot — Doamne — atît de nepăsător — și plecase cu el. Ce știa el! Ce simțea el! ce durere pentru sărmana casă! ce strîngere de inimă! Dar Fender nu strigă; nu se mișcă. Cu toate acestea se lăsa treptat spre picioare... încet, nemișcat. Ca niște șosete

împrăștiate dintr-un geamantan într-un accident aeronautic... căzînd ușor. Cîte sînt în fiecare plăcintă? cîte? cîte? cîte?... boabe de mazăre.

Deci, în final, ești De Vînzare, Fender. Foarte amuzant. Sper că vezi umorul situației. Asta face treaba unui om mult mai ușoară — vreau să spun că dacă ea include și umor și el este văzut, totul e mult mai ușor. Să fii fericit, ei? Se verifică? Cît timp ai de gînd să rămîi pe listă? Ei, a fost o idee a naibii de deșteaptă să rămîi neocupat peste iarnă, asta-i tot ce pot spune. Vreau să spun, a fost tîmpită — cît se poate de tîmpită. Dacă mă gîndesc bine, erai vacant cu mult înainte. Ești destinat să fii crunt umilit. Ei, dacă aș fi în locul tău, avînd în vedere cazul tău, ce-i mai bine în general vorbind și toate celelalte, păi aș încerca un anunț multiplu. În felul acesta, dacă apare ceva convenabil, poate reușești să închei afacerea pe contul tău — la urma urmelor, lucrezi la o agenție — Pearson — Doamne, un om care te calcă pe nervi, ăsta-i Pearson. Oricum, nu te poți aștepta ca cineva să facă din tine preocuparea sa de bază — vreau să spun, știi, așa merge treaba, e o ocupație dură și cinci la sută din tine — ei, nu se va ridica la prea mult. În regulă? E bine că-i clar — un lucru minunat. Ei, care îți sînt dimensiunile? Ce spațiu ai în jurul coastelor — acolo în cavitate? Multe deficiențe renale? Ele apar adesea la vîrsta ta. Umerii îți sînt căzuți și ar trebui să cauterizezi negul de pe bărbie.

Uite, trebuie să verific chestiile uzuale... Hm, mă tem că pielea ta este cam fibroasă și destul de pătată — calitate inferioară — solzoasă, subțire — o alimentație nesatisfăcătoare. Ai de mult timp contuziunile astea ? și pata asta de sînge de-a lungul tibiei ? capilare sparte, nu-i așa ? Ascultă, Fender, fără prostii, sîntem în aceeași branșă, între bărbați, ei ? de ce îți bați capul ? Ce naiba, știi că lista e aceeași pentru toți : sinusul, splina, intestinele, toate glandele alea... Începem cu cerul gurii și coborîm imediat mai jos : dinții, amigdalele, gura, plămînii, ficatul, căile respiratorii ? merită oare deranjul ? Și după asta să vedem, mergînd în sus găsim rectul, colonul, stomacul, inima și așa mai departe, toată părțile moi, și apoi craniul, șira spinării, pelvisul, coastele etcetera — dar mai e un mic amănunt — vreau să spun, consideră-ți șansele cu calm un minut. Ei bine, uite, amice, nu există nici un farmec la aparițiile tale. Cum spuneam, trebuie să privim în față faptele, și o casă veche este o casă veche. Cunoști treaba. Nu-i o surpriză. Așa-i ? Deci, să ne concentrăm asupra punctelor pozitive dacă putem — un dos plăcut, poate — avem clienți pentru așa ceva. Dar nu-mi place părul ăsta neglijent. Doamne, uite ce ți-ai făcut la încheietura mîinii. Și ce-i cu lumina asta aici ? Ce naiba, *știi* că ăsta-i primul lucru pe care îl întreabă. Intră — și vor să vadă unde cade lumina. Ascultă, îți spun o șmecherie. Iau întotdeauna o riglă cu mine și, cam la ora asta, cînd soarele scaldă

plăcut încăperea, măsor pur și simplu — exact atîția centimetri. Îți poți imagina efectul. Vînzarea nu-i numai baftă curată, nu, domnule. Nu-i numai baftă curată... Ce ? ți-e frig ? fără glumă acum, cum să-ți fie frig ? nu-i pic de umbră. Hei — nu-i așa ? N-ai nimic de spus, așa-i ? Fender, n-ai nici un răspuns — așa-i ? Cum vor arăta pereții Niagarei cu un bec colorat la intrare ? Ai avut palpitații în ultimul timp, sau ți-ai curățit stomacul ? Îmi place să am date. Ei, n-am nici un gînd rău, nici un gînd rău, sîntem colegi de meserie — dar să aruncăm o privire la cîteva scaune înainte de a pleca, așa la întîmplare, ca de obicei...

Pantofii, covorașul — văzu covorașul — și piciorul unei mese înălțîndu-se din țesătură, îngroșîndu-se spre vîrf — era oare lemn de trandafir ? — crescut fără formă și strălucind. Pro-pri-e-ta-te : ce sunet plăcut. Era el un organ privind afară ? așa cum i se părea ficatului, întins... unde ? Știa unde s-ar putea să se afle boabele de mazăre în plăcintă, dar nu-și putea imagina ficatul său — nici nu dorea — în modul în care visa femei, întotdeauna cu pîntecul mînjit. Pro-pri-e-ta-te. Ei străluceau. Nu putea să privească. Fender, de ce nu închiriezi ? Bine, bine atunci, aș vrea să te las în pace, dar nu depinde de mine, o vînzare nu e un lucru sigur, nu-i o pradă urmărită de toți, nu e ca și cum ai fi ceva neprețuit, oamenii nu sînt nerăbdători, nu sînt mînați de pasiune. Ah, sigur, să trăiești *deasupra* lor, dar nu, știi, să... Hei, așa-i ? Și acum

— vreo contuzie a pielii ? calitatea soiului, vreo fisură e foarte probabilă — dar, da, am trecut toate astea în revistă. E cumva curent ? Nu ştiu, Fender. Pe cuvîntul meu. Te afli într-un cartier rău. Sezonul e slab. Lucrurile merg anevoios peste tot. Ai putea încerca să iei chiriaşi...

Maldăr de hîrtie pe masă, peretele bine zugrăvit — privi peretele — nu ducea nicăieri, văzul trecea ca apa peste el. Uite, Fender, sîntem foarte ocupaţi, foarte ocupaţi... Vor rîde cu siguranţă -i-hii-hii — aşa vor rîde. Ce pot să fac ? Dacă rîd, rîd. Un coteţ de cîini e un coteţ de cîini, s-o spunem pe şleau, aşa că vor rîde. Mai mult ca sigur că va fi un mare du-te-vino. Vor dori să ştie ce vezi de unde te afli ; vor întreba cum e panorama... trebuie să fie o noutate ? Cum spune şeful meu, nu-i amuzant, dar înseamnă bani. Bine. Să-i dăm bătaie. Picior plat, presupun ? băşica în ordine ?... da ? des ? cît poate să conţină la nevoie ? Ha-ha. Pur şi simplu mi-a venit în minte — se întîmplă. Urmează coatele. Genunchii, atunci ? Încheieturile degetelor de la picioare ? Eşti tot numai oase şi cu burtă, stilul nu e la modă. Ei, nu-i vina mea, Fender, dar voi dori un sex tare şi un scrot tare ca piatra, ştii ? Vor dori aşa ceva dacă au optzeci de ani — şi cine îi poate învinovăţi ? Poate dacă ai încerca piaţa altă dată, sau te-ai da pe mîna unui tînăr inteligent, un tip cu adevărat promiţător. Există băiatul ăsta la tine la birou — Glick. Va lucra în curînd pe contul său şi va fi bucuros să-ţi preia afacerea...

Peretele se unea cu tavanul sus de tot. Îşi îndoi capul ca să urmărească mai bine ; văzu tavanul : similitudini de spaţiu alb-gri, destul de cenuşiu, lipsit de soare, fără intenţia de a ninge, neacoperit cu nori, alb, împovărat, cer, în sus şi în jos, atît de departe, atît de jos, întreaga lui înălţime, difuz, greu ca o achiziţie — acelaşi necurbat acelaşi. Ascultă, ceea ce vreau să-ţi spun, Fender. Toţi ajungem la asta. Asta-i situaţia. E simplu. Ai o casă şi nimeni nu vrea să locuiască în ea. Bine, bine, e doar o slujbă — pentru mine e doar o slujbă. Să te vedem cum înghiţi. Bine. Acum scuipă.

La capătul de sus al străzii se mişcau nişte siluete, pete întunecate ce înotau în ochii lui, cărbuni arşi de undeva. Lumina era rea pentru el — îngrozitoarea lumină orbitoare — tot capul îi ardea. Clipi şi apoi un moment putu să vadă bluze de vînt cadrilate, căciuliţe roşii şi nasturi strălucitori, pantaloni de velur galben. Un întreg grup de copii — băieţi în cea mai mare parte — se mişca în cerc, azvîrlind cu zăpadă şi ţipînd pe deal. N-ai dreptul să plîngi, Fender, a cui e vina ? Fotoliul îl susţinea ; nu avea nici o vigoare ; nu va mai vinde niciodată ; era cu siguranţă bolnav. Ce vei face atunci, Fender ? Ce vei face mîine ? Mîine, gîndi el. Doamne. Ora ce vine, minutul următor, secunda următoare. Să strănute ? să-şi ridice mîna stîngă ? să rîdă ? Încercă să-şi limpezească mintea pentru copii. Un

timp, pe cînd privea, ei s-au agitat și s-au învîrtit în cerc fără rost pe coama dealului, dar treptat mișcările lor au căpătat un scop precis și au început să se unească mai des, apoi să se despartă regulat, ca un puls. În cele din urmă, am rămas nemișcați o clipă, strălucitori, într-un grup roșu. Îi văzu arătînd spre el — arătînd direct — și îi auzi strigînd. În chinul său, gemînd, apucă brațele fotoliului care îl ținea, dar nu făcu nici o încercare să se ridice și să-i oprească. Se învingea pentru a treia oară în acea zi. Dungi, bocanci, nasturi, pătrate, galben — se uită fix la ele — sănii și găleți de plastic și lopeți metalice, ciucuri, mănuși, clopote, bluze cadrilate, blănuri, o ramură de molid, nori de zăpadă stîrnită, fluierături, chiote stridente, un fular stacojiu și verde închis fluturînd la gîtul unui copil ca un drapel militar. Apoi, ca și cum, deodată, s-ar fi deschis un pumn, coborîră dealul ca o avalanșă de pietre.

ORDINUL INSECTELOR

NU AVEAM CU siguranță de ce să ne plîngem de casă după toate cele îndurate în casa de dinainte, dar nu locuiam acolo de prea multă vreme cînd am început să observ în fiecare dimineață trupurile unor gîndaci mari și negri răspîndiți pe covorul de la parter, întîmplător, așa cum rîmele mor pe stradă după ploaie ; arătau, cînd i-am văzut prima oară, ca niște gheme de lînă închisă la culoare sau ca niște bucăți de pămînt de pe pantofii copiilor, sau uneori, dacă erau trase draperiile, atît de asemănători cu petele de cerneală sau arsurile adînci încît mă îngrozeau, căci fusesem intimidată de covorul acela gros încă de foarte timpuriu și în prima săptămînă am călcat pe el dorind ca picioarele mele goale să-mi înghită pantofii. Carapacele erau de obicei sparte. Picioarele și alte părți pe care nu le puteam atunci identifica erau răspîndite în apropiere ca niște cruste de rugină. Cîteodată îi găseam întinși pe spate, cu partea de dedesubt vătuită de culoare portocalie, în timp ce lîngă ei se aflau pete de pudră cafeniu-închis care trebuia aspirată cu grijă. Credeam că îi

omorîse pisica. Ea avea adesea grețuri în timpul nopții — un lucru rar pentru ea — și nu vedeam un alt motiv. Așa răsturnați, arătau patetici chiar și morți.

Nu-mi puteam imagina de unde veneau gîndacii. Eu sînt o persoană extrem de meticuloasă. Casa era curată, dulapurile etanșe și rînduite și niciodată n-am văzut unul viu. Cealaltă casă fusese întesată cu gîndacii aceia de bucătărie cafenii, teșiți și păroși, plini de tentacule și iuți, și pe *aceștia* îi văzusem cum trebuie, speriați de lumina din bucătărie, strecurîndu-se prin bordurile pereților și crăpăturile din podea, iar în cămară aproape că l-am prins pe unul cu mîna înainte de a fugi, aruncîndu-și umbra deasupra amidonului ca o imagine a tresăririi din mîna mea.

Morți, răsturnați, cele trei perechi de picioare ale lor erau ridicate delicat în sus și îndoite timid pe burtă. Cînd mergeau, presupun că picioarele din față erau întinse și apoi îndoite pentru a trage corpul. Încă mă mai întreb dacă săreau. De mai multe ori am văzut pisica noastră băgîndu-și cîte o gheară sub o carcasă și aruncînd-o în aer, ghemuindu-se în timp ce insecta cădea, simulînd sărituri — dar era zi ; gîndacul era mort ; nu mai era cu adevărat interesată ; și se îndepărta imediat. Imaginea aceea ia locul săriturii. Chiar dacă aș vedea cu adevărat cele două perechi de picioare din spate scoase în afară, așa cum ar trebui în cazul unei sărituri, cred că aș găsi rezultatul ireal și mecanic, o încercare jalnică

măsurată de acel zbor brusc, înalt, cu susul în jos, pricinuit de laba pisicii noastre. Aș putea să cercetez, cred, dar nu constituie o ocupație potrivită pentru o femeie... gîndacii.

La început am reacționat cum se cuvine, aplecîndu-mă, întrebîndu-mă ce naiba e ; dar chiar înainte de a-i recunoaște mi-am retras mîna înfiorată. Chestii urîcioase, hîde, acoperite cu carapace : își foloseau umbrele pentru a părea mari. Aspiratorul îi înghițea în timp ce mă uitam în altă parte. Îmi amintesc fiorul brusc de groază pe care l-am avut auzindu-l pe unul huruind pe țeavă. Eram firește, liniștită de faptul că erau morți, pentru că n-aș fi putut niciodată să omor vreunul, și dacă ar fi nimerit pe neașteptate, vii, în colectorul de praf al aspiratorului, cred că aș fi avut din nou coșmaruri ca atunci cînd soțul meu se lupta cu furnicile roșii în bucătărie. Toată noaptea am rămas trează, gîndindu-mă la furnicile vii din burta aspiratorului și cînd, spre dimineață, am adormit în cele din urmă, m-am găsit în înspăimîntătorul tunel elastic al țevii de aspirație unde le-am auzit în fața mea : o sută de trupuri fremătînd în murdărie.

Nu mă gîndesc niciodată la specia lor ca fiind în viață, ci constituită în întregime din gîndacii morți de pe covorul nostru, toți cei de curînd morți prin acțiunea unui ucigaș misterios — poate praful în care ei zac cîteodată — purtați prin aer, solidificați de către noapte și formați, din timp în timp, spontan ca larvele înaintea erei științelor naturii. Am o singură

carte despre insecte, un mic tratat datat, în franceză, pe care mi l-a dat în glumă o prietenă bună — din cauza grădinii mele, ciudățenia planșelor, amuzamentul de a citi despre viermi într-o limbă atît de aleasă — și gîndacul meu este desenat acolo urcîndu-se pe tulpina unei orhidee. Sub ilustrație se află numele său : *Periplaneta orientalis L. Ces répugnants insectes ne sont que trop communs dans les cuisines des vieilles habitations des villes, dans les magasins, entrepôts, boulangeries, restaurants, dans la cale des navires etc.*, începe textul. Totuși ei constituie o experință nouă pentru mine și cred că sînt recunoscătoare pentru ea acum.

Ilustrația nu avea nevoie să-mi arate că existau două tipuri, adult și nimfă, căci la vremea aceea văzusem trupurile amîndorura. Nimfă. Doamne, ce nume folosim ! Unul era întunecat, gros, urît, viclean. Celălalt, mai subțire, avea aripi tari, ca niște teci, întinse pe spate ca o altă carcasă, și puteai vedea linii delicate, întrețesute, răsucite ca un văl fosilizat deasupra lor. Nimfa avea o culoare aurie strălucitoare ce se închidea treptat în interstiții pînă la maroniu-roșcat. Ambele aveau picioare care păreau sub o lupă ca bețele unui trandafir, iar ale nimfei erau suficient de transparente la lumină bună ca să crezi că i-ai văzut nervii contopindu-se și întinzîndu-se ca o crăpătură șerpuită la fiecare gheară terminală.

Răsturnați pe spate, picioarele lor s-au strîns și, cu cît mă uit la ele, cu atît mai puțin îmi

cred ochilor. Descompunerea la acești gîndaci este splendidă. Am o colecție acum pe care o țin în cutiile de benzi pentru mașina de scris și, deși cu timpul corpurile li se usucă și carnea din interior putrezește, trăsăturile lor păstrează, așa cum presupun că au păstrat în viață, o determinare egipteană, căci platoșele protectoare sînt puternice și moartea trebuie să frîngă oasele pentru a pătrunde înăuntru. Acum cînd sufletul greu s-a dus, carcasa este ușoară.

Bănuiesc că dacă am fi la fel de obișnuiți cu oasele noastre ca și cu pielea, nu le-am îngropa niciodată moarte, ci le-am păstra cu sfințenie în lăcașurile lor, aranjate așa cum ne-ar plăcea să le găsim într-o vizită ; și dușmanii noștri, dacă le-am putea fura trupurile de pe cîmpurile de bătălie, ar fi expuși așa cum au murit, cu oțelul încă demonstrativ în șold, cu căștile de metal piezișe, cu vîrfurile protectoare ale încălțărilor nepurtate, și prieten și dușman ar fi atît de autentic istorici, încît peste o sută de ani am găsi maxilarele atîrnînd pentru același discurs și toate părțile corpului cu care ne-am petrecut întreaga viață înclinate cum au fost întotdeauna — cutia toracică, clavicula, craniul — încă repetînd, încă provocatoare, ușoare, demne încă de afecțiune și de a fi amintite. La urma urmelor, ce înseamnă să spui că, atunci cînd pisica aceasta a mușcat prin carapace și a creat dezordine în carne, viața se scurge din ei ? Vai nouă, vreau să strig, oasele noastre sînt secrete, arătîndu-se

ultimele, aşa că trebuie să iubim ceea ce piere : muşchii şi secreţiile şi grăsimile.

Doi pinteni se prelungesc ca nişte pumnale de la spate. Bănuiesc că nu voi cunoaşte niciodată funcţia lor. Genul acesta de cunoştinţe nu-mi trezeşte interesul. La început a trebuit să fac ochii mari şi, aşa cum socot acum, toată schimbarea, transformarea recentă din viaţa mea a fost urmarea apropierii, în cele din urmă, de ceva. Era un act de autoumilire, îmi amintesc, o pedeapsă pe care mi-o impuneam pentru cuvintele arţăgoase strigate copiilor mei în mijlocul nopţii. Am simţit instinctiv că insectele erau infecţioase şi că erau propria lor boală, aşa că atunci cînd am îngenuncheat, am ţinut o batistă peste jumătatea de jos a feţei. am văzut numai oroare... m-am întors, mi s-a făcut rău, mi-am acoperit ochii... dar cea mai rea dintre furii m-a ţinut toată ziua : confuză, scrutătoare, vinovată şi ruşinată.

După aceea m-am apropiat deseori ; am văzut, pentru prima oară, ceea ce deosebeşte nimfa aurie ; am pus între mandibule o unghie vopsită pe care o lăsasem să crească lungă ; am observat mişcarea maxilarelor, tijele antenelor, ţeasta în formă de ţeastă, cutele ce încing abdomenul şi am descoperit o forţă în poziţia carapacei, chiar răsturnată, asemănătoare cu aceea din privirea fixă a ochilor băştinaşilor lui Gauguin. Plăcile întunecate strălucesc. Au o formă minunată ; chiar măciuliile ochilor lor compuşi arată o precizie

geometrică care nu îngăduie oroarea mea anterioară. Nu e posibil să simţi dezgust faţă de o asemenea ordine. Cu toate acestea, mi-am reamintit eu, un gîndac de bucătărie... şi tu o femeie.

Nu mai sînt stăpînă pe propria mea imaginaţie. Presupun că ei vin pe ţevi. Poate că ceea ce doreau ei era covorul. Greierii, de asemenea, presupun eu, se vor hrăni cu lînă. Obişnuiam să stau liniştită lîngă soţul meu... înţepenită... aşteptînd ca liniştea să se instaleze în casă, să-i vină somnul, şi apoi ca drama trecerii lor să pună stăpînire pe mine, să mă posede atît de complet încît atunci cînd, în cele din urmă, aveam să adorm, să trec numai de la un vis la altul fără cea mai mică pierdere a vivacităţii sau a continuităţii. Niciodată vii, ei veneau străpunşi ; corpurile lor se alcătuiau din mici spire de praf arămiu, pe care în întunericul de la parter nu le-aş fi putut vedea cu nici un chip ; şi erau morţi şi răsturnaţi cînd se materializau, căci acela era momentul în care pisica noastră, şi ea invizibilă în întuneric, sărea şi îşi strîngea labele peste sufletul adevărat al gîndacului ; un suflet atît de static şi intens, atît de nemuritor, socoteam eu, stînd întinsă ca o carapace în pat, întoarsă pe spate, cu mintea departe, încît semăna cu însuşi sufletul întunecat al lumii — şi acest sentiment minunat şi înfricoşător a fost cel ce a pus, în cele din urmă, stăpînire pe mine, m-a întărit lîngă soţul meu, a constituit punctul de atracţie al visurilor mele.

Vremea era aceea care îi aducea, cred eu... umezeala din țevile casei. Primul peste care am dat părea asamblat în Japonia; sfărîmat, cu un picior îndoit dedesubt ca o chingă de metal; dezvelit. Și în interiorul țevii aspiratorului a sunat metalic; clar, ca un torent de ace. Zăngănitul m-a înfiorat. Ei bine, văd întotdeauna lucrul de care mă tem. Orice văd ochii mei se transformă într-un obiect amenințător: noroi sau pete sau arsuri sau, dacă nu așa ceva, atunci jucării de piese metalice ireparabile. Nu temeri de care să-ți fie frică. Temerile obișnuite din viața de zi cu zi. Temeri sănătoase. De femeie, de soție, de mamă: copiii ar putea arăta către nenorocitul cu cocoașă și ar vorbi destul de tare încît el să-i audă; pisica are din nou purici, vor ajunge pe canapea; fața unuia pare pătată, e din cauza căldurii; este oare deschis arzătorul la fasole? defecțiunea necunoscută a mașinii de spălat ar putea să reapară, huruie la clătit și zornăie la spălat; Doamne, s-a și făcut unsprezece; care dintre voi a pierdut un galoș? Așa că, în mijlocul grijilor vieții noastre obișnuite, m-am aplecat, inocentă și necorespunzător înarmată, asupra gîndacului care apăruse distrus. Să mă întorc cu gîndul asupra șocului... Mîna mi-ar fi zburat de pe o arsură cu aceeași iuțeală; moartea sau rănirea oricui m-ar fi slăbit la fel de mult; și ar fi putut să-mi înghețe sîngele în vine din mai multe motive deoarece am simțit mișcîndu-se în mine propria mea maladie ucigașă, de exemplu; dar

nimic n-ar fi putut provoca schimbarea bruscă pe care a provocat-o acea recunoaștere vagă, o reacție a întregii mele naturi care a zburat înaintea înțelegerii și m-a făcut să mă retrag ca un păianjen.

Am spus că eram inocentă. Ei bine, nu eram. Inocentă! Doamne, ce cuvinte folosim. Ce avem în jurul nostru viu și nedomesticit de noi — oameni ca mine? — chiar și plantele de casă respiră cu permisiunea noastră. Tot timpul mi-era teamă de ceea ce era — ceva urît și otrăvitor, ucigător și înspăimîntător — simpla insectă, mai rea și mai primejdioasă decît focul — și mai curînd mi-aș pune mîna în foc decît în întunericul unei găuri jilave și păienjenite. Dar ochiul nu încetează niciodată să se schimbe. Cînd îmi cercetez acum colecția, nu mai observ gîndaci, ci o ordine plină de grație, integritate, divinitate... Batista mea atunci era nefolositoare. Ah, soțul meu, ei sînt o boală îngrozitoare.

Sufletul întunecat al lumii... o expresie de care ar trebui să rîd. Carapacea gîndacului îmi făcea greață. Și maxilarul mi s-a căscat. Stau întinsă, nemișcată, ascultînd, dar nu e nimic de auzit. Pisica noastră este liniștită. Ei trec prin viață spre nemurire printre labele ei.

Sînt oare recunoscătoare acum cînd spaima mea are alt obiect? Din cînd în cînd așa gîndesc, dar mă simt de parcă aș fi fost investită cu un fel de mister oriental, închinat unui zeu fioros, și sînt preocupată de sentimentul nimicniciei mele și de plămada vasului. Ce ciu-

dat. Mașina de cusut este cea care are gheara îngrozitoare. Trăiesc într-o împrăștiere de grupuri de obiecte și voci de copii. Treburile rutiniere sînt ceasornicul meu și timpul este întrerupt de la o clipă la alta. Am crezut întotdeauna că dragostea nu are habar de ordine și că viața însăși este dezordine și harababură. Să sărim, să strigăm ! Am sărit și, spre rușinea mea, m-am luptat. Dar acest gîndac pe care îl țin în palmă și pe care îl știu mort este minunat și există o desfătare violentă în alcătuirea lui care depășește pe oricare alta, căci desfătarea sa este desfătarea nestematei și el trăiește în mormîntul lui ca un leu.

Nu știu ce este mai uimitor : să găsești o asemenea ordine la un gîndac sau asemenea idei la o femeie.

Nu am putut să-mi zdruncin punctul de vedere, viciat cum era, și m-am apucat de studierea lor cu o pasiune masculină. Am căutat păianjeni și le-am oferit adăpost ; am găzduit viermi de toate felurile ; am fost generoasă cu greierii și păduchii de plante, furnici și felurite rîme ; am avut grijă de lăcuste ; am adăpostit albine ; am ținut chimicalele soțului meu departe de țînțari, molii și muște. Mi-am petrecut ore întregi privind cum se hrănesc omizile. Poți vedea frunzele pe care le-au mîncat trecînd prin ele ; trupurile lor se subțiază și se umflă pînă cînd masa nefolositoare este stoarsă în cercuri perfecte din rect ; căci omizile nu sînt decît o secțiune de intestin, un peduncul ornamentat de mușchi ce tînjesc, iar

întreaga lor existență este antrenată în efortul digestiei. *Le tube digestif des insectes est situé dans le grand axe de la cavité générale du corps... de la bouche vers l'anus... Le pharynx... L'oesophage... Le jabot... Le ventricule chylifique... Le rectum et l'iléon...* Totuși, cînd se tîrăsc, curburile lor se conformează unor legi grațioase.

Copiii mei ar trebui să fie încîntați de mine așa cum este soțul meu, sînt atît de atentă și de grijulie, se pare, în folosul lor, dar lor le e teamă și nu au chef să cerceteze sau să adune. Pasiunea mea m-a căptușit cu doi ochi îngrozitori și uneori îmi imaginez că ei pornesc din creștetul capului ; totuși nu văd, poate, altfel decît a văzut Galileo cînd a descoperit în pendul scopul său fix. Cu toate acestea, trupul meu rezistă unei asemenea cunoașteri. Este sătul de perspicacitatea sa. Și nu pot să uit, chiar cînd privesc mugurii de caprifoi deschizîndu-se, principiul simplu al gîndacului. Este doar un gîndac negru de bucătărie gras, la urma urmelor, gîndacul care înspăimîntă gospodinele și nu a ajuns decît să ronțăie lînă și să-și găsească moartea între dinții pisicii locatarului.

Ciudat. Absurd. Eu sînt femeia casei. Acest punct de vedere la care tremur este punctul de vedere al unui zeu și sînt sigură, cumva, că dacă m-aș dedica complet lui, dacă n-aș continua să fiu femeie, aș putea să-mi dezarmez viața, să găsesc pace și ordine pretutindeni ; și stau întinsă lîngă soțul meu și

îi ating brațul și meditez asupra ispitei. Dar sînt femeie. Nu sînt demnă. Apoi vreau să strig bărbate, bărbate, sînt bolnavă, pentru că am văzut ce am văzut. Ce-ar face el în situația asta, sărmanul, ridicîndu-se brusc din somn în miez de noapte pentru o asemenea prostie, decît să mă mîngîie orbește și să murmure un vis, prostuță mică, doar un vis, un vis urît, așa cum fac eu cu copiii. Aș putea să plec ca greierele înțelept, care își părăsește carapacea pentru a se îndrepta spre alte rele. Aș putea să plec și să-mi las oasele să joace cărți și să-i plesnească pe copii... Pace. Cum de mă pot gîndi la asemenea lucruri ridicole — frumusețe și pace, sufletul întunecat al lumii — pentru că sînt femeia casei, preocupată de covor, ordonată și punctuală, înconjurată de obiecte.

ÎN INIMA INIMII ȚĂRII

O LOCALITATE

AȘA CĂ AM străbătut mările și am ajuns ... la B... un orășel la marginea unei cîmpii din statul Indiana. În două rînduri au existat o mie două sute de oameni aici care să răspundă la recensămînt. Orașul este extrem de curat și umbros și întotdeauna pune ce are mai bun la șosea. Pe o peluză există chiar o căprioară de lemn sau de fier maleabil.

Se poate ajunge la noi traversînd un pîrîu. Primăvara peluzele sînt verzi, forsiția cîntă și chiar și calea ferată ce înghite orașul are șine strălucitoare care zumzăie cînd vine trenul și trenul însuși are un sunet de sirenă binevenit.

Pe străzile lăturalnice asfaltul se preface în pietriș. Acolo se află magazinul lui Westbrook, cel cu garoafele, al lui Horsefall, al lui Mott. Trotuarul se sfărîmă. Colbul se ridică ca respirația în urma camioanelor. Și eu m-am retras departe de dragoste.

VREMEA

În Vestul Mijlociu, în jurul lacurilor inferioare, cerul este iarna înnorat și închis și rar există o zi, o zi care să-ți atragă atenția, cînd cerul se înseninează și face să-ți crească inima. Eu țin socoteala și, în vreme ce scriu această pagină, se împlinesc unsprezece zile de cînd am văzut soarele.

CASA MEA

În spatele casei mele există un șir de arțari fără coroană, tăiați pentru a face loc firelor electrice. Trunchiuri mari, înalte de trei metri, rămîn pe loc, și eu mă cațăr pe ele ca un puștan ca să privesc ținutul depărtîndu-se de mine. Sînt cîmpuri obișnuite, puțin mai accidentate decît ar trebui, pentru că primăvara băltesc. Stratul de suprafață este subțire, dar mai puțin pietros. Într-un an este cultivat cu porumb, în celălalt cu soia. La asfințit graurii întunecă singurul copac — o zadă — care se înalță în mijloc. Cînd cerul se mișcă, cîmpurile se mișcă sub el. Am senzația, cocoțat pe butucul meu, că mi-am irosit anii. Este ca și cum aș trăi în sfîrșit în ochii mei, așa cum am visat întotdeauna să fac, și atunci cred că știu de ce am venit aici : să văd și astfel să dau peste lucruri noi — ah Doamne, ce ușor — ca aerul într-un vînt ușor. E adevărat că există momente — momente nebunești, extaz pe un trunchi de copac — cînd sînt cu totul sfîrșit, împrăștiat — îmi place să cred — ca semințele, căci sînt acum în poziția neghiobului care are o rămășiță de dragoste pe care eu aș dori s-o pierd ; la ce mai e bună ea pentru mine, bomboană nedată la timp ?

O PERSOANĂ

Există parcele vacante pe ambele părți ale casei lui Billy Holsclaw. Pe măsură ce vremea se îmbunătățește, ele se umplu cu nalbă-de-grădină. Din primăvară pînă în toamnă, Billy adună cărbuni și lemne și așază butuci și surcele în grămezi lîngă ușa lui, pentru că menținerea căldurii este singura lui ocupație. Îl văd de cele mai multe ori în zilele blînde stînd în prag la soare. Observ că se uită șașiu, motiv pentru care nu flecărește cînd trec. Casa lui e mare cît un garaj individual și e foarte veche. Și-a pierdut zugrăveala odată cu tinerețea, iar scîndurile sînt strîmbe și întunecate de vreme. Așa este și Bill. Poartă o haină neagră scurtă, grea și decolorată cînd este frig, altminteri umblă în aceeași cămașă pătată de grăsime și pantaloni largi. Bănuiesc că bretelele au fost galbene cîndva, cînd erau noi.

FIRELE

Firele astea mă revoltă. Trei copaci au fost ciopîrțiți din cauza lor și acum firele desfigurează cerul. Trec prin fața mea ca un gard,

împrejmuind ciorile împreună cu norii. Nu pot să ajung acolo, dar ca un băț, îmi înalț simțirile într-acolo. Ce anume mă revoltă ? Mă aflu pe butucul meu, mi-am creat o platformă aici, și firele mă împiedică să ies afară. Copacii tăiați, firele negre, toate păsările de dincolo îmi stîrnesc, din acest motiv, mînia. Cînd m-am strecurat prin gard ca să ajung pe pajiște, simt oare același lucru în legătură cu cîmpul ?

BISERICA

Biserica are o clopotniță ca pălăria unei vrăjitoare și cinci păsări, numai porumbei, se cocoață pe jgheaburile ei.

CASA MEA

Frunzele se mișcă la ferestre. Nu vă pot spune totuși cît de minunat este, ce înseamnă. Dar ele se mișcă. Se mișcă în geam.

POLITICA

...pentru toți cei ce nu iubesc.

Pentru toți cei ce nu iubesc există o lege : să conducă... să reglementeze... să îndrepte. Eu nu pot să scriu poezia unor asemenea proiecte, poezia politicii, deși uneori — deseori — acum mereu — mă aflu în acea pace neliniștită de forțe egale care formează un stat ; apoi comunic trecînd documente, proclamații, ordine prin stomacul meu. Totuși nu am fost un stat cu tine, așa cum nici noi împreună nu am fost statul Indiana. Un detașament de pușcași pentru moment, fac stînga-mprejur ! Legislația îmi înfundă intestinele. Ei da, regele clasei, regele colinei. Profesor, poet, iubit părăsit — ca un politician, ca bețivii sau ca aceia care se stăpînesc în timp ce urinează cu rîvnă pentru a ridica în slăvi forța și abundența șuvoiului, sau se opresc din vomitat pentru a preamări puritatea și pasiunea vărsăturii lor — îngîn eu, implor, fac pe oratorul, comand, cînt

Întoarce-te în Indiana pînă nu-i prea tîrziu !
(Sau vei fi o haimana pînă la sfîrșit ?)
La revedere... La revedere... ah, te voi aștepta mereu

Pe tine, Larry, călătorul —
străinul,
fiul,
prietenul meu —

fetița mea, poezia mea învățată pe dinafară, eul meu, copilăria mea.

Dar l-am auzit pe Batista descris ca un francmason. Asta îmi seacă mila, îmi îmblînzește ura. Întors de la garaj unde am auzit lucrul ăsta, lovesc cu mîna aripa reparată a mașinii mele, ca să rîd și să aud metalul care mă usturã tare în palmă.

Cu părul în bigudiuri și cu capetele înfășurate în baticuri țipătoare, mame tinere, durdulii, în pantaloni, își petrec vremea spălînd automat rufele, fumînd țigări, mîncînd bomboane, bînd băuturi răcoritoare, răsfoind reviste și țipînd la copiii lor pe deasupra bîzîitului și huruitului mașinilor de spălat.

La bancă, un tînăr cu hainele proaspăt călcate deschide ușa cu o cheie. De-a lungul străzii, legănîndu-se ușor, mulți bunici merg ca în vis. În timpul căldurii ucigătoare de vară, se cocoață pe marginile ferestrelor, cu picioarele bălăbănindu-se chiar în interiorul pragului îngust de umbră făcut de magazin, și se hlizesc neîntrerupt în stradă. Unde a dispărut conștiința lor, nu știu. În ochii lor nu se vede. Poate este împrăștiată în toată temperatura și pielea, ca la un prunc, deși mai domol. Lîngă colț se află mai mulți bărbați solizi în salopete, care se îndeletnicesc cu statul în picioare. Un autocamion întoarce pentru a fi cîntărit pe cîntarul de la Nutreț și Grîne. Imaginile se mută spre vitrina farmaciei. Vîntul a adus mirosul de vite în oraș. Ochii noștri au fost împinși înăuntru ca ochii bătrînilor. Și nu e nimeni care să aibă milă de noi.

INFORMAȚII ESENȚIALE

Există două restaurante aici și o ceainărie. două baruri. o bancă. trei frizeri, unul cu o

jaluzea verde cu care el își acoperă fereastra, două băcănii. un negustor de mașini Ford. o farmacie. un magazin cu articole de fierărie și unul cu articole de gospodărie, mai multe prăvălii care vînd nutreț, grîne și utilaj agricol. un magazin de antichități. un local de jocuri de noroc. o spălătorie automată. trei doctori. un dentist. un instalator. un veterinar. un birou de pompe funebre în excelentă stare zugrăvit în galben. numeroase saloane de cosmetică ce se deschid și se închid peste noapte ca niște flori. un magazin universal foarte mic, fără nici o întindere dar cu mai multe nivele, un bordei improvizat unde poți comanda, după ce ai stat întins sau te-ai tîrît înăuntru, mobilă modelată din bucăți de țevi din oțel inoxidabil, din plastic strălucitor, fibre metalice și șerlac transparent. o filială a Legiunii Americane și un stand cu băuturi răcoritoare din rădăcini. mici reprezentanțe pentru una sau pentru alta : cosmetice, perii, asigurări, felicitări și produse de grădină — orice — mostre de pantofi — care își desfac mărfurile din pălării și sacoșe, între cești de cafea și zahăr ce se dizolvă. o fabrică pentru confecționat saci de hîrtie și cutii de carton, instalată într-o clădire veche de cărămidă ce poartă pe acoperiș inscripția OPERA HOUSE, de un azuriu șters. o bibliotecă oferită de Carnegie. o poștă. o școală. o gară. un post de pompieri. un depozit de cherestea. o companie de telefoane. un atelier de sudură. un garaj... și, împrăștiate în

oraş de la un capăt la altul în şir de-a lungul şoselei, benzinării în număr de cinci.

EDUCAŢIA

În 1833, Colin Goodykoontz, un predicator itinerant cu nume luat dintr-un basm, a rezumat situaţia dintr-un oraş din Indiana în felul următor :

> Ignoranţa şi progenitura ei mizeră. O lipsă universală de inteligenţă. O abţinere totală de la literatură este practicată pe scară foarte mare.
>
> ...Nu există nici un bun cunoscător de gramatică sau geografie sau un *profesor capabil* de a le *preda*, din cîte cunosc... Alţii sînt suplinţi cîteva luni pe an cu formele cele mai învechite şi neraţionale de a preda citirea, scrierea şi aritmetica... Este oare necesar să mă opresc ca să vă amintesc de mulţimea de reptile scîrboase căreia o asemenea baltă stătătoare este aptă de a-i da naştere ? Gelozie croncănitoare ; bigotism pompos ; suspiciune încolăcitoare ; orbire de vierme ; răutate de crocodil !

Lucrurile s-au schimbat de atunci, dar în nici unul din aspectele menţionate.

AFACERILE

O porţiune retrasă a străzii este blocată cu capre de tăiat lemne. Bărbaţi puternici, uscăţivi şi aspri în blugi, cizme şi pălării de cowboy descarcă dintr-un camion un mic bîlci.

Negustorii îşi fac singuri reclamă. Vor fi plimbări gratuite, muzică răguşită, parăzi şi păcăleli, concerte populare, floricele de porumb, bomboane, îngheţată, premii şi distribuiri de premii, cu tot ce se poate suporta în materie de ciupit, împins, ţipat, îmbrîncit, strigat, urlat, zbierat şi mugit. Copiii pedalează pe biciclete împodobite, cu roţile ca o pată de culoare, răspîndind hîrtie creponată, pe lîngă cîini aţîţaţi. Mai tîrziu are loc o paradă cu premii — cîini, pisici, păsări, oi, ponei, capre — dintre care nici unul nu cîştigă. Vîrtejul se învîrteşte. Roata carusel urcă ameţitor spre cer, atît cît un om ridicat în vîrful picioarelor ar putea fi convins să se întindă, iar manipulanţii iritaţi măsoară înălţimea şi greutatea fiecărui copil cu ochi ursuzi pentru a vedea dacă nu sînt primejdioşi pentru maşini. Un megafon electric trîmbiţează în repetate rînduri numele generoşilor organizatori. Ziua următoare ei nu lasă gunoiul să rămînă mult timp în stradă.

CASA MEA, ACEST LOC ŞI CORP

M-am întîlnit cu nenorocirea, aripile veştejindu-se, aşa cum o spune obscur Platon, şi deasupra întinderii statului Ohio, ca cerul pe un platou, m-am prăbuşit la fel de departe ca poetul, pînă la al şaselea gen de corp, această casă din B, în Indiana, cu fermecătoarele ei ferestre albastre şi gri, cu încăperile ei aproape

magice. Tufe dese de plante veșnic verzi protejează intrarea. Iar eu locuiesc *înăuntru*.

Pierdut între șirurile de porumb, îmi amintesc pipăind încă o tulpină și astfel acest ținut mă preia în felul în care mă iau eu în stăpînire cînd sînt aproape... complet — la hotarul casei și al corpului. Nimeni nu observă, cînd trece prin față, că dau peste margini în prag. Casa mea, acest loc și corp, am intrat în ea plîngînd că nu m-am născut aici. Pentru oricine altcineva e de-a dreptul o prostie; dragostea. De ce-aș simți o pierdere? Cum să fiu deposedat? N-a fost niciodată a mea; a fost o ficțiune, tot timpul un drac de fată minunată, cu picioarele goale, cu ținută stîngace de adolescent și o înclinație băiețească pentru sport și pescuit, un personaj ca din cărțile lui Twain sau, mai rău, din Riley. Vîrsta nu poate fi binevoitoare.

Puțini se țin de mînă pe aici... în nici un caz în B. Nimeni nu-l atinge pe celălalt decît la mînie. Din cînd în cînd fetele își încolăcesc brațele una cu alta și merg împleticindu-se, după școală, spre casă și la joc. Am visat că buzele mele vor pluti pe spatele tău ca o barcă pe un rîu. Aș urmări o vînă cu vîrful degetului, ți-aș ține picioarele goale în mîinile mele.

ACEEAȘI PERSOANĂ

Billy Holsclaw locuiește singur — cît de singur, este imposibil de cercetat. La poștă

îmi vorbește cu nesaț despre vreme. Capul lui saltă într-un torent dezlănțuit de cuvinte și consider această violență ca o măsură a dorinței sale de a vorbi. Are mare nevoie de un bărbierit, praful de cărbune i s-a stratificat pe față, scuipă cînd vorbește și degetele lui se joacă cu zdrențele. Iese șchiopătînd în vînt cînd îl părăsesc, cu o pungă de hîrtie îndesată în îndoitura brațului, frunzele zburînd pe lîngă el, și întîlnirea noastră mă mînă trist acasă la poezie — unde nu există nici un răspuns. Billy închide ușa și cară cărbuni sau lemne pentru foc și își închide ochii și nu există, pur și simplu, nici un mod de a ști cît de singur și gol este, sau dacă este la fel de pustiu și sterp și lipsit de dragoste ca și noi ceilalți — aici în inima țării.

VREMEA

Pentru că sîntem mereu lipsiți de noroc aici. Asta e situația — de exemplu iarna. Laturile clădirilor, acoperișurile, crăcile copacilor sînt cenușii. Străzile, trotuarele, fețele, sentimentele — sînt cenușii. Limbajul este cenușiu, chiar și iarba acolo unde se arată. Fiecare aripă și fațadă, fiecare acoperiș este cenușiu. Totul este cenușiu: părul, ochii, geamul ferestrei, reclamele și afișele negustorilor ambulanți, buzele, dinții, stîlpii și firmele de metal — sînt cenușii, cît se poate de cenușii. Mașinile sînt cenușii. Cizmele, pantofii, cos-

tumele, pălăriile, mănușile sînt cenușii. Caii, oile și vacile, pisicile omorîte pe șosea, veverițele în aceeași situație, vrăbiile, porumbițele și porumbeii, toți sînt cenușii, totul este cenușiu și oricine locuiește aici este lipsit de noroc.

O ceață asemănătoare face ca cerul de vară să fie lăptos și aerul îți înfășoară capul și umerii ca un pulover în care ai intrat. În lumina verii, de asemenea, cerul se întunecă o clipă cînd deschizi ochii. Căldura este o adevărată enervare. Muiați în secrețiile noastre, nenorociți în străfundurile corpurilor noastre, cu greu ne mai putem gîndi la ceva în afară de părțile noastre lipicioase. Cicloane calde și furtuni de praf împînzesc ținutul. În multe locuri, datorită unui curent neînsemnat vîntul va continua să mai sufle cîțiva kilometri, acumulînd resurse și avînt pe parcurs, viclenie și forță. În funcție de anotimp, hîrtii, frunze, paie de pe cîmp, semințe, zăpadă acoperă gardurile. Cîteodată mă gîndesc că pămîntul este plat pentru că l-au nivelat vînturile, care suflă atît de constant. În orice caz, un vînt puternic se poate înteți într-un cîmp cu porumb, care este la fel de încins ca o suflare venită din iad, și a-l primi constituie una din experiențele cele mai îngrozitoare ale acestei vieți, deși usturimea aceluiași vînt iarna este mai umilitoare și în acest sens chiar și mai rea. Dar primăvara mai și plouă și copacii se acoperă de gheață.

Multe orășele din Vestul Mijlociu nu sînt nimic altceva decît mahalale rurale, și această comunitate ar putea deveni cu ușurință așa ceva. În special în primul deceniu al acestui secol, deși au existat multe cazuri anterioare, fermierii înstăriți s-au mutat la oraș și și-au construit case frumoase care să-i adăpostească la bătrînețe. Alții și-au dorit o viață mai sociabilă și așa au trăit-o, ducîndu-se la cîmpurile lor ca negustorii la afacerile lor. Casele acestea sînt pe moarte acum, ca și deposedații care locuiesc în ele ; ei își pierd treptat simțurile — surzenie, orbire, uitare, mormăit, un mers nesigur, un tremurat necontrolabil i-a copleșit. Niște pîrliți din nord le vor ocupa în continuare : cu familii mari, catolici, democrați, dezordonați, viguroși, săraci ; și pentru că părinții lor vor lucra în orașele mai mari din apropiere, copiii vor fi lăsați în voia lor și a vecinilor ghinioniști, așa cum fabulosul Gingis Han și-a lăsat slobodă legendara hoardă. Acești pîrliți vor efectua reparații temporare cu materialele pe care alții le-au aruncat ; vor zugrăvi casa pe jumătate de jur împrejur, apoi o vor abandona ; vor ține aproape sigur un cîine urît, gălăgios și artăgos și vor hrăni pe sponci o pereche de pisici pentru a ține rozătoarele departe. Vor aduna grămezi de resturi ce pot fi folosite în curtea din spate, își vor parca mașinile în față, vor trăi în mare parte aplecați asupra

motoarelor, nu le va păsa cîtuşi de puţin de pămînt, de vechea comunitate, de datinile sfinţite, de clanurile stabilite. Văduvele lipsite de puteri au şi început să angajeze tineri robuşti din aceste familii pentru a grebla şi a tunde iarba şi a îngriji terenurile pe care ei le vor moşteni.

OAMENII

În zgura de la gară băieţii stau fumînd neîntrerupt, în maşini înnegrite, cu braţele atîrnînd pe fereastră, cu cămăşile albe strălucind în spatele geamului. Ora nouă este cea mai potrivită. Ele stau într-un şir cu faţa la şosea — două sau trei sau patru — cu motoarele în ralanti. Cînd treci pe lîngă ele, un motor poate să mîrîie către tine, sau o pereche de faruri să clipească scurt. Într-o clipă una va demara, ridicînd zgura în spatele ei, pentru a bate nerăbdătoare străzile întunecoase sau a vîjîi pe o jumătate de milă în interiorul ţinutului înainte de a se întoarce la locul ei în şir şi a opri.

CASA MEA, MOTANUL MEU, SOCIETATEA MEA

Trebuie să mă organizez. Trebuie, cum se spune, să mă adun, să dau jos motanul din poală, să mă urnesc — da, să mă hotărăsc, să mă mişc, să acţionez. Dar ce anume să fac ? Voinţa mea este ca lumina de un roz prăfuit din această cameră : slabă, difuză şi uşor mîn-

gîietoare. Ea mă lasă să fac... orice... nimic. Urechile mele aud ce se întîmplă să audă ; mănînc ce-i pus în faţa mea ; ochii mei văd ceea ce se loveşte de ei ; gîndurile mele nu sînt gînduri, sînt vise. Sînt gol sau sînt plin... depinde ; şi nu pot alege. Îmi afund urechile în blana lui Tick şi-l scarpin pe spinare, pînă cînd coada i se ridică de încîntare. Domnule Tick, murmur eu, trebuie să mă organizez. Trebuie să mă adun. Şi domnul Tick se răsuceşte pe burtă, radios.

Îl azvîrl pe domnul Tick după ce l-am frecat pe burtă. Uf ! Se îndepărtează încet, coada lungă sincronizîndu-se cu labele. Ce frumos se mişcă, mă gîndesc eu ; ce frumos, ca şi tine, îşi domină dragostea, ce frumos acceptă. Aşa că mă ridic şi rătăcesc din cameră în cameră, jos şi sus, privind fix prin majoritatea celor patruzeci şi una de ferestre ale mele. Ce bine îşi primeşte şi casa asta dragostea. Lăsaţi afară ca şi domnul Tick, ochii mei se afundă în tufăriş. Nu mă aflu aici ; am trecut de geam, am trecut de spaţiul de la etajul doi, purtat de crengi, de boabe strălucitoare, la pămînt, iarba cu seminţe şi fir înalt în fiecare anotimp ; şi e la fel ca şi cînd aş trece pe deasupra ta în trupul meu bătrîn, arzător ; e, pe scurt, un fel de dragoste ; şi învăţ să mă refac, să-mi refac casa, trupul, făcînd curte grădinilor, pisicilor şi apei curente şi să rămîn în societatea vecinilor.

Doamna Desmond este prietena mea din dreapta ; are optzeci şi cinci de ani. O pîclă

albă și rară de păr, subțire și încîlcită, face dovada stării minții ei. Este în mod obișnuit suspicioasă, capricioasă, nervoasă. Hoții îi sparg casa ziua-n amiaza mare. Copiii îi calcă proprietatea. Chiar acum ei scutură părul, fură rubarbă, lasă urme pe peluză. Muștele prinse în site și amețite de ger se trezesc la căldură și încep să bîzîie și să rîcîie plasa de metal și o sperie, deși mie îmi pare că e surdă și, ca urmare, nu le poate auzi. Scîndurile scîrțîie, vîntul fluieră pe la gura coșului, curentul umblă ca peștii prin încăperile goale. Ea se aude pe sine, propria ei carne care moare, căci numai moartea o va feri de acele îndatoriri zilnice pe care le suie ca niște scări, și toată această așteptare neliniștită. A venit momentul, se întreabă ea. Nu ? Atunci : a venit momentul ?

Nu conversăm. Mă vizitează ca să vorbească. Sarcina mea este să murmur. Vorbește despre nepoții ei, despre fiica ei care locuiește la Delphi, despre sora ei sau soțul ei — amîndoi dispăruți — prieteni necunoscuți — decedați — foști vecini, membri ai parohiei sau ai clubu-rilor ei — morți sau pe moarte ; și astfel își reunește capetele vieții într-o goană înfricoșătoare : este fetiță, nevastă, mamă, văduvă, toate în același timp. Toate în același timp — îngrozitor — dar eu cred asta ; mă înfior în așteptarea loviturii. Vorbele ei sînt un gard — o jaluzea trasă, o fereastră ferecată, o ușă încuiată — pentru că nimeni nu moarte luîndu-și ceaiul în bucătărie ; și pe măsură ce

anii i se comprimă și încep să se amestece, cred într-adevăr în scurtimea vieții ; asud în uimirea mea ; moartea este cîinele din josul străzii, gîscanul furios, păianjenul din dormitor, spiridușul care a venit s-o ia ; și îmi trece prin minte că, în postura mea de ascultător, sînt băiatul care a suportat vînturile bunicului cu o politețe întru totul asemănătoare, că sînt, chiar în momentul acesta, toate vîrstele mele, pînă la coate, la fel de colțuros ca niște cărți de joc rău așezate. Așa am fost cînd te-am iubit, fiecare om care puteam fi, tînăr și copil — departe de a fi destul — și tu, o ființă atît de ciudat de ambiguă, m-ai întîlnit, cupă pentru pică, joc după joc, întreaga serie a culorilor noastre.

Domnule Tick, fă-mi onoarea. Nu sta numai în poală, ci rămîi viu acolo, încolăcit ca un fetus. Tu ești, și nu ești, o mașină. Prin somnul tău adînc te simt mîrîind. Ești viu, viu întocmai, și asta nu înseamnă nimic pentru tine — mult pentru mine. Ești un motan — nu poți să înțelegi — ești un motan atît de ușor. Natura ta nu este cineva la care trebuie să te ridici. Tu, nu eu, trăiești înăuntru : în casă, în piele, în tufăriș. Da. Cred că îmi voi pune pe cap o turlă ; să mă transform într-o biserică ; să devorez oameni. Domnul Tick, deși are o coadă pe care poate să și-o miște, nu trebuie să-și dea frîu imaginației. Gheare, nu schema metrică, poezia labele lui ; în timp ce netezește... netezește... netezește din greu, limba lui îi linge blana curată. O, domnule

Tick, te cunosc; ești un penis electric. Dă-i drumul acum, hai. Doamna Desmond nu te place. Crede că o să te încurci în picioarele ei și că o să cadă. Știe că îi omori păsările și că umbli pe acoperișul casei ei cu moartea în bot. Trebuie să-mi adun forțele pentru o săritură. La ce vîrstă mă aflu acum, mă întreb. Inima, cum se spune mereu, păstrează adevăratul timp. Doamna Desmond bate la ușă. Ușor, ai crede, dar ea bate cu putere. Mi-a adus un castravete. Cred că mă crede femeie. Intră, doamnă Desmond, îți mulțumesc, fii oaspetele meu, arată minunat, și să bem un ceai. Îl voi tăia felii, proaspăt, cu smîntînă, pentru prînz, fiecare felie subțire ca mine.

POLITICA

O, voi forțe izolate și separate, cîntați! Cîntați, și cîntați așa, încît de la distanță să pară o armonie, o piesă de Strindberg, un cerc de prieteni... așa de fericite — fericite, fericite, fericite — cum mergem noi aici împreună, în sus și în jos. Unirea noastră a fost o cîntare, deși am fost tăcuți în cîntecele pe care le-am cîntat, așa cum notele singure sînt tăcute într-o simfonie. Cîtuși de puțin sobri, am cîntat împreună cîntece sentimentale și nu am auzit niciodată dezacordurile din muzica noastră sau nu ne-am considerat niciodată obsceni, fără valoare sau stupizi. Totuși pisicile au ros pantofi mai buni decît cei aruncați în noi în

timpul cîntecelor noastre de dragoste. Ssst! Fii răbdător — prudent — chibzuit. Totuși Cleveland te-a ucis, domnule Crane. N-ai fost îndeajuns de prudent și amator să fii înfrînt? Ca o apă de scurgere, orașul te-a eliminat prin spate la trei sute de mile de istorie — dincolo de ajutorul afectuos al marinarilor. Ei bine, nu sînt un poet care pune Parisul în templul tinereții sale ca să-și facă vînt din Idaho sau — imaginează-ți — din Missouri. Doamne, am spus eu, ăsta-i ținutul meu, dar trebuie ținutul meu să ajungă pînă la Terre Haute sau Whiting, să ajungă pînă la Gary?

Cînd rușii au anunțat prima oară lansarea satelitului lor, mulți oameni au refuzat firește să-i creadă. Mai tîrziu, mulți au fost revoltați că ei au trimis un cîine în jurul pămîntului. Eu n-aș avea chef să scot potaia din chestia aia zburătoare de metal dacă mai trăiește cînd aterizează, a spus chiar hingherul nostru; oricine știe că dacă închizi un cîine singur, să se miște încolo și încoace, primul lucru pe care se pregătește să-l facă atunci cînd îl lași afară este să muște pe cineva.

Acest Vest Mijlociu. O discordanță de meleaguri și oameni, noi sîntem o concordanță de orașe. Ca un om care s-a îngrășat peste tot, cu excepția inimii, ne istovim; concepția noastră niciodată cu adevărat urbană, dar niciodată nici rurală, o lărgim și o menținem în același timp, așa cum Alice s-a schimbat și totodată a rămas în povestea ei. Tu ești blondă. Îmi pun mîna pe pîntecul tău; îl simt tremurînd

din cauza tremurului meu. Conducem întotdeauna mașini mari în partea asta a ținutului. Cum ai putea să-mi fii o mîngîiere acum ?

MAI MULTE INFORMAȚII ESENȚIALE

Orașul se întinde pe o distanță de exact cincizeci de case, rulote, magazine și diverse clădiri, dar în locuri în care nici o stradă nu se adîncește. Se lățește pe măsură ce te îndrepți spre sud, adăugînd alte case către răsărit. Majoritatea locuințelor sînt case de țară destul de spațioase, zugrăvite în albul obișnuit, cu verande late de jur împrejur și cu ferestre înalte și înguste, deși multe au un aer mai impozant — încrustate, festonate, cu turnulețe, decorate cu șindrilă în unghiuri sau în șir, cu geamuri de sticlă colorată la capătul scărilor și o mulțime de fier forjat în spirale fanteziste — și unele dintre acestea par ca niște castele neterminate. Vechile grajduri servesc drept garaje acum și terenurile sînt destul de mari pentru a le cuprinde, ca și pe grădinile de zarzavaturi și de flori pe care, pînă la urmă, femeile le plantează și le plivesc și apoi sînt cu totul absorbite înăuntru. Umbră este suficientă, iarba e bună, cerul de un violet superb de toamnă ; merii sînt plini de rod și roșii, drumurile sînt liniștite și pustii ; porumbul s-a împrăștiat din șirurile de remorci trase de tractoare, împestrițînd străzile cu aur și cu fragmente roșcate de coceni, și

ar trebui să fii neghiob să dorești, binecuvîntat cu toate acestea, să trăiești în altă parte în lumea asta.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL

Autobuzele ca niște animale mari portocalii se deplasează prin lumina zorilor către școală. Acolo copiii vor fi învățați să citească. De către domnișoara Janet Jakes. Nu acesta este numele ei. Numele ei este Helen nu-știu-cum... Scott sau James. E profesoară de douăzeci de ani. Se ține bine, fără riduri și are o față, spune Wilfred, ca de topor comandat prin poștă. Vocea îi este aspră și tușește. Pentru că strigă vorbe de ocară. Copiii privesc încremeniți, cu fețele lipsite de expresie. Aceasta este a treisprezecea săptămînă. S-au obișnuit. Mă veți desena cu toții, strigă ea, cu toții. Nu. Este doamnă — doamna cuiva. Și ei se apucă de treabă în liniște, în timp ce domnișoara Jakes își infige ace în păr. Wilfred spune topor, dar ea are ochelari colorați fără ramă, păr pe cale să încărunțească, o bărbie aproape cu gropiță. Trebuie să mă concentrez. Trebuie să încetez să mai inventez lucruri. Trebuie să mă dăruiesc vieții ; s-o las să mă modeleze ; asta se spune în *Wisdom's Monthly Digest* în fiecare zi. Destul, destul — ați lucrat destul ; și copiii se ridică ceremonioși, cîte un rînd o dată, pentru a-și prezenta lucrările la catedră. Nu, are rame ; bărbia ei în schimb nu are gropiță. Ei, ar fi nevoie de mai mult decît de

o lingură de trăsături pentru a îndulci această faţă. Aşadar, ea amestecă încruntată foile lor, examinează imaginea ei reflectată în creion pe ele. Eu n-aş îndrăzni... n-aş permite unui copil... să tragă o linie în jurul meu. Deşi, din cînd în cînd, zîmbeşte ca o crestătură de tăiş, în cele din urmă desenele o deprimă. Eu n-aş suporta — cum poate oare să ceară ? — ca cineva... să mă deseneze. Mînia i s-a aprins. De asta o face : să se înfurie. Ochii i se pun în mişcare ; rozul din ochelari devine strălucitor, apoi devine şters. Ea este un dovleac şi furia ei respiră ca lumînarea dinăuntru. Nu, strigă ea, nu — schiţa tremurînd — nu, John Mauck, John Stewart Mauck, asta nu merge. Desenul flutură în degetele ei. M-ai făcut prea musculoasă.

Lucrez la poeziile mele. Mi-aduc aminte de prietenii, asociaţii, studenţii mei, după numele lor. Numele lor sînt Floarea Patimilor, Hîrciogul, Hopa-Sus. Numele lor sînt Gladiolă, Tînărul Fluieră Vînt, Prinţul şi Prinţesa Margarină, Hieronymus, Cardinalul Sst-Sst, Domnul Dihor, Şaua cu Baldachin de Mătase, Reflectorul. Uneori eşti Tom Sawyer, Huckleberry Finn ; este încontinuu vară ; fundul tău e perna mea ; sîntem în voia curentului pe o plută ; spatele tău este fluviul nostru. Uneori eşti Maiorul Barbara, uneori o zeiţă care omoară oameni în luptă, uneori eşti blîndă ca nişte stropi de apă ; eşti azimă în gura mea.

Nu lucrez la poeziile mele. Îi uit pe prietenii, asociaţii, studenţii mei şi numele lor :

Gramofon, Ţeavă cu Săgeţi, Murătură, Serenadă... Marga Barca, Arenă, Überhaupt... Doctor Stimulator, Maşina de Împrăştiat Ceaţă. Fiindcă acum mă aflu în B, în Indiana : fără slujbă şi fără răbdare, fără dragoste şi timp şi bani, fără pîine şi fără trup, înfuriat, doamnă Desmond, fără ceai. Aşa că închide-ţi pumnul, femeie ticăloasă, tolbă a morţii : du-te şi bate la altă uşă ; du-te şi mori, draga mea. Mori, bătrînă doamnă surdă de-o viaţă. Dă-ţi duhul. Prăbuşeşte-te ca o scîndură îngheţată. Păr cărunt îţi creşte din vîrful minţii. Eşti deja un craniu — *memento mori* — gingiile se retrag de pe dinţi. Îţi vor rezista mai mult protezele decît oasele şi vor colora rînjetul lor ?... Ticăloaso... ticăloaso... ticăloaso... Am vrut să fiu celebru, dar tu mi-aduci bătrîneţea — uscăciunea mea. *Asta* era oare ceea ce credeam că mă va ridica deasupra celorlalţi ? Dragoste ? unde eşti ?... iubeşte-mă. Vreau să mă ridic atît de sus, spuneam, încît atunci cînd urinez să nu-mi scape nimeni.

AFACERILE

Pentru cei mai mulţi oameni, afacerile sînt nesatisfăcătoare. Oraşele din apropiere au îndepărtat tot comerţul în afara celui cu vecinii. În afară de furaje şi cereale şi utilaj agricol, ai şansa să vinzi numai ceea ce omul aleargă să cumpere. Filiala uzinei Chevrolet a părăsit oraşul, ca şi fabrica de frigidere. O fabrică de dulapuri şi-a lăsat resturile. De-

pozitul de cherestea este de șase luni pe punctul de a se muta. Benzinăriile își schimbă proprietarii cu stîngăcie, un restaurant devine disponibil, o băcănie se închide. Într-o zi au venit și au dat jos cornișele atelierului de reparat ceasuri și au lipit afișe electorale pe ferestre. Rupte imediat de băieți, te îndeamnă încă să votezi pentru un bărbat cît o jumătate de portocală cu două blazoane, care n-a reușit acum doi ani să cîștige alegerile. Trecutul vorbește pretutindeni în acest fel și, în cea mai mare parte, vorbește despre eșec. Magazinele goale, firmele vechi și dependințele prăfuite, gunoaiele de pe alei, vopseaua ce se scorojește și jgheaburile ruginite, zăvoarele grele și scîndurile îndoite : ele spun aceleași lucruri neplăcute. Ce văd oare ferestrele oarbe, mă întreb, cînd soarele trimite un trecător pe lîngă ele ? Aici o scară se desfășoară spre stradă — întunecată, șubredă și înșelătoare — și am întotdeauna senzația, cînd trec pe lîngă ea, că dacă aș urca cu grijă și aș da colțul pe palier, m-aș găsi în afara lumii. Dar nu am avut niciodată curajul.

ACEEAȘI PERSOANĂ

Bălăriile îl ajung din urmă pe Billy. În urmărirea nalbei-de-grădină, ele se înalță în mănunchiuri groase împrejurul fațadei casei sale. Billy trebuie să calce în jurul unui cerc lîngă ușa lui, ca un cîine sau o pisică învîrtindu-se după culcuș, atît de dese sînt. Ceea ce mă îngrijorează mai mult este faptul că iarna va găsi bălăriile încă în picioare, bățoase și ușor inflamabile, gata să prindă scînteile pe care le aruncă micul horn netencuit al lui Billy. Este adevărat că incendiile sînt un amuzament aici. Sirena orașului, care altminteri sună numai de prînz (și nu există prînz duminica), semnalează direcția focului prin lungimea și numărul șuierăturilor, pompierii voluntari trec în goană în mașinile și camioanele lor, casele își deșartă proprietarii de-a lungul străzii de fiecare dată, ca într-o ilustrație dintr-o carte pentru copii. Sînt, de asemenea, multe biciclete, și cîini care latră și uneori — aleluia — focul e chiar aici în oraș — un maidan cu bălării și paie care se aprind. Dar aș prefera să nu fie Billy sau terenul sau casa lui Billy. Destul de egoist, vreau ca el să rămînă așa cum este — numărîndu-și bețele și butucii, stînd în prag în soarele blînd al dimineții — deși nu sînt sigur ce înseamnă prezența lui pentru mine... sau pentru altcineva. Cu toate acestea continui să mă întreb dacă, în timp, n-aș putea într-o zi să găsesc o figură de stil care să-l definească cu credință și să-i împodobească sărăcia și singurătatea din plin.

FIRELE

Acolo unde vrăbiile stau ca niște pumni descleștați. Porumbeii zboară peste clopotniță. În ceață firele își schimbă perspectiva, se înalță

şi se răsucesc. Dacă ar duce la tine, aş şti ce sînt. Gîndurile care trec adesea, ca graurii care se adună pe aceste cîmpuri seara ca să doarmă în copacii din partea cealaltă, ar forma o familie de cărări ca aceasta ; ar împinge în jos înălţimea naturală a cerului cam pînă la locul unde sînt cocoţate păsările. Dar ele nu duc la tine.

Despre a cărei frumuseţe se cînta
Că unui om bătrîn ea tinereţea-i va reda.

Ele mă strîng.

Dacă aş merge drept înainte, în actuala mea stare de spirit, aş ajunge pînă la rîul Wabash. Nu sînt într-o stare în care aş prefera să te evoc. Comparaţiile atîrnă de mine ca fleacurile. La vremea asta a anului, rîul este molatec şi puţin adînc, malurile argiloase crapă la soare, buruienile iau prin surprindere bancurile de nisip. Aerul este umed şi eu transpir. Este imposibil să faci versuri în praful ăsta. Totul — cerul, cîmpul cu porumb, butucul, margaretele, hainele mele vechi şi sentimentele mele nereprimate — par inventate pentru o cumpărare în rate. Da. Doamne. Suport un Crăciun în plină vară ; şi nu pot să merg pe sub fire. Vrăbiile se împrăştie ca nişte pumni de pietriş. Într-adevăr, firele sînt voci în benzi subţiri. Sînt cuvinte înfăşurate în cabluri. Bare de legătură.

Aş prefera ca vremea să fie cea pe care să dau vina pentru ceea ce sînt eu şi ceea ce sînt prietenii şi vecinii mei — noi cei care trăim aici în inima ţării. Mai bine vremea, vîntul, zăpada spălăcită la sfîrşitul iernii... zăpada — de ce nu zăpada ? Nu e niciodată cu adevărat multă, oricum nu în jurul lacurilor inferioare, nu îndeajuns ca să te lauzi cu ea, nu îndeajuns ca să fie folositoare. Tata îmi spunea cum în Dakota zăpada se întindea odinioară pînă la acoperişurile grajdurilor şi el şi prietenii lui puteau să meargă cu sania pe gheaţa ce se forma, atît de tare era spulberată zăpada. În Bemidji se ştie că pomii explodează. Ar fi ceva — dacă pomii din Davenport sau Francisville sau Carbondale sau Niles ar face pac într-o iarnă — pac ! pac ! pac ! de-a lungul străzilor mohorîte, cenuşii, sătule de zăpadă.

O ploaie rece de toamnă întunecă pomii, sau aerul este ca liliacul şi plin de seminţe căzătoare. Cui îi pasă să trăiască în alt anotimp decît al lui ? Totuşi am bănuiala că secretul se află în această zăpadă, secretul maladiei noastre, dacă am putea numai să o diagnosticăm, pentru că murim cu toţii ca ulmii din Urbana. Zăpada asta — ca pielea noastră — acoperă ţinutul. Mai tîrziu o va face praful. Acum zăpada. Dar e o zăpadă fără nici un rîs în ea, o budincă de un cenuşiu spălăcit împrăştiată subţire pe un pes-

met tare, și dacă pare o descriere ciudată, este totuși fidelă. Desigur, funinginea înnegrește totul, dar în afară de asta nu ne este niciodată destul de frig. Fulgii, pe măsură ce cad, vii și arzători, nu pot fi păstrați de către noi, căci dacă temperaturile noastre scad, ei se înalță iute din nou, la fel cum, vara, plutesc la fel de nepăsător. Să presupunem... să presupunem că ei ar trebui să se înalțe într-un august, să se cațăre și să se înalțe și apoi să stea suspendați cu sutele ca un uliu în decembrie, ce pustiu am face din noi — de la Chicago la Cairo, de la Hammond la Columbus — ce frumoase Văi ale Morții.

LOCUL

Aș prefera să fie vremea. Ea ne gonește în noi înșine — o soartă nefericită. Desigur că există destule pentru a ne stîrni mirarea oriunde ; poți iubi destul, oriunde, dacă ești destul de puternic, dacă ești destul de silitor, dacă ești destul de perceptiv, răbdător, bun — cu orice preț ; și cu siguranță e mai bine să trăiești la țară, să trăiești pe o prerie lîngă o vale cu rîuri, în Iowa sau Illinois sau Indiana — să spunem — sau în oricare oraș, în orice pîclă puturoasă de ființe omenești, în orice livadă înflorită de mașini. Ar trebui să fie. Orașele sînt umflate și înveninate cu oameni. Ar trebui să fie mai bine. Omul nu a fost niciodată un mediu potrivit pentru om — pentru șobolani, poate, șobolanii se descurcă de minune, sau pentru cîini sau pisici și gîndacii de casă.

Și cît de lungă este strada astăzi. Aceste ziduri nesfîrșite sînt prăbușite pentru a opri valurile pămîntului. Cărămida ar putea fi frumoasă, dar noi am acoperit-o cu vărsături industriale cenușii. Vîrsta nu înfrumusețează betonul și asfaltul este — ca America — mereu tînăr, pînă cînd se crapă în bucățele ca o prăjitură veche. Cărămida, asfaltul, betonul, firmele săltărețe și afișele țipătoare, alimentarea și excrementele automobilelor, gunoiul locuitorilor săi : ele compun, ele decorează, ele străjuiesc străzile noastre și astăzi nu există loc unde străzile noastre să nu ajungă.

Omul de la oraș nu are nici un element natural cu care să se măsoare. Parcurile lui sînt plante în ghivece. Nimic nu poate trăi și rămîne liber acolo unde locuiește el, în afară de porumbel, graur, vrabie, păianjen, gîndac, șoarece, molie, muscă și bălării, iar el deplînge chiar și existența acestora și își face planuri să le otrăvească. Grădina zoologică ? Există grădina zoologică. Printre gratiile ei orășeanul se holbează la pisicile cele mari și își linge liniștit înghețata. Trăind, vai, printre oameni și minunile lor, orășeanul presupune că fericirea lui depinde, cumva, de stabilirea unui tip special de înțelegere armonioasă cu ceilalți. Romancierii orașului, ai mahalalelor și ai aglomerărilor o numesc dragoste — și își frîng penițele.

Wordsworth se temea de îngrămădirea de oameni din orașe. El prevedea „setea dezonorantă după stimuli scandaloși", și ceva din dorința lor arzătoare de dragoste. Trăind într-un oraș, printre atîția alții, în căldura și tumultul unei mișcări continue, treburile omului sînt nesigure pur și simplu. Nu-i surprinzător ca romancierii mahalalelor, orașelor și aglomerărilor să descopere că sexul nu-i decît o scărpinătură pentru a potoli o mîncărime, că sîntem cei mai umani cînd stăm în baie și că cea mai corectă imagine a vieții noastre este în trecere completă prin conducte.

Omul acesta, închis în oraș, păstrează încă
Setea lui înnăscută și nestinsă
De peisaje rurale, compensîndu-și pierderea
Prin schimbări suplimentare, atît cît poate.

Vino la țară, atunci! Aerul ne mîngîie sprinten și plăcut simțurile noastre blînde. Aici, tractoare huruitoare răscolesc pămîntul. Praful se ridică în urma lor. Șoferii se zdruncină sub umbrele strălucitoare. Poartă pălării răcoroase și conduc uitîndu-se înapoi la brazdele pe care le-au făcut în urma lor, în timp ce tranzistoarele lor urlă. Apropiați de pămînt, nu-i așa? tovarăși buni cu glia? Spune-mi: trăiesc ei oare în armonie cu anotimpurile ce alternează?

Este o minciună a poeziei vechi. Agricultorul modern folosește chimicale din cilindri și saci, mașini de adunat, balotat și strîns, sa-

proane de metal și calcularea prețurilor. Natura în vechiul sens nu mai contează. Ea nu există. Singurul atașament mistic al fermierului nostru este față de paritate. Și dacă nu realizează că vacile și porumbul sînt pur și simplu tipuri diferite de agenți chimici, nu se poate aștepta să scoată un profit.

Nu este necesar să presupunem că vacile noastre au sentimente; nici vecinul nostru nu mai are atîtea cîte avea; dar gîndește-te la asta o clipă, poți îndrepta învinovățirile omenești mai tîrziu: cum ar fi să hrănești viței ăia ciudați cu tentacule, cu buzele lor de cauciuc, sticlă și metal, cu ochii lor de oțel?

OAMENII

Mătușa Pet mai poate încă să conducă mașina — un Ford înalt și lat — chiar dacă umblă cu greutate și cu un baston solid. Ea are o privire apoasă, o față grăsuță și întinsă în ciuda vîrstei ei și un păr negru ca smoala prins într-un coc. Are surîsul cel mai încet pe care l-am văzut la cineva, dar urăște cîinii și nu cu mult timp în urmă i-a rupt spinarea unuia pe care l-a prins în grădina ei. Pentru a-și dovedi vigoarea îți va povesti acest lucru, zîmbind ușor în timp ce își ridică măciulia bastonului pînă la nivelul ochilor tăi.

CASA, RESPIRAȚIA ȘI FEREASTRA MEA

Fereastra mea este un mormînt și tot ceea ce se află înăuntru este mort. Nu cade zā-

padă. Nu e ceață. Nu este nemișcată, nu este tăcută. Imaginile sale nu sînt ale unui animal în așteptare, mișcarea nu este demonstrație. Am văzut marea nemișcată, viața clocotind într-un corp fără vreo urmă, bășicile ei la fel de impenetrabile ca ale sifonului. Frunzele se mișcă în bătaia vîntului. Iarba se leagănă încolo și încoace. O pasăre ciripește, ciugulește pămîntul. O roată în cercuri de strîngere își menține spițele rigide. Imaginile acestea sînt de piatră ; sînt monumente comemorative. Dedesubtul acestei mări se află marea : Dumnezeu s-o odihnească... să odihnească lumea de dincolo de fereastra mea, pe mine în fața reflectării mele, deasupra acestei pagini, umbra mea. Moartea nu este atît de nemișcată, atît de tăcută, deoarece liniștea implică un calm în scădere, nemișcarea o oprire, o stăpînire, abținere ; fiindcă moartea este timpul dintr-un ceas, ca domnul Tick, electrică... la fel ca vîntul într-un poet sfîrșit. Și privirea mea împăienjenită plutește afară spre vizibil, dincolo de geam, încețoșez ținutul și mă risipesc. Ceața se ridică încet de pe cîmpuri dimineața. Nimeni n-ar putea să spună : pămîntul își azvîrle învelișurile ; se ridică din somn. De ce este această simțire ridicolă ? Imaginea este prea grecească. Obișnuiam să te privesc cu atîta desfrînare încît corpul tău roșea. Imaginează-ți : minunează-te : ochii mei să poată provoca o asemenea înflorire. Ah, prietena mea, fața ta e palidă, vremea închisă ; o stradă a fost tăiată prin bărbia ta, copacii desfrunziți

nu prezintă interes, casele prind rădăcini în dreptunghiurile lor, o turlă se ridică în capul tău. Vorbești despre dragoste ; atunci dă-mi un sărut. Geamul e rece. În diminețile geroase ceața se ridică pentru a mă saluta (cum ai făcut tu întotdeauna) ; grajdurile și alte clădiri, mai curînd decît fantomatice, par cu atît mai reale la orizont, de parcă ar crește în sine, în timp ce eu privesc (cum ai făcut tu întotdeauna). Ah, apropierea mea era ca respirația într-o maimuță de cauciuc. Cu toate acestea, dimineața, pe drumul de-a lungul rîului Wabash, deși copacii sînt uneori acoperiți de ceață, reflectarea lor plutește senină pe rîu, împărțind malurile, sicomorii în șiruri drepte. Ca prin farmec lumea se răstoarnă. Sînt înclinat să cred că numai aceia care cresc în jos trăiesc (ceea ce cu greu mă va face să cîștig douăzeci și cinci de puncte de la *Wisdom's Monthly Digest*), dar descopăr că scriu că numai aceia care sînt jos cresc ; și ceea ce scriu, mențin, indiferent de ceea ce știu cu adevărat. Fiecare cuvînt de-al meu e inversat sau întors — sau eu sînt. Și pe tine te-am considerat în felul acesta. Erai absolut provizorie, supusă schimbării mele. Puteam să-ți umplu pieptul cu un sărut, să-ți dispersez pielea cu blîndețe, să te pătrund din interior și să fac ca dragostea mea să iasă la suprafață proaspătă. Geamul e rece. Onestitatea e rece, iubita mea lăuntrică. Soarele pare, prin ceață, ca o prună în copacul cerului, sau ca o vînătaie pe povîrnișul pîntecelui tău. Care ?

Iarba e plină de polei. Ne întîlnim în această fereastră, lumea și cu mine, fără eleganță, înotători ai sticlei ; și răsuciți în direcții greșite unul față de altul, lumea pare a fi înăuntru. Lumea — ce grandios, ce monumental, grav și teribil este acest cuvînt : lumea, casa mea și poezia. Toți poeții își au iubitele lor lăuntrice. Sexul acesta nu-mi aparține precum nimic din această încețoșare. Proprietatea *lui* pe care a străpuns-o este ceea ce-i feminin din mine pentru a consemna acest lucru. Casele de lemn în pătratele lor, străzile cenușii și trotuarele prăbușite, copacii în picioare, numele tău pe care l-am scris sentimental prin respirația mea în aerul albicios, păsări spălăcite : ele există în mine acum din cauza lui. Priveam cu intensitate, atîta intensitate... O tufă sub emoția trandafirilor săi nu ar fi înflorit atît de frumos ca tine atunci. Era o înfățișare pe care aș vrea să o dau acestei pagini. Pentru că aceasta este esența poeziei : să provoace schimbări în interior.

POLITICA

Sportul, politica și religia sînt cele trei pasiuni ale celor necultivați. Ele sînt rănile deschise ale Vestului Mijlociu. Urîte la vedere, sursă de nemulțumire continuă, ele storc puterea trupului. Cantități îngrozitoare de bani, timp și energie sînt irosite cu ele. Mintea omului de la țară este îngustă și nechibzuită în aceste chestiuni. Lăcomia, oricît de mioapă și

directă, nu este singura pricină. Am cunoscut oameni care au votat ani la rînd, dar împotriva intereselor lor. După cum nu am observat vreodată ca concepțiile lor creștine ursuze să-i împiedice de la incitarea la nimicirea altor țări. Și ei tind să-și susțină țara așa cum își susțin echipa locală : au o dorință fanatică de a cîștiga ; țipătul este punctul lor forte ; și dacă lucrurile merg rău, sînt înclinați să-l concedieze pe antrenor. În toate privințele deci, numele Birch[1] este potrivit. El reprezintă bastonul bigotului, bățul îmblînzitorului de copii sălbatici.

Uitarea — este obiectul lor ?

Ah, eram nou, gîndeam eu. Un alt început : un nou sex, un nou climat și o nouă țară — iată-le — eram un pionier și nu aveam trecut. Limbajul acesta îmi face și el rău, draga mea. Nu-l vei auzi niciodată.

INFORMAȚII ESENȚIALE FINALE

Clubul Gospodinelor Moderne. Clubul Casei de Prerie. Clubul Casei Petrecăreților Nocturni. IOFF, FFF, VFW, WCTU, WSCS, 4-H, 40-8, Psi Iota Chi și Pta. Cercetașii și Cercetașele, Curcubeiele, Masonii, Indienii și Loja Rebekah. De asemenea, Clubul Grand al Foștilor Aristocrați ai Lojei Rebekah. Precum și Elanul și Doamnele Elanului. Cerbii, Vulturii, Gaițele și Luceafărul Dimineții. Clubul Literar

[1] nuia, vargă (lb. engl.).

al Femeilor, Clubul Pasionaților, Clubul de Artă, Societatea Soarelui, Societatea Dorcas, Surorile Pitice, Societatea Tinerilor Pelerini, Legiunea Americană, Anexa Legiunii Americane, Anexa Tineretului Legiunii Americane, Clubul Gardez, Clubul Bridge de Plăcere, Clubul Ce-știi-să-faci ?, Clubul Reunirii, Clubul Coteriei, Clubul Care-merită-osteneala, Clubul Să Ne Ajutăm Orașul, Clubul Fără Nume, Clubul Nu-mă-uita, Clubul Călușeilor...

ÎNVĂȚĂMÎNTUL

A dispărut o monedă de douăzeci și cinci de cenți din agenda Paulei Frosty ? Imaginați-vă peisajul acelei fețe : nici un creion nu ar putea să-l reproducă ; ceara moale nu e bună : sîrma subțire în bucățele mici ar putea da rezultatul dorit. Paula Frosty și Cristopher Roger o acuză pe palida și mînjita Cheryl Pipes. Dar domnișoară Jakes, am văzut-o. Domnișoara Jakes este atît de iritată încît își rupe creionul. Ce altceva lipsește ? John, te numesc detectiv : cercetează-i pupitrul. Gumă de mestecat, bomboane, hîrtie, creioane, joc cu bile, gumă rotundă — ale cui ? O hoață. Nu pot să fiu tot timpul cu ochii pe ea, sînt aici pentru a preda. Cheryl, palidă și cu gropițe, e limpede, nu poate da banii înapoi pentru că i-a luat acasă și i-a cheltuit. Cindy, Janice, John și Pete — voi patru stați în jurul ei— veți fi detectivi tot trimestrul acesta și o veți urmări. O hoață. În tot răstimpul acesta. Domnișoara

Jakes se întoarce, își desface pumnii și se întoarce din nou. Te aranjez eu, strigă ea. Gîndește-te numai. O hoață. În toți acești ani. Apoi scrie pe tablă numele lui Cheryl Pipes și dedesubt cifra douăzeci și cinci cu un semn mare pentru cenți. Ei, Cheryl, spune ea, asta nu se va șterge pînă cînd nu aduci banii de acasă, de acasă direct aici, spune domnișoara Jakes, lovind ușor pupitrul cu palma.

Se împlinesc deja trei zile.

O ALTĂ PERSOANĂ

Strîngeam frunzele cu grebla cînd unchiul Halley mi s-a prezentat personal. Mi-a spus că numele său venea de la cometă și că maică-sa îl născuse prematur din cauza ei. M-am gîndit la Hobbes[1], căruia frica de armada spaniolă îi grăbise nașterea, și astfel l-am fi crezut pe unchiul Halley pentru a-l onora pe filozof, deși unchiul Halley este un mincinos și n-ar trebui să aibă nici o sută douăzeci și nouă, nici cincizeci și trei de ani. În toamna aceea frunzele se vestejiseră singure în copaci, lobii frunzelor se răsuciseră și acum se adunau cu foșnet în josul străzii și se rupeau în colții greblei mele. Unchiul Halley era în ceea ce îl privește (ca și doamna Desmond și istoria în general) surd și neîndurător, și m-a gonit pe scările de la subsolul său către o cameră lă-

[1] Thomas Hobbes (1588—1679) — filozof materialist mecanicist englez.

sată deoparte pentru mormane de ziare care ajungeau la tavan, cutii cu broșuri și scrisori și programe, rafturi cu albume cu fotografii, albume cu tăieturi din ziare, suluri de afișe și hărți înfășurate, steaguri și fanioane și grămezi înclinate de reviste prăfuite dedicate în cea mai mare parte automobilismului și eticii creștine. Am văzut o colivie de păsări, o cutie cu fluturi, un corn de vînătoare, o pălărie de pai tare și tot felul de pompoane legate de un cuier. Avea încă în posesie și ținea la vedere levierul de comandă a direcției de la prima lui mașină, o cîrpă de praf, ochelari și mănuși de conducere, fotografii pe tot peretele cu el, prietenii lui și diversele lui mașini, un proiectil din primul război mondial, un disc cu „Ramona" prins prin gaura sa de un stîlp, bastoane și umbrele fistichii, pantofi de toate felurile (pantofii lui de copilaș, cu pielea de la tocuri ruptă, erau ținuți în stare jalnică chiar sub nasul meu — nu fuseseră dați cu bronz, dar ar putea să-i dea într-o bună zi înainte de a muri, a spus el), nenumărate cutii cu medalii, ace, mărgele, brelocuri, jucării și chei (abia le-am văzut — se revărsau ca pietrele prețioase din palma lui), fotografii cu centrul orașului cînd era doar o potecă pe lîngă gară, un glob viu colorat al lumii cu o scobitură în dreptul Poloniei, puști vechi, catarame de centură, nasturi, plăci și cupe și farfurii comemorative (nu pot să-mi amintesc totul — n-o vai face), dar îmi amintesc ce rușinos, ce nepoliticos, ce brusc am fugit, cu

o poveste frumoasă în gură, dar cu moartea în nări ; și cum după aceea am ars frunzele agitat, îndreptățit, de parcă curățam lumea de anii ei. Mă întreb însă dacă acest oraș — viața lui și a mea acum — nu este în realitate o placă la fel ca „Ramona" pe care o puneam mereu pe gramofonul din lemn de mahon Victrola al bunicii mele în zilele ploioase și solitare cînd eram copil.

PRIMA PERSOANĂ

Billy este precum cărbunele găsit de el : împrăștiat, rătăcit, lepădat. Cerul nu-i nici un sprijin. Casa și corpul lui mor împreună. Ferestrele sînt acoperite cu scînduri. Iar acum el se reduce la mîinile lui. Bănuiesc că are glaucom. Oricum, abia poate să vadă și își curăță curtea de pietriș de-a bușilea. Poate că-i un chirurg curățind o rană, sau un îndrăgostit pătimaș și pipăitor. Privesc, trebuie s-o spun, cu teamă. Ca detectorii de mine de război, mîinile lui se mișcă ușor în cercuri în fața lui. Sfîrcurile tale aveau culoarea ochilor tăi. Pietricele. Fîșîit de hîrtie. O bucată de sfoară. El se apleacă cu grijă, culege ceva argintiu, îl ține aproape de nas. Monedă ? Cap ? pajură ? Are în el — ce, mă întreb eu ? Știe oare mai mult acum pentru că atinge totul cu degetele și trebuie să miroasă pentru a vedea ? Ar fi o cruzime romantică să crezi așa ceva. El îți îndoaie partea de jos a brațelor ca o boare. Mi-ai scris : ni se pare ciudat cînd

nu înţelegem. Îţi scriu la rîndul meu : cred că atunci cînd te iubeam cădeam în moarte.

Billy, aş putea să-ţi citesc din Beddoes [1] ; acesta-i omul tău poate ; s-a preocupat de moarte, şi-a eliberat sîngele din artere ; şi spunea că există mulţi nătărăi nenorociţi, bolnavi de dragoste ca mine, zăcînd lîngă ultimul os al fostei lor identităţi, la fel de plini de spirit şi grai ca doamna Desmond, unchiul Halley şi roata scrînciobului, mătuşa Pet, domnişoara Jakes, Ramona sau gramofonul ; dar îl anulez în cele din urmă, Billy, din lipsă de dovezi şi simplă fanfaronadă, şi declar că deşi organele mele interne au fost devorate de mult, viermele care a înghiţit mădularele încă mai palpită şi străluceşte ca un palat de cristal.

Da, ai fost mai tînăr. Am fost unchiul Halley, omul de la muzeu şi meteorul ocazional. Iată prima mea bucă. Nu erau aşa de lipsite de vlagă pe vremea aceea, erau mai rotunde, mai viguroase. Şi aici este sămînţa mea, pusă frumos la borcan şi bine etichetată. Priveşte această panglică ca nişte bucăţi de intestin unde mi-am depozitat scuipatul, spirala nesfîrşită de cuvinte pe care am scris-o, o sută de milioane de secreţii sau mai multe : ah, am fost un bărbat adevărat încă de la început ; chiar inconştient în leagăn, eram tot un ţesut erectil, de la vintre pînă la craniu ;

---

[1] Thomas Lovell Beddoes. (1803—1849) — poet şi dramaturg englez.

deşi în cele mai multe cazuri, după maniera aprobată de Platon, aveam numai relaţii vizuale. Nu face nimic, bătrîne Holsclaw, eşti orb. Reducem întunericul cînd ne urcăm în pat ; scoatem, ca Oedip, adevăratul organ ofensator şi ne deprindem pipăitul cu minciuni. Toate pisicile sînt negre, spune domnul Tick ; aşa că, sub paravanul glaucomului, şi tu eşti negru şi nu poţi fi deosebit de un armăsar.

Trebuie să mă adun, să mă apuc de ceva, cum se spune, dar mă simt împrăştiat, tulburat, complet rătăcit. Nu i-am redat casei mele tinereţea, ci vîrsta ei. Cîntînd, tu şontîcîi prin nalbă. Sînt înclinat să afirm că nu eşti nici pe jumătate atît de schilod pe cît sînt eu, căci n-a mai rămas nimic din mine decît gura. Totuşi rezist impulsului. Este o altă minciună a poeziei. Organele mele sînt toate la locul lor, deşi acolo dau eu greş — la sursa experienţei mele. Poet al spiritualului, Rilke, nu-i aşa ? totuşi asta ai spus. Poezia, ca şi dragostea, este — înăuntru şi în afară — o mîngîiere fizică. Nu mai pot tolera nici un sofism despre spirit, minte şi respiraţie. Timpul este egal cu fiinţa şi dacă scazi în greutate, eşti mai neînsemnat.

MERE DE CASĂ

Nu ştiam nimic despre mere. De ce aş fi ştiut ? Ţinutul meu a căpătat formă în copilărie şi m-am visat stînd printre flori ca al-

binele. Am uitat să stropesc şi părul. M-am încovoiat sub ei la început, admirînd crengile groase şi robuste pe care ar fi trebuit să le tai, şi mai tîrziu am aclamat florile. Curînd după ce s-au format, fructele au început să cadă — nu multe —, mere de mărimea unor pietre respectabile care m-au făcut să mă împleticesc cînd umblam prin grădină. Uneori, cîte o bucată strivită se lipea de pantof, lăsînd urme prin casă. Am adunat cîteva şi le-am aruncat peste sîrmele de telegraf. O praştie ar fi fost minunată. Tari, de un verde neatrăgător, fuseseră luate în stăpînire de viermi. În scurt timp, mi-am dat seama că viermii puseseră stăpînire pe toate. Chiar pe cînd merele se înroşeau, luminînd pomul, erau înghiţite. Păsările preferau perele, care erau mici — pere dulci cred că li se spune — cu coaja groasă de un verde cenuşiu care se schimbă spre violet cînd se coc. Deci fructele cădeau, şi odată am făcut o marmeladă de mere cojind şi tăind în bucăţele cîteva sute, dar cu cele mai multe n-am făcut nimic, le-am lăsat pînă cînd deodată, peste noapte, mi s-a părut, în zăpuşeala aceea uricioasă de sfîrşit de septembrie pe care o avem adesea în Indiana, problema mea mi-a reuşit.

Copilăria mea s-a petrecut la ţară. Îmi amintesc acum de muştele de pe masa de prînz albă ca zăpada. Pe cînd ne îndepărtam, ele se aşezau, se frecau cu dispreţ şi rătăceau pînă la firimituri pentru a se hrăni acolo, unde eu le omoram la înghesuială cu un plici. Era o adevărată distracţie să le priveşti luîndu-şi zborul. Loveam cu putere pentru că nu-mi păsa de cîteva pete; ieşeau la spălat. Pliciul era un pătrat de sită înfăşurat în pînză roşie, care nu lăsa să treacă aerul înaintea lui pentru a le avertiza. Muştele ar fi putut să creadă că zburaseră cu capul înainte într-o fereastră pregătită pentru vară. Micul punct roşiatic unde muriseră nu a ieşit aşa cum presupusesem şi, după mulţi ani de folosinţă, faţa noastră de masă era împestriţată vag, cu roşu.

Ţinutul a devenit copilăria mea. Muştele se înşiruiau singure pe hîrtia de prins muşte din casa bunicii mele. Pot simţi mirosul brutăriei şi al băcăniei din acel orăşel din Dakota pe care le-am cunoscut pe cînd eram copil; cunoscut aşa cum am visat să-ţi cunosc trupul, aşa cum n-am mai cunoscut nimic, înainte sau după; cunoscut aşa cum cunoşteam muştele, în sensul acela adevărat, indecent: casa arsă, udată cu furtunul, care atrăgea o pîclă de insecte ca fumul albastru al focului mocnit şi cete de băieţi, cu buzele umede, distrugători ca focul. Muştele m-au impresionat întotdeauna: sînt vii cu atîta încăpăţînare. Acum acopereau pămîntul de sub pomii mei. Unele erau muşte obişnuite; erau şi din cele albastru-verzui; mai erau şi roiuri de musculiţe, şi gîndacul de gunoi cu pete roşii; erau cîteva viespi, mai multe feluri de albine şi fluturi — pestriţi, galbeni, negri, virgule, semne de întrebare — şi libelule delicate... dar în special muşte de casă, muşte de grajd şi muşte beţive,

muște, tot mai multe muște adunate, adunate în roiuri în jurul fructelor în putrefacție. Le plăceau perele. Se hrăneau înăuntru. Dacă culegeai o pară, ele zburau și para rămînea numai coajă și cotor. Erau peste tot unde erau fructe : în pomi — merele fiind ca un stup pentru ele — sau acolo unde fructele acopereau pămîntul, strivindu-se singure cînd pășeai... nu puteai face nimic. Muștele bîzîiau ospătîndu-se din sucul dulce. Nimeni nu se putea apropia de pomi ; nu mă puteam cățăra ; așa că m-am hotărît în cele din urmă să muncesc ca Hercule. În șură erau coșuri de fructe. Adunîndu-le și îngenunchind sub crengi, am început să strîng resturile. Adîncit în mirosul tare și pătrunzător al fructelor, am început să bîzîi și eu. Fructele cădeau la atingere. Merele roșii și strălucitoare, am descoperit ridicîndu-mă, conțineau familii de gîndaci, muște și viermi, care le devorau părțile de dedesubt. Erau șuvoaie de muște ; erau lacuri și cascade și fluvii de muște, mări și oceane. Bîzîitul era mai puternic, mai intens decît bîzîitul albinelor cînd veneau la flori primăvara, deși erau acolo și albine printre muște, nețiînd seamă de mine — nețiînd seamă de nimeni. Pe măsură ce progresam în munca mea și sucul îmi acoperea palmele și brațele, ele formau o mînecă, neagră și mișcătoare, ca o lînă plină de noduri. Nici o mîngîiere n-ar fi putut fi mai completă și mai neutră. Totuși m-am ridicat temător, lovindu-mă cu capul de crengi, merele izbindu-se de mine înainte de a cădea,

pline de viermi. Plesneam tare cu palma, dar muștele se țineau după mustul dulce. Puteam să arunc o grămadă întreagă într-un coș, de la cîțiva metri. Pe măsură ce perele sau merele se înroșeau, se înălțau exploziv ca niște monade pentru o clipă, fără ferestre, desigur, cu respect unele față de altele, zahărul dîndu-le armonia. Trebuia să recunosc totuși că, în ciuda silei, brațul meu nu fusese niciodată mai însuflețit, mai des sau mai blînd sărutat. Cei cîțiva sute de metri erau lumină. Spălîndu-i, pretindeam că furtunul era o pompă. Ce mi-a lipsit ? Copilăria este o minciună a poeziei.

BISERICA

Vineri seara. Fete cu fuste negre și bluze albe stau înșiruite și țipă împreună. Au tuburi umplute vag cu hîrtie portocalie și neagră, pe care le agită frenetic, și mici portavoci prin care, așa cum au fost instruite, își dirijează și intensifică strigătele. Conducătoarele lor, fete abia la pubertate, țopăie și se zgîlțîie și își rotesc fustele deasupra pantalonașilor. Băieții, sărind, își întind brațele și aleargă prin bălțile de lumină de culoarea chihlimbarului, cu trupurile strălucitoare. Într-un moment de acalmie, deși asta se întîmplă rar, poți auzi scîrțîitul tenișilor pe podea. Apoi țipătul reîncepe și continuă ; tați, mame, vecini se alătură pentru a forma o singură lamentație rituală — un strigăt al întregii comunități —

căci în această sală de gimnastică fiecărui trup i se potrivesc trupurile de lîngă el, presate cum sînt împreună, coapsă în coapsă, și același fior trece prin toți și duce la aceeași eliberare. Numai bila se mișcă cu seninătate prin această zarvă orbitoare. Supusă legii, ea abia emite semnale și se rostogolește numai liniștită și trăiește în pace.

AFACERILE

Este săptămîna Crăciunului și magazinele, pentru a se adapta afluenței la care speră, rămîn deschise seara. Poți vedea zăpada căzînd în conurile formate de felinare. Drumurile se umplu — netulburate. Șiraguri de lumini roșii și verzi atîrnă deasupra șoselei principale și turnul de apă poartă o stea. Ferestrele magazinelor au fost înzorzonate. Îți fac semn fără rușine. Dar eu sînt singur, sprijinindu-mă de un stîlp — nu... nu se vede nimeni. Sînt cu toții acasă, poate lîngă instrumentele lor, acordîndu-le la vremea înserării și, ca Ramona, cîntînd și reluînd fără încetare. În turn e cocoțat un megafon și, printre crengile pline de zăpadă și peste străzile goale, el lansează tonurile înșelătoare și metalice ale unui cîntec care abia poate fi deslușit — da, cred că este unul vesel, este „Imnul bucuriei". Nu mai este nimeni care să asculte muzica în afară de mine și, deși o ascult, nu mai sînt sigur. Poate că de pe disc se aude altceva.

CUPRINS

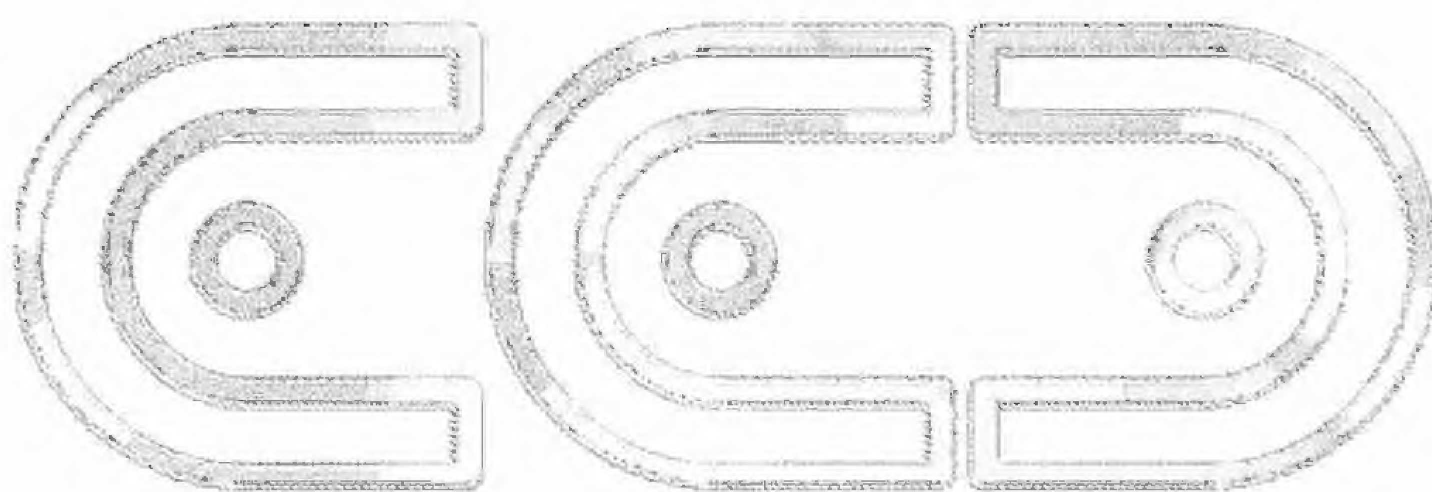
Lector : MARIA VONGHIZAS
Tehnoredactor : V. E. UNGUREANU

Bun de tipar 31.10.1983.
Coli tipar 8,75.

Tiparul executat sub comanda
nr. 651 la
Întreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918",
Str. Grigore Alexandrescu 89—97,
București,
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

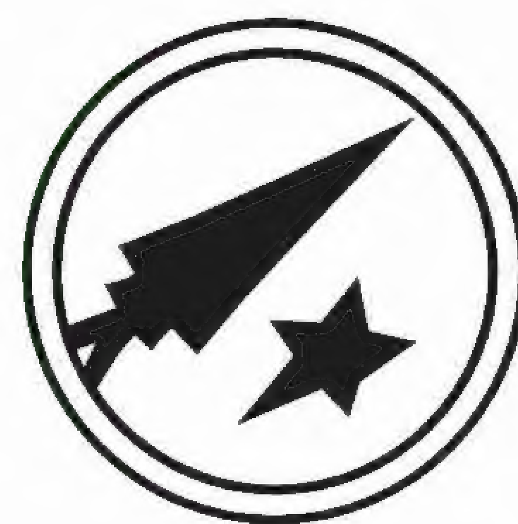

Anonim

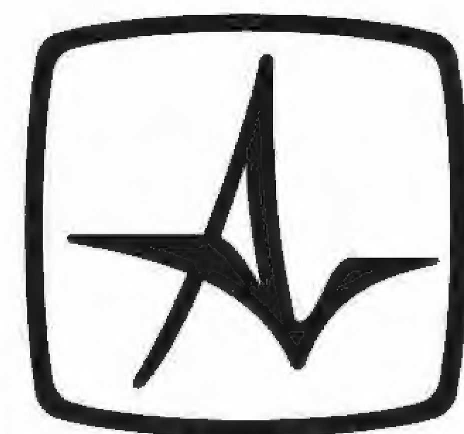

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

